

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego 2022

Report on the socio-economic situation of Podkarpackie Voivodship 2022

Urząd Statystyczny w Rzeszowie Statistical Office in Rzeszów

Rzeszów 2022

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Podkarpacki Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Rzeszów, Podkarpackie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Bernadety Ziomek-Niedzielskiej

Zespół autorski

Editorial team

Elżbieta Bożek, Tomasz Dziok, Wojciech Inglot, Angelika Koprowicz, Daniel Koprowicz, Andrzej Korab, Mirosław Koszela, Marta Krzyżak, Rajmund Litkowiec, Urszula Polak, Magdalena Rokita, Agnieszka Skarbowska, Irena Trzyna, Zuzanna Witkowska

Tłumaczenie

Translation

Mirosław Koszela

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Wojciech Inglot

ISSN 2084-7076

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<https://rzeszow.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Rzeszowie oddaje do Państwa rąk kolejną edycję publikacji „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego”.

Celem opracowania jest przedstawienie najbardziej aktualnych informacji statystycznych dotyczących rozwoju społecznego i gospodarczego regionu, jak również procesów zachodzących w gospodarce na terenie województwa. Prezentowane zagadnienia zostały przedstawione w retrospekcji od 2010 r., co umożliwi analizę i ocenę zmian zachodzących na przestrzeni ostatnich lat.

Zakres niniejszego raportu, w porównaniu z poprzednimi edycjami, został rozszerzony i zawiera odpowiedzi na postulaty zgłaszane przez przedstawicieli samorządów. Poszczególne tematy zostały pogrupowane w rozdziały. Przedstawiono w nich szereg informacji, między innymi: z zakresu ochrony środowiska, kapitału ludzkiego, jakości życia, przedsiębiorczości, zmian w podstawowych obszarach gospodarki narodowej oraz finansów jednostek samorządu terytorialnego. Jego część analityczną poprzedzono syntezą dotyczącą podstawowych tendencji zachodzących w poszczególnych dziedzinach społecznych i gospodarczych.

Wybrane dane, w celu lepszego zobrazowania, ujęto w formie graficznej na wykresach i mapach, a dodatkowo wzbogacono je tablicami przekrojowymi przedstawiającymi poziom zjawiska w kraju i województwie.

Publikację uzupełniają tablice przeglądowe zawierające wybrane dane o województwie podkarpackim oraz Rzeszowie w latach 2010-2021. Ponadto dodano tablicę z zestawem wskaźników dla miast na prawach powiatu.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie dostarczy szeregu informacji o województwie podkarpackim oraz będzie stanowić cenne źródło wiedzy o regionie.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Rzeszowie

dr Marek Cierpiat-Wolan

Rzeszów, maj 2022 r.

Preface

The Statistical Office in Rzeszów is pleased to introduce another edition of „Report on the socio-economic situation of Podkarpackie Voivodship”.

The aim of the study is to present the most up-to-date statistical information on the social and economic development of the region, as well as processes occurring in the economy within the voivodship. The topics have been presented in retrospect since 2010, which enables analysis and assessment of changes that took place over the recent years.

The scope of this report, in comparison with several thematic chapters of the previous editions, has been extended and includes answers to the postulates submitted by representatives of self-governments. Particular topics have been grouped into chapters. They present a range of information on, inter alia, environmental protection, human capital, quality of life, entrepreneurship, changes in the basic areas of the national economy and finances of local government units. Its analytical part was preceded by an executive summary of basic trends in particular social and economic areas.

In order to better illustrate the selected data, they were presented in graphical form on charts and maps and additionally enriched with cross-sectional tables presenting the level of the phenomenon in the country and the voivodship.

The publication is supplemented by overview tables containing selected data on Podkarpackie Voivodship and the city of Rzeszów in 2010-2021. In addition, a table with a set of indicators for cities with powiat status has been added.

I hope that this study will provide a range of information about Podkarpackie Voivodship and will be a valuable source of knowledge about the region.

Director
of the Statistical Office
in Rzeszów

Marek Cierpiął-Wolan, PhD

Rzeszów, May 2022

Spis treści

Contents

	Str.
	Page
Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	8
List of tables	8
Spis wykresów	11
List of charts	11
Spis map	15
List of maps	15
Objaśnienia znaków umownych. Skrót	18
Symbols. Abbreviations	18
Synteza	19
Executive summary	24
Rozdział 1. Województwo na tle kraju	29
Chapter 1. Voivodship against the background of the country	29
Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw	32
Chapter 2. Voivodship against the background of other voivodships	32
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	40
Chapter 3. Area and territorial division of the Voivodship	40
Rozdział 4. Środowisko	41
Chapter 4. Environment	41
4.1. Warunki meteorologiczne	41
4.1. Meteorological conditions	41
4.2. Powierzchnia	43
4.2. Area	43
4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	45
4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	45
4.4. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	49
4.4. Pollution and protection of air	49
4.5. Ochrona przyrody. Lasy	51
4.5. Nature protection. Forests	51
4.6. Odpady przemysłowe i komunalne	54
4.6. Industrial and municipal waste	54
4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	60
4.7. Economic aspects of environmental protection	60
Rozdział 5. Społeczeństwo	62
Chapter 5. Society	62
5.1. Kapitał ludzki	62
5.1. Human capital	62
Demografia	62
Demography	62

	Str. Page
Edukacja	74
Education	74
Zasoby pracy	83
Labour resources	83
5.2.Jakość życia	89
5.2.Quality of life	89
Zamożność mieszkańców.	89
Inhabitants' wealth	89
Pomoc społeczna i wspieranie rodziny	95
Social assistance and family support.	95
Warunki mieszkaniowe	101
Housing conditions.	101
Ochrona zdrowia	109
Health care	109
Kultura	118
Culture	118
Bezpieczeństwo publiczne	120
Public safety	120
Społeczeństwo informacyjne	123
Information society.	123
Aktywność społeczna	125
Social activity.	125
Rozdział 6. Gospodarka	127
Chapter 6. Economy	127
6.1. Produkt krajowy brutto.	127
6.1.Gross domestic product.	127
6.2.Koniunktura gospodarcza	131
6.2.Business tendency	131
6.3.Przedsiębiorczość	134
6.3.Entrepreneurship.	134
Podmioty gospodarki narodowej	134
Entities of the national economy	134
Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna.	140
Research and development as well as innovation activity	140
Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	146
Use of information and communication technologies in enterprises	146
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	149
Financial results of non-financial enterprises.	149
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	153
Investment outlays of enterprises.	153
6.4.Produkcja i usługi	157
6.4.Production and services	157

	Str. Page
Rolnictwo	157
Agriculture	157
Przemysł	163
Industry	163
Budownictwo	168
Construction	168
Rynek wewnętrzny	175
Internal market	175
Transport	177
Transport	177
Energia	184
Energy	184
Rozdział 7. Finanse jednostek samorządu terytorialnego	187
Chapter 7. Finances of local government units	187
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	187
7.1.Revenue of local government units	187
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	190
7.2.Expenditure of local government units	190
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	192
7.3.Result of budgets of local government units	192
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	194
7.4.Projects co-financed by the European Fund	194
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie podkarpackim	199
Chapter 8. Selected data on Podkarpackie Voivodship	199
Rozdział 9. Wybrane dane o Rzeszowie	203
Chapter 9. Selected data on Rzeszów	203
Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	205
Chapter 10. Selected data on cities with powiat status	205

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie	29
Table 1. Selected national and voivodship data	29
Tablica 2. Warunki meteorologiczne	41
Table 2. Meteorological conditions	41
Tablica 3. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	43
Table 3. Geodesic area by land use	43
Tablica 4. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku	45
Table 4. Water consumption by needs during the year	45
Tablica 5. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi.	47
Table 5. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	47
Tablica 6. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	50
Table 6. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality	50
Tablica 7. Odpady przemysłowe	55
Table 7. Industrial waste	55
Tablica 8. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku	57
Table 8. Municipal waste collected separately during the year	57
Tablica 9. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej	61
Table 9. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management	61
Tablica 10. Ludność	62
Table 10. Population	62
Tablica 11. Wychowanie przedszkolne	75
Table 11. Pre-primary education	75
Tablica 12. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny	81
Table 12. Persons who took or passed matriculation exam	81
Tablica 13. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL	83
Table 13. Economic activity of the population aged 15–89 in quarter 4 by LFS	83
Tablica 14. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	92
Table 14. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	92
Tablica 15. Świadczenia społeczne	93
Table 15. Social benefits	93
Tablica 16. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny	94
Table 16. Average monthly available income	94
Tablica 17. Świadczenie wychowawcze	96
Table 17. Child-raising benefit	96
Tablica 18. Świadczenia pomocy społecznej	96
Table 18. Social assistance benefits	96

	Str. Page
Tablica 19. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	97
Table 19. Beneficiaries of social assistance at domicile.....	97
Tablica 20. Żłobki i kluby dziecięce	99
Table 20. Nurseries and children's clubs	99
Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe	101
Table 21. Dwelling stocks	101
Tablica 22. Wodociągi	103
Table 22. Water supply system	103
Tablica 23. Kanalizacja	105
Table 23. Sewage system	105
Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	107
Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	107
Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej	109
Table 25. Health care facilities	109
Tablica 26. Instytucje kultury	118
Table 26. Cultural institutions	118
Tablica 27. Wypadki drogowe oraz ich skutki	122
Table 27. Road accidents and their effects	122
Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu	123
Table 28. Households with access to the Internet at home and Internet users	123
Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON	125
Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register	125
Tablica 30. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności	131
Table 30. General business climate indicator by kind of activity.....	131
Tablica 31. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	135
Table 31. Entities of the national economy in the REGON register.....	135
Tablica 32. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania	140
Table 32. Intramural expenditure on research and development by source of funds	140
Tablica 33. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według pochodzenia środków).	142
Table 33. Intramural expenditures on R&D by origin of funds.....	142
Tablica 34. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji	144
Table 34. Innovative enterprises by types of introduced innovations.....	144
Tablica 35. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	152
Table 35. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises	152
Tablica 36. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych	155
Table 36. Investment outlays of non-financial enterprises	155
Tablica 37. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych	158
Table 37. Yields of selected agricultural crops.....	158

	Str. Page
Tablica 38. Przemysł	166
Table 38. Industry.....	166
Tablica 39. Budownictwo	169
Table 39. Construction	169
Tablica 40. Budownictwo mieszkaniowe	172
Table 40. Residential construction	172
Tablica 41. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów	175
Table 41. Indices of retail sales of goods	175
Tablica 42. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni	179
Table 42. Public roads by types of surface	179
Tablica 43. Drogi publiczne o twardej nawierzchni	179
Table 43. Hard surface public roads	179
Tablica 44. Komunikacja miejska	182
Table 44. Urban transport	182
Tablica 45. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka	183
Table 45. Passenger traffic at Rzeszów-Jasionka Airport	183
Tablica 46. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	185
Table 46. Consumers and consumption of electricity in households	185
Tablica 47. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	188
Table 47. Revenue of local government units	188
Tablica 48. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	190
Table 48. Expenditure of local government units	190
Tablica 49. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	193
Table 49. Result of budgets of local government units	193
Tablica 50. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca 2021 r.	195
Table 50. The total value of projects and the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of 2021	195

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2020 r.	32
Chart 1. Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2020	32
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r.	33
Chart 2. Natural increase per 1,000 population in 2021	33
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.	33
Chart 3. Net internal and international migration for permanent residence per 1,000 population in 2021	33
Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2021 r.	38
Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2021	38
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2020 r.	38
Chart 5. Intramural expenditure on research and development per capita in 2020	38
Wykres 6. Temperatury powietrza.	42
Chart 6. Air temperatures	42
Wykres 7. Opady atmosferyczne	42
Chart 7. Atmospheric precipitation	42
Wykres 8. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane w ciągu roku.	44
Chart 8. Land reclaimed and managed during the year.	44
Wykres 9. Struktura ścieków komunalnych i przemysłowych wymagających oczyszczania odprowadzanych do wód lub do ziemi	48
Chart 9. Structure of municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	48
Wykres 10. Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r.	53
Chart 10. Structure of area of special nature value under legal protection in 2020	53
Wykres 11. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca	56
Chart 11. Industrial waste generated during the year per capita	56
Wykres 12. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca	58
Chart 12. Municipal waste collected during the year per capita	58
Wykres 13. Struktura nakładów na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2010–2020	61
Chart 13. Structure of outlays on fixed assets by source of financing in 2010–2020	61
Wykres 14. Liczba ludności w latach 2000–2021 oraz prognoza do 2040 r.	63
Chart 14. Population in 2000–2021 and projection until 2040	63
Wykres 15. Ludność według płci i wieku w latach 2010, 2021 i 2030	64
Chart 15. Population by sex and age in 2010, 2021 and 2030	64
Wykres 16. Indeks starości	65
Chart 16. Ageing index.	65
Wykres 17. Mediana wieku ludności	66
Chart 17. Median age of population	66
Wykres 18. Małżeństwa zawarte, rozwody oraz mediana wieku nowożeńców	68
Chart 18. Marriages contracted, divorces and median age of grooms and brides	68
Wykres 19. Ruch naturalny ludności	69
Chart 19. Vital statistics	69
Wykres 20. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności	71
Chart 20. Net migration of population for permanent residence per 1,000 population.	71

	Str. Page
Wykres 21. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego.....	75
Chart 21. Children in pre-primary establishments.....	75
Wykres 22. Ludność według poziomu wykształcenia (BAEL).....	77
Chart 22. Population by level of educational attainment (LFS).....	77
Wykres 23. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych.....	78
Chart 23. Pupils and graduates of primary schools.....	78
Wykres 24. Uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2020/21.....	79
Chart 24. Students of post-primary schools by types of schools in the 2020/21 school year.....	79
Wykres 25. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2019/20.....	80
Chart 25. Graduates of vocational school for youth by narrow fields of education in the 2019/20 school year.....	80
Wykres 26. Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2019/20....	82
Chart 26. Graduates by broad fields of education in the 2019/20 academic year.....	82
Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów.....	84
Chart 27. Activity rate by quarters.....	84
Wykres 28. Stopa bezrobocia rejestrowanego.....	87
Chart 28. Registered unemployment rate.....	87
Wykres 29. Wynagrodzenia według zawodów.....	90
Chart 29. Wages and salaries by occupations.....	90
Wykres 30. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw.....	93
Chart 30. Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector.....	93
Wykres 31. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2020 r.....	95
Chart 31. Subjective evaluation of the material situation of households in 2020.....	95
Wykres 32. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinie w 2020 r.....	97
Chart 32. Reasons for granting social assistance to a family in 2020.....	97
Wykres 33. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych.....	100
Chart 33. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs.....	100
Wykres 34. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności.....	111
Chart 34. Doctors and nurses per 10 thousand population.....	111
Wykres 35. Lekarze specjaliści.....	112
Chart 35. Medical specialists.....	112
Wykres 36. Wyjazdy jednostek systemu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia w 2021 r. ...	116
Chart 36. Responses of emergency medical services by place of accident in 2021.....	116
Wykres 37. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2020 r.....	119
Chart 37. Events organised by culture institutions and event participants in 2020.....	119
Wykres 38. Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy.....	124
Chart 38. Individuals using e-government services during the last 12 months.....	124
Wykres 39. Osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy.....	124
Chart 39. Individuals ^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months.....	124
Wykres 40. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące).....	128
Chart 40. Indices of gross domestic product (current prices).....	128

Wykres 41. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju	129
Chart 41. Gross domestic product per capita relative deviations from the national average value.	129
Wykres 42. Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności	130
Chart 42. Structure of gross value added by kind of activity	130
Wykres 43. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów.	130
Chart 43. Structure of gross value added by kind of activity and subregions	130
Wykres 44. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności	132
Chart 44. General business climate indicator by kind of activity.	132
Wykres 45. Podmioty gospodarki narodowej	136
Chart 45. Entities of the national economy	136
Wykres 46. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD	138
Chart 46. Entities of the national economy by selected PKD sections	138
Wykres 47. Spółki handlowe według rodzaju kapitału	139
Chart 47. Commercial companies by type of capital	139
Wykres 48. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca.	141
Chart 48. Intramural expenditure on research and development per capita	141
Wykres 49. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R	141
Chart 49. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D	141
Wykres 50. Personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo.	143
Chart 50. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons	143
Wykres 51. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem	145
Chart 51. Share of revenues of industrial enterprises from sale of new or improved products in total revenues from sales	145
Wykres 52. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe na 1 mln mieszkańców	145
Chart 52. Patent applications filed by domestic entities per million inhabitants	145
Wykres 53. Przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu	146
Chart 53. Enterprises connected to the Internet via broadband	146
Wykres 54. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe	147
Chart 54. Enterprises receiving orders via computer networks	147
Wykres 55. Przedsiębiorstwa korzystające z płatnych usług w chmurze obliczeniowej	148
Chart 55. Enterprises using cloud computing payed services	148
Wykres 56. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	150
Chart 56. Share of revenue from sale of products, goods and materials for export in total revenue from sale of products, goods and materials	150
Wykres 57. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych.	151
Chart 57. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises.	151
Wykres 58. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych	155
Chart 58. Indices of investment outlays of non-financial enterprises	155

	Str. Page
Wykres 59. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2020 r.	158
Chart 59. The Voivodship's share in domestic production of selected agricultural and horticultural crops in 2020.	158
Wykres 60. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	159
Chart 60. Cattle density per 100 ha of agricultural land	159
Wykres 61. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	160
Chart 61. Pig density per 100 ha of agricultural land	160
Wykres 62. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem	161
Chart 62. Indices of total animals for slaughter procurement	161
Wykres 63. Dynamika skupu mleka	162
Chart 63. Indices of cows' milk procurement	162
Wykres 64. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu	166
Chart 64. Indices of sold production of industry	166
Wykres 65. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	168
Chart 65. Indices of average paid employment in industry	168
Wykres 66. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	169
Chart 66. Indices of sold production of construction	169
Wykres 67. Dynamika produkcji budowlano-montażowej	170
Chart 67. Indices of construction and assembly production	170
Wykres 68. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD	171
Chart 68. Construction and assembly production by PKD divisions	171
Wykres 69. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	171
Chart 69. Indices of average paid employment in construction	171
Wykres 70. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	172
Chart 70. Indices of the number of dwellings completed	172
Wykres 71. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	173
Chart 71. Structure of dwellings completed by forms of construction	173
Wykres 72. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów	176
Chart 72. Indices of retail sales of goods	176
Wykres 73. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni	177
Chart 73. Structure of hard surface public roads	177
Wykres 74. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2020 r.	181
Chart 74. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2020	181
Wykres 75. Ruch międzynarodowy pasażerów w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka (przyjazdy i wyjazdy)	183
Chart 75. International passenger traffic at Rzeszów-Jasionka Airport (arrivals and departures)	183
Wykres 76. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki	184
Chart 76. Structure of electricity consumption by economy sectors	184
Wykres 77. Struktura wydatków budżetowych według działów w 2020 r.	192
Chart 77. Structure of budget expenditure by division in 2020	192
Wykres 78. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2020 r.	193
Chart 78. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2020	193
Wykres 79. Wartość całkowita dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów europejskich	196
Chart 79. Total value of subsidies received by local governments for the implementation of European projects	196

Spis map

List of maps

	Str. Page
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM _{2,5} , PM ₁₀ i NO ₂ w 2020 r.	32
Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM _{2.5} , PM ₁₀ and NO ₂ in 2020.	32
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)	34
Map 2. Employment rate by LFS in 2021 (annual average)	34
Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)	34
Map 3. Unemployment rate by LFS in 2021 (annual average)	34
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domo- wych w 2020 r.	35
Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2020.	35
Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r.	35
Map 5. Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2020.	35
Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia)	36
Map 6. Dwellings stocks per 1,000 population in 2020 (as of 31 December)	36
Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r.	36
Map 7. Outpatient health care units in 2020	36
Mapa 8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)	37
Map 8. Gross domestic product per capita in 2020 (current prices).	37
Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r.	37
Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021.	37
Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2020 r.	39
Map 10. Hard surface public road per 100 km ² of total area in 2020	39
Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2020 r.	39
Map 11. Energy from renewable sources in 2020	39
Mapa 12. Podział województwa podkarpackiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2021 r.	40
Map 12. Division of Podkarpackie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2021	40
Mapa 13. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.	46
Map 13. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2020	46
Mapa 14. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.	48
Map 14. Population connected to wastewater treatment plants in 2020	48
Mapa 15. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r.	52
Map 15. Area of special nature value under legal protection in 2020.	52
Mapa 16. Lesistość w 2020 r.	54
Map 16. Forest cover in 2020	54
Mapa 17. Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w podregionach do ogółu w województwie w 2020 r.	57
Map 17. Share of municipal waste collected separately in subregions to the total in the voivodship in 2020	57
Mapa 18. Odpady komunalne zebrane w 2020 r.	59
Map 18. Municipal waste collected in 2020	59

	Str. Page
Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2010–2021	63
Map 19. Population changes in 2010–2021	63
Mapa 20. Przyrost/ubytok naturalny ludności w 2021 r.	68
Map 20. Natural increase/decrease in 2021	68
Mapa 21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2021 r.	73
Map 21. Net migration of population for permanent residence in 2021	73
Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/21	76
Map 22. Pre-primary education in the 2020/21 school year	76
Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2020/21	78
Map 23. Pupils in primary schools in the 2020/21 school year	78
Mapa 24. Pracujący na 1000 ludności w 2020 r.	86
Map 24. Employed persons per 1,000 population in 2020	86
Mapa 25. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.	88
Map 25. Registered unemployment rate in 2021	88
Mapa 26. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2020 r.	91
Map 26. Average monthly gross wages and salaries in 2020	91
Mapa 27. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2020 r.	98
Map 27. Scope of use of social assistance at domicile in 2020	98
Mapa 28. Żłobki i kluby dziecięce w 2021 r.	100
Map 28. Nurseries and children's clubs in 2021	100
Mapa 29. Warunki mieszkaniowe ludności w 2020 r.	102
Map 29. Housing conditions of population in 2020	102
Mapa 30. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2020 r.	104
Map 30. Population connected to the water supply system in 2020	104
Mapa 31. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.	106
Map 31. Population connected to the sewage system in 2020	106
Mapa 32. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2020 r.	108
Map 32. Population connected to the gas supply system in 2020	108
Mapa 33. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2020 r.	114
Map 33. Out-patient health care in 2020	114
Mapa 34. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2020 r.	117
Map 34. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2020	117
Mapa 35. Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2020 r.	120
Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2020	120
Mapa 36. Zagrożenie przestępczością w 2021 r.	121
Map 36. Crime risk in 2021	121
Mapa 37. Bezpieczeństwo na drogach w 2021 r.	122
Map 37. Road safety in 2021	122
Mapa 38. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2021 r.	126
Map 38. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2021	126

	Str. Page
Mapa 39. Podmioty gospodarki narodowej w 2021 r.	137
Map 39. Entities of the national economy in 2021	137
Mapa 40. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2020 r.	154
Map 40. Investment outlays in enterprises per capita in 2020	154
Mapa 41. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w 2020 r.	164
Map 41. Sold production of industry (current prices) in 2020	164
Mapa 42. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2020 r.	165
Map 42. Average employment in industry in 2020.....	165
Mapa 43. Mieszkania oddane do użytkowania w 2021 r.	174
Map 43. Dwellings completed in 2021	174
Mapa 44. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2020 r.	178
Map 44. Improved hard surface communal and district roads in 2020	178
Mapa 45. Ścieżki rowerowe w 2020 r.	180
Map 45. Bicycle track in 2020	180
Mapa 46. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2020 r.	186
Map 46. Consumption of electricity in households in 2020	186
Mapa 47. Dochody własne gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.	189
Map 47. Own revenue of gminas per capita in 2020	189
Mapa 48. Wydatki inwestycyjne gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.	191
Map 48. Investment expenditure of gminas per capita in 2020	191
Mapa 49. Dotacje dla gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.	196
Map 49. Grants for gminas per capita in 2020	196
Mapa 50. Relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych w gminach w 2020 r.....	197
Map 50. Ratio of the value of subsidies for European projects to' own revenue of gminas in 2020	197
Mapa 51. Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w gminach w 2020 r.	198
Map 51. Share of the European investment grants in total investment expenditure of gminas in 2020.....	198

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej, lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification are presented in abbreviated form
Znak *	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych data revised
Uwaga	Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym. Zwrot "Podkarpacie" użyty w publikacji dotyczy województwa podkarpackiego w jego granicach administracyjnych.
Note	Relative numbers (indicators, percentages) were calculated on the basis of absolute data expressed with more accuracy than it was given in the tables. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total". Those numbers are correct with regard to their factual content. The term 'Podkarpacie' used in the publication refers to Podkarpackie Voivodship within its administrative borders.

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand	m	metr metre	GWh	gigawatogodzina gigawatt hour
mln	milion million	km	kilometr kilometre	°C	stopnie Celsjusza Celsius degrees
mld bn	miliard billion	m ²	metr kwadratowy square metre	r.	rok year
zł PLN	złoty złoty	ha	hektar hectare	p.proc. pp	punkt procentowy percentage point
szt. pcs	sztuka piece, unit	km ²	kilometr kwadratowy square kilometre	UE EU	Unia Europejska European Union
kg	kilogram kilogram	m ³	metr sześcienny cubic metre	dok. cont.	dokończenie continued
dt	decytona deciton	dam ³	dekametr sześcienny cubic hectometre	PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
t	tona tonne	hm ³	hektometr sześcienny cubic decametre	BAEL LFS	Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności Labour Force Survey
mm	milimetr millimetre	kWh	kilowatogodzina kilowatt:hour		

Synteza

Województwo podkarpackie zajmuje obszar 17846 km², co stanowi 5,7% powierzchni kraju. Według ewidencji geodezyjnej w 2021 r. największy udział w powierzchni województwa miały użytki rolne (53,8%) i grunty leśne łącznie z zadrzewionymi i zakrzewionymi (39,0%). W końcu 2020 r. łączna powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wyniosła 1,8 tys. ha (2,9% w kraju).

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r. wyniosło 223,5 hm³ i było niższe o 7,2% niż przed rokiem, i niższe o 17,7% w porównaniu z 2010 r. Mniej niż w 2019 r. zużyto wody w przemyśle, a więcej w gospodarstwach domowych. W odniesieniu do 2019 r. zwiększyła się (o 1,4%) ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia. Zwiększył się odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków (z 63,4% w 2010 r. do 76,5% w 2020 r.).

W 2020 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza była niższa niż przed rokiem (o 17,2%), mniej wyemitowano również zanieczyszczeń gazowych (o 12,6%). W odniesieniu do 2010 r. mniej o 56,6% było zanieczyszczeń pyłowych i o 33,1% mniej zanieczyszczeń gazowych.

Obszary prawnie chronione w województwie podkarpackim w 2020 r. zajmowały łącznie 801,2 tys. ha, co stanowiło 44,9% powierzchni ogólnej województwa. W odniesieniu do 2010 r. powierzchnia ta wzrosła o 3,6 tys. ha. W strukturze obszarów objętych ochroną prawną dominują obszary chronionego krajobrazu (58,1%) oraz parki krajobrazowe (34,4%).

Powierzchnia gruntów leśnych w 2020 r. wyniosła 691,8 tys. ha i zwiększyła się o 2,1% w porównaniu z 2010 r. Województwo podkarpackie jest jednym z najbardziej zalesionych regionów, co pokazuje wskaźnik lesistości na poziomie 38,2% (2. miejsce w kraju).

W porównaniu z 2019 r. ilość odpadów przemysłowych była o 31,9% większa, natomiast w odniesieniu do 2010 r. była większa o 3,7%. Odpadów komunalnych zebrano o 2,5% mniej niż przed rokiem, a o 39,4% więcej niż dziesięć lat temu. Z roku na rok zwiększał się udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w relacji do odpadów ogółem (z 10,7% w 2010 r. do 37,2% w 2020 r.).

W 2020 r. nakłady na środki trwałe służące zarówno ochronie środowiska, jak i gospodarce wodnej były niższe niż przed rokiem. W porównaniu z 2010 r. niższe były nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska, a wyższe służące gospodarce wodnej. Nakłady służące ochronie środowiska kształtowały się na poziomie 609,8 mln zł, tj. o 5,8% mniejszym niż przed rokiem i o 1,8% mniejszym w odniesieniu do 2010 r. Najwięcej środków przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód (71,3%). Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2020 r. wyniosły 198,3 mln zł i była to wartość o 9,4% mniejsza w porównaniu z 2019 r., a większa o 25,6% w odniesieniu do 2010 r.

Na przestrzeni lat 2010–2021 w województwie podkarpackim następował sukcesywny spadek liczby ludności. W końcu 2021 r. województwo podkarpackie zamieszkiwało 2110,7 tys. osób, stanowiąc 5,5% ludności Polski. W województwie podkarpackim, podobnie jak w całej Polsce, postępuje proces starzenia się ludności. Zmniejszył się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym (z 20,3% w 2010 r. do 18,1% w 2021 r.), wzrósł natomiast w wieku poprodukcyjnym (z 15,9% w 2010 r. do 21,1% w 2021 r.). Od roku 2010 współczynnik starości demograficznej (udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej populacji) zwiększył się o 4,6 p.proc., współczynnik obciążenia demograficznego wzrósł o 8,0 p.proc., a wiek środkowy przesunął się o ponad cztery lata. Nastąpił spadek zawieranych małżeństw w stosunku do 2010 r. (o 30,0%), a wzrost do 2020 r. (o 16,9%). W 2021 r. odnotowano 17,9 tys. urodzeń żywych, tj. o 8,4% mniej niż przed rokiem i o 18,5% mniej niż w 2010 r. Współczynnik urodzeń żywych w 2021 r. wyniósł 8,5‰ i był niższy w stosunku do notowanego rok wcześniej (9,2‰). Płodność kobiet zmniejszyła się do poziomu 36 urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (wobec 39 w 2020 r.). Poziom dzietności kobiet nadal nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń – współczynnik dzietności wyniósł 1,22 (w 2020 r. – 1,30). W 2021 r. zarejestrowano 26,5 tys. zgonów i było to o 2355 zgonów więcej w porównaniu z 2020 r. W skali roku zmniejszyła się liczba zgonów niemowląt (o 13,1%). Przyrost naturalny był ujemny. Przyrost ludności z tytułu ruchu naturalnego w 2021 r. wynosił minus 8571 osób. W przeliczeniu na 1000 ludności przyrost naturalny kształtował się na poziomie minus 4,1 (w 2010 r. 1,7). Utrzymało się ujemne saldo migracji ludności na pobyt stały. Nadwyżka wymeldowań nad zameldowaniami z pobytu stałego wynosiła 1934 osoby (wobec 1956 osób w 2020 r. i 1929 w 2010 r.).

W ramach systemu oświaty wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym 2020/21 objętych było 75,7 tys. dzieci, tj. o 1,9% więcej niż w poprzednim roku szkolnym, a także o 38,6% więcej niż w roku szkolnym 2010/11.

W roku szkolnym 2020/21 w województwie podkarpackim działały 1083 szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi). Do szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/21 uczęszczało 167,0 tys. uczniów (89,9 tys. na wsi i 77,1 tys. w miastach). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba uczniów szkół podstawowych zwiększyła się o 0,8%.

W roku szkolnym 2020/21 działały 354 szkoły ponadpodstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół policealnych). Uczęszczało do nich 90,6 tys. uczniów, tj. o 1,3% mniej niż w poprzednim roku szkolnym. W stosunku do poprzedniego roku szkolnego nastąpił wzrost łącznej liczby tych szkół – o 1,4%.

W roku szkolnym 2020/21 obserwowano dalszy spadek liczby szkół policealnych. Na terenie województwa podkarpackiego funkcjonowało 68 szkół policealnych (w poprzednim roku szkolnym – 78), do których uczęszczało 8,9 tys. uczniów (o 0,1% mniej niż przed rokiem).

W roku akademickim 2020/21 na 14 uczelniach mających siedzibę w województwie podkarpackim studiowało 44,6 tys. studentów (łącznie z cudzoziemcami). W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim liczba studiujących zmniejszyła się o 1,6%.

Wyniki uzyskane na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) za 4 kwartał 2021 r., wskazują na polepszenie się sytuacji na rynku pracy w porównaniu z analogicznym okresem 2020 r. W województwie podkarpackim zaobserwowano wzrost zarówno współczynnika aktywności zawodowej (o 2,1 p.proc.), jak również wskaźnika zatrudnienia (o 3,1 p.proc.). W ujęciu rocznym zmniejszyła się natomiast liczba osób biernych zawodowo (o 5,0%).

W końcu 2020 r. w województwie podkarpackim liczba pracujących wyniosła 460,1 tys. osób (według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się o 9,0 tys. osób (tj. o 1,9%), a w odniesieniu do 2010 r. była większa o 42,6 tys. osób (tj. o 10,2%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących, a także zatrudnionych za granicą) w województwie podkarpackim w 2020 r. wyniosło 4707,81 zł i było o 319,65 zł (tj. o 7,3%) wyższe niż w 2019 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw było o 9,6% wyższe niż przed rokiem i stanowiło 82,9% średniego wynagrodzenia w Polsce. Pod względem wysokości płac województwo podkarpackie zajęło 14. miejsce w kraju.

W końcu 2021 r. w porównaniu z końcem 2010 r. w województwie podkarpackim zanotowano spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych (o 45,7%) i zmniejszenie stopy bezrobocia rejestrowanego (o 7,2 p.proc.). W końcu 2020 r. w stosunku do końca 2010 r. nastąpił wzrost liczby pracujących (o 10,2%).

W 2021 r. na Podkarpaciu przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 464,3 tys. osób i była o 0,6% niższa niż w ubiegłym roku, natomiast w stosunku do 2010 r. była o 1,7% niższa. W 2021 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 404,3 tys. osób, tj. o 0,2% więcej niż przed rokiem i o 6,2% więcej niż w 2010 r.

W 2020 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na jedną osobę w gospodarstwie domowym na Podkarpaciu wynosił 1588,57 zł (w kraju 1919,21 zł). W 2020 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny wzrósł o 117 zł w stosunku do 2019 r., natomiast o 681 zł wzrósł w porównaniu z 2010 r.

W 2020 r. województwo podkarpackie należało do województw o najwyższym stopniu zagrożenia ubóstwem. Większe zagrożenie ubóstwem, niż w województwie podkarpackim, wystąpiło w województwach: lubelskim, podlaskim i warmińsko-mazurskim.

W 2020 r. wskaźnik zasięgu ubóstwem, po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych, w województwie podkarpackim wyniósł 19,3%, tj. o 0,1 p.proc. mniej niż w 2019 r. W odniesieniu do 2010 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 4,8 p.proc.

W 2020 r. na Podkarpaciu z pomocy społecznej skorzystało prawie 72,0 tys. osób, tj. o 6,9 tys. mniej niż w 2019 r. (w stosunku do 2010 r. o 70,3 tys. osób mniej). Ogólna kwota wydatkowana na pomoc społeczną w 2020 r. wyniosła 212,6 mln zł i była o 4,8 mln większa niż rok wcześniej.

Sytuacja w zakresie opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3 systematycznie ulega poprawie. W 2021 r. w województwie podkarpackim funkcjonowały 234 placówki (209 żłobków oraz 25 klubów dziecięcych) opieki nad dziećmi do lat 3, tj. o 18 więcej (8,3%) niż w 2020 r.

Zasoby mieszkaniowe w województwie podkarpackim w 2020 r. liczyły 687,4 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 56669,4 tys. m², w których znajdowało się 2825,3 tys. izb. Średnia wielkość mieszkania w 2020 r. wynosiła 82,4 m² i w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 2,8 m². Udział mieszkań wyposażonych w wodociąg w 2020 r. wyniósł 94,9%, ustęp splukiwany – 92,0%, łazienkę – 90,0%, centralne ogrzewanie – 78,8% a w gaz z sieci – 75,1%.

W 2020 r. z sieci wodociągowej korzystało 81,1% ogółu ludności, co w porównaniu z 2010 r. oznaczało wzrost o 5,7 p.proc., a w odniesieniu do 2019 r. spadek o 0,1 p.proc. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 71,8% ogółu ludności. W odniesieniu do 2010 r. nastąpił wzrost o 14,9 p.proc., a w porównaniu z 2019 r. wzrost o 0,7 p.proc.

W końcu 2020 r. w województwie podkarpackim, wśród kadry pracującej bezpośrednio z pacjentem, na 10 tys. ludności przypadało 22 lekarzy oraz 61 pielęgniarek (dla kraju odpowiednio: 24 i 50). W 41 szpitalach ogólnych w ciągu roku na 10 tys. ludności z opieki medycznej skorzystało 1505 osób (dla kraju relacja ta wyniosła 1495 osób).

Świadczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wykonywało: 1254 przychodnie (w kraju 21,5 tys.) oraz 426 praktyk lekarskich (w kraju 4,0 tys.). Udzielono w nich w ciągu roku łącznie ponad 14,2 mln porad (w kraju 287,3 mln). Przeciętna liczba porad w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 6,7 (w kraju 7,5).

Zespoły ratownictwa medycznego podczas 144,8 tys. wyjazdów/wylotów (w kraju 3,1 mln) na miejsce zdarzenia udzieliły pomocy 145,4 tys. osób (w kraju 3,1 mln). Na 1000 osób zamieszkujących województwo, świadczeń zdrowotnych z zakresu ratownictwa medycznego na miejscu zdarzenia udzielono 69 osobom (dla Polski wskaźnik wyniósł 80).

W 2020 r. w województwie podkarpackim funkcjonowało 668 bibliotek (łącznie z filiami) oraz 27 punktów bibliotecznych, co w skali kraju stanowiło odpowiednio 8,6% i 3,1%. Użytkownicy bibliotek mieli do dyspozycji księgozbiór liczący 8,4 mln woluminów. W porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się liczba bibliotek o 22 obiekty (o 3,2%) oraz o 3 obiekty (o 0,4%) w stosunku do roku poprzedniego. W 2020 r. księgozbiór zmniejszył się o 415,2 tys. woluminów (o 4,7%) w porównaniu z 2010 r., a o 47,1 tys. (o 0,6%) woluminów w odniesieniu do roku poprzedniego.

W województwie podkarpackim w 2020 r. instytucje kultury zorganizowały 5,7 tys. imprez (13,0 tys. w 2019 r.), w których wzięło udział 0,6 mln uczestników (2,4 mln osób w roku poprzednim).

W 2021 r. w województwie podkarpackim liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wyniosła 29,1 tys. i była o 9,7% mniejsza niż przed rokiem, a o 4,2% większa w porównaniu z 2014 r. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie podkarpackim w 2021 r. ukształtował się na poziomie 75,3% i był niższy niż w roku poprzednim (80,4%), a wyższy niż przeciętnie w kraju (71,2%).

W 2021 r. w województwie podkarpackim 93,2% gospodarstw domowych posiadało dostęp do Internetu w domu i w porównaniu z rokiem 2020 udział ten zwiększył się o 2,5 p.proc., natomiast w porównaniu z rokiem 2015 – o 17,1 p.proc.

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON w 2021 r., w odniesieniu do 2010 r. była większa o 40,1%. W 2020 r., w porównaniu z 2010 r., zwiększyła się liczba aktywnych rejestrowych organizacji non-profit o 22,0%.

Na podstawie wstępnego szacunku wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w 2020 r. w województwie podkarpackim wyniosła 89154 mln zł (w cenach bieżących). W porównaniu z 2019 r. PKB był niższy o 0,8% (w Polsce wyższy o 1,5%). Przeciętny poziom PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. dla Podkarpacia wyniósł 41,9 tys. zł (69,1% średniej krajowej).

W 2019 r. w województwie podkarpackim wartość dodana brutto wyniosła 78976 mln zł. W porównaniu z rokiem 2010 była (w cenach bieżących) wyższa o 61,0%.

Wartość dodana brutto w przeliczeniu na 1 pracującego w województwie podkarpackim w 2019 r. wyniosła 98991 zł (75,0% średniej krajowej).

W 2021 r. wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury kształtowały się pod wpływem obostrzeń związanych z przeciwdziałaniem pandemii COVID-19. Począwszy od lutego 2022 r. znaczący wpływ na kształtowanie się koniunktury miał również wybuch wojny w Ukrainie. W kwietniu 2022 r. w większości obszarów gospodarki koniunkturę oceniano na podobnym poziomie jak w kwietniu ubiegłego roku, z wyjątkiem transportu i gospodarki magazynowej oraz zakwaterowania i gastronomii, w których odnotowano znaczące pogorszenie wskaźników.

W końcu 2021 r. do rejestru REGON wpisanych było 196,5 tys. podmiotów gospodarki narodowej z terenu województwa podkarpackiego. Było to o 8,2 tys., czyli o 4,3% więcej niż przed rokiem.

W 2021 r. zarejestrowano 16,5 tys. nowych podmiotów gospodarki narodowej, w tym 14,1 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 1,7 tys. spółek handlowych. Najwięcej nowych podmiotów zarejestrowano w sekcji budownictwo – 4,1 tys., następnie w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 2,7 tys.

W województwie podkarpackim w 2020 r. nakłady na działalność badawczą i rozwojową wyniosły 1154,9 mln zł, co stanowiło 3,6% nakładów na B+R w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim wartość nakładów na Podkarpaciu wzrosła o 7,6%, natomiast w stosunku do roku 2010 nastąpił jej ponad 2-krotny wzrost.

W 2021 r. w województwie podkarpackim 98,8% przedsiębiorstw posiadało szerokopasmowy dostęp do Internetu, przy czym 29,9% przedsiębiorstw posiadało dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s.

W 2020 r. w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej dokonano 249 zgłoszeń wynalazków przez podmioty krajowe z terenu województwa podkarpackiego. W porównaniu z rokiem 2010 liczba zgłoszonych wynalazków wzrosła w województwie ponad 3-krotnie.

W 2021 r. wyniki finansowe osiągnięte przez przedsiębiorstwa niefinansowe były korzystniejsze niż uzyskane w poprzednim roku, z wyjątkiem wyniku na operacjach finansowych oraz na pozostałej działalności finansowej. Wyższy o 26,4% był wynik finansowy netto. Wyższy wzrost przychodów z całokształtu działalności, przy nieco niższym wzroście kosztów ich uzyskania, wpłynął na poprawę wskaźnika poziomu kosztów. Wyższe niż przed rokiem były wskaźniki rentowności sprzedaży, obrotu brutto i netto, natomiast niższe były wskaźniki płynności finansowej.

Wartość nakładów poniesionych na inwestycje zlokalizowane na terenie województwa podkarpackiego w 2020 r., przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób, była niższa w skali roku o 21,6%. Nakłady te stanowiły 3,6% nakładów inwestycyjnych poniesionych w kraju.

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione przez przedsiębiorstwa niefinansowe o liczbie pracujących powyżej 49 osób mające siedzibę na terenie województwa podkarpackiego obniżyły się w skali roku o 10,5%. Wyższa była wartość kosztorysowa rozpoczętych w 2021 r. inwestycji (o 64,4%), przy wzroście liczby nowych inwestycji (o 31,0%).

Wyższa niż przed rokiem była produkcja zbóż oraz rzepaku i rzepiku. Produkcja ziemniaków i buraków cukrowych była niższa. W odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyło się pogłowie bydła, zmniejszyło się natomiast pogłowie owiec, trzody chlewnej i drobiu.

W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost skupu żyta i żywca drobiowego. W 2021 r. odnotowano wzrost cen skupu zbóż, żywca wołowego, drobiowego i mleka, a niższe były ceny skupu ziemniaków i żywca wieprzowego.

W 2020 r. najwyższy udział produkcji sprzedanej przemysłu spośród dwudziestu pięciu powiatów województwa podkarpackiego odnotowano w powiecie mieleckim (18,0%), natomiast najniższy w leskim (0,1%).

W 2021 r. produkcja sprzedana przemysłu była o 17,7% wyższa (w cenach stałych) niż w 2020 r., kiedy notowano spadek o 6,5%. Pod względem wysokości dynamiki województwo podkarpackie uplasowało się na pierwszej pozycji w kraju (przed rokiem na czternastej). Na wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w znacznym stopniu wpłynął wzrost produkcji w sekcji przetwórstwo przemysłowe (o 16,8%), której udział stanowił 94,8% wartości produkcji sprzedanej ogółem. Wzrosło również przeciętne zatrudnienie i wydajność pracy w przemyśle.

Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) w 2021 r. ukształtowała się na poziomie wyższym o 14,2% niż przed rokiem, a produkcja budowlano-montażowa była o 11,1% wyższa niż w 2020 r. W przedsiębiorstwach powyżej 9 osób pracujących w stosunku rocznym zwiększyła się produkcja w podmiotach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne oraz w jednostkach, w których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków. Natomiast w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej odnotowano spadek sprzedaży. Wyższa niż przed rokiem była wydajność pracy w budownictwie, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia.

W 2021 r. w województwie podkarpackim oddano do użytkowania 9904 mieszkania, tj. o 1,4% mniej niż rok wcześniej, a ponad 2-krotnie więcej w porównaniu z liczbą mieszkań oddanych w 2010 r.

W 2021 r. w województwie podkarpackim wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 12260 mieszkań, tj. o 9,4% mniej niż przed rokiem, a o 48,1% więcej niż w 2010 r. Rozpoczęto budowę 10446 mieszkań, tj. o 9,6% mniej niż w 2020 r., a o 37,2% więcej niż w 2010 r.

Sprzedaż detaliczna w sektorze przedsiębiorstw w 2021 r. zwiększyła się o 13,1% w skali roku. W przedsiębiorstwach powyżej 9 osób pracujących, w większości grup, sprzedaż detaliczna była wyższa niż rok wcześniej, w tym znacząco wzrosła w grupie – pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 34,1%). Wyższa była również w skali roku sprzedaż hurtowa zarówno w jednostkach handlowych, jak i hurtowych (odpowiednio o 24,4% i o 29,7%).

Ogólna długość dróg publicznych w 2020 r. wyniosła w województwie podkarpackim 21640,6 km i w porównaniu z 2010 r. ich długość wzrosła o 17,7%. Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej w końcu 2020 r. wyniosła na Podkarpaciu 5,2 km na 100 km².

W 2020 r. na Podkarpaciu znajdowało się 675,5 km ścieżek rowerowych, a ich gęstość wynosiła 3,79 km na 100 km².

Na terenie województwa podkarpackiego w 2020 r. funkcjonowały 832 krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej, obsługujące trasy o łącznej długości 34,6 tys. km.

Tabor w przedsiębiorstwach komunikacji miejskiej w 2020 r. stanowiło 514 autobusów, którym przewieziono 31,9 mln pasażerów.

W 2020 r. produkcja energii elektrycznej w województwie była na poziomie 3410,1 GWh i był to poziom o 28,1% wyższy od zanotowanego w 2010 r. oraz o 24,5% wyższy od tego z 2019 r. W kraju w 2020 r. wyprodukowano 158 tys. GWh energii elektrycznej i było to o 0,2% więcej niż w 2010 r. i o 3,6% mniej niż w 2019 r.

Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego w 2020 r. wyniosły 16,6 mld zł i w porównaniu z 2019 r. zwiększyły się o 11,0%. Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego były dochody własne oraz dotacje, które stanowiły odpowiednio 38,2% i 33,3% dochodów ogółem. Wielkość dochodów własnych wyniosła 6,3 mld zł, natomiast dotacje ogółem 5,5 mld zł, z czego 80% stanowiły dotacje celowe. Pozostałą część dotacji stanowiły środki przekazywane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, które wyniosły 1,1 mld zł.

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w województwie podkarpackim w 2020 r. wyniosły łącznie 15,8 mld zł i były większe o 6,8% w porównaniu z 2019 r. Największy udział w wydatkach miały wydatki bieżące, w szczególności wynagrodzenia oraz zakup materiałów i usług. Na inwestycje przeznaczono 2,7 mld zł, i stanowiły one prawie całość wydatków majątkowych.

W 2020 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego zamknęły się zbiorczo nadwyżką. Zdecydował o tym przede wszystkim wysoki dodatni wynik budżetów gmin oraz nadwyżka finansowa w budżetach powiatów i budżetu województwa.

Do końca 2021 r. całkowita wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podkarpackiego wyniosła ponad 29,3 mld zł, z czego większość stanowiło dofinansowanie ze środków UE. Najwyższy udział w tej wartości miały Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego oraz Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

Executive summary

Podkarpackie Voivodship covers an area of 17,846 km², which is 5.7% of the country's area. In 2021, according to the geodetic records, agricultural land had the highest share in the area of the voivodship (53.8%), followed by forest land, including woody and bushy land (39.0%). At the end of 2020, the total area of devastated and degraded land amounted to 1,800 hectares (2.9% in the country).

Water consumption for the national economy and population in 2020 amounted to 223.5 hm³ and was 7.2% lower than the year before and 17.7% lower than in 2010. In relation to 2019, the amount of industrial and municipal wastewater requiring treatment increased (by 1.4%). The percentage of population using wastewater treatment plants increased (from 63.4% in 2010 to 76.5% in 2020).

In 2020, the emission of particulate pollutants from plants that are particularly burdensome for air purity was lower than the year before (by 17.2%) as well as gas pollutants (lower by 12.6%). In relation to 2010, there were 56.6% less particulate pollutants and 33.1% less gas pollutants.

The legally protected areas in Podkarpackie Voivodship in 2020 occupied a total of 801.2 thousand ha, which constituted 44.9% of the total area of the voivodship. In relation to 2010, this area increased by 3.6 thousand ha. The structure of legally protected areas is dominated by protected landscape areas (58.1%) and landscape parks (34.4%).

The area of forest land in 2020 was 691.8 thousand ha and increased by 2.1% compared to 2010. Podkarpackie Voivodship is one of the most forested regions, as shown by its forest cover ratio of 38.2% (2nd place in the country).

In comparison with 2019, the amount of industrial waste was 31.9% higher, in relation to 2010 it was 3.7% higher. Municipal waste collected amounted to 2.5% less than the year before and 39.4% more than ten years ago. Year by year, the share of municipal waste collected separately was increasing in relation to waste in total (from 10.7% in 2010 to 37.2% in 2020).

In 2020, outlays on fixed assets for both environmental protection and water management were lower than the year before. Compared to 2010, outlays on fixed assets for environmental protection were lower and those for water management were higher. Outlays for environmental protection were at the level of PLN 609.8 million, i.e. 5.8% lower than a year ago and 1.8% lower in relation to 2010. The largest amount of funds was allocated to waste water management and water protection (71.3%). Outlays on fixed assets for water management in 2020 amounted to PLN 198.3 million, which was 9.4% lower than in 2019 and 25.6% higher in relation to 2010.

In the period 2010–2021 in Podkarpackie Voivodship a gradual decline in population occurred. At the end of 2021 Podkarpackie Voivodship had 2,110.7 thousand inhabitants, which made 5.5% of the population of Poland. In Podkarpackie Voivodship, as in Poland as a whole, the process of aging of population is progressing. The percentage of population in the pre-working age decreased (from 20.3% in 2010 to 18.1% in 2021), whereas the percentage in the post-working age increased (from 15.9% in 2010 to 21.1% in 2021). Since 2010, the demographic old age index (the share of people aged 65 and over in the total population) increased by 4.6 pp, the demographic dependency ratio increased by 8.0 pp and the median age shifted by more than four years. There was a 30.0% decrease in marriages compared to 2010 and a 16.9% increase to 2020. There were 17.9 thousand live births in 2021, 8.4% fewer than the year before and by 18.5% less than in 2010. The live birth rate in 2021 was 8.5‰ and was lower than that recorded the year before (9.2‰). The level of female fertility still does not guarantee a simple replacement of generations - the fertility rate was 1.22 (in 2020 – 1.30). In 2021, 26.5 thousand deaths were registered and this was 2,355 more deaths compared to 2020. The number of infant deaths decreased annually (by 13.1%). The natural increase was negative. The population growth due to natural movement was minus 8,571 people in 2021. The natural increase was minus 4.1 per 1,000 population (2010: 1.7). The negative balance of migration for permanent residence continued. The surplus of de-registrations over registrations from permanent residence amounted to 1,934 people (1,956 people in 2020 and 1,929 in 2010).

Within the framework of the educational system, 75.7 thousand children were covered by pre-school education in the 2020/21 school year, i.e. 1.9% more than in the previous school year, and 38.6 more than in the 2010/11 school year.

In the 2020/21 school year, in Podkarpackie Voivodship there were 1083 primary schools for children and youth (including special schools). 167.0 thousand students attended primary schools (89.9 thousand in rural areas and 77.1 thousand in urban areas). In comparison with the previous school year, the number of primary school students increased by 0.8%.

In the 2020/21 school year there were 354 post-primary schools for children and youth (without post-secondary schools), with 90.6 thousand students, 1.3% less compared to the previous year. In relation to the previous school year, there was an increase in the total number of these schools by 1.4%.

In the 2020/21 school year, a further decline in the number of post-secondary schools was observed. In Podkarpackie Voivodship there were 68 post-secondary schools (78 in the previous school year) attended by 8.9 thousand students (0.1% fewer than in the previous year).

In the academic year 2020/21, 44.6 thousand students (including foreigners) studied at 14 universities based in Podkarpackie Voivodship. Compared to the previous academic year, the number of students decreased by 1.6%.

The results obtained on the basis of the Labour Force Survey (LFS) for the fourth quarter of 2021 show improvement in the labour market situation compared to a year ago. In Podkarpackie Voivodship, an increase in both the economic activity rate (by 2.1 pp) and employment rate (by 3.1 pp) was observed, whereas the number of economically inactive persons decreased (by 5.0 pp), compared to last year.

At the end of 2020, in Podkarpackie Voivodship, the number of employed persons amounted to 460.1 thousand persons (according to the actual workplace; excluding economic entities employing up to 9 persons and individual farms in agriculture) and in comparison with the previous year it decreased by 9.0 thousand persons (by 1.9%), and in relation to 2010 it was higher by 42.6 thousand persons (i.e. by 10.2%).

In 2020, in Podkarpackie Voivodship, the average gross monthly wages and salaries (excluding economic entities employing up to 9 persons and budgetary sphere units regardless of the number of employees, as well as employed abroad) amounted to PLN 4,707.81 and was by PLN 319.65 (i.e. by 7.3%) higher than in 2019.

The average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector were 9.6% higher than in the previous year, and constituted 82.9% of the average gross wages and salaries in Poland. In terms of the level of wages and salaries, the voivodship was ranked 14th in the country.

At the end of 2021, in comparison with the end of 2010, in Podkarpackie Voivodship there was a decrease in the total number of the registered unemployed persons (by 45.7%) and a decrease in the registered unemployment rate (by 7.2 pp). The number of persons employed increased by 10.2% in 2020, compared with the end of 2010.

In 2021, in Podkarpackie the average number of retirees and pensioners was 464.3 thousand people and was 0.6% lower than last year, while in relation to 2010 it was 1.7% lower. In 2021, 404.3 thousand people received retirement and other pensions from ZUS, i.e. 0.2% more than the year before and 6.2% more than in 2010.

In 2020, the average monthly disposable income per person in a household in the Podkarpackie region was PLN 1588.57 (PLN 1919.21 in the country). In 2020, the average monthly disposable income increased by PLN 117 in relation to 2019, while in comparison with 2010 it increased by PLN 681.

In 2020, Podkarpackie Voivodship was among the voivodships with highest poverty risk. A higher risk of poverty than in Podkarpackie Voivodship occurred in Lubelskie, Podlaskie and Warmińsko-Mazurskie Voivodships.

In 2020, after including social transfers in income, the poverty rate in Podkarpackie Voivodship was 19.3%, i.e. 0.1 pp lower than in 2019. In relation to 2010, this indicator decreased by 4.8 pp.

In 2020 in Podkarpackie, 72.0 thousand people benefited from social welfare, i.e. 6.9 thousand less than in 2019 (70.3 thousand people less than in 2010). The total amount spent on social welfare in 2020 was PLN 212.6 million and it was 4.8 million more than the year before.

The situation with regard to institutional care for children up to 3 years of age is systematically improving. In 2021, in Podkarpackie Voivodship there were 234 institutions (209 nurseries and 25 children's clubs) for children under 3 years of age, i.e. 18 more (8.3%) than in 2020.

In 2020, the dwelling stocks in Podkarpackie Voivodship amounted to 687.4 thousand dwellings with a total usable floor area of 56,669.4 thousand m², with 2,825.3 thousand rooms. The average size of a dwelling in 2020 was 82.4 m² and increased by 2.8 m² compared to 2010. In 2020, the share of dwellings in Podkarpackie equipped with a water supply system was 94.9%, lavatory – 92.0%, bathroom – 90.0%, central heating – 78.8% and gas from the gas supply system – 75.1%.

In 2020, 81.1% of the total population used the water supply system (an increase of 5.7 pp compared to 2010 and a decrease of 0.1 pp compared to 2019). 71.8% of the total population of the voivodship used the sewage system (14.9 pp more than in 2010 and 0.7 pp than in 2018).

At the end of 2020 in Podkarpackie Voivodship, among the staff working directly with a patient there were 22 doctors and 61 nurses per 10 thousand people (for the country: 24 and 50 respectively). In 41 general hospitals, 1,505 people per 10 thousand population benefited from medical care during the year (for the country this relation was 1,495).

Out-patient healthcare services were provided by: 1,254 out-patient departments (21.5 thousand in Poland) and 426 medical practices (4.0 thousand in Poland). During the year, they provided a total of over 14.2 million consultations (287.3 million in Poland). The average number of out-patient health care services per capita amounted to 6.7 (in the country 7.5).

During 144.8 thousand departures (3.1 million in Poland), 145.4 thousand people (3.1 million in Poland) were assisted by emergency rescue teams. Per 1000 people living in the voivodship, health care services in the field of medical rescue on the site of the event were provided to 69 people (for Poland the ratio was 80).

In 2020, in Podkarpackie Voivodship there were 668 libraries (including branches) and 27 library points, which in the country constituted 8.6% and 3.1% respectively. Library users had at their disposal a book collection of 8.4 million volumes. Compared to 2010, the number of libraries decreased by 22 facilities (by 3.2%) and by 3 facilities (0.4%) compared to the previous year. In 2020, the book collection decreased by 415.2 thousand volumes (by 4.7%) in relation to 2010 and by 47.1 thousand (0.6%) compared to last year.

In Podkarpackie Voivodship, in 2020, cultural institutions organized 5.7 thousand events (13.0 thousand in 2019) with 0.6 million participants (2.4 million a year ago).

In 2021, in Podkarpackie Voivodship, the number of crimes detected by the Police in completed preparatory proceedings amounted to 29.1 thousand and was 9.7% lower than a year ago and 4.2% higher compared to 2014. The detection rate of offenders ascertained by the Police in Podkarpackie Voivodship in 2021 was at the level of 75.3% and was lower than in the previous year (80.4%) and higher than the average in the country of 71.2%.

In Podkarpackie, in 2021, 93.2% of households had access to the Internet at home, and in comparison with 2020, this share increased by 2.5 pp, while in comparison with 2015 – by 17.1 pp.

Compared to 2010, the number of foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2021 was higher by 40.1%. In 2020, as compared to 2010, the number of active registered non-profit organizations increased by 22.0%.

On the basis of an initial estimate, the value of the generated gross domestic product in 2020 in the Podkarpackie region amounted to PLN 89,154 million (in current prices). In comparison with 2019, GDP was lower by 0.8% (in Poland higher by 1.5%). The average level GDP per capita in 2020 for the Podkarpackie region amounted to PLN 41.9 thousand (69.1% of the national average). In 2019, in Podkarpackie Voivodship, the gross added value amounted to PLN 78,976 million. In comparison with 2010 it was higher, in current prices, by 61.0%. Gross value added per 1 employee in Podkarpackie Voivodship in 2019 amounted to PLN 98,991 (75.0% of the national average).

In 2021, the indicators of the general business climate were influenced by the restrictions related to the prevention of the COVID-19 pandemic. Starting from February 2022, the outbreak of the war in Ukraine also had a significant impact on the business climate. In April 2022, in most areas of the economy, the economic climate was assessed at a similar level as in April last year, with the exception of transport and storage and accommodation and catering, which recorded a significant deterioration in indicators.

At the end of 2021, 196.5 thousand national economy entities from Podkarpackie Voivodship were entered in the REGON register. This is 8.2 thousand, i.e. 4.3%, more than a year ago.

In 2021, 16.5 thousand new entities of the national economy were registered, including 14.1 thousand natural persons conducting economic activity and 1.7 thousand commercial companies. The highest number of new entities was registered in the following sectors: construction – 4.1 thousand and trade; repair of motor vehicles – 2.7 thousand.

In 2020, expenditure on research and development activities in Podkarpackie Voivodship amounted to PLN 1,154.9 million, which constituted 3.6% of the national R&D expenditure. In comparison with the previous year, the value of outlays in Podkarpackie increased by 7.6%, while in comparison with 2010 it more than doubled.

In 2021, in Podkarpackie Voivodship 98.8% of enterprises had broadband access to the Internet, with 29.9% of enterprises having Internet access of 30–100 Mbit/s.

In 2020, in the Patent Office of the Republic of Poland 249 patent applications were filed by domestic entities from Podkarpackie Voivodship. In comparison with 2010 the number of patent applications in the voivodship increased over 3 times.

In 2021, both financial results achieved by non-financial enterprises were more favourable than those achieved in the previous year, except for the result on financial operations and other financial activities. Net financial result was 26.4% higher. A higher increase in revenue from the total business as a whole, with a slightly increase in the costs of obtaining them, resulted in an improvement in the cost level index. The profitability ratios for sales, gross turnover and net turnover were higher than last year, while the financial liquidity ratios were lower.

In 2020, the value of outlays on investments located in Podkarpackie Voivodship made by enterprises with more than 9 employees was lower by 21.6% compared to the previous year. These outlays constituted 3.6% of investment outlays incurred in the country.

In 2021, investment outlays incurred on new assets and improvement of the existing ones by non-financial enterprises employing more than 49 people with the seat in Podkarpackie Voivodship decreased by 10.5% year-on-year. The cost estimate value of investments started in 2021 was lower (by 64.4%), with a higher number of new investments (by 31.0%).

Production of cereals, rape and turnip rape was higher than a year ago. Production of potatoes and sugar beet was lower. In relation to the previous year, the stock of cattle increased, while the stock of sheep, pigs and poultry decreased. In comparison with the previous year, an increase in the procurement of rye and poultry livestock was observed. In 2021, there was an increase in the procurement prices of cereals, beef and poultry livestock and milk, while the procurement prices of potatoes and pork livestock were lower.

In 2020, among twenty-five powiats of Podkarpackie Voivodship, the highest share of sold production of industry was recorded in Mielcki powiat (18.0%), while the lowest in Leski powiat (0.1%).

In 2021, the sold production of industry was 17.7% higher (in constant prices) than in 2020, when a decrease of 6.5% was recorded. In terms of the level of dynamics, Podkarpackie Voivodship was ranked first in the country (fourteenth a year ago). The increase in the sold production of industry was mainly a result of the increase in production in the manufacturing section (by 16.8%), which constituted almost 94.8% of the total value of sold production. The average employment and labour productivity in industry increased.

In 2021, the sold production of construction (at current prices) was 14.2% higher than a year ago, and construction and assembly output was 11.1% higher than in 2020. In enterprises with more than 9 employees, production increased year-on-year in entities predominantly engaged in specialised construction work

and in entities where construction of buildings is the principal activity. Entities specializing in civil engineering structures, a fall in sales was recorded. Labour productivity in construction was higher than a year ago, with a simultaneous increase in average employment.

In 2021, in Podkarpackie Voivodship 9,904 dwellings were completed, i.e. 1.4% less than a year before and over twice more than in 2010.

In 2021, in Podkarpackie Voivodship 12,260 dwellings were granted a building permit or a notification with a construction design were submitted, i.e. by 9.4% less than a year ago and by 48.1% more than in 2010. The construction of 10,446 dwellings started, i.e. 9.6% less than in 2020, but 37.2% more than in 2010.

Retail sales in the enterprise sector increased by 13.1% year-on-year in 2021. In enterprises employing more than 9 persons, retail sales were higher than in the previous year in most groups, including the largest increase in the group motor vehicles, motorbikes, parts (by 34.1%). Wholesale sales in both retail and wholesale units were also higher year-on-year (by 24.4% and 29.7% respectively).

In 2020, the total length of public roads in Podkarpacie was 21,640.6 km and compared to 2010 it was higher by 17.7%. The density of national roads with hard surface was 5.2 km per 100 km² in Podkarpacie at the end of 2020.

In 2020, there were 675.5 km of bicycle paths in Podkarpacie, with a density of 3.79 km per 100 km².

In Podkarpackie Voivodship, there were 832 regular bus lines operating in 2020, serving routes with a total length of 34.6 thousand km.

The fleet of public transport companies in 2020 consisted of 514 buses, carrying 31.9 million passengers.

In 2020, electricity production in the voivodship was at 3,410.1 GWh, and this level was 28.1% higher than that recorded in 2010 and 24.5% higher than that of 2019. In the country, 158 thousand GWh of electricity was produced, which was 0.2% more than in 2010 and 3.6% less compared to 2019.

Income of budgets of local government units in Podkarpackie Voivodship in 2020 amounted in total to PLN 16.6 billion and was higher by 11.0% in comparison with 2019. The main source of income of local government units were own income and grants, which constituted 38.2% and 33.3% of total income respectively. The total amount of own income amounted to PLN 6.3 billion, while that of grants to PLN 5.5 billion, of which almost 80% were targeted grants. The remaining part of the grants were funds provided under programs financed with the European funds, which amounted to PLN 1.1 billion.

Total expenditure of local government units in Podkarpackie Voivodship in 2020 amounted in total to PLN 15.8 billion and was 6.8% higher than in 2019. The largest share in the expenditure was constituted by current expenditure, in particular wages and salaries and purchase of materials and services. The largest share in the expenditure was current expenditure, in particular wages and salaries and the purchase of materials and services. PLN 2.7 billion was allocated to investments and they accounted for almost all property expenditure.

In 2020, the budgets of local government units of Podkarpackie Voivodship closed with a surplus. This was determined primarily by the high positive result of the gminas' budgets and the financial surplus in the powiats' budgets and the voivodship's budget.

By the end of 2021, the total value of projects implemented under the 2014–2020 Partnership Agreement in Podkarpackie Voivodship amounted to over PLN 29.3 billion, most of which were financed from EU funds. The Regional Operational Programme of Podkarpackie Voivodship and the Operational Programme Infrastructure and Environment had the highest share in this value.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie

Table 1. Selected national and voivodship data

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo podkarpackie Podkarpackie Voivodship
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2020 r. (w %) Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2020 (in %)	0,2	0,1
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r. (w hm ³) Water consumption for the needs of the national economy and population in 2020 (in hm ³)	8367,4	223,5
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2020 r. (w hm ³) Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2020 (in hm ³)	7347,0	145,3
Ścieki komunalne oczyszczane ogółem w 2020 r. (w dam ³) Total municipal wastewater treated in 2020 (in dam ³)	1333859	64423
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. (tony/rok): Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2020 (tonnes/year):		
gazowych gaseous pollutants	186155755	2522202
pyłowych particulate pollutants	22588	869
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2020 r. (w %) Total area under legal protection in total area in 2020 (in %)	32,3	44,9
Lesistość w 2020 r. (w %) Forest cover in 2020 (in %)	29,6	38,2
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2021 (as of 31 December)	122	118
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r. Natural increase per 1,000 population in 2021	-4,9	-4,1
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r. Net migration for permanent residence per 1,000 population in 2021	0,1	-0,9
Przeciętne trwanie życia w 2020 r. (w latach) Life expectancy in 2020 (in years)		
mężczyźni males	72,6	73,7
kobiety females	80,7	81,8
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^a na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/2021 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^a per 1,000 children aged 3–6 in 2020/2021 school year	901	888

a W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; including children in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (cd.)

Table 1. Selected national and voivodship data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo podkarpackie Podkarpackie Voivodship
Wskaźnik zatrudnienia ^a według BAEL w 2021 r. (w %) Employment rate ^a by LFS w 2021 (in %)	55,8	50,3
Współczynnik aktywności zawodowej ^a według BAEL w 2021 r. (w %) Activity rate ^a by LFS in 2021 (in %)	57,8	52,9
Stopa bezrobocia ^a według BAEL w 2021 r. (w %) Unemployment rate ^a by LFS in 2021 (in %)	3,4	4,8
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2021 r. Registered unemployed persons per job offer in 2021	15	37
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^b w sektorze przedsiębiorstw w 2021 r. (w zł) Average monthly gross wages and salaries ^b in the enterprise sector in 2021 (in PLN)	5889,84	4881,23
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2021 r. (w zł) Average monthly gross retirement and other pension paid from the non-agricultural social security system in 2021 (in PLN)	2554,59	2269,05
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r. (w zł) Average monthly available income per capita in households in 2020 (in PLN)	1919,21	1588,57
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w 2020 r. (w %) At-risk-of-poverty rate after social transfers in 2020 (in %)	14,8	19,3
Współczynnik Giniego w 2020 r. (%) Gini coefficient in 2020 (%)	27,2	25,4
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r. (w %) Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2020 (in %)	4,1	5,4
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2020 r. (w tys. zł) Social assistance benefits granted in 2020 (in thousand PLN)	3509572	212573
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych ^c na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2021 r. Children staying in nurseries and children's clubs ^c per 1,000 children up to the age of 3 in 2021	155	145
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r. Population per out-patient health care unit in 2020	1498	1263
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2020 r.: Medical personel per 10 thousand population in 2020: lekarze doctors pielęgniarki nurses	24,1 49,9	22,2 60,5
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2020 r. Beds in hospitals per 10 thousand population in 2020	43,8	42,6
Produkt krajowy brutto ^d (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł) Gross domestic product ^d (current prices) per capita in 2020 (in PLN)	60663	41937
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)	1270	931
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)	22	11

a Przeciętne w roku. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Łącznie z oddziałami żłobkowymi i z żłobkami przyzakładowymi. d Wstępny szacunek.

a Annual average. b Data concern economic entities employing more than 9 persons. c Including nursery wards and workplace nurseries. d Preliminary estimate.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (dok.)

Table 1. Selected national and voivodship data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo podkarpackie Podkarpackie Voivodship
Pracujący (personel wewnętrzny) w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2020 r. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons in 2020	8,5	6,1
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^a w 2021 r. (w %) Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises surveyed ^a in 2021 (in %)	84,5	84,9
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w 2021 r. (w %) Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in 2021 (in %)	93,3	94,5
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych ^a w 2021 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of non-financial enterprises ^a in 2021 (previous year=100; current prices)	111,5	89,5
Obsada bydła ^b na 100 ha użytków rolnych w 2021 r. (w szt.) Cattle density ^b per 100 ha of agricultural land in 2021 (in heads)	42,8	13,3
Obsada trzody chlewnej ^b na 100 ha użytków rolnych w 2021 r. (w szt.) Pigs density ^b per 100 ha of agricultural land in 2021 (in heads)	73,8	19,9
Produkcja sprzedana przemysłu ^c (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2021 r. (w zł) Sold production of industry ^c (current prices) per 1 average employed person in industry in 2021 (in PLN)	684066	493076
Produkcja sprzedana budownictwa ^c (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w 2021 r. (w zł) Sold production of construction ^c (current prices) per 1 average employed person in construction in 2021 (in PLN)	715628	493035
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2021 r. Dwellings completed per 1,000 population in 2021	6,1	4,7
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2020 r. Public roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2020	100,3	98,7
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2020 r. Length of railway lines operated per 100 km ² in 2020	6,2	5,5
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2020 r. (w %) Share of renewable energy sources in production of electricity in 2020 (in %)	17,9	23,0

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons. b The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2021. c Data concern economic entities employing more than 9 persons.

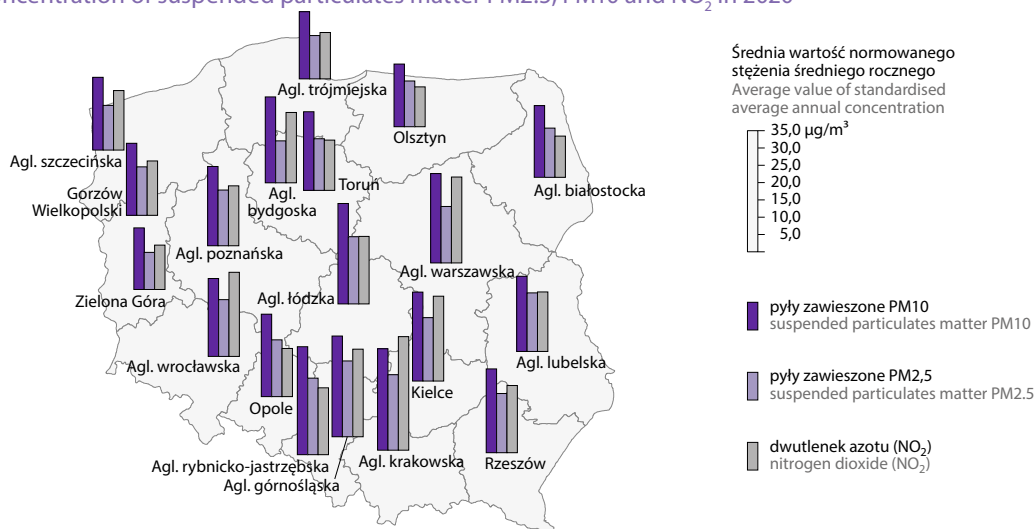
Rozdział 2

Chapter 2

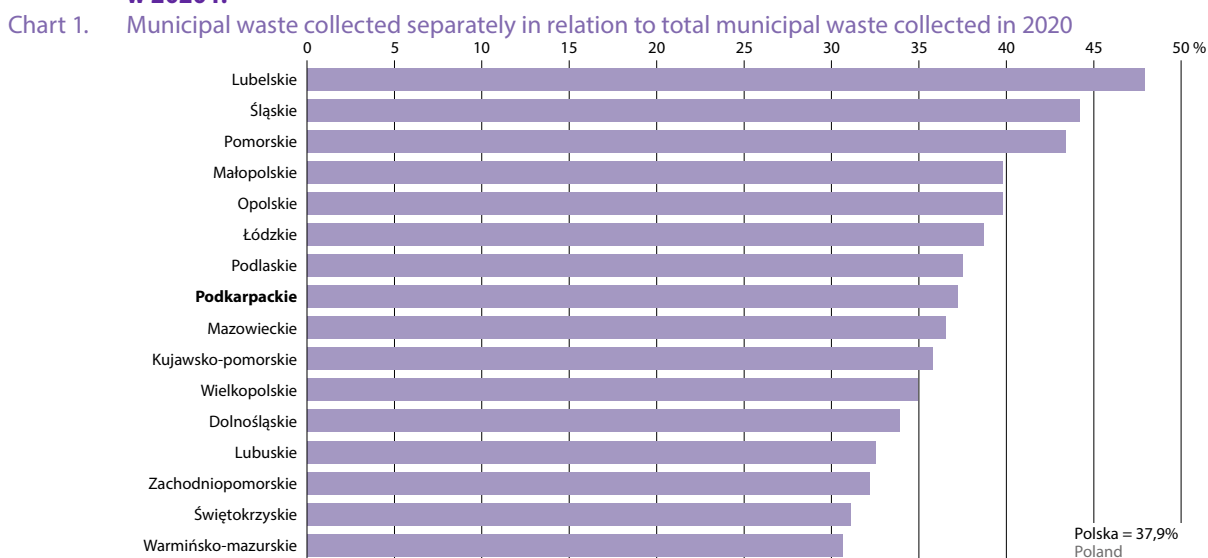
Województwo na tle pozostałych województw

Voivodship against the background of other voivodships

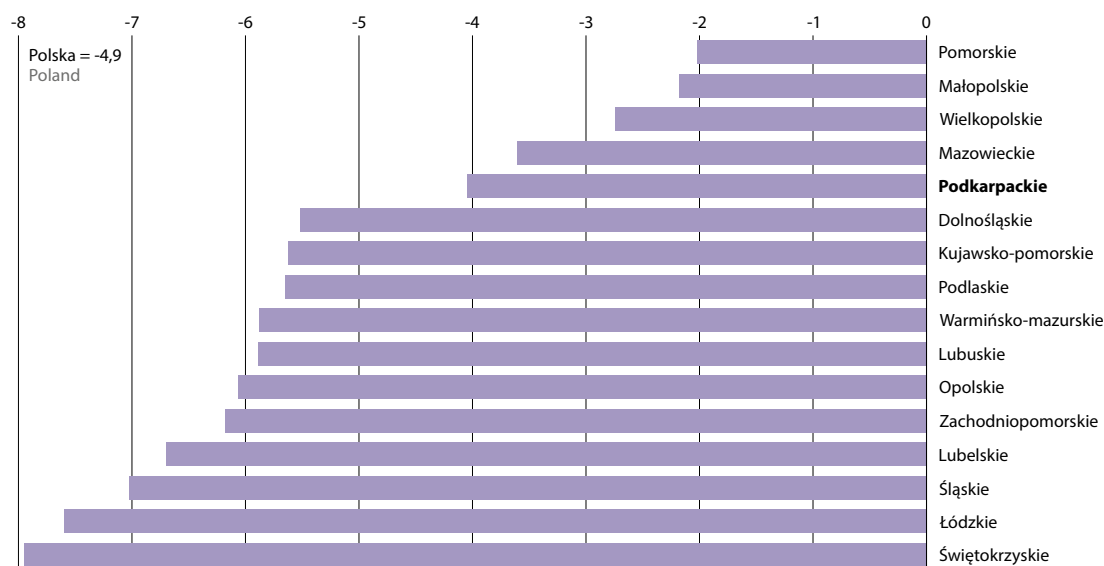
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM2,5, PM10 i NO₂ w 2020 r.
Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM2.5, PM10 and NO₂ in 2020

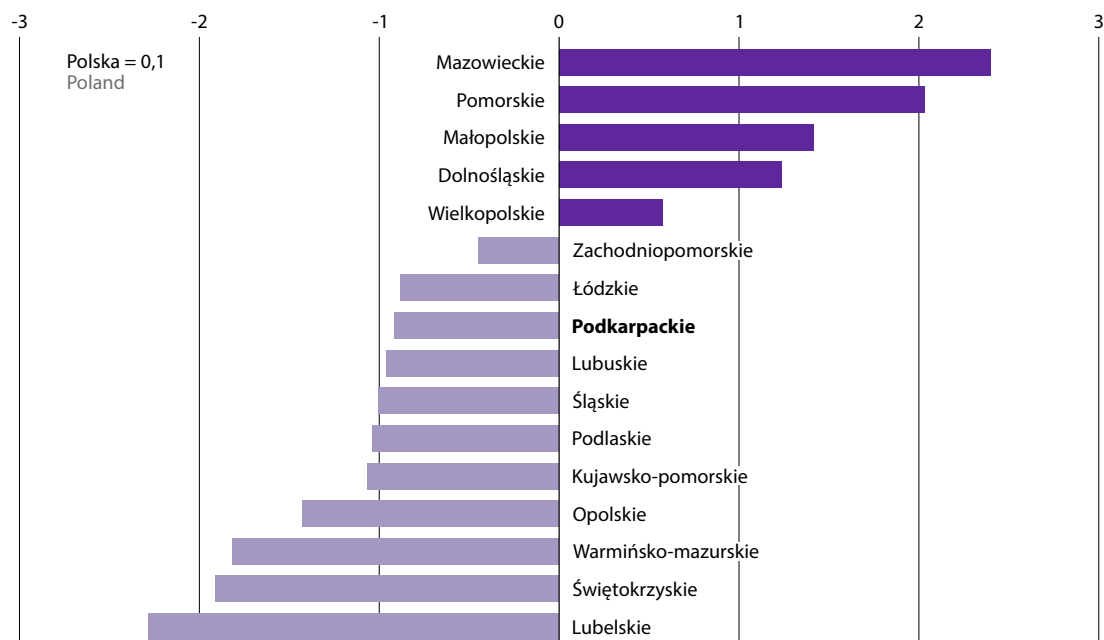
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2020 r.

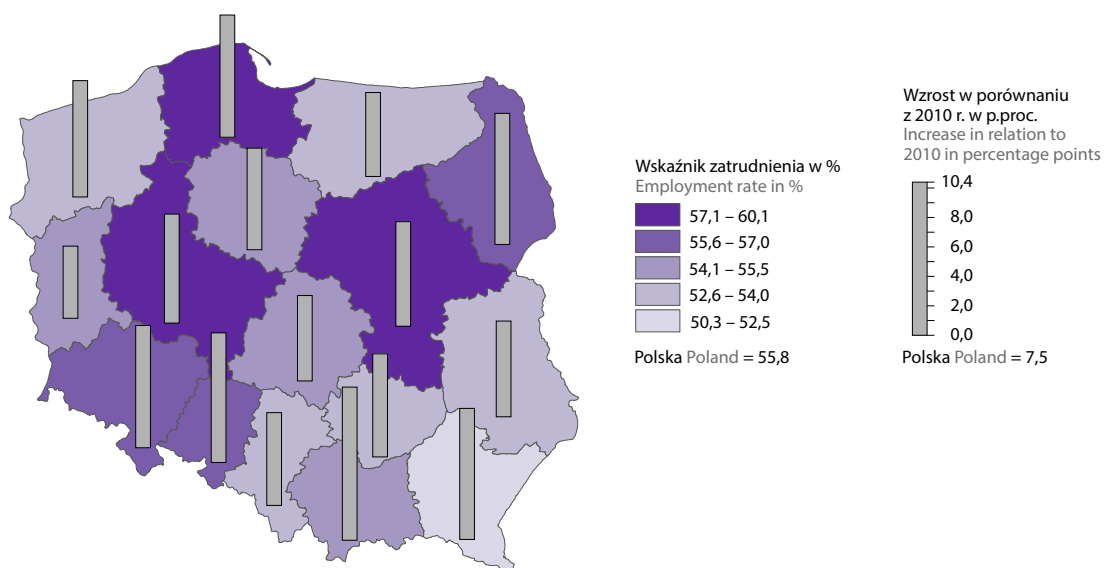
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r.
Chart 2. Natural increase per 1,000 population in 2021

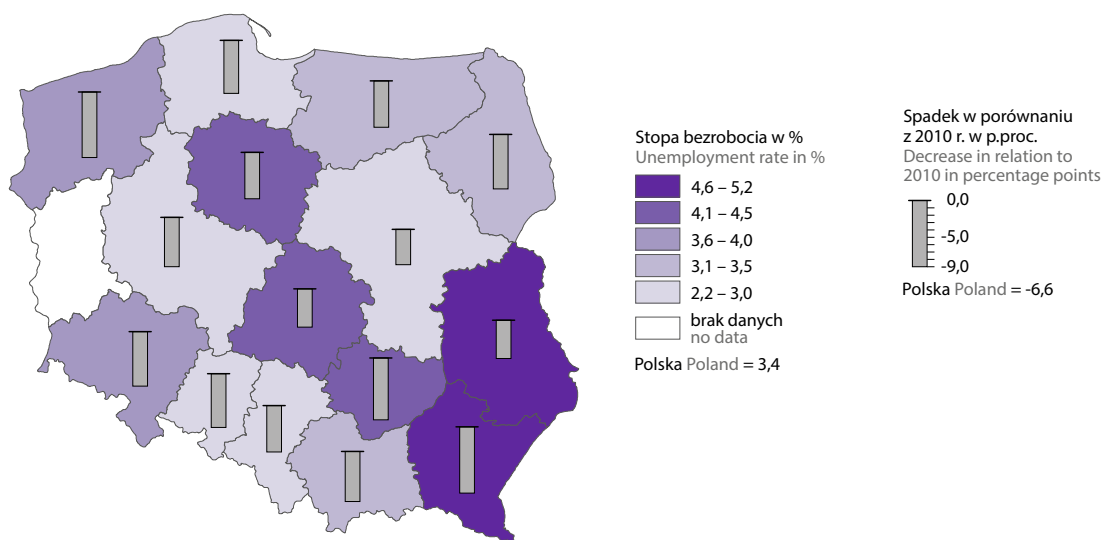
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.
Chart 3. Net internal and international migration for permanent residence per 1,000 population in 2021

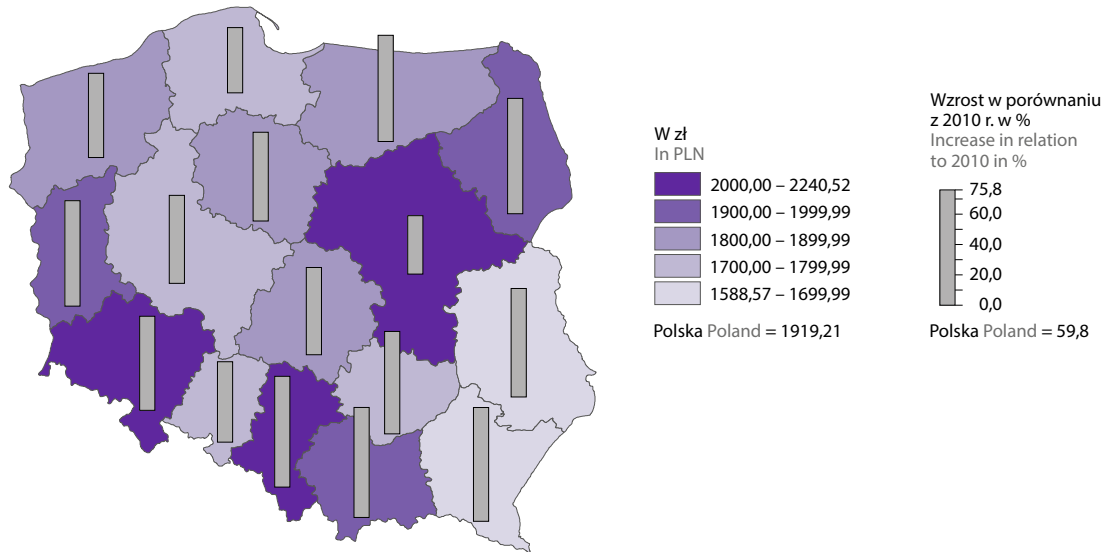
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)
 Map 2. Employment rate by LFS in 2021 (annual average)

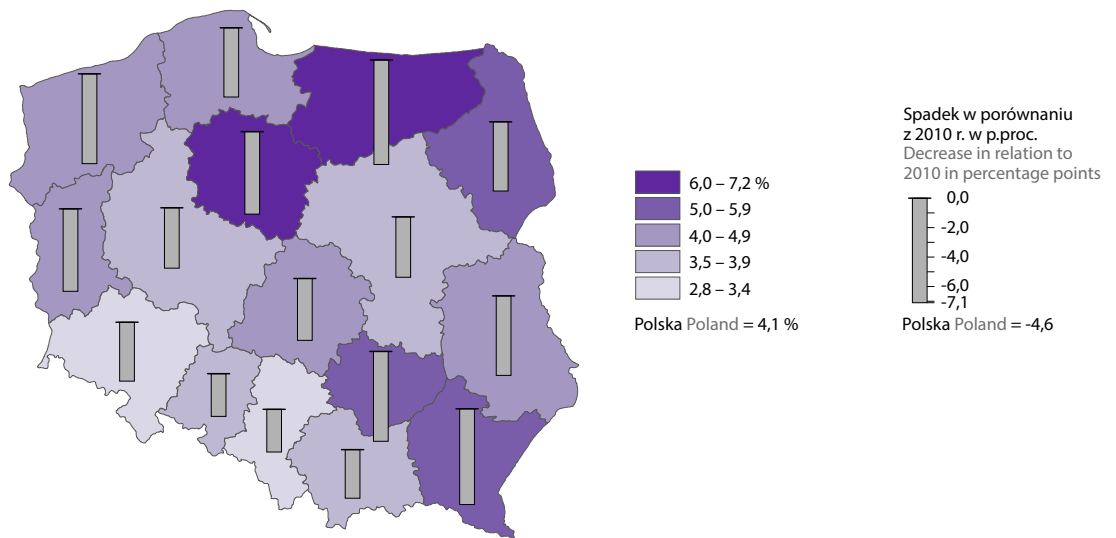
Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)
 Map 3. Unemployment rate by LFS in 2021 (annual average)

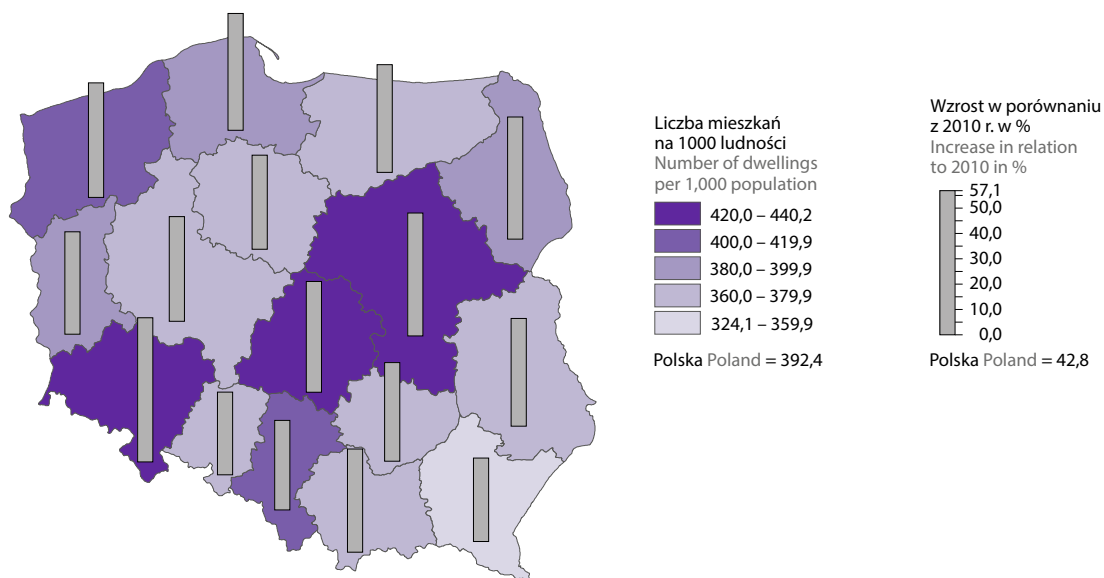
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r.
 Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2020

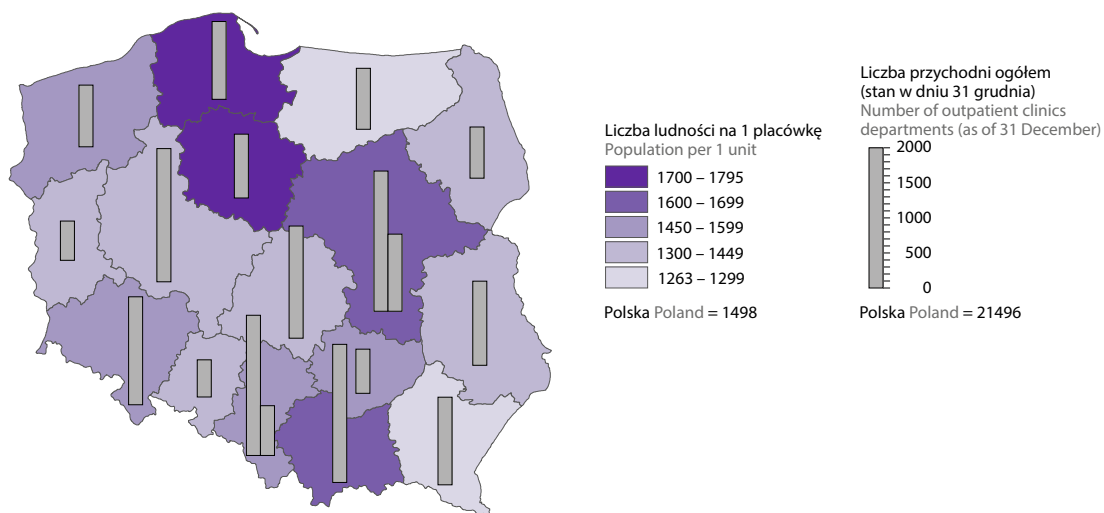
Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r.
 Map 5. Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2020

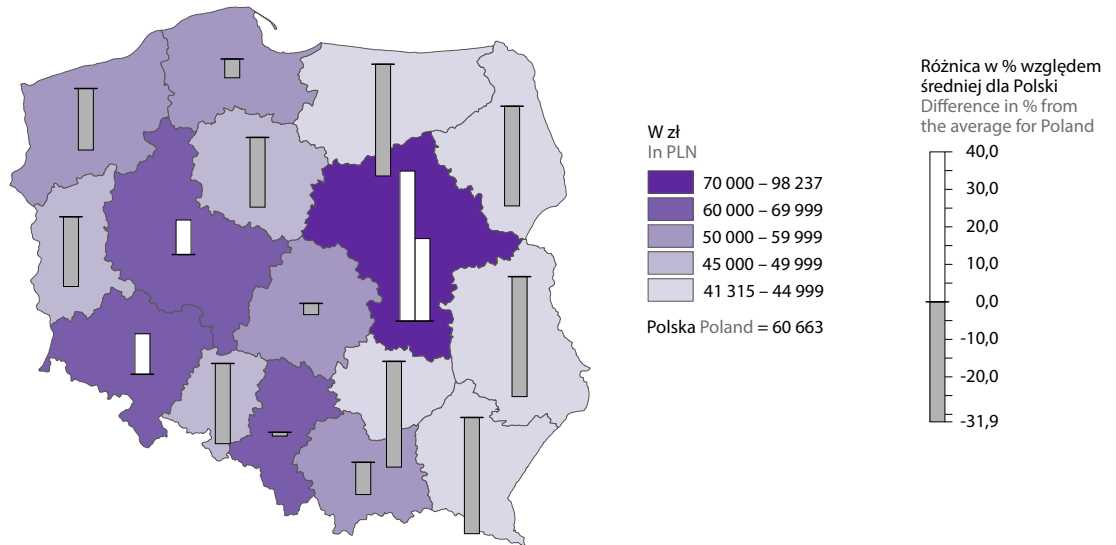
Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia)
 Map 6. Dwellings stocks per 1,000 population in 2020 (as of 31 December)

Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r.
 Map 7. Outpatient health care units in 2020

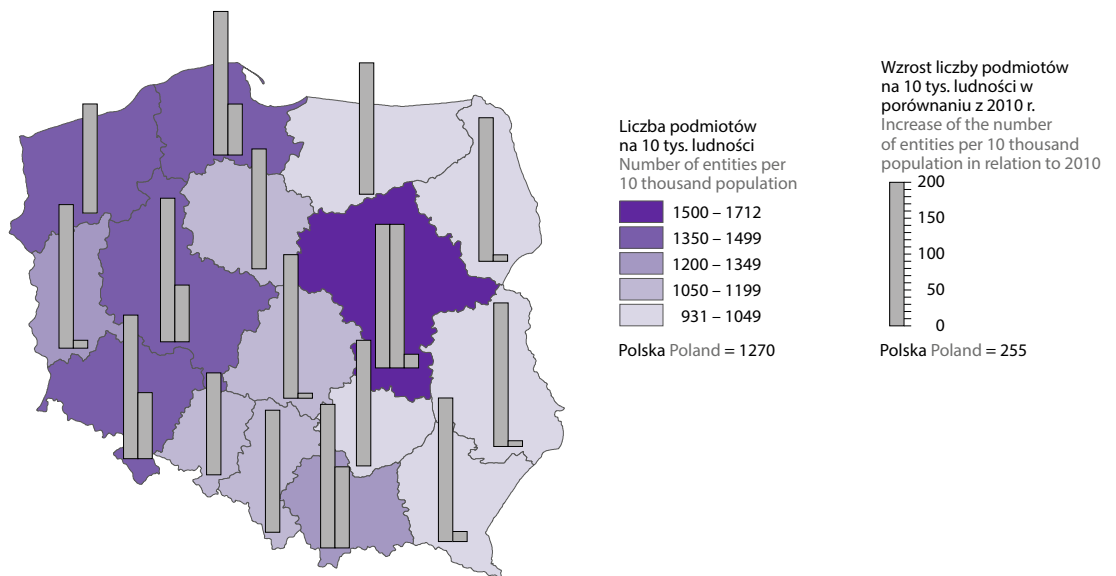

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)
 Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2020 (current prices)

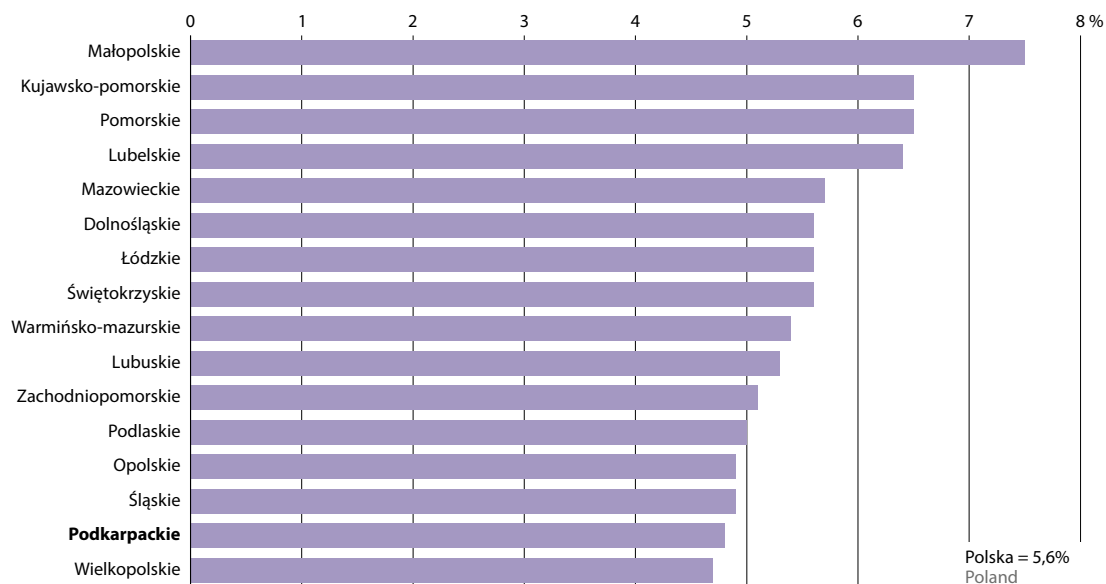

^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
^a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)
 Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)

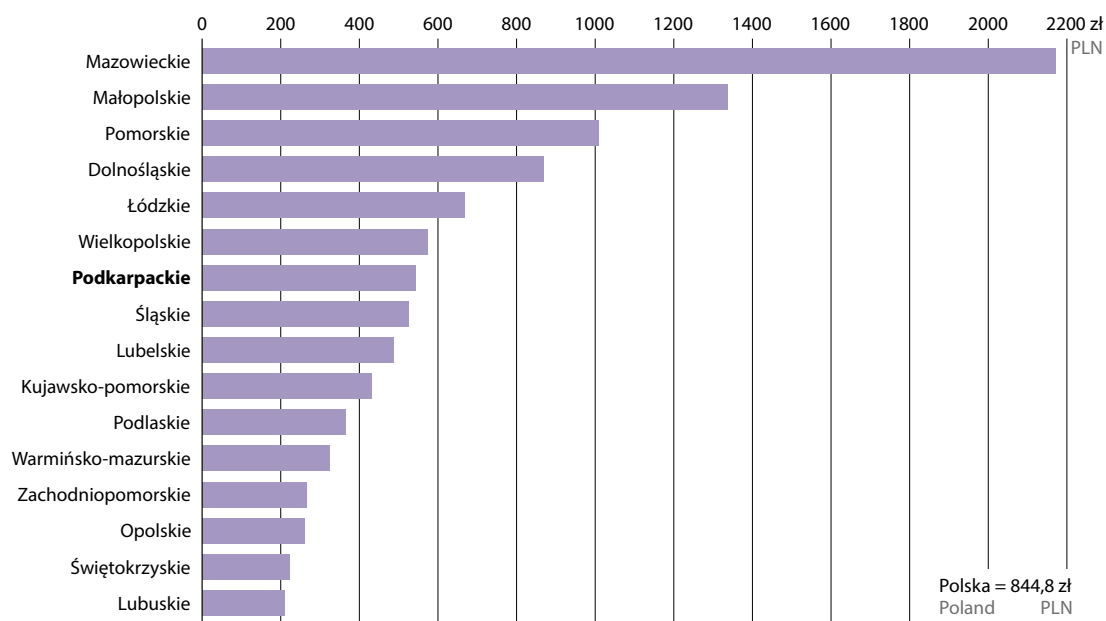

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2021 r.
Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2021

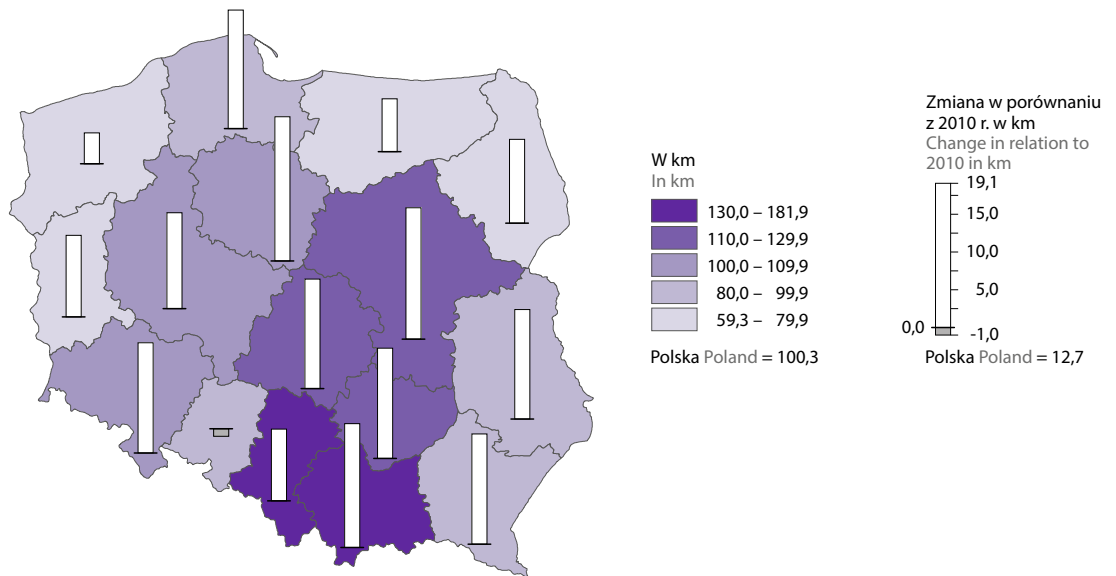

Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)

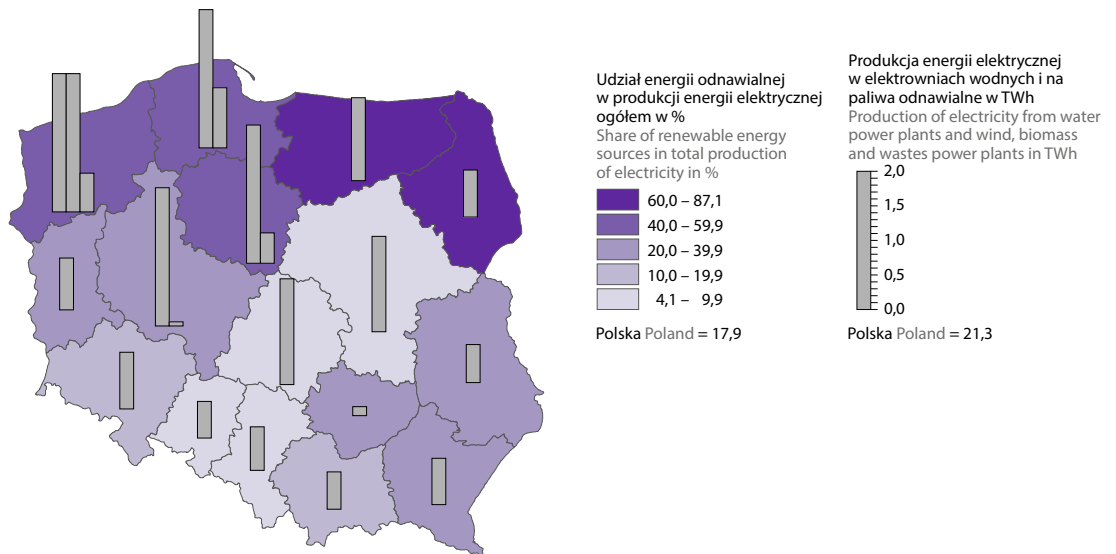
Chart 5. Intramural expenditure on research and development per capita in 2020 (current prices)

Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2020 r.
 Map 10. Hard surface public road per 100 km² of total area in 2020

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2020 r.
 Map 11. Energy from renewable sources in 2020

Rozdział 3

Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa

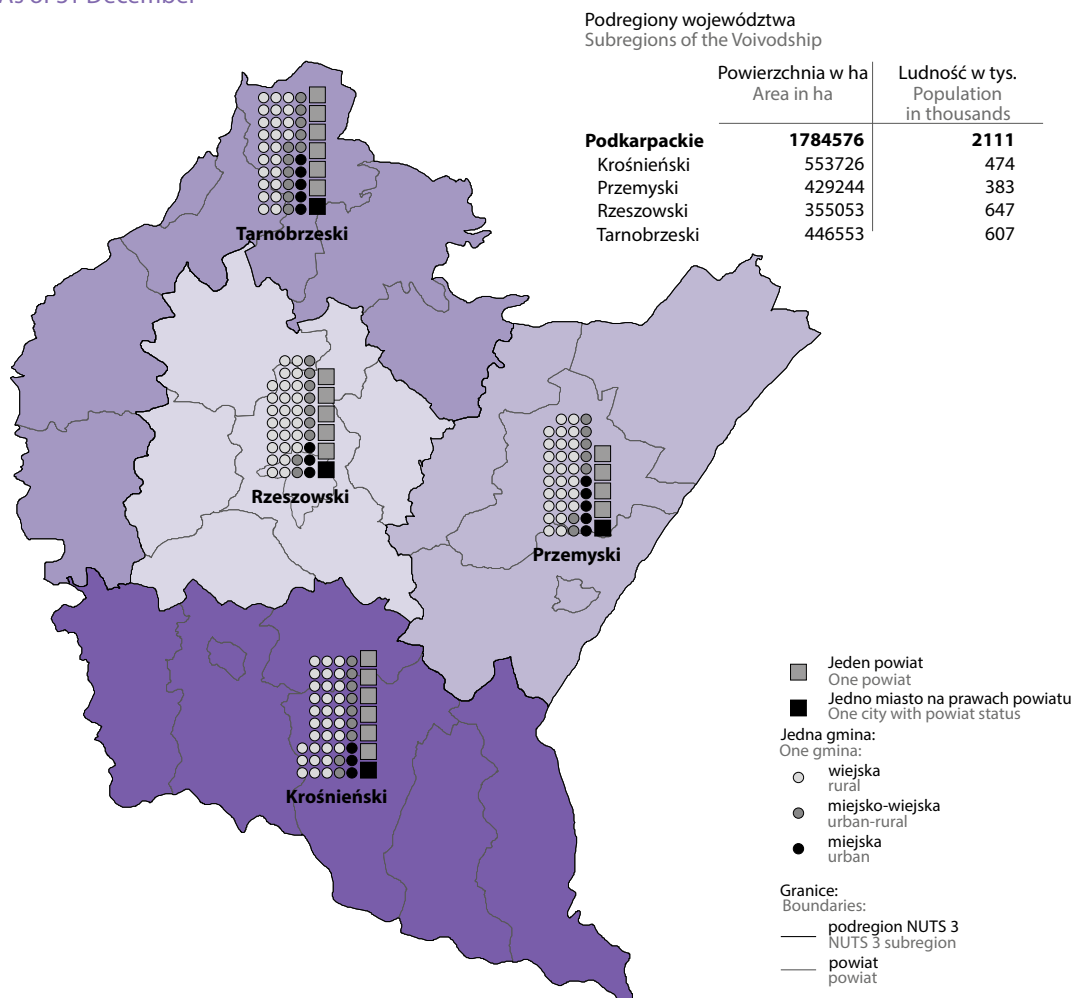
Area and territorial division of the Voivodship

Mapa 12. Podział województwa podkarpackiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 12. Division of Podkarpackie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2021

As of 31 December

Według stanu w dniu 1 stycznia 2021 r. województwo podkarpackie zajmowało powierzchnię 17846 km², co stanowiło 5,7% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r.) mieszkało 2110,7 tys. osób, tj. 5,5% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 118 osób (siódma lokata w kraju). W miastach mieszkało 41,4% ludności województwa.

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Warunki meteorologiczne

4.1. Meteorological conditions

W 2021 r. średnia roczna temperatura powietrza była niższa niż przed rokiem, a wyższa od średnich okresów wieloletnich. Pod względem opadów rok 2021 był powyżej średniej normy z okresów wieloletnich. Średnia roczna suma opadów była wyższa niż przed rokiem.

Województwo podkarpackie leży w strefie klimatu umiarkowanego o cechach przejściowych, na styku klimatu morskiego i kontynentalnego. Przeważa wpływ ciepłych i wilgotnych mas powietrza polarno-morskiego, napływającego z Europy północno-zachodniej. Zdecydowanie mniejszy wpływ na kształtowanie klimatu na terenie województwa mają napływające ze wschodu suche i ciepłe masy powietrza polarnokontynentalnego. W województwie wyróżnić można trzy główne regiony klimatyczne: górski (rejon Bieszczadów, Beskidu Niskiego, Gór Sanocko-Turczańskich), podgórski (Pogórze Karpackie) i kotlin podgórskich (Kotlina Sandomierska). W niektórych częściach Beskidu Niskiego występuje klimat zaciszy górskich (Rymanów-Zdrój).

W 2021 r. średnia roczna temperatura powietrza (8,8°C), była wyższa niż wartości średnie wyznaczone dla poprzednich okresów wieloletnich, począwszy od 1971 r. Najwyższy wzrost (o 0,9°C) odnotowano w porównaniu do okresu wieloletniego 1971–2000 (stacja pomiarowa Rzeszów-Jasionka). W odniesieniu do 2020 r. średnia temperatura powietrza była niższa o 1,3°C.

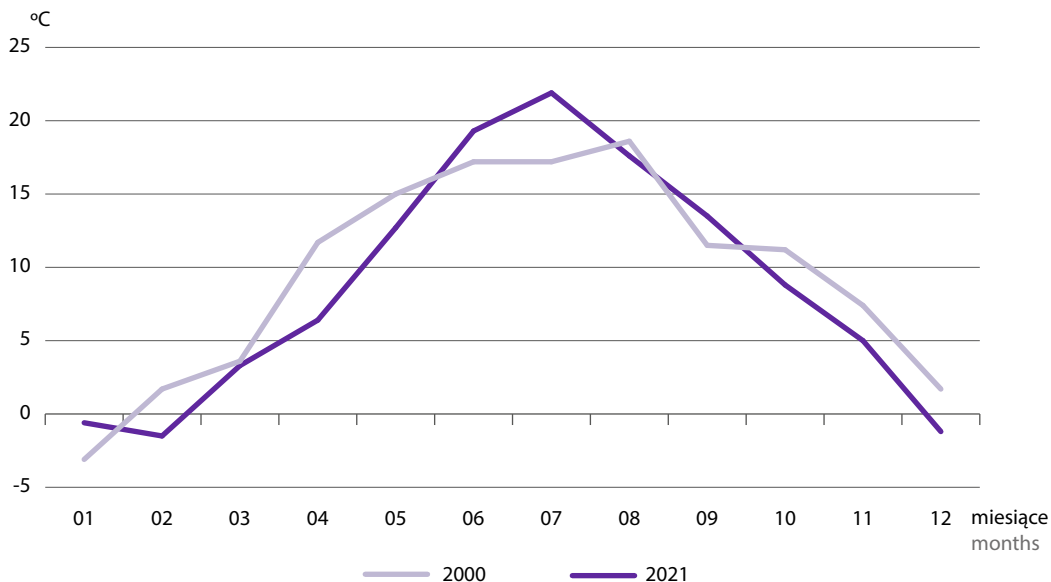
Roczna suma opadów w 2021 r. wyniosła 828 mm, co stanowiło 114,2% normy wieloletniej dla lat 2001–2010. W odniesieniu do 2020 r. roczna suma opadów była wyższa o 20,9%. Miesiącem o największej ilości opadów atmosferycznych w 2021 r. był lipiec (199 mm), a najmniejsze ilości opadów atmosferycznych były w październiku (3 mm).

Tablica 2. Warunki meteorologiczne
Table 2. Meteorological conditions

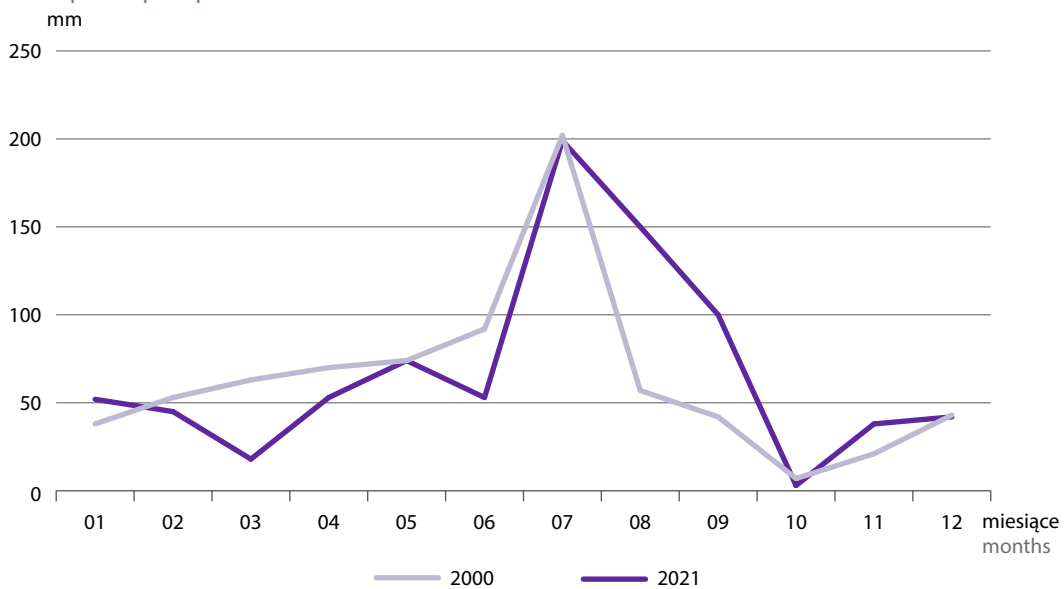
Stacja meteorologiczna Meteorological station	1971–2000	1991–2000	2001–2005	2001–2010	2021
	średnie ^a average ^a				
Temperatury w °C Temperatures in °C					
Rzeszów-Jasionka	7,9	8,2	8,5	8,7	8,8
Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm					
Rzeszów-Jasionka	629	666	695	725	828

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Wykres 6. Temperatury powietrza
 Chart 6. Air temperatures

Wykres 7. Opady atmosferyczne
 Chart 7. Atmospheric precipitation

4.2. Powierzchnia

4.2. Area

W ogólnej powierzchni województwa podkarpackiego, według ewidencji geodezyjnej, zmniejszył się areał gruntów rolnych i gruntów leśnych; wzrosła natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Odnotowano zmniejszenie powierzchni gruntów zdegradowanych i zdezastrowanych, a więcej tych gruntów zrehabilitowano i zagospodarowano. Mniejszy areał gruntów rolnych i leśnych wyłączono z produkcji.

Województwo podkarpackie położone jest w południowo-wschodniej Polsce. Od północy i zachodu graniczy z województwem małopolskim, świętokrzyskim i lubelskim; od południa ze Słowacją i od wschodu z Ukrainą. Obejmuje swoim zasięgiem trzy odrębne krainy fizjograficzne. W części północnej znajduje się Kotlina Sandomierska, pośrodku Pogórze Karpackie, na południu Beskidy, dzielące się na Beskid Niski i Bieszczady. Najbardziej na północny wschód wysunięty skrawek województwa położony jest w obrębie Rostocza.

Powierzchnia geodezyjna województwa podkarpackiego w 2021 r. (według stanu w dniu 1 stycznia) wyniosła 1784,6 tys. ha, tj. 5,7% powierzchni kraju. Użytki rolne stanowiły 53,8% ogólnej powierzchni województwa (z areału użytków rolnych grunty orne stanowiły 59,2%, trwałe użytki zielone 26,1%). Grunty leśne łącznie z zadrzewionymi i zakrzewionymi stanowiły – 39,0%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 5,2%, grunty pod wodami powierzchniowymi – 1,2%. Pozostałe 0,8% ogólnej powierzchni województwa zajmowały użytki ekologiczne, nieużytki i tereny różne. W porównaniu z 2020 r. zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych (o 1,5 tys. ha) i powierzchnia gruntów leśnych (o 0,1 tys. ha). Zwiększyła się natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 1,5 tys. ha). W odniesieniu do 2010 r. największe zmiany odnotowano w przypadku gruntów ornych, których powierzchnia zmniejszyła się o 57,8 tys. ha oraz terenów zabudowanych i zurbanizowanych, gdzie nastąpił wzrost o 16,0 tys. ha.

Tablica 3. Powierzchnia geodezyjna^a według kierunków wykorzystania

Table 3. Geodesic area^a by land use

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	
	w ha in ha				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Powierzchnia ogólna Total area	1784573	1784576	1784576	1784576	5,7
Użytki rolne Agricultural land	962445	937196	962227 ^b	960706 ^b	5,1
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and shrubland	710287	728701	695426	695376	7,3
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	20287	20524	21507	21533	3,3
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	76265	83200	90724	92237	5,2
Użytki ekologiczne Ecological areas	1688	1638	1876	1888	4,7
Nieużytki Wasteland	9475	10864	10724	10728	2,3
Tereny różne Miscellaneous land	4126	2453	2092	2108	2,7

a Stan w dniu 1 stycznia. b łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”.

a As of 1 January. b Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the item “forest land as well as woody and bushy land”.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

W końcu 2020 r. łączna powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wyniosła 1821 ha, tj. mniej o 36 ha niż w 2019 r., a o 12 ha więcej niż w 2010 r. Ich udział w łącznej powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w kraju stanowił 2,9%. W ciągu roku zrehabilitowano 104 ha (o 9 ha więcej niż w 2019 r. i o 43 ha więcej niż w 2010 r.), a zagospodarowano 54 ha gruntów (głównie na cele rolnicze – 72,2%). Natomiast w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych z produkcji rolniczej i leśnej wyłączono 232 ha gruntów (w 2019 r. – 238 ha, a w 2010 r. – 140 ha), z czego 215 ha stanowiły grunty rolne, a 17 ha grunty leśne. Spośród wyłączonych gruntów rolnych i leśnych 63,4% przeznaczono pod budowę osiedli mieszkaniowych, 14,2% – na inne cele, 12,5% – pod użytki kopalne, 8,6% – na tereny przemysłowe oraz 1,3% na tereny komunikacyjne.

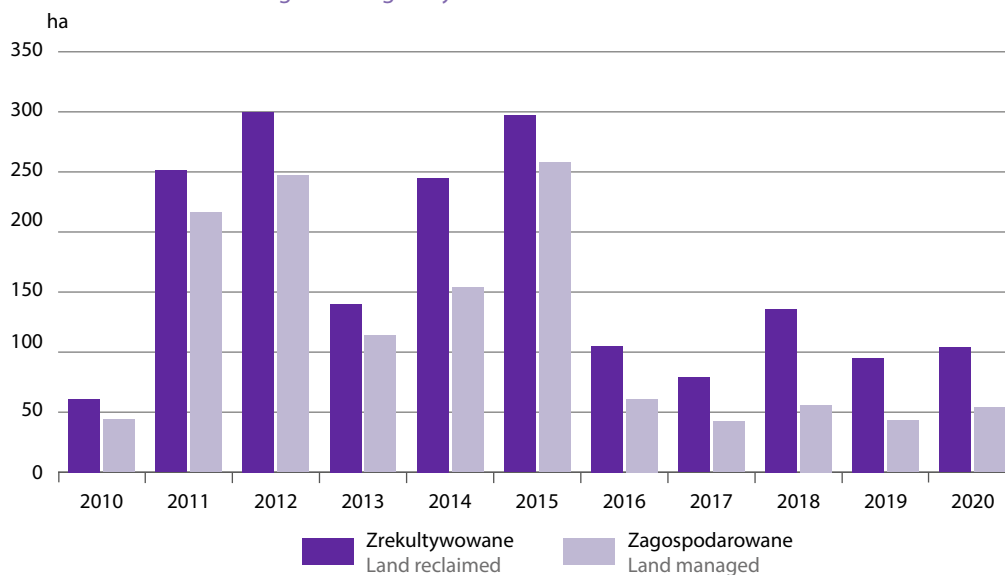
Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rehabilitacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty rehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolnictwu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Wykres 8. Grunty zrehabilitowane i zagospodarowane w ciągu roku

Chart 8. Land reclaimed and managed during the year

4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

Mniejsze było ogólne zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności. Mniej zużyto wody w przemyśle, a więcej wody zużyto w gospodarstwach domowych oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. Zwiększyła się ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania. Więcej ludności korzystało z oczyszczalni ścieków.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r. wyniosło 223,5 hm³ i było niższe o 7,2% niż przed rokiem i niższe o 17,7% w porównaniu z 2010 r. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej województwa podkarpackiego stanowiło 2,7% łącznego zużycia wody w kraju. Wielkość poboru wody w poszczególnych sektorach gospodarki na przestrzeni ostatnich lat uległa niewielkim zmianom. Najwięcej wody wykorzystano w przemyśle – 49,1% (57,2% przed rokiem i 56,1% w 2010 r.). W ramach eksploatacji sieci wodociągowej wykorzystano 29,0% całkowitego zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej (27,2% przed rokiem i 22,1% w 2010 r.). Zużycie wody w rybactwie (napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych) stanowiło 21,9% (15,7% przed rokiem). Udział województwa podkarpackiego w krajowym zużyciu wody do napełniania i uzupełniania stawów rybnych stanowił 6,1%.

W 2020 r. zużycie wody przez przemysł wynosiło 109,8 hm³ (mniej niż w 2019 r. o 20,3% i o 28,0% mniej niż w 2010 r.). Wodę zużywało 97 zakładów, w tym bezpośrednio do produkcji przemysłowej 74 zakłady, a 41 posiadało zamknięte obiegi wody. Analizując bilans gospodarowania wodą w przemyśle, w przychodach, 97,0% wody pochodziło z ujęć własnych, ze znaczną przewagą wód powierzchniowych, a 3,0% zostało zakupionych od innych jednostek. W rozchodach przeważa zużycie wody na potrzeby zakładu – 95,0% (w tym 91,8% bezpośrednio do produkcji), 4,6% wody przeznaczone było na sprzedaż, a 0,4% stanowiły straty w sieci.

Zużycie wody z sieci wodociągowej przez gospodarstwa domowe w 2020 r. wyniosło 52,0 hm³ i wzrosło zarówno w odniesieniu do poprzedniego roku (o 2,1%), jak i do 2010 r. (o 11,0%). Zużycie wody przez gospodarstwa domowe województwa podkarpackiego stanowiło 4,0% zużycia w kraju. Średnie zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca województwa podkarpackiego wyniosło 24,5 m³ (w 2019 r. – 23,9 m³, w 2010 r. – 22,0 m³), w kraju 33,9 m³ i odpowiednio 33,7 m³ i 31,1 m³.

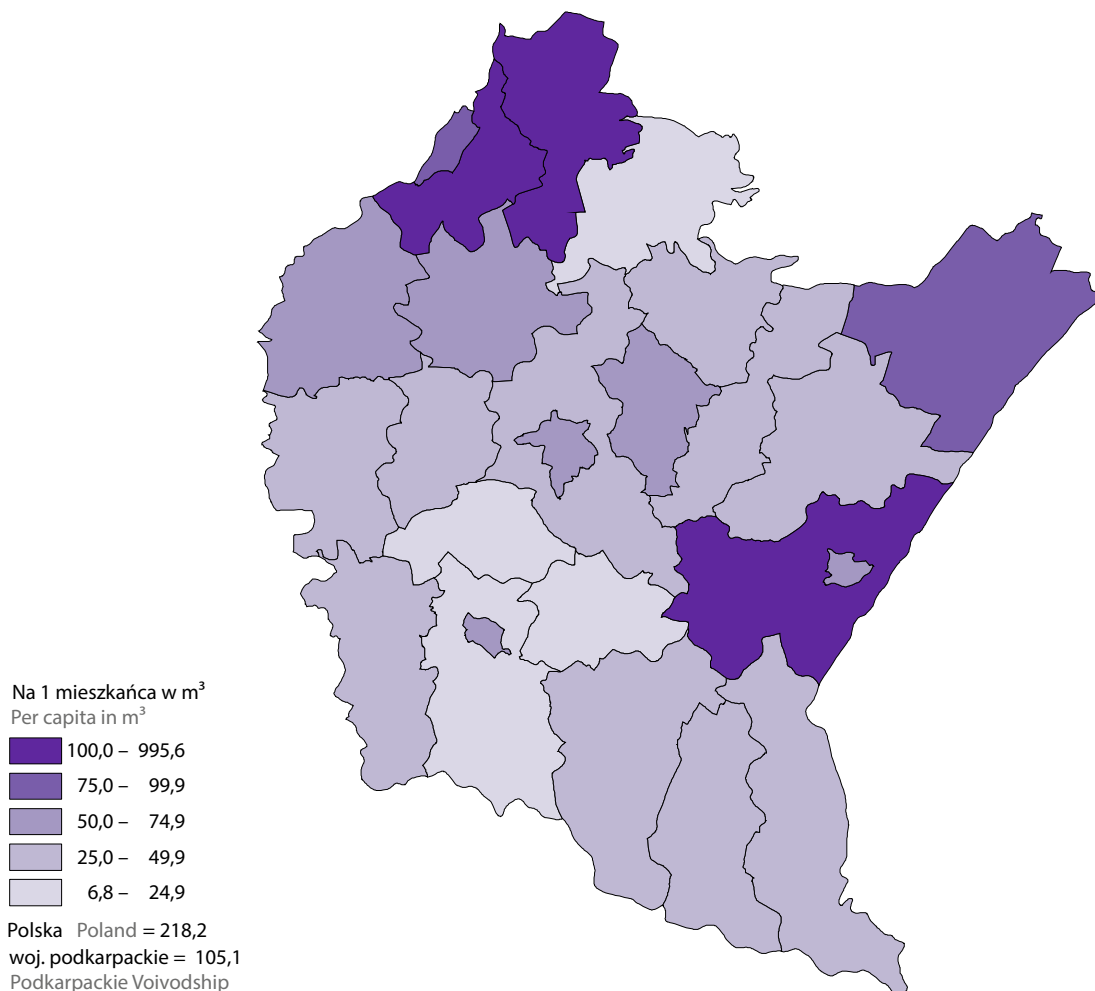
Tablica 4. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku

Table 4. Water consumption by needs during the year

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem ^a Total ^a w tym of which	271,7	266,6	240,8	223,5	2,7
przemysł industry	152,4	168,3	137,6	109,8	1,9
rybactwo ^b fishing ^b	55,7	34,0	37,7	48,9	6,1
gospodarstwa domowe households	46,9	49,3	50,9	52,0	4,0

a Do 2018 r. pozycja obejmuje nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie. b Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.
a Until 2018 includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

Mapa 13. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Map 13. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2020

Z terenu województwa podkarpackiego w 2020 r. do wód lub do ziemi odprowadzono 145,3 hm³ ścieków, wśród których przeważały (55,6%) ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi z zakładów (z których 86,9% stanowiły wody chłodnicze niewymagające oczyszczania), natomiast siecią kanalizacyjną odprowadzono 44,4%. W latach 2010–2020 ilość ścieków wytworzonych zmniejszyła się o 32,8%.

Oczyszczania wymagało 75,1 hm³ ścieków, tj. o 1,4% więcej niż przed rokiem i o 0,2% więcej niż w 2010 r. W strukturze przeważały ścieki komunalne, które stanowiły 85,9%, a przemysłowe 14,1%. W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się ilość ścieków (wymagających oczyszczania) komunalnych (o 2,2%), przemysłowych było mniej (o 3,4%). Również w odniesieniu do 2010 r. większa była ilość ścieków komunalnych (o 20,2%), a mniejsza przemysłowych (o 50,2%). Z ogólnej ilości ścieków wymagających oczyszczania 98,6% poddano procesowi oczyszczania, a 1,4% odprowadzono bez oczyszczania siecią kanalizacyjną, bądź bezpośrednio z zakładów do wód lub do ziemi. Ścieki z terenu województwa podkarpackiego wymagające oczyszczania stanowiły 3,4% takich ścieków w kraju.

Tablica 5. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
 Table 5. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	296	279	279	281
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Municipal wastewater discharged during the year in dam ³	53631	58334	63061	64477
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	21295	10870	10975	10601
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	63,4	72,4	75,6	76,5

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
 a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

W 2020 r. na terenie województwa podkarpackiego działało łącznie 281 oczyszczalni komunalnych i przemysłowych, tj. o dwie więcej niż przed rokiem, a o 15 mniej niż w 2010 r. Najwięcej było oczyszczalni biologicznych – 221, a następnie oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów – 41, mechanicznych – 12 i chemicznych – 7. Łączna przepustowość oczyszczalni w 2020 r. wyniosła 768,7 dam³/dobę i była nieco wyższa niż przed rokiem (o 0,6%), a niższa niż dziesięć lat temu (o 31,9%). Oczyszczalnie województwa podkarpackiego stanowiły 6,8% wszystkich oczyszczalni w kraju.

Oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów oczyściły ponad połowę (61,2%) wszystkich ścieków oczyszczanych, a biologiczne – 30,0%. Mechaniczne i chemiczne oczyszczalnie ścieków, które obsługiwały wyłącznie zakłady przemysłowe, oczyściły odpowiednio 6,5% i 2,4% wszystkich oczyszczanych ścieków.

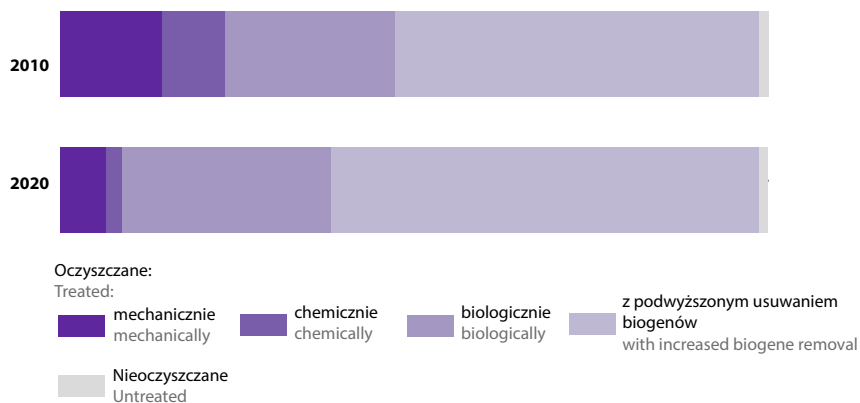
Ponad 1,6 mln (76,5%) ludności województwa podkarpackiego w 2020 r. korzystało z oczyszczalni ścieków, przed rokiem 75,6%, a w 2010 r. – 63,4%. W kraju z oczyszczalni ścieków korzystało 74,8% ogółu ludności (w 2019 r. – 74,5%, w 2010 r. – 64,7%). Podkarpacie w 2020 r., pod względem udziału ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków, znalazło się na 8. miejscu w kraju (w 2010 r. 10. lokata). W miastach województwa podkarpackiego w 2020 r. – 96,6% ludności korzystało z oczyszczalni ścieków (w 2019 r. – 96,4%, w 2010 r. – 93,1%), a na wsi 62,4% (w 2019 r. – 60,9%, w 2010 r. – 42,4%).

Największy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków odnotowano w Rzeszowie (99,8%), a następnie w Krośnie (98,9%), Tarnobrzegu (97,1%) oraz w Przemyśle (96,2%), natomiast najniższy w powiecie strzyżowskim (37,0%), następnie w bieszczadzkiem (50,8%).

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Wykres 9. Struktura ścieków komunalnych i przemysłowych wymagających oczyszczenia odprowadzanych do wód lub do ziemi

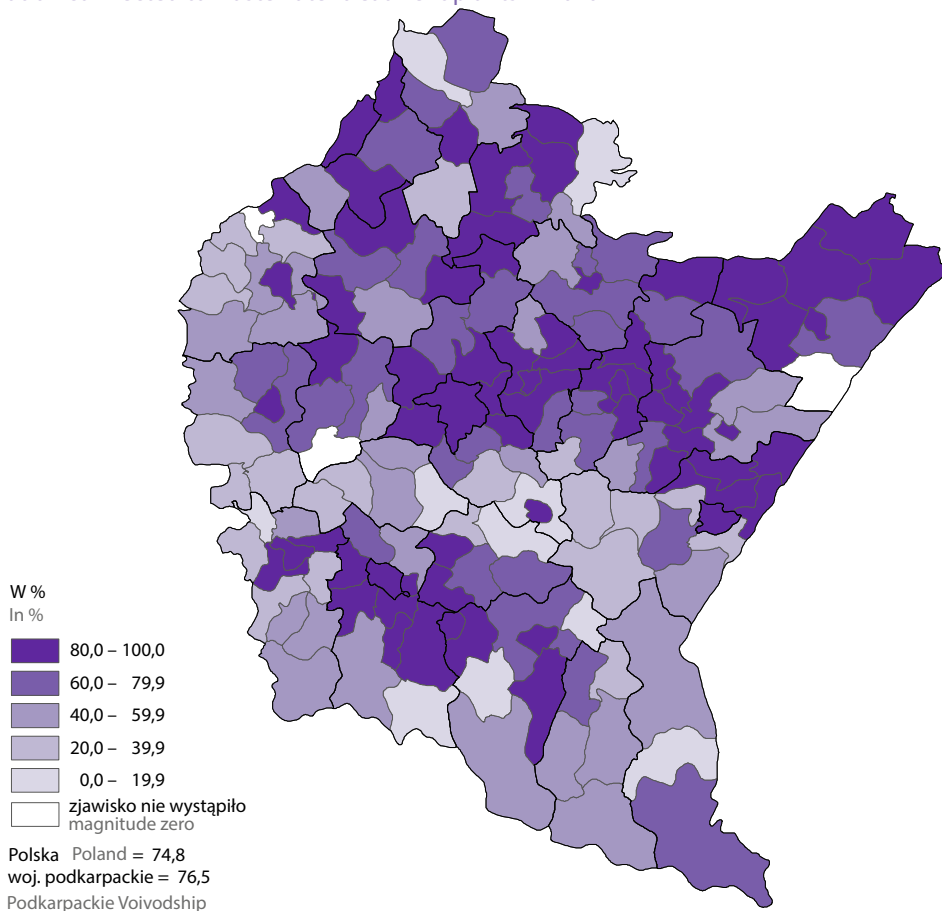
Chart 9. Structure of municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Mapa 14. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.

Map 14. Population connected to wastewater treatment plants in 2020

4.4. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.4. Pollution and protection of air

Niższa niż przed rokiem była emisja zanieczyszczeń pyłowych i zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.

O skali i strukturze zanieczyszczeń powietrza decyduje przede wszystkim sektor energetyczno-przemysłowy, dla którego przyjęto określenie „zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza”. W 2020 r. z zakładów tych wyemitowano 0,9 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych, z których ponad 50% stanowił pył ze spalania paliw. Z terenu województwa podkarpackiego pochodziło 3,8% wprowadzonych do powietrza zanieczyszczeń pyłowych w Polsce. W porównaniu z 2019 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych była niższa o 17,2%, zaś w odniesieniu do 2010 r. była niższa o 56,6%.

Zanieczyszczeń gazowych wprowadzono do powietrza 2522,2 tys. ton, tj. o 12,6% mniej niż przed rokiem i o 33,1% mniej niż w 2010 r. Tylko 1,4% emitowanych zanieczyszczeń gazowych w kraju pochodziło z terenu województwa podkarpackiego. O wielkości emisji tych zanieczyszczeń zadecydował dwutlenek węgla, którego procentowy udział w emisji wyniósł 99,4%. Udział w emisji pozostałych rodzajów zanieczyszczeń: dwutlenku siarki, tlenków azotu (w przeliczeniu na NO₂) i tlenku węgla był niewielki (stanowił po 0,2%).

Najwięcej zanieczyszczeń gazowych (łącznie z dwutlenkiem węgla) w 2020 r. wyemitowanych było w Rzeszowie (553,9 tys. ton), następnie w powiecie leżajskim (397,6 tys. ton), stalowowolskim (370,7 tys. ton) oraz w mieleckim (213,0 tys. ton). Łącznie z tych powiatów pochodziło ponad 60% zanieczyszczeń gazowych w województwie.

Zanieczyszczenia pyłowe i gazowe wprowadzane były do powietrza przez 3768 emitory, z czego 97,7% stanowiły emitory o wysokości do 50 m. Kominy o wysokości 51–99 m stanowiły 1,4%, a emitory wysokie, z których zanieczyszczenia przemieszczają się na duże odległości 0,9%.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Tablica 6. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
 Table 6. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	tys. ton/rok thousand tonnes/year				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total w tym: of which:	3767,8	3053,4	2885,8	2522,2	1,4
dwutlenek siarki sulphur dioxide	10,3	6,9	5,0	3,8	2,1
metan methane	0,0	-	-	-	.
tlenki azotu nitrogen oxides	6,3	5,4	5,1	6,2	3,7
tlenek węgla carbon monoxide	3,9	5,0	5,3	4,6	1,8
dwutlenek węgla carbon dioxide	3746,7	3034,2	2869,1	2506,5	1,4
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total w tym: of which:	2,0	1,4	1,1	0,9	3,8
ze spalania paliw from fuel combustion	1,6	1,0	0,6	0,5	3,8
niezorganizowana unorganised	0,0	0,0	0,2	0,2	12,8

W 2020 r. na 94 badane zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza, emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy do powietrza, 62 posiadało urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych i 24 gazowych. Zatrzymały i zneutralizowały one 130,4 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych, tj. 99,3% (w kraju 99,9%) zanieczyszczeń wytworzonych i 12,8 tys. ton gazowych (bez dwutlenku węgla), tj. 44,9% (w kraju 70,4%). W badanych zakładach zainstalowanych było 1126 urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powietrza o różnym stopniu sprawności. Procentowe udziały poszczególnych rodzajów urządzeń do redukcji zanieczyszczeń wynosiły: cyklony – 29,9%, multicyklony – 6,7%, filtry tkaninowe – 42,4%, elektrofiltry – 2,0%, urządzenia mokre – 5,9%, inne (np. odpylacze, adsorbery, instalacje odsiarczania, dopalacze termiczne i katalityczne) – 13,1%.

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2020 r. największa emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych pochodziła z przetwórstwa przemysłowego oraz z zakładów wytwarzających i zaopatrujących w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.

4.5. Ochrona przyrody. Lasy

4.5. Nature protection. Forests

Województwo podkarpackie zajmowało 2. miejsce w kraju pod względem wskaźnika lesistości i 4. miejsce pod względem udziału powierzchni prawnie chronionej.

W 2020 r. obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione w województwie podkarpackim zajmowały powierzchnię 801,2 tys. ha i w porównaniu z 2010 r. ich powierzchnia wzrosła o 3,6 tys. ha. Obszary prawnie chronione, podobnie jak w 2019 r. stanowiły 44,9% ogólnej powierzchni województwa (w kraju 32,3%). Pod tym względem Podkarpacie znalazło się na 4. miejscu wśród województw. Największy procentowy udział obszarów chronionych w ogólnej powierzchni posiadało województwo świętokrzyskie – 64,9%.

W ujęciu powiatowym największy obszar terenów chronionych występował w powiecie bieszczadzkim (który obszarami chronionymi pokryty był w 100%), a następnie w powiatach leskim (98,2%) i sanockim (81,4%).

Na 1 mieszkańca przypadało 3777 m² powierzchni prawnie chronionej (w kraju – 2641 m²), co uplasowało województwo na 5. miejscu w kraju.

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerwaty przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

Obszary prawnie chronione to m.in.: Bieszczadzki Park Narodowy (o powierzchni 29,2 tys. ha), Magurski Park Narodowy (o powierzchni w granicach województwa 17,5 tys. ha), 7 parków krajobrazowych (o powierzchni 275,6 tys. ha), 13 obszarów chronionego krajobrazu (o powierzchni 465,2 tys. ha).

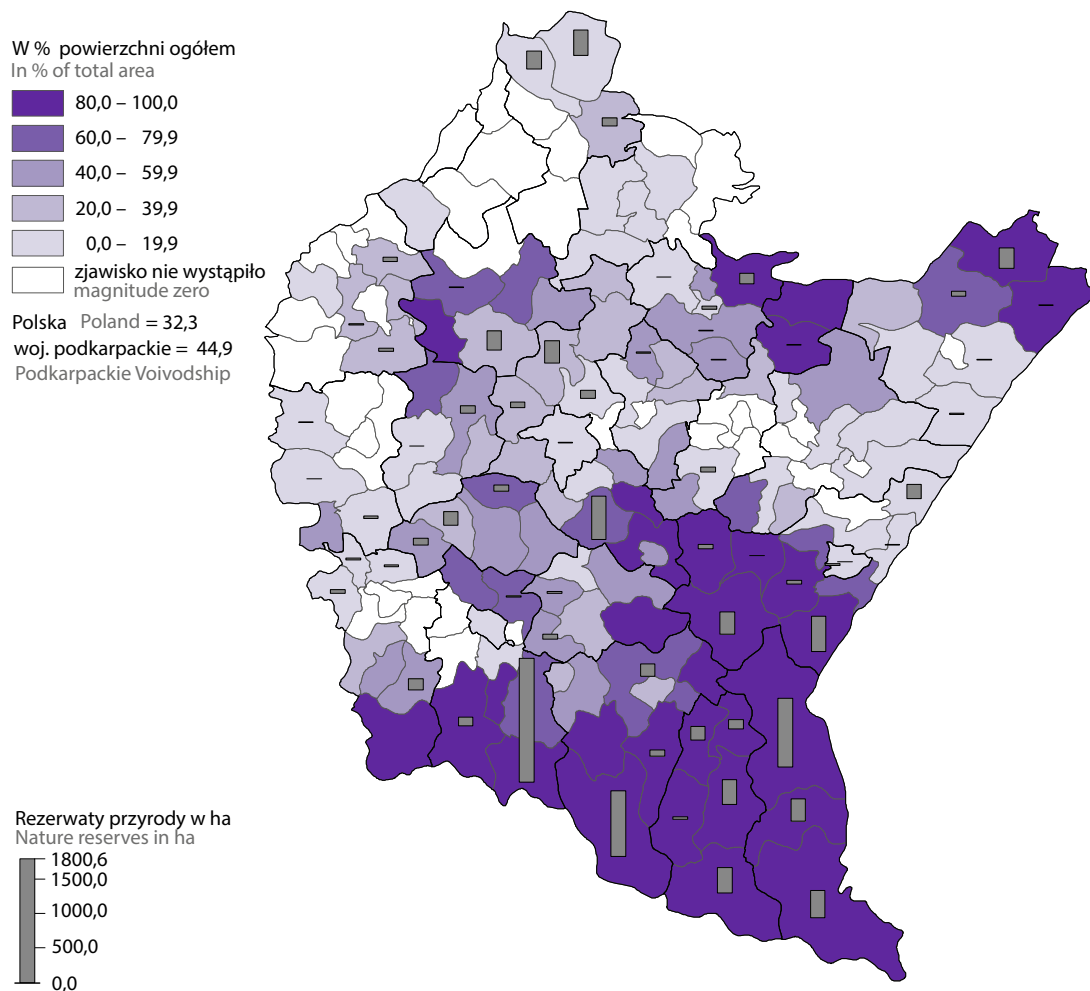
Na terenie województwa występuje także 96 rezerwatów przyrody. W 2020 r. zajmowały one łącznie 11,1 tys. ha (w tym lasy – 85,9%), co stanowiło 0,6% powierzchni województwa. Średnia powierzchnia rezerwatu przyrody wynosiła 115,7 ha (w kraju – 113,3 ha). Rezerwaty województwa podkarpackiego charakteryzuje duża różnorodność biologiczna. W 2020 r. występowało 41 rezerwatów leśnych, 24 florystyczne, 11 krajobrazowych, 8 przyrody nieożywionej, 7 torfowiskowych, 4 faunistyczne i 1 wodny.

Ponadto na terenie województwa znajduje się 28 stanowisk dokumentacyjnych oraz 10 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. W 2020 r. zajmowały one łącznie 346 ha. Na Podkarpaciu zarejestrowanych

było także 2087 pomników przyrody, wśród których dominowały pojedyncze drzewa (83,5%), a także 486 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 2,2 tys. ha.

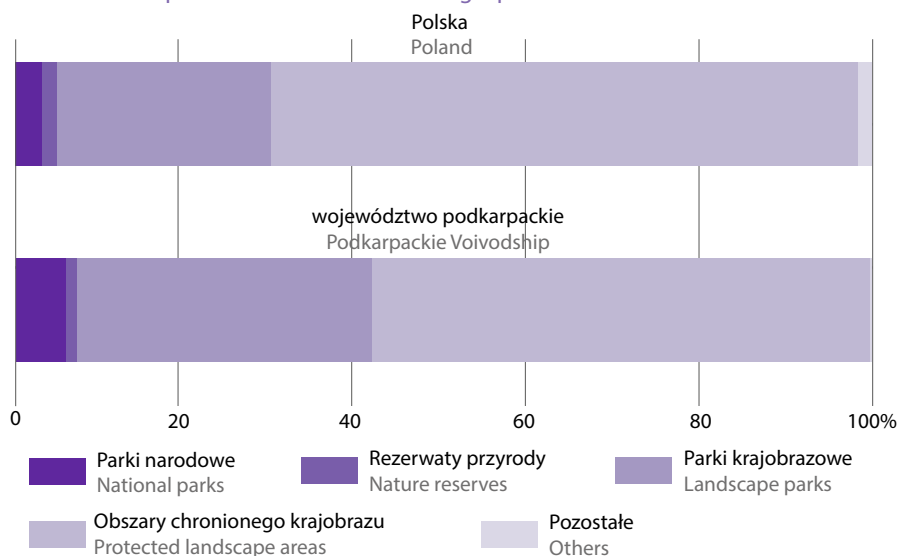
Mapa 15. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r.

Map 15. Area of special nature value under legal protection in 2020

Różnorodność biologiczna na obszarze województwa podkarpackiego włączona jest w ochronę europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Według danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska zakres terenów objętych programem specjalnej ochrony ptaków wynosił w 2020 r. 507,8 tys. ha, czyli 28,5% powierzchni województwa, co plasuje Podkarpacie na 3. miejscu zaraz po województwie zachodniopomorskim (30,3%) i podlaskim (28,7%). Specjalne obszary ochrony siedlisk w województwie podkarpackim zajmują 352,2 tys. ha, co stanowi 19,7% ogólnej powierzchni województwa. Większy zakres ochrony pod tym względem ma miejsce jedynie w województwie podlaskim (26,9%).

Wykres 10. Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r.
 Chart 10. Structure of area of special nature value under legal protection in 2020

W 2020 r. z gatunków chronionych, w województwie podkarpackim, występowało 720 żubrów, co stanowiło wzrost o 6,4% względem 2019 r. Populacja bobra europejskiego, objęta ochroną od 1952 r., liczyła w 2020 r. 14,5 tys. i w ciągu roku zmniejszyła się o 1,8%. Na Podkarpaciu występują trzy duże drapieżniki: niedźwiedź brunatny, ryś i wilk. Wszystkie są gatunkami chronionymi przez polskie prawo (niedźwiedź od 1952 r., ryś od 1995 r., wilk od 1998 r.). W 2020 r. w stanie dzikim żyło 311 niedźwiedzi brunatnych, 349 rysy i 1147 wilków. W porównaniu z 2019 r. populacja tych gatunków wzrosła odpowiednio: o 2,3%, o 2,0% i o 6,2%.

Ochronie środowiska przyrodniczego i jego składników, w tym różnorodności biologicznej (oprócz form ochrony przyrody) służą tereny zieleni. Mają one pozytywny wpływ na warunki ekologiczne i pełnią funkcję estetyczną. Ich celem jest ponadto kształtowanie zdrowego otoczenia oraz poprawa warunków bytowych ludności. W 2020 r. łączna powierzchnia ogólnodostępnych parków i zieleni oraz terenów zieleni osiedlowej miejskiej i wiejskiej wyniosła 3,4 tys. ha i była większa o 0,9% niż przed rokiem, i prawie 2-krotnie większa niż w 2010 r. Średnio na jednego mieszkańca przypadało ogółem ponad 16 m² powierzchni ogólnodostępnych terenów zieleni (w kraju również 16 m²). Funkcje ogólnodostępnych terenów zieleni pełnią również lasy gminne (komunalne). Na koniec 2020 r. ich powierzchnia wyniosła 27,7 tys. ha.

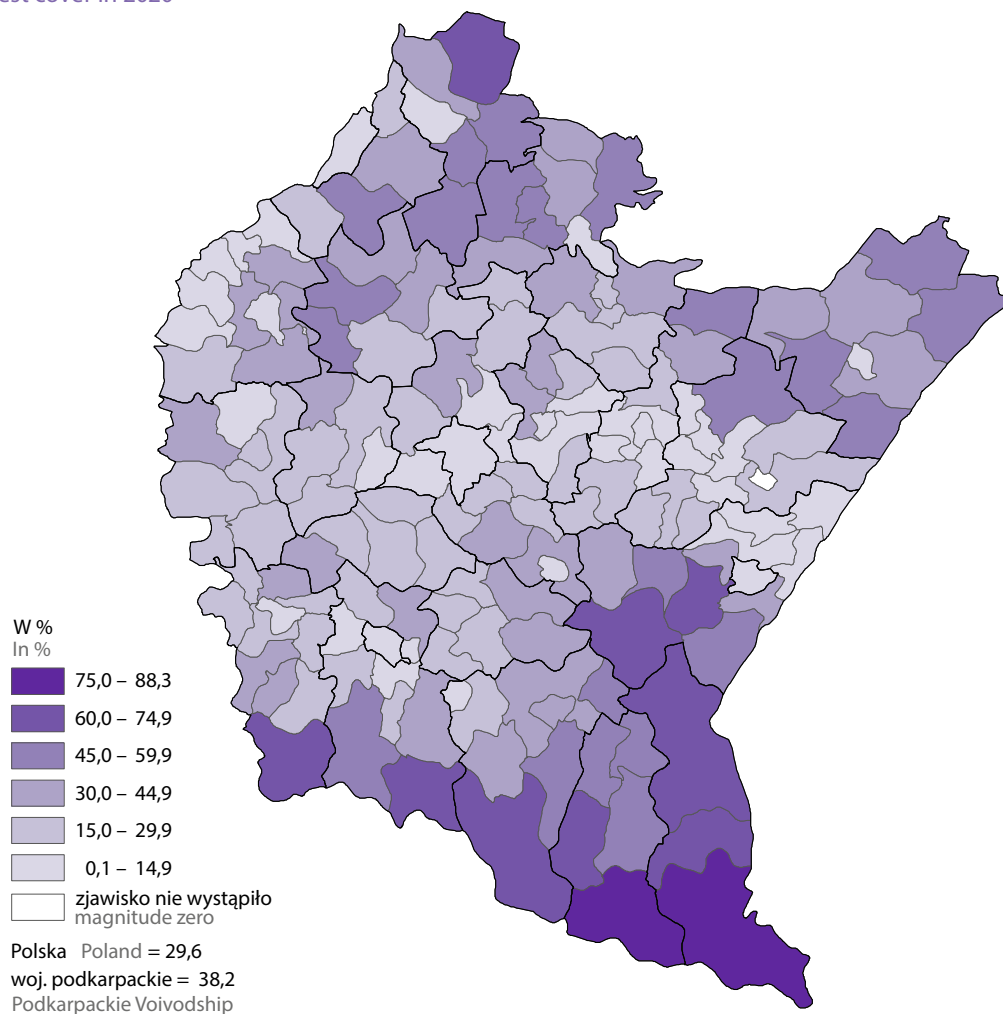
Grunty leśne w 2020 r. zajmowały powierzchnię 691,8 tys. ha, co stanowiło 7,3% gruntów leśnych w kraju. Powierzchnia tych gruntów była nieznacznie niższa (o 0,1%) niż przed rokiem, a wyższa w odniesieniu do 2010 r. (o 2,1%). Lasy zajmowały powierzchnię 682,1 tys. ha. Wskaźnik lesistości był wyższy od krajowego i wyniósł w województwie podkarpackim 38,2%, podczas gdy w kraju było to 29,6%. Lesistość zarówno w województwie, jak i w kraju była wyższa niż dziesięć lat temu o 0,8 p.proc. na Podkarpaciu i o 0,4 p.proc. w kraju. Pod względem lesistości województwo podkarpackie znajdowało się na 2. miejscu w kraju. Największą wartość wskaźnik ten przyjmował w województwie lubuskim – 49,3%, a najniższą jego wartość odnotowano w województwie łódzkim – 21,4%.

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).

Powiat bieszczadzki i leski to najbardziej zalesione obszary na Podkarpaciu, w których wskaźnik lesistości wynosił odpowiednio 70,4% i 68,7%.

Lasy własności Skarbu Państwa stanowiły 78,1% powierzchni lasów ogółem, natomiast lasy prywatne 17,8%.

Mapa 16. Lesistość w 2020 r.
Map 16. Forest cover in 2020

4.6. Odpady przemysłowe i komunalne

4.6. Industrial and municipal waste

Wytworzono więcej odpadów przemysłowych i komunalnych. Wzrosła ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie.

W 2020 r. w województwie podkarpackim wytworzono 1,6 mln ton odpadów, z czego 31,6% stanowiły odpady komunalne. W relacji do odpadów wytworzonych w kraju udział tych z województwa podkarpackiego wyniósł 1,3%.

W 107 zakładach wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) lub posiadających 1 mln ton odpadów nagromadzonych, powstało

1088,3 tys. ton odpadów. W porównaniu z 2019 r. ilość odpadów przemysłowych była o 31,9% większa. W odniesieniu do 2010 r. była większa o 3,7%. Z ogólnej ilości odpadów przemysłowych 85,9% przekazano innym odbiorcom (głównie do procesów odzysku), 11,4% – wytwórca we własnym zakresie poddał odzyskowi, 1,3% – unieszkodliwiono (we własnym zakresie przez wytwórcę) i 1,4% – magazynowano czasowo. Spośród odpadów poddanych procesom unieszkodliwiania (we własnym zakresie przez wytwórcę) 76,8% – przekształcono termicznie, 23,2% – unieszkodliwiono w inny sposób.

Na 1 km² przypadało 61,0 ton odpadów wytworzonych (w kraju – 350,1 ton/km²). Na składowiskach własnych zakładów odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na koniec 2020 r. było 55,9 tys. ton i była to najniższa ilość w kraju.

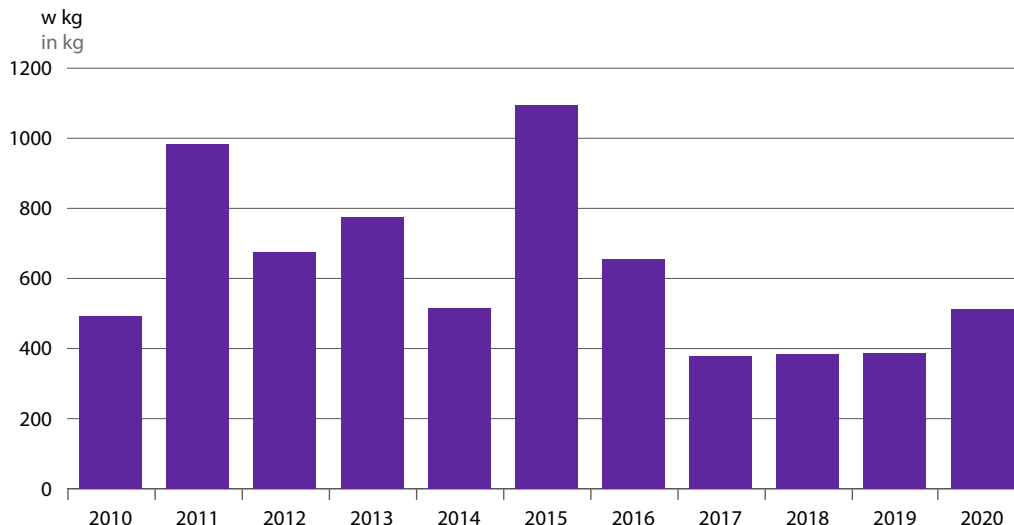
Głównym źródłem odpadów w 2020 r. było przetwórstwo przemysłowe (45,6% wytworzonych odpadów ogółem bez komunalnych), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną (26,8%) oraz budownictwo (23,2%).

Najwięcej odpadów (33,3% wszystkich odpadów wytworzonych) powstało z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych), 29,2% z procesów termicznych, 10,0% z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych, 5,8% z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych, 5,7% z rolnictwa, ogrodnictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności, 5,5% z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury, 3,3% z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii organicznej.

Tablica 7. Odpady przemysłowe
Table 7. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2010	2020	
		w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	1049500	1088300	1,0
w tym: of which:			
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producer on site	.	13800	0,1
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	.	935300	1,6
magazynowane czasowo temporarily stored	72700	15200	0,6
Odpady dotychczas składowane (stan w końcu roku) – ogółem Waste ladfilled to date (as of the end of the year) – total	312600	55900	0,0

Wykres 11. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
 Chart 11. Industrial waste generated during the year per capita

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

W 2020 r. wytworzono 501,7 tys. ton odpadów komunalnych, o 2,5% mniej niż przed rokiem, a o 39,4% więcej niż dziesięć lat temu. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca Podkarpacia wzrosła z 169 kg w 2010 r. do 236 kg w 2020 r. (w kraju analogicznie z 261 kg do 342 kg). Odpady komunalne wytworzone w województwie podkarpackim stanowiły 3,8% odpadów wytworzonych w kraju.

Wśród wytworzonych odpadów komunalnych dominują odpady zmieszane. W 2020 r. ich ilość wynosiła 315,0 tys. ton, czyli 62,8% wszystkich wytworzonych odpadów komunalnych.

Odnotowano wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie w ogólnej ilości odpadów komunalnych – z 10,7% w 2010 r. do 37,2% w 2020 r. Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w 2020 r. wyniosła 186,6 tys. ton i była wyższa o 23,1% w stosunku do roku poprzedniego.

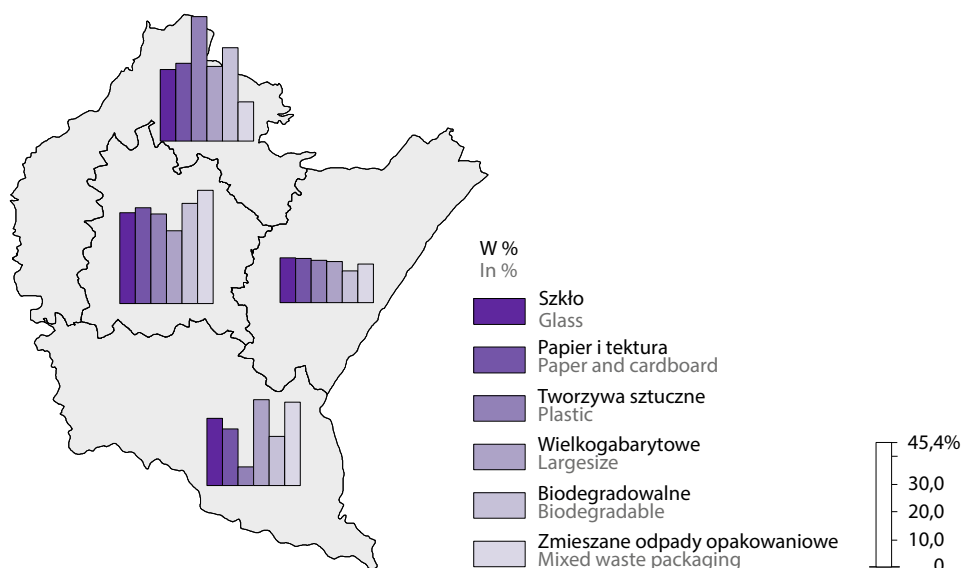
Wśród odpadów zebranych selektywnie na terenie województwa podkarpackiego w 2020 r. największy udział stanowiło szkło (19,0%), następnie zmieszane odpady opakowaniowe (18,6%) oraz odpady biodegradowalne (17,2%). W kraju najwięcej zebrano odpadów biodegradowalnych (32,4%), następnie szkła (14,7%) i wielkogabarytowych (14,3%).

W porównaniu z 2019 r. zwiększył się udział odpadów biodegradowalnych (o 1,5 p.proc.), papieru i tektury (o 0,7 p.proc.) oraz szkła (o 0,1 p.proc.), a zmniejszył się udział odpadów wielkogabarytowych (o 2,4 p.proc.) i tworzyw sztucznych (o 1,1 p.proc.).

Największy udział odpadów selektywnie zebranych w relacji do odpadów zebranych ogółem odnotowano w podregionie rzeszowskim – 40,0%, (o 0,7 p.proc. więcej niż przed rokiem), a najmniejszy ich udział był w podregionie przemyskim (13,4%). Biorąc pod uwagę poszczególne frakcje odpadów, podregion rzeszowski miał największy udział w selektywnie zebranych odpadach w relacji do odpadów w województwie, takich jak: zmieszane odpady opakowaniowe (41,4%), odpady biodegradowalne (36,5%), papier i tektura (35,0%) oraz szkło (33,2%), natomiast w podregionie tarnobrzeskim najwięcej zebrano tworzyw sztucznych (45,4% w województwie), a w podregionie krośnieńskim – odpadów wielkogabarytowych (27,2%).

Mapa 17. Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w podregionach do ogółu w województwie w 2020 r.

Map 17. Share of municipal waste collected separately in subregions to the total in the voivodship in 2020

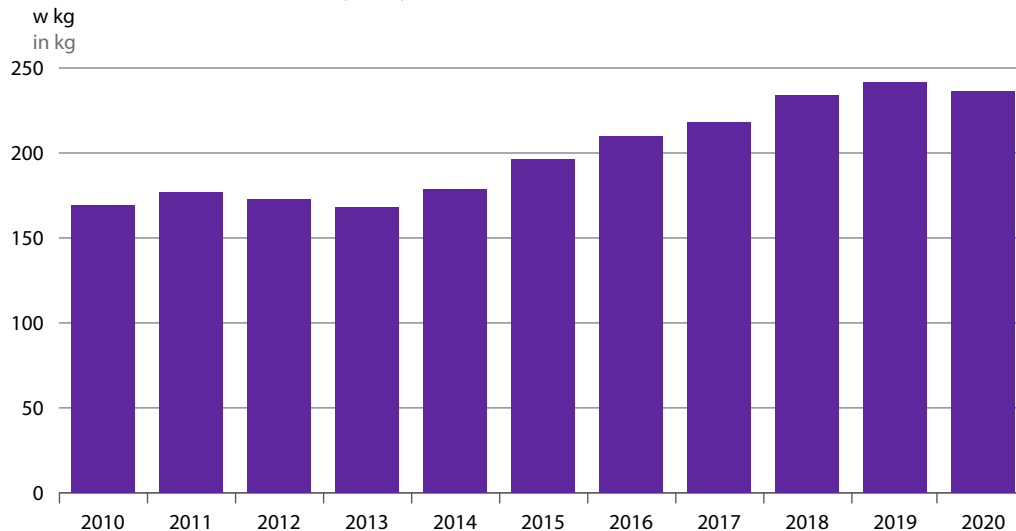
Tablica 8. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku

Table 8. Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2010		2020			
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households		
				w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	w tonach in tonnes
Ogółem Total	38333	30598	186639	3,8	163869	3,6
w tym: of which:						
papier i tektura paper and cardboard	7279	4622	14346	2,9	11667	2,7
szkło glass	15064	12453	35458	4,8	32493	4,7
tworzywa sztuczne plastics	9615	7824	14243	2,9	11087	2,5
metale metals	1721	1143	212	2,9	120	1,9
tekstylnia textiles	1824	1820	454	12,0	444	12,5
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne waste electrical and electronic equipment	527	499	2754	6,3	2704	6,5

Wykres 12. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca

Chart 12. Municipal waste collected during the year per capita

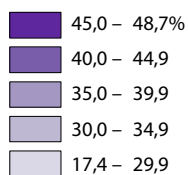
Podstawowym sposobem postępowania z odpadami komunalnymi w województwie podkarpackim było deponowanie ich na składowiskach. W 2020 r. przeznaczono do składowania 43,6% ich ogólnej ilości (w kraju 39,8%). W porównaniu z 2019 r. udział odpadów deponowanych na składowiskach zmniejszył się o 4,2 p.proc. Recyklingowi poddano 23,0% odpadów, unieszkodliwieniu termicznemu w spalarniach 27,2%, biologicznemu przetwarzaniu 6,2% odpadów komunalnych.

Na koniec 2020 r. funkcjonowało 11 składowisk przyjmujących odpady komunalne, zajmujących łączną powierzchnię 57,9 ha. Ponad 90% z nich wyposażonych było w instalacje służące do odgazowywania, w wyniku czego poprzez spalanie ujętego gazu odzyskano około 3412 tys. kWh energii elektrycznej.

W województwie podkarpackim w ciągu roku zlikwidowano 373 dzikie wysypiska, z których łącznie zebrano około 684 tony odpadów komunalnych. Szacuje się, że na koniec 2020 r. istniały jeszcze 94 dzikie wysypiska.

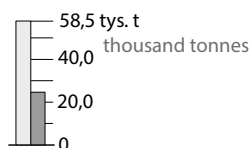
Mapa 18. Odpady komunalne zebrane w 2020 r.
Map 18. Municipal waste collected in 2020

Udział odpadów zebranych selektywnie
Share of waste collected separately

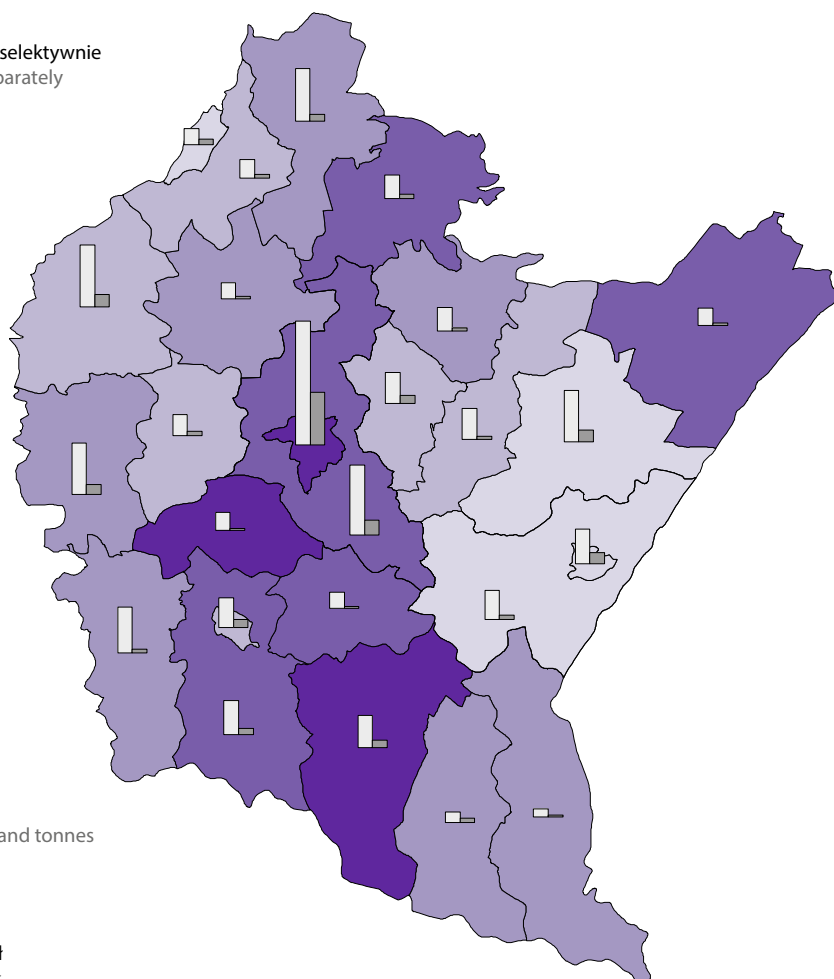
Polska Poland = 37,9
woj. podkarpackie = 37,2
Podkarpackie Voivodship

Zebrane z:
Collected from:

gospodarstw domowych
households

innych źródeł
other sources

Wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na jeden kilogram odpadów w województwie podkarpackim zwiększyły się z 0,57 zł w 2019 r. do 0,90 zł w 2020 r. Analogicznie w Polsce wyniosły 0,56 zł w 2019 r., a 0,77 zł w 2020 r. Więcej niż na Podkarpaciu wydatkowano w województwie mazowieckim (1,21 zł), najmniejsze koszty poniesiono w województwie kujawsko-pomorskim (0,58 zł).

4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.7. Economic aspects of environmental protection

W 2020 r. nakłady na środki trwałe służące zarówno ochronie środowiska, jak i gospodarce wodnej były niższe niż przed rokiem. W porównaniu z 2010 r. niższe były środki trwałe służące ochronie środowiska, a wyższe środki trwałe służące gospodarce wodnej.

Zapobieganie zanieczyszczeniom i degradacji środowiska naturalnego wymaga nakładów na ekologiczne przedsięwzięcia inwestycyjne. W 2020 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (w cenach bieżących) w województwie podkarpackim wyniosły 609,8 mln zł, tj. o 5,8% mniej niż przed rokiem i o 1,8% mniej w odniesieniu do 2010 r. Udział nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w nakładach inwestycyjnych w gospodarce narodowej wynosił 4,6%.

W przeliczeniu na jednego mieszkańca nakłady finansowe na środki trwałe ochrony środowiska wynosiły 287 zł (przed rokiem 304 zł, w 2010 r. 292 zł), a w kraju odpowiednio: 298 zł, 323 zł i 284 zł. Najwięcej na jednego mieszkańca wydano w województwie łódzkim (404 zł), a najmniej w województwie warmińsko-mazurskim (181 zł).

Największe nakłady w 2020 r. poniesiono na gospodarkę ściekową i ochronę wód (71,3%) oraz na gospodarkę odpadami (11,7%). Na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu wydatkowano 10,2%. Udział wydatków na pozostałą działalność związaną z ochroną środowiska wynosił 3,4%, którą w większości wykorzystano na oszczędzanie energii.

W 2020 r. najwięcej nakładów służących ochronie środowiska pochodziło ze środków własnych województwa – 53,7%, następnie z zagranicznych – 29,0%, a z funduszy ekologicznych – 9,6%.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2020 r. wyniosły 198,3 mln zł, z tego nakłady poniesione na obwałowania przeciwpowodziowe – 43,5%. Na ujęcia i doprowadzenia wody przeznaczono 37,5% wszystkich nakładów, na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 17,0% nakładów, na regulację i zabudowę rzek i potoków przeznaczono – 1,2% nakładów, a na zbiorniki i stopnie wodne – 0,8%. W porównaniu z 2019 r. wartość środków trwałych służących gospodarce wodnej była o 9,4% mniejsza, a w odniesieniu do 2010 r. była większa o 25,6%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady finansowe na środki trwałe służące gospodarce wodnej wyniosły 93 zł (przed rokiem 103 zł, w 2010 r. 74 zł), wobec 70 zł w kraju. Najwięcej na jednego mieszkańca wydano w województwie dolnośląskim (151 zł), a najmniej w warmińsko-mazurskim (26 zł).

Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania w 2020 r. do użytku inwestycji służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej to m.in.: bariery przeciw hałasowi drogowemu o długości 1,3 km, sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki (bez przykanalików) o długości 506,1 km, 8 oczyszczalni ścieków o przepustowości 13737 m³/dobę, sieć wodociągowa o długości 330,0 km, ujęcia wody o wydajności 3905 m³/dobę, regulacja i zabudowa rzek i potoków o długości 0,8 km, obwałowania przeciwpowodziowe o długości 34,4 km.

Tablica 9. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej
Table 9. Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w tys. zł in thousand PLN			
Ochrona środowiska – ogółem Environmental protection – total w tym: of which:	621020,0	495716,9	647207,8	609757,8
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	64341,7	78310,8	99604,4	62196,0
gospodarka ściekowa i ochrona wód wastewater management and protec- tion of waters	507123,5	269898,0	482604,5	434792,3
gospodarka odpadami waste management	20814,1	97971,4	32229,6	71497,7
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu ogółem protection of biodiversity and landscape	-	839,9	73,8	2879,6
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environ- mental protection	14818,0	13798,3	26019,5	20876,0
Gospodarka wodna – ogółem Water management – total w tym: of which:	157927,1	133219,0	219033,3	198343,6
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	65481,4	70701,5	89978,4	74343,0
budowa i modernizacja stacji uzdatnia- nia wody construction and modernisation of water treatment plants	22502,9	17329,9	77680,4	33741,6

a Według lokalizacji inwestycji.
a By site location of investment.

Wykres 13. Struktura nakładów na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2010–2020
Chart 13. Structure of outlays on fixed assets by source of financing in 2010–2020

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

W latach 2010–2021 w województwie podkarpackim nastąpił spadek liczby ludności. W 2021 r. odnotowano ujemny przyrost naturalny. Zmniejszył się odsetek ludności w wieku produkcyjnym, wzrósł w wieku poprodukcyjnym. Na Podkarpaciu wzrosła liczba zawieranych związków małżeńskich. Wzrósł wiek środkowy (mediana) zarówno kobiet, jak i mężczyzn wstępujących w związek małżeński.

Średnia liczba dzieci przypadających na kobietę maleje, będąc coraz niższą od wskaźnika odnowy pokoleń wynoszącego 2,1 koniecznego do stabilizacji liczby ludności. Ludność województwa podkarpackiego, tak jak i kraju, systematycznie się starzeje. Zjawisko to dotyczy zarówno mężczyzn, jak i kobiet oraz w równym stopniu mieszkańców miast, jak i wsi. Ujemne saldo migracji obserwowane na Podkarpaciu spowodowane jest głównie znacznym odpływem młodych osób.

Tablica 10. Ludność
Table 10. Population

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem (stan w dniu 31 grudnia) Total (as of 31 December) w tys. in thousands	2127,9	2127,7	2121,2	2110,7
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	5,5	5,5	5,5	5,5
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	104,3	104,2	104,3	104,3
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	41,5	41,3	41,4	41,4
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	58,5	58,7	58,6	58,6
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	119,2	119,2	118,9	118,3

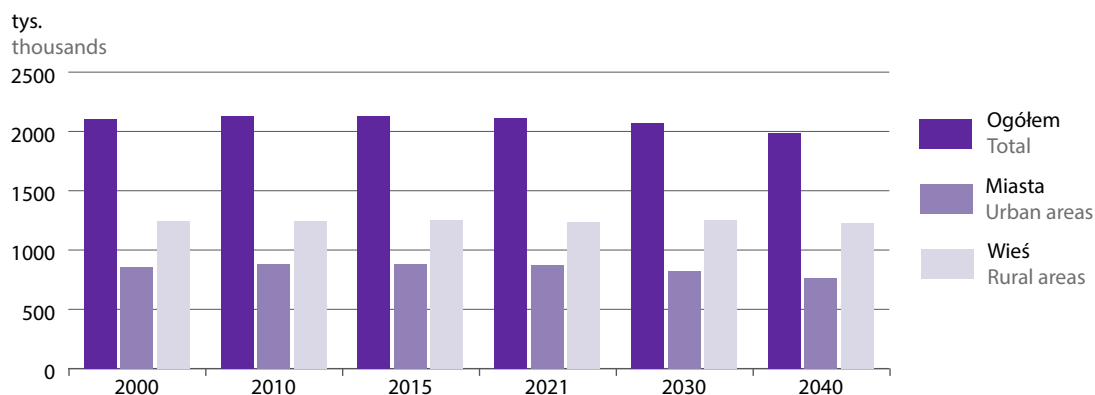
W końcu 2021 r. liczba ludności województwa podkarpackiego wyniosła 2 mln 111 tys., co odpowiadało 5,5% populacji kraju, w tym 874,0 tys. ludności mieszkało w miastach i 1236,7 tys. na wsi. W porównaniu z 2010 r. liczba ludności zmniejszyła się o 17254 osoby, a w porównaniu z poprzednim rokiem o 10535 osób. W 2021 r. ludność miast stanowiła 41,4% ogółu ludności i był to najniższy wskaźnik urbanizacji wśród województw (w kraju udział ludności miejskiej wyniósł 59,7%).

Wykres 14. Liczba ludności w latach 2000–2021 oraz prognoza do 2040 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 14. Population in 2000–2021 and projection until 2040

As of 31 December

Średnia gęstość zaludnienia województwa w 2021 r. wyniosła 118 osób na 1 km² (w Polsce – 122). Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne – od najwyższego w Rzeszowie – 1539 osób/km², do najniższego w powiecie bieszczadzkim – 19 osób/km². W miastach województwa na 1 km² przypadało średnio 691 osób, natomiast na wsi 75 osób.

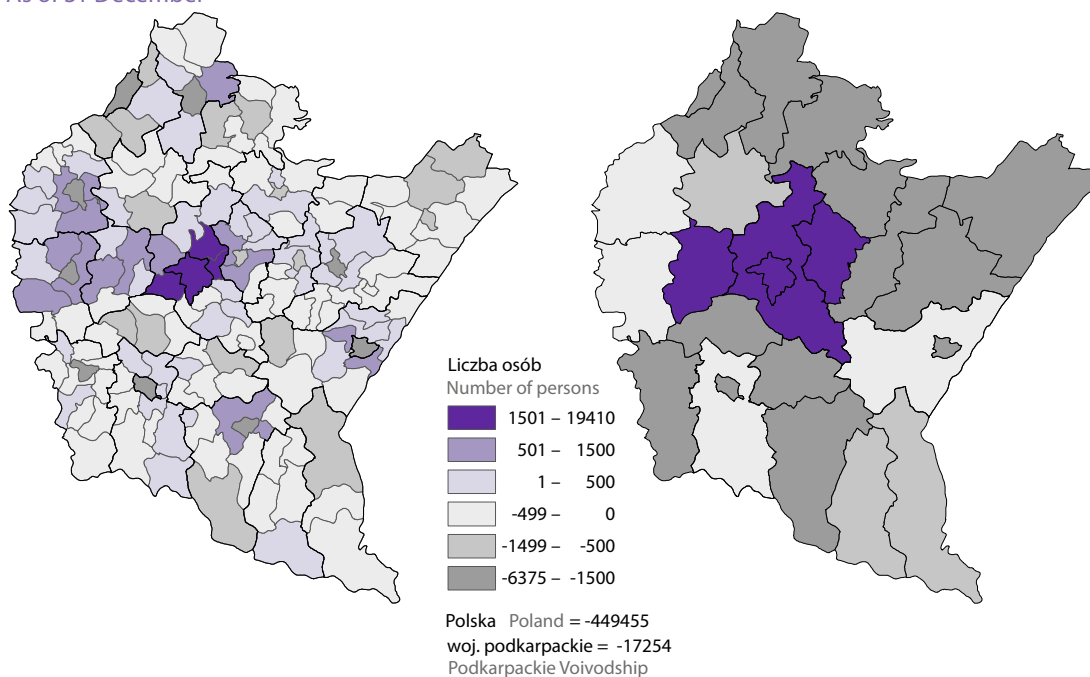
Struktura ludności według płci od kilku lat nie uległa większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważały kobiety, które stanowiły 51,1% ludności województwa. W latach 2010–2021 współczynnik feminizacji wynosił 104, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadało statystycznie 104 kobiety (w kraju 107). Wśród ludności miejskiej współczynnik ten wyniósł 109 i znacznie odbiegał od współczynnika ludności wsi wynoszącego 101.

Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2010–2021

Stan w dniu 31 grudnia

Map 19. Population changes in 2010–2021

As of 31 December

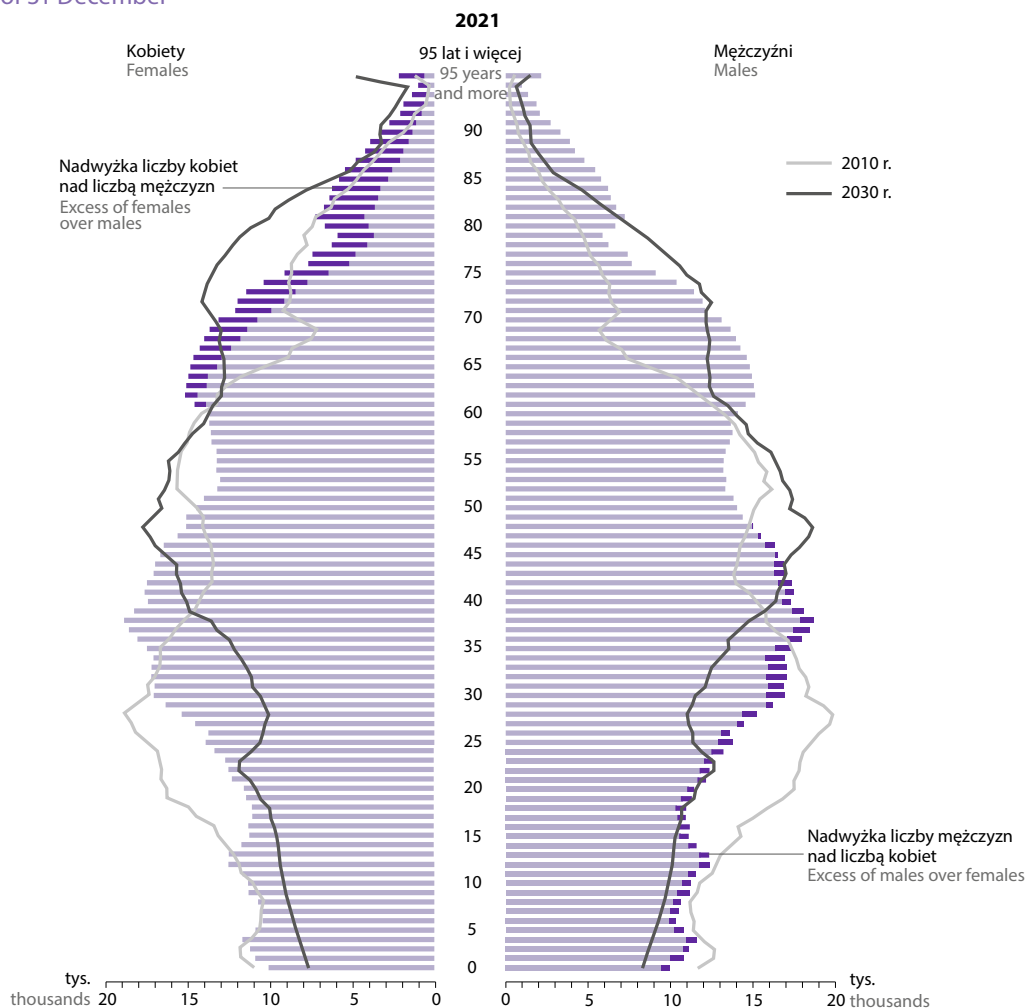

Spośród powiatów szczególnie duża przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami wystąpiła w Przemyślu (114 kobiet na 100 mężczyzn), najmniej sfeminizowany był powiat przemyski, tu na 100 kobiet przypadało 100 mężczyzn. Obserwując relacje liczebne mężczyzn i kobiet z jednoczesnym podziałem według grup wieku, przewaga liczebna kobiet zaznacza się po 50. roku życia. Wynika to z faktu, że kobiety żyją dłużej niż mężczyźni. Pomimo, że wśród liczby noworodków przeważają chłopcy, to w ogólnej strukturze ludności przewagę liczebną mają kobiety.

Wykres 15. Ludność według płci i wieku w latach 2010, 2021 i 2030

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 15. Population by sex and age in 2010, 2021 and 2030
As of 31 December

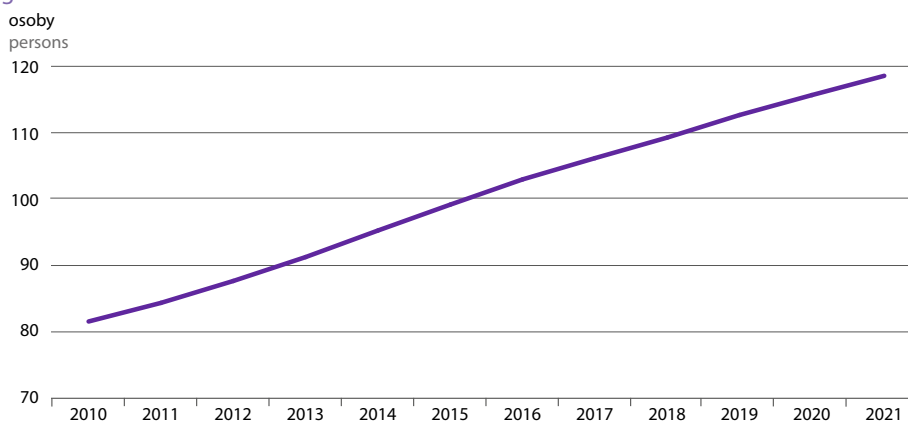

W latach 2010–2021 następowało stopniowe zmniejszanie się udziału dzieci i młodzieży (0–17 lat) w ogólnej liczbie ludności województwa, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej). Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym obniżył się z 20,3% w 2010 r. do 18,1% w 2021 r. (w Polsce z 18,8% do 18,2%) – głównie z powodu malejącej liczby urodzeń. Zmniejszył się również udział ludności w wieku produkcyjnym – z 63,9% do 60,8% (w kraju – z 64,4% do 59,2%). Jednocześnie wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym – z 15,9% w 2010 r. do 21,1% w 2021 r. (w kraju – z 16,8% do 22,6%). W 2021 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18–64 lata i kobiety w wieku 18–59 lat) przypadało 65 osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym), w 2010 r. było to 57 osób, a w 2020 r. 64 osoby. W województwie odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym był niższy niż przeciętnie w kraju, a w wieku produkcyjnym – wyższy niż w kraju.

Proces starzenia się ludności jest wynikiem zmniejszania się udziału roczników młodszych, a zwiększania się udziału roczników starszych w populacji. Jednym z mierników tego procesu jest m.in. indeks starości, który określa relację pokolenia dziadków i wnuczków (liczba osób w wieku 65 i więcej lat przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat).

Wykres 16. Indeks starości

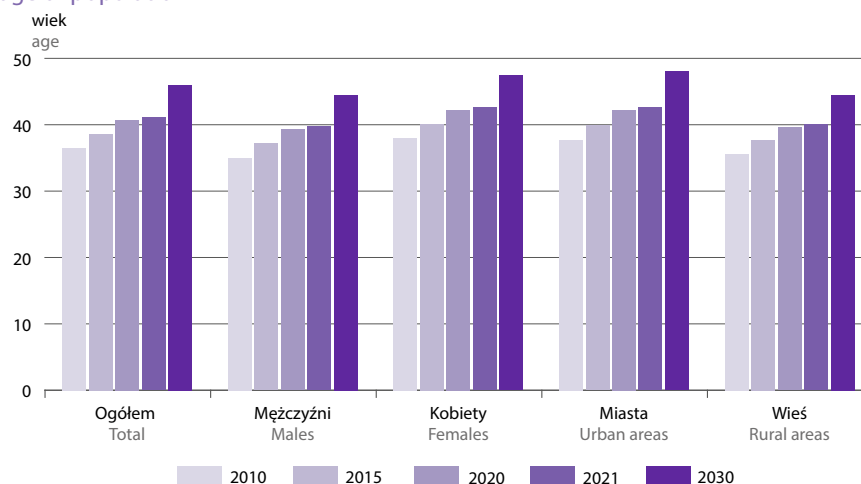
Chart 16. Ageing index

W końcu 2021 r. indeks starości w województwie podkarpackim wynosił 118 osób, co oznacza, że średnio na 100 wnuków przypadało 118 dziadków lub babć (w 2010 r. 81 osób). W kraju indeks ten wynosił odpowiednio 124 osoby w 2021 r. i 89 osób w 2010 r. Najwięcej dziadków na 100 wnuków w 2021 r. przypadało w województwie świętokrzyskim – 152, najmniej natomiast w województwie pomorskim – 106. W 2021 r. występowało znaczne zróżnicowanie tego wskaźnika według powiatów – od 91 osób w powiecie rzeszowskim do 180 osób w Tarnobrzegu. Spośród 25 powiatów indeks starości powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w 12 powiatach.

Do zilustrowania relacji międzypokoleniowych pomiędzy osobami najstarszymi a ich dziećmi służy wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego pokazujący, ile osób w wieku 85 lat i więcej przypada na 100 osób w wieku 50–64 lata. W końcu 2021 r. wskaźnik ten w województwie podkarpackim, podobnie jak i w kraju wynosił 11 osób. W latach 2010–2021 wartość wskaźnika wzrosła o 4 osoby. W 2021 r. obserwowano zróżnicowanie przestrzenne tego wskaźnika, który w powiecie bieszczadzkim wynosił 9 osób, natomiast w powiecie mieleckim i Rzeszowie 13 osób. W 2010 r. wartości wskaźnika były niższe w każdym z powiatów i mieściły się w przedziale od 4 osób w powiecie bieszczadzkim i Tarnobrzegu do 9 osób w powiatach rzeszowskim i łańcuckim.

Wykres 17. Mediana wieku ludności
Chart 17. Median age of population

Wiek środkowy (mediana) mieszkańców województwa podkarpackiego z roku na rok jest coraz wyższy. W 2021 r. mediana wieku wyniosła 41,1 lat (w kraju 42,0 lat), co oznacza, że połowa ludności przekroczyła ten wiek (w roku 2010 mediana wyniosła 36,5 lat). Mieszkańcy miast byli średnio o 2,6 lata starsi od mieszkańców wsi. Niezależnie od miejsca zamieszkania mediana wieku kobiet była wyższa niż mężczyzn. W 2021 r. połowa kobiet miała 42,6 lata, a mężczyzn 39,7 lat (w 2010 r. odpowiednio 38,0 i 35,0 lat). Spośród ludności województwa podkarpackiego najmłodszy okazali się mieszkańcy powiatu ropczycko-sędziszowskiego z medianą 39,2 lat, najstarsi natomiast mieszkali w Tarnobrzegu, a ich mediana wynosiła 45,5 lat. Ludność Podkarpacia wciąż jest nieco młodsza niż przeciętnie w kraju – o około 1,0 rok. W 2021 r. w rankingu plasowała się na 4. miejscu, będąc tym samym jedną z młodszych populacji wśród województw. Województwo pomorskie było najmłodsze w kraju, z medianą 40,6 lat, najstarsze zaś było województwo opolskie, z medianą 43,8 lata.

W 2021 r. na Podkarpaciu zawarto 9,3 tys. małżeństw, co stanowiło 5,5% ogółu związków zalegalizowanych w Polsce. Oznacza to wzrost w stosunku do 2020 r. o 16,9%, a spadek do 2010 r. o 30,0%. Więcej związków w 2021 r. w województwie podkarpackim zawierano na wsi – 61,4%, (w Polsce – 40,2%), co związane jest głównie ze stopniem urbanizacji.

Spośród wszystkich zawartych związków w 2021 r. 70,1% stanowiły małżeństwa wyznaniowe (dla miast – 63,0%, dla wsi – 74,6%). Wśród małżeństw wyznaniowych 99,8% zawarto w kościele katolickim. W 2021 r., na każdy tysiąc ludności przypadało 4,4 małżeństw, w 2020 r. 3,7, a w 2010 r. 6,2. Współczynnik natężenia małżeństw dla miast i wsi wyniósł odpowiednio 4,1‰ i 4,6‰. Analogicznie dla kraju wyniósł po 4,4‰ dla ogółu, miast oraz wsi. Najniższą wartość współczynnika zawieranych małżeństw na 1000 ludności zanotowano w 2021 r. w Przemyślu i powiecie tarnobrzeskim po 3,5‰, najwyższy wystąpił w powiecie brzozowskim i przeworskim po 4,8‰.

W 2021 r. najliczniejszą grupą wśród kobiet wstępujących w związek małżeński były osoby z przedziału wiekowego 25–29 lat. Stanowiły one 43,7% wszystkich kobiet wstępujących w związek małżeński. W 2010 r. odsetek kobiet z tego przedziału wiekowego wynosił 37,6% i sukcesywnie wzrastał. Wpływ na zwiększenie odsetka tej grupy wiekowej miał przede wszystkim wzrost udziału kobiet w wieku 25–29 lat wychodzących za mąż na wsi z 33,3% w 2010 r. do 43,5% w 2021 r. Mężczyźni, podobnie jak kobiety, najczęściej wstępowali w związek małżeński w wieku 25–29 lat. W 2021 r. stanowili oni 44,6% ogółu mężczyzn zawierających związek małżeński.

Miernikiem charakteryzującym wiek osób decydujących się na związek małżeński jest wiek środkowy (mediana). W województwie podkarpackim (zgodnie z ogólnokrajowym trendem) na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się wzrost mediany wieku zarówno kobiet, jak i mężczyzn wstępujących w związek

zek małżeński. W 2021 r. wiek środkowy dla nowożeńców płci męskiej wynosił 29,3 lat (30,5 dla miast i 28,7 dla wsi) i był wyższy o 0,2 roku od osiągniętego w 2020 r. i o 2,0 lata wyższy niż w 2010 r. Kobiety decydowały się wcześniej na zawarcie małżeństwa – mediana wieku w 2021 r. wyniosła 27,1 lat (28,2 dla miast i 26,5 dla wsi) i była o 0,1 roku wyższa niż w 2020 r. i o 1,8 roku wyższa niż w 2010 r.

W 2021 r. w województwie podkarpackim orzeczono 2544 rozwody, co stanowiło 4,2% wszystkich rozwodów zarejestrowanych w kraju. W porównaniu z 2020 r. w województwie podkarpackim orzeczono o 25,7% więcej rozwodów.

Wskaźnikiem natężenia rozwodów jest ich liczba przypadająca na 1000 mieszkańców. Od lat województwo podkarpackie należy do regionów, w których notuje się najniższą wartość tego wskaźnika. W 2021 r. jego wartość utrzymywała się na poziomie 1,2‰ (1,7‰ w miastach i 0,9‰ na wsi). Dla porównania, w kraju wskaźnik ten w 2021 r. kształtował się na poziomie 1,6‰ (miasta – 1,9‰, wieś – 1,1‰). Tak niska wartość wskaźnika natężenia rozwodów – pozytywna z punktu widzenia trwałości związków małżeńskich – w rankingu województw stawia województwo podkarpackie na 1. miejscu. W skali powiatów województwa podkarpackiego można stwierdzić, iż najniższą wartość wskaźnika natężenia rozwodów zanotowano w powiecie kolbuszowskim (0,6‰), a najwyższą w Tarnobrzegu – 2,0‰.

Kolejnym wskaźnikiem pozwalającym analizować skalę orzekanych rozwodów jest współczynnik rozwodów w przeliczeniu na 1000 nowo zawartych małżeństw. Dla województwa podkarpackiego największą wartość wskaźnik ten w analizowanych ostatnich dziesięciu latach osiągnął w 2021 r. i wynosił – 275,0‰. Było to o 19,2 p.promilowego więcej niż w 2020 r. i aż o 117,0 p.promilowego więcej niż w 2010 r. W kraju wskaźnik ten wynosił 360,5‰.

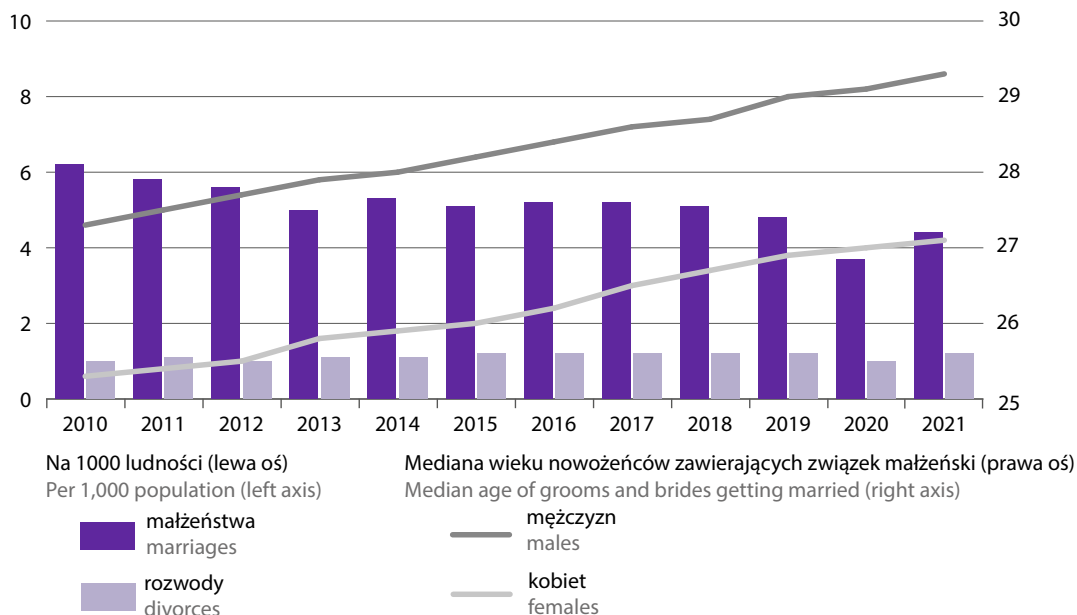
W porównaniu z innymi województwami w 2021 r. Podkarpacie zajęło 2. miejsce w kraju (najmniejsza liczba rozwodów przypadająca na 1000 nowo zawartych małżeństw) po województwie małopolskim ze wskaźnikiem 265,3. Spośród powiatów województwa podkarpackiego najwyższą wartość tego wskaźnika zaobserwowano w Tarnobrzegu (523,0‰), natomiast najmniej małżeństw rozwiodło się w powiecie kolbuszowskim (144,9‰).

Rozpatrując wiek rozwiedzionych mieszkańców Podkarpacia, w momencie wniesienia powództwa można stwierdzić, iż najczęściej pozew rozwodowy zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet wносиły osoby w wieku 35–39 lat (21,7% ogółu mężczyzn i 20,2% kobiet rozwodzących się).

Rozwód orzeczony w stosunku do pary małżonków wiąże się zwykle z konsekwencjami dla wychowywanych przez nich dzieci. W województwie podkarpackim udział małżeństw bezdzietnych wynosił odpowiednio dla lat 2010 i 2021 – 37,4% i 41,0%. W analizowanym okresie na Podkarpaciu najwięcej rozwodów orzekły sądy w stosunku do par posiadających jedno małoletnie dziecko. W 2021 r. stanowiły one 33,5% ogółu rozwodów (34,2% dla miast, 32,5% dla wsi).

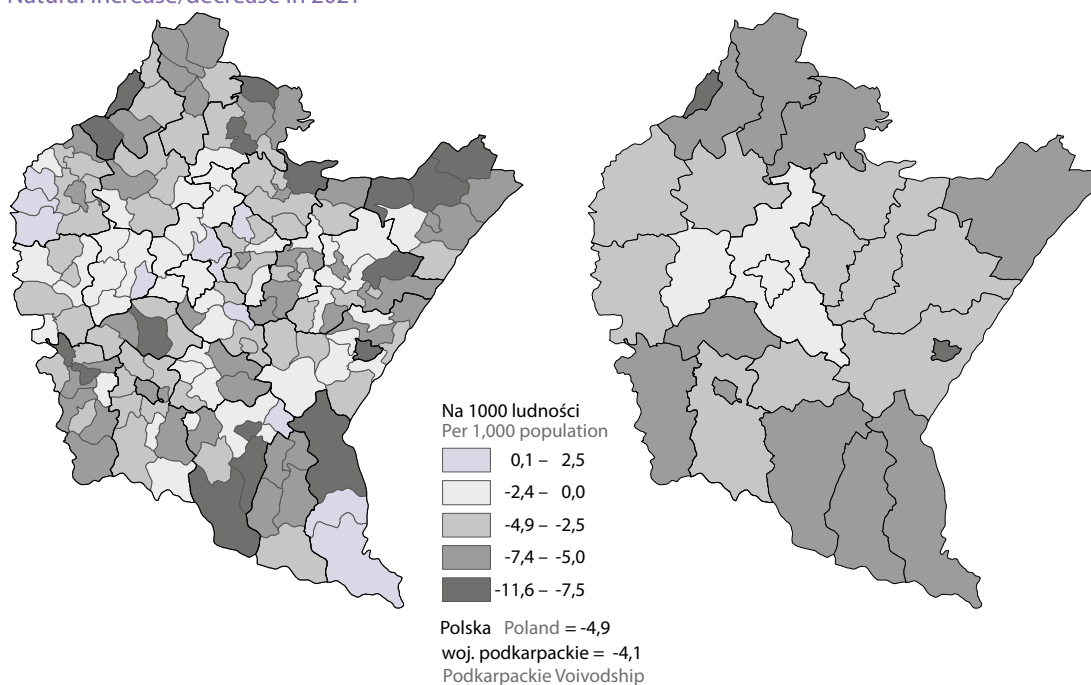
W 2021 r. sądy orzekły separację wobec 52 małżeństw (o 97 mniej niż w 2010 r.), z czego 44,2% przypadało na mieszkańców miast. W przeliczeniu na 100 tys. ludności liczba separacji wyniosła 2,5 (dla miast – 2,6 i 2,3 dla wsi). W kraju wskaźnik ten wyniósł 2,0. Separacje z powództwa żony stanowiły 73,1% ogółu orzeczonych separacji. Separacje bezdzietnych małżeństw stanowiły 42,3% orzeczonych separacji (57,7% rok wcześniej). Spośród małżeństw posiadających dzieci najczęściej separacje dotyczyły małżeństw posiadających jedno i dwoje dzieci po 23,1%.

Wykres 18. Małżeństwa zawarte, rozwody oraz mediana wieku nowożeńców
 Chart 18. Marriages contracted, divorces and median age of grooms and brides

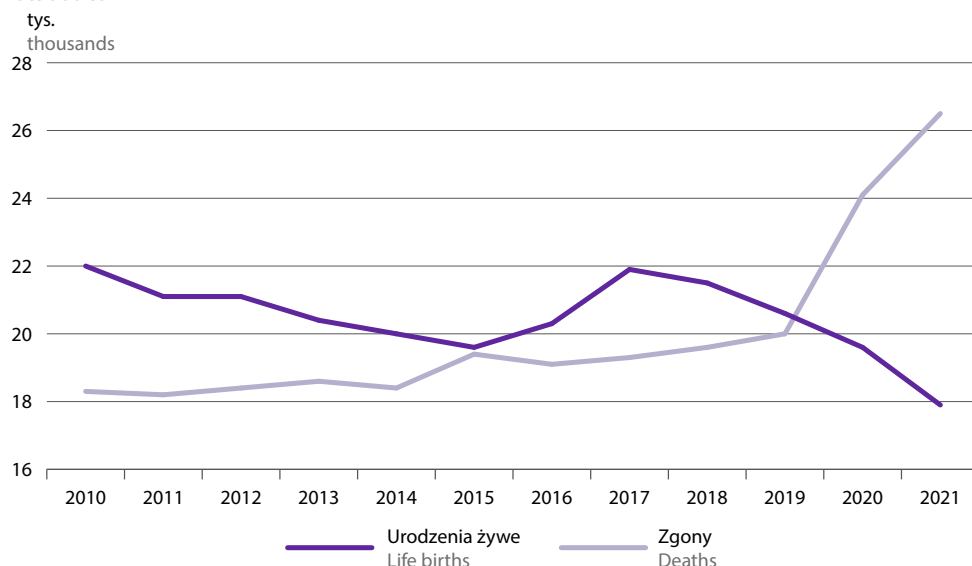

W 2021 r. odnotowano ujemny przyrost naturalny, co oznacza, że liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r. wynosił -4,1 (w kraju -4,9). Najwyższy ujemny przyrost na 1000 ludności odnotowano w województwie świętokrzyskim (-7,9). Najmniejszy ale również ujemny przyrost wystąpił w województwie pomorskim (-2,0). W 2021 r. w przeliczeniu na 1000 ludności dodatni przyrost naturalny nie wystąpił w żadnym z powiatów województwa (w 2020 r. w 2 powiatach województwa wystąpił dodatni przyrost, a w 2010 r. w 24 powiatach). Najniższy ujemny przyrost naturalny wystąpił w Przemyślu (-9,9).

Mapa 20. Przyrost/ubytek naturalny ludności w 2021 r.
 Map 20. Natural increase/decrease in 2021

Wykres 19. Ruch naturalny ludności
Chart 19. Vital statistics

W roku 2021 w województwie podkarpackim zanotowano 17,9 tys. urodzeń żywych, tj. o 8,4% mniej niż w 2020 r. i o 18,5% mniej niż w 2010 r. Współczynnik urodzeń (czyli liczba urodzeń na 1000 ludności) w 2021 r. wyniósł 8,5‰ i był o 0,2 p.promilowe mniejszy niż w Polsce.

Zmniejszająca się liczba urodzeń dotyczy zarówno rodzin zamieszkałych w miastach, jak i rodzin wiejskich, ale natężenie urodzeń na wsi było w dalszym ciągu wyższe niż w mieście. W miastach województwa podkarpackiego na 1000 ludności przypadało 7,8 urodzeń żywych, natomiast na wsi – 8,9. W przekroju podkarpackich powiatów najwyższe wartości współczynnika urodzeń odnotowano w powiecie ropczycko-sędziszowskim – 11,0, najniższe w Tarnobrzegu – 5,8.

Od lat poziom reprodukcji ludności nie zapewnia prostej zastępowalności pokoleń, tj. kiedy na jedną kobietę w wieku 15–49 lat przypada średnio 2,10 – 2,15 urodzeń dzieci.

Ogólny współczynnik dzietności uległ niewielkiemu zmniejszeniu z 1,30 w 2020 r. do 1,22 w 2021 r. Współczynnik dla kraju również się zmniejszył z 1,38 do 1,32. Najbardziej korzystnym współczynnikiem dzietności w województwie podkarpackim w 2021 r. charakteryzował się powiat ropczycko-sędziszowski (1,54), najgorzej wypadł Tarnobrzeg ze wskaźnikiem dzietności (0,97).

Współczynnik płodności, określany liczbą urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat) wyniósł w 2021 r. 35,88‰ i był niższy od notowanego w roku 2020 o 2,94 p.promilowego. W kraju współczynnik płodności był wyższy i wyniósł 37,54‰. W 2021 r. najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w powiecie ropczycko-sędziszowskim (45,72‰), natomiast najniższą w Tarnobrzegu (26,60‰). Wyższa płodność występowała u kobiet mieszkających na wsi, gdzie na 1000 kobiet przypadało 37 dzieci, przy 34 w miastach (w Polsce odpowiednio – 38 i 37).

Najwyższą płodnością cechowały się kobiety w wieku 25–29 lat, w której to grupie wiekowej w 2021 r. współczynnik płodności osiągnął poziom 84,92‰. Matki z tego przedziału wiekowego urodziły 6,0 tys. dzieci, co stanowiło 33,3% ogółu urodzeń żywych. Najwyższy w tej grupie wiekowej współczynnik płodności odnotowano w powiecie ropczycko-sędziszowskim (123,16‰), najniższy natomiast w Przemyślu (54,12‰).

Środkowy wiek matek to wiek kobiet w momencie urodzenia kolejnego dziecka, który połowa matek już przekroczyła, a którego połowa jeszcze nie osiągnęła. W województwie podkarpackim średni wiek matek w 2021 r. wyniósł 30,6 lat, a rodzących po raz pierwszy – 28,2 lat. W roku 2010 wiek ten był niższy i wynosił odpowiednio: 28,5 i 26,3 lat. Na wsi mediana wieku matek rodzących wynosiła 30,0 lat, a w mie-

ście 31,3 lat. W grupie kobiet z wykształceniem wyższym średni wiek matek w momencie urodzenia dziecka kształtował się w 2021 r. na poziomie 31,4 lat (w 2010 r. 29,3 lat), natomiast w przypadku matek z wykształceniem podstawowym 25,6 lat (w 2010 r. 28,4 lat).

Kobiety z wykształceniem wyższym pierwsze dziecko rodziły w wieku 29,4 lat (w 2010 r. 27,8 lat), a kobiety z wykształceniem podstawowym o 11 lat wcześniej, tj. w wieku 18,1 lat (w 2010 r. 21,7 lat).

W ostatnich latach sukcesywnie zmniejszała się liczba urodzeń, znacznie wzrosła liczba zgonów, dlatego też wartość współczynnika dynamiki demograficznej (liczba urodzeń żywych w danym okresie przypadająca na 1 zgon) zmalała z 1,2 w 2010 r. przez 0,8 w 2020 r. do 0,7 w 2021 r.

W 2021 r. zmarło 26,5 tys. osób, czyli o 44,9% więcej w porównaniu z rokiem 2010 i o 9,8% więcej niż rok wcześniej. W omawianym roku zmarło 13,8 tys. mężczyzn, co stanowiło 52,2% wszystkich zgonów w województwie.

Współczynnik umieralności w województwie podkarpackim był niższy niż w Polsce i w 2021 r. wyniósł 12,5‰ (co oznacza, że na 1000 ludności przypadało 12,5 zgonów), podczas gdy w 2020 r. – 11,4‰. W Polsce w 2021 r. przypadało 13,6, a w 2020 r. 12,4 zgonów na 1000 ludności. Liczba zgonów przypadająca na 1000 mieszkańców w roku 2021 w miastach województwa podkarpackiego wyniosła 12,6 i była większa niż na wsi o 0,1 p.prom.

W analizowanym roku zarejestrowano 73 zgony niemowląt, tzn. dzieci poniżej 1 roku życia, w porównaniu z 2020 r. było to o 11 zgonów mniej (w Polsce nastąpił wzrost o 2,8%). Poprawie uległ wskaźnik określający śmiertelność niemowląt. Na 1000 urodzeń żywych w 2021 r. przypadało 4,1 zgonów niemowląt, podczas gdy w 2020 r. – 4,3.

Najczęściej notowanymi przyczynami zgonów w województwie podkarpackim w 2020 r. były choroby układu krążenia, które stanowiły 36,4% ogólnej liczby zgonów w województwie i w stosunku do roku 2010 zmniejszyły się o 16,0 p.proc.

Umieralność w wyniku chorób układu krążenia była zdecydowanie wyższa wśród kobiet, w 2020 r. stanowiły one 41,9% ogólnej liczby zgonów kobiet, wśród mężczyzn – 31,6%. W kraju udział osób zmarłych z powodu chorób układu krążenia był wyższy niż w województwie o 0,2 p.proc.

Drugą co do wielkości przyczyną zgonów na Podkarpaciu były choroby nowotworowe, których udział zmniejszył się w latach 2010–2020 o 2,3 p.proc.

Trzecią najczęściej występującą przyczyną zgonów w 2020 r. w województwie podkarpackim były zgony z powodu COVID-19, które stanowiły 9,8% ogólnej liczby zgonów.

Zmniejszył się odsetek zgonów spowodowanych przyczynami zewnętrznymi, które w 2020 r. spowodowały 4,2% wszystkich zgonów, wobec 6,2% w 2010 r.

W grupie chorób układu krążenia najczęstszymi przyczynami zgonów w 2020 r. były: choroba niedokrwienna serca (38,7% ogółu chorób układu krążenia), choroby naczyń mózgowych (19,9%), niewydolność serca (19,0%) oraz miażdżycy (6,1%).

Najczęstszymi nowotworami powodującymi zgon w 2020 r. były: nowotwór złośliwy oskrzeli i płuc (15,0% wszystkich zgonów z powodu nowotworów), nowotwór złośliwy jelita grubego (7,0%) oraz nowotwór złośliwy gruczołu krokowego (6,5%).

Natomiast najczęstsze zewnętrzne przyczyny zgonu to samobójstwa (20,9%) oraz wypadki komunikacyjne (16,1%).

Wymienione, najważniejsze przyczyny zgonów mają różne natężenie w zależności od płci i wieku. W zbiorowości osób młodych w wieku 15–24 lata zdecydowanie najczęstszymi przyczynami zgonów były przyczyny zewnętrzne – w 2020 r. ich udział w ogólnej liczbie zgonów w tej grupie wyniósł 64,0%. Niezależnie od płci, ich wpływ maleje wraz z wiekiem, np. wśród osób w wieku 35–44 lata udział zgonów z powodu zewnętrznych przyczyn wyniósł 27,8%.

Choroby układu krążenia wśród przyczyn zgonów zaczynają dominować u kobiet w wieku 60 lat i więcej, a wśród mężczyzn w wieku 40 lat i więcej.

Choroby nowotworowe w przypadku kobiet zaczynają mieć znaczący wpływ już w wieku 50–59 lat (w 2020 r. – 44,7% zgonów w tej grupie wiekowej). W populacji mężczyzn natężenie zgonów z powodu chorób nowotworowych nasila się w grupie 55–59 (w 2020 r. – 26,5% zgonów w tej grupie wiekowej).

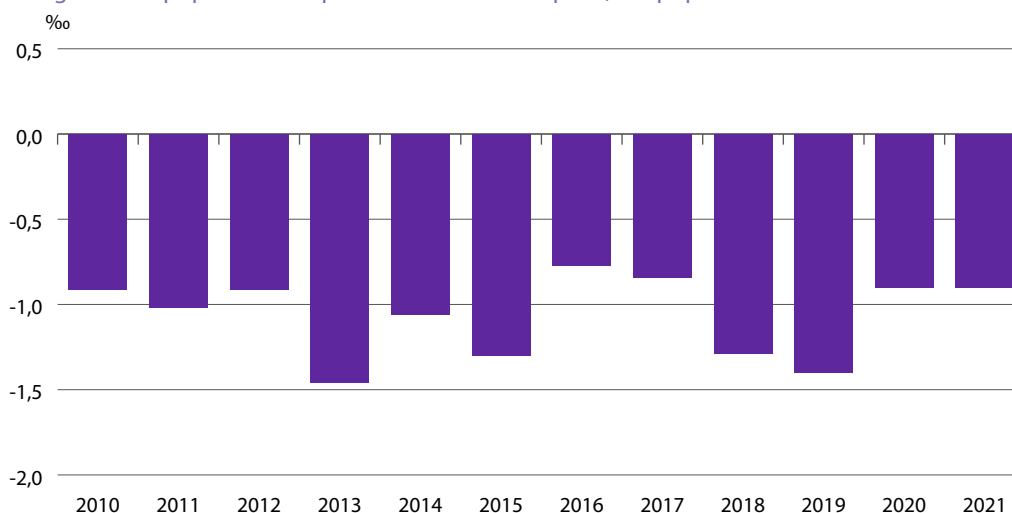
Przyczyną 53,6% zgonów niemowląt w 2020 r. były choroby i stany okresu okołoporodowego, tzn. powstające w czasie trwania ciąży matki i w okresie pierwszych 6 dni życia noworodka, a 45,2% wady rozwojowe wrodzone.

Drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem mającym istotny wpływ na stan zaludnienia są migracje ludności. W 2021 r. w województwie podkarpackim – podobnie jak w latach poprzednich – odpływ ludności (wymeldowania z pobytu stałego) przewyższał napływ ludności (zameldowania na pobyt stały). W 2021 r. odpływ ludności na pobyt stały wyniósł 23,4 tys. (w 2020 r. – 21,1 tys.), natomiast napływ – 21,4 tys. osób (w 2020 r. – 19,1 tys.). Wartość ujemnego salda migracji stałej zmniejszyła się z minus 1956 w 2020 r. do minus 1934 w 2021 r. Główny udział w ujemnym saldzie migracji na Podkarpaciu w 2021 r. mieli mieszkańcy miast (minus 2124), natomiast saldo migracji dla wsi było dodatnie (190). W przeliczeniu na 1000 ludności współczynnik salda migracji w 2021 r. osiągnął wartość minus 0,9‰ i utrzymał się na poziomie z 2020 r., co plasowało województwo podkarpackie na 8. miejscu w rankingu województw (w kraju wynosił 0,1‰). Dodatnią wartość tego współczynnika w 2021 r. zanotowano tylko w pięciu województwach (największą w województwie mazowieckim – 2,4‰). Z analizy zmian poziomu tego wskaźnika w przekroju powiatowym województwa podkarpackiego wynika, iż w 2021 r. dodatni wskaźnik salda migracji odnotowano w powiecie rzeszowskim i Rzeszowie po 6,5‰ oraz powiecie łańcuckim (1,0‰) i ropczycko-sędziszowskim (0,4‰). Najgorzej sytuacja przedstawiała się w Przemyślu (minus 5,5‰).

W 2021 r. na terenie województwa podkarpackiego (biorąc pod uwagę migrację wewnętrzną) zameldowano na pobyt stały 20,5 tys. osób – o 12,0% więcej niż w 2020 r. W tym samym czasie liczba wymeldowań z pobytu stałego wyniosła 22,7 tys. osób – o 10,6% więcej niż w 2020 r.

Tylko w czterech powiatach województwa podkarpackiego odnotowano dodatnie saldo migracji wewnętrznych – Rzeszów (1186), powiat rzeszowski (1056), powiat łańcucki (68) i powiat ropczycko-sędziszowski (23), a największym ujemnym saldem charakteryzował się Przemyśl (minus 347).

Wykres 20. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności
Chart 20. Net migration of population for permanent residence per 1,000 population

Z analizy danych dotyczących migracji wewnętrznych na pobyt stały według województw (ruch międzywojewódzki) wynika, że zarówno w 2010 r., jak i 2021 r. największy napływ ludności do województwa podkarpackiego następował z województw ościennych – małopolskiego i lubelskiego (w 2021 r. odpowiednio: 951 osób i 742 osoby). Najmniej osób zdecydowało się przenieść na stałe na Podkarpacie z województwa lubuskiego (w 2021 r. – 52 osoby). Największy odpływ mieszkańców województwa podkarpackiego obserwowany był do województwa małopolskiego oraz mazowieckiego (w 2021 r. odpowiednio: 2477 i 1070). Najmniej osób z Podkarpacia osiedliło się na stałe w województwie podlaskim (43 osoby).

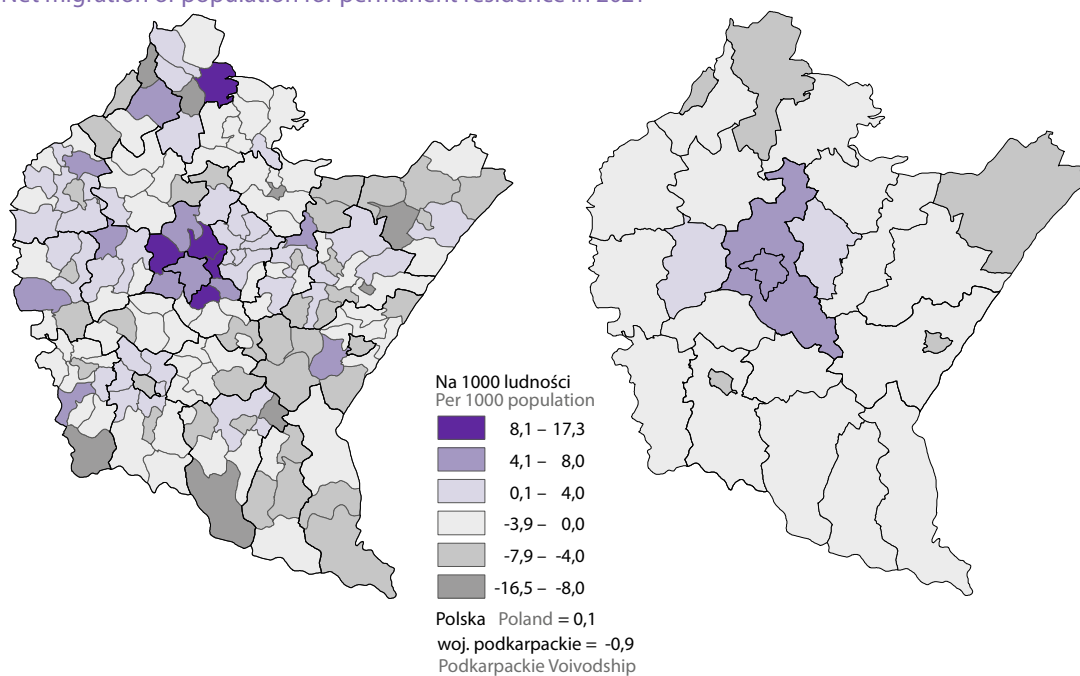
Na przestrzeni lat 2010–2021 największy napływ osób migrujących zaobserwowano na tereny wiejskie z miast. W 2021 r. zanotowano 6563 takie przypadki, co stanowiło 32,0% ogółu napływu w migracjach wewnętrznych. W stosunku do 2010 r. oznacza to spadek o 1,5 p.proc. W kierunku przeciwnym (napływ ze wsi do miast) w 2021 r. stwierdzono w 5162 przypadkach (o 714 więcej niż w 2010 r.). W latach 2010–2021 na Podkarpaciu zdecydowaną większość stanowiły migracje ludności wewnątrz województwa. W 2021 r. zanotowano 16726 tego typu przypadków (o 1685 więcej w porównaniu z 2020 r.). Największy napływ ludności na pobyt stały w obrębie województwa odnotowano w Rzeszowie – 2544 i tu również obserwowano największy ilościowy odpływ ludności z pobytu stałego – 1581. Najmniej ludności zameldowano na pobyt stały w Tarnobrzegu – 126, a wymeldowano z powiatu bieszczadzkiego – 199. Analiza struktury wieku osób migrujących wewnątrz województwa w 2021 r. wskazuje, iż najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 30–34 lat (16,7% ogółu w migracjach wewnętrznych).

Na dynamikę i saldo migracji ogólnej wpływ wywiera także migracja zagraniczna. W 2021 r. w województwie podkarpackim nastąpił spadek (o 25,1%) w odniesieniu do 2010 r. i wzrost (o 21,7%) w odniesieniu do 2020 r. emigracji na pobyt stały. Na Podkarpacie w tym czasie na pobyt stały z zagranicy przyjechało 909 imigrantów (o 108 więcej niż w 2020 r.).

Analizując populację migrantów pod względem płci, stwierdza się przewagę mężczyzn wśród imigrantów, natomiast kobiet wśród emigrantów. W 2021 r. mężczyźni stanowili 53,4% przyjeżdżających do województwa podkarpackiego i 49,7% opuszczających województwo na stałe. Na wyjazd na stałe za granicę z Podkarpacia zdecydowanie częściej decydowali się mieszkańcy miast. W 2021 r. z podkarpackich miast wyjechały na stałe 343 osoby (w 2010 – 576), co stanowiło 53,1% ogółu emigrantów województwa (w 2010 – 66,7%). Tymczasem w miastach Podkarpacia w 2021 r. osiedliło się 445 (w 2010 r. – 461) imigrantów. Stanowili oni 49,0% (w 2010 r. – 50,8%) ogółu osób z zagranicy, które zdecydowały się na pobyt stały w województwie podkarpackim.

Z województwa podkarpackiego na wyjazd za granicę na pobyt stały decydowały się przede wszystkim osoby w wieku 35–39 lat. Stanowili oni 16,4% wszystkich emigrantów. W analizowanych latach przeważająca część emigrantów z województwa podkarpackiego udawała się do krajów europejskich. Najwięcej osób w 2021 r. wyemigrowało do Wielkiej Brytanii – 26,5%, następnie do Niemiec – 11,5% ogółu emigrantów. Od wielu lat na Podkarpaciu notuje się również duży udział wyjazdów na pobyt stały do Stanów Zjednoczonych. W 2021 r. odsetek ich wyniósł 15,8% i był większy o 3,4 p.proc. w porównaniu z 2020 r. Wśród osób, które postanowiły osiedlić się na stałe w województwie podkarpackim w 2021 r. najczęściej pochodziło z Wielkiej Brytanii (266), następnie z Niemiec (112) i Ukrainy (104). Stanowili oni odpowiednio: 29,3%, 12,3% i 11,4% ogółu wszystkich imigrantów.

Mapa 21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2021 r.
Map 21. Net migration of population for permanent residence in 2021

Edukacja

Education

Rok szkolny 2020/21 był kolejnym, w którym odnotowano wzrost liczby dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego. W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się liczba przedszkoli.

W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym, jak i w stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczba uczniów szkół podstawowych zwiększyła się.

Najwięcej uczniów szkół ponadpodstawowych wybierało naukę w liceach ogólnokształcących i w technikum, ponieważ w szkołach tych była możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki na uczelniach.

Liczba studentów na uczelniach w województwie podkarpackim zmniejszyła się zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem akademickim, jak i z rokiem akademickim 2010/11.

W roku szkolnym 2020/21 w województwie podkarpackim funkcjonowało 1518 (spadek o 16 w porównaniu z rokiem poprzednim) formalnie zarejestrowanych placówek wychowania przedszkolnego: 753 przedszkoli, 668 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, 4 zespoły wychowania przedszkolnego oraz 93 punkty przedszkolne.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2019/20 odnotowano wzrost liczby przedszkoli (o 1,9%). W pozostałych typach placówek wystąpił spadek ich liczby i wyniósł on odpowiednio: w przypadku oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych – o 2,9%, punktów przedszkolnych – o 8,8%, a zespołów wychowania przedszkolnego – o 20,0%. Przedszkola stanowiły mniej niż połowę (49,6%) wszystkich placówek wychowania przedszkolnego, przy czym 54,1% przedszkoli zlokalizowanych było w miastach.

W stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczba placówek wychowania przedszkolnego wzrosła o 11,3%. Liczba przedszkoli i liczba punktów przedszkolnych znacznie zwiększyła się (odpowiednio o: 69,2% i 25,7%). Zmniejszyła się natomiast liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (o 20,2%) i zespołów wychowania przedszkolnego (o 50,0%).

W ramach systemu oświaty wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym 2020/21 objętych było 75,7 tys. dzieci, tj. o 1,9% więcej niż w poprzednim roku szkolnym, a także o 38,6% więcej niż w roku szkolnym 2010/11 (w Polsce – odpowiednio więcej było o 1,7% i o 32,3%). Najbardziej powszechnym typem placówek wychowania przedszkolnego są przedszkola. W województwie podkarpackim uczęszczało do nich 75,1% wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (68,3% w roku szkolnym 2010/11).

W roku szkolnym 2020/21 liczba dzieci w wieku 3–6 lat objęta wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku wyniosła 888, natomiast w roku szkolnym 2019/20 i 2010/11 – odpowiednio: 888 i 617. W Polsce wskaźnik ten wyniósł 901 (w roku szkolnym 2019/20 i 2010/11 – odpowiednio: 904 i 680).

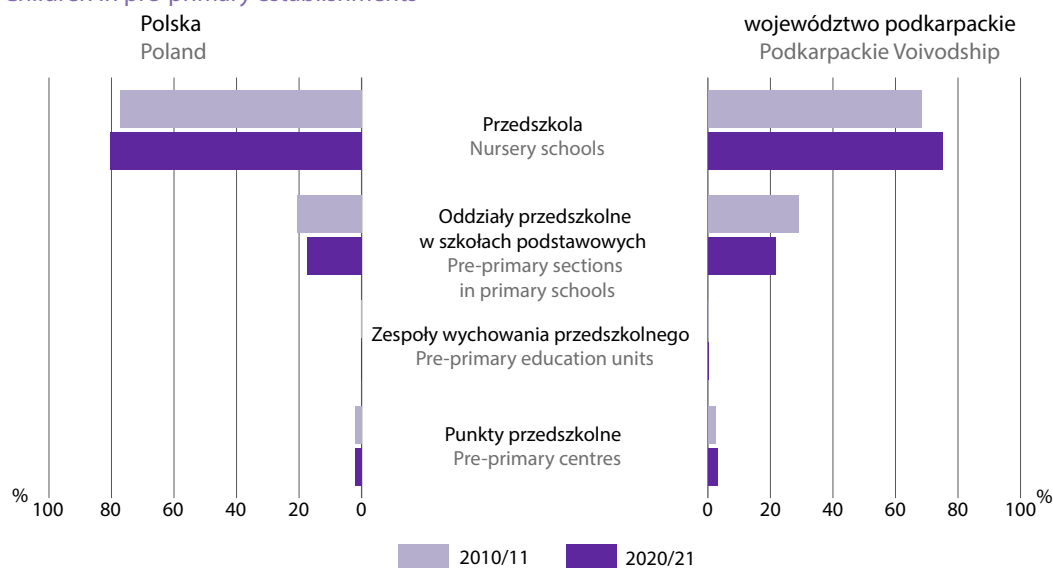
Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 11. Wychowanie przedszkolne^a
Table 11. Pre-primary education^a

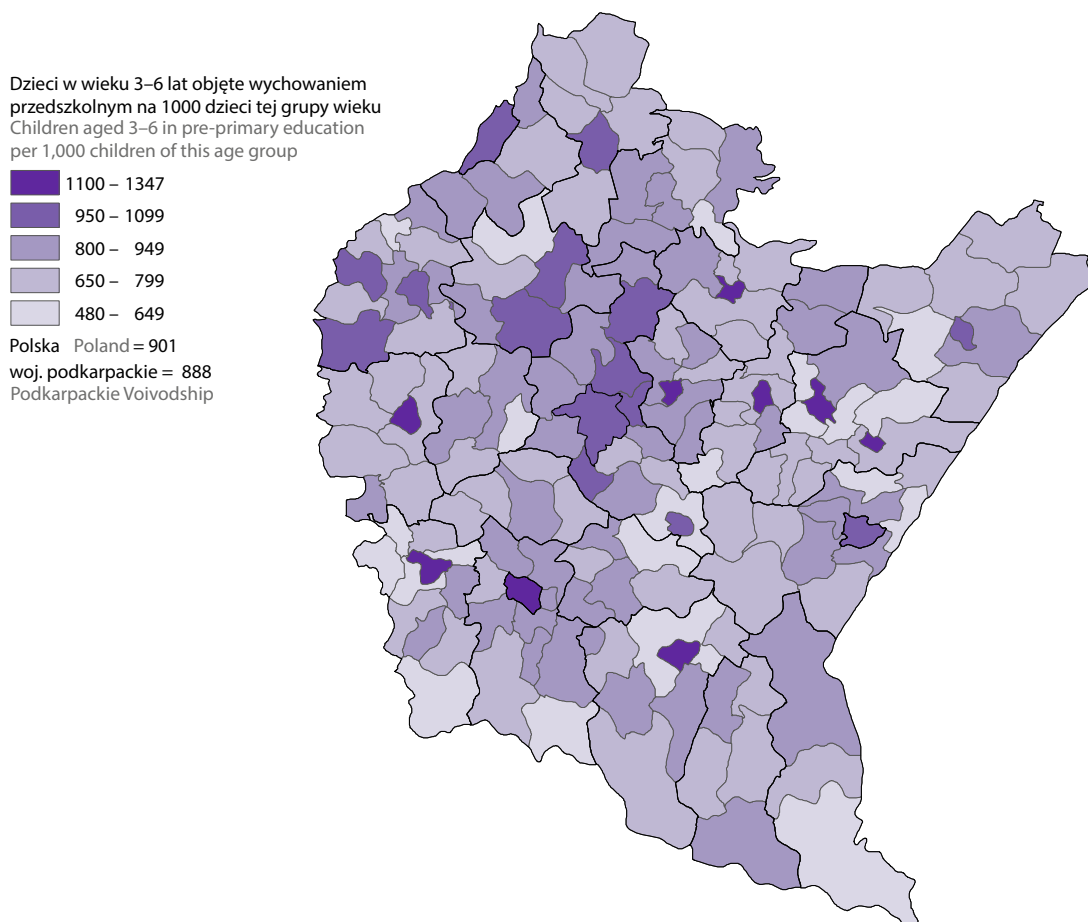
Wyszczególnienie Specification	2010/11	2015/16	2019/20	2020/21
Placówki: Establishments:	1364	1505	1534	1518
miasta urban areas	336	412	495	503
wieś rural areas	1028	1093	1039	1015
w tym of which				
Przedszkola Nursery schools	445	619	739	753
w tym specjalne of which special	3	13	23	24
Dzieci: Children:	54630	61504	74296	75700
miasta urban areas	28398	30901	37857	38811
wieś rural areas	26232	30603	36439	36889
w tym w wieku: 6 lat of which at the age of: 6	17851	7999	19735	19710
5 lat 5	15616	21226	19032	19448

a W latach szkolnych 2015/16–2018/19 łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
a In the school years 2015/16–2018/19 including children staying in the units performing health care activities.

Wykres 21. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego
Chart 21. Children in pre-primary establishments

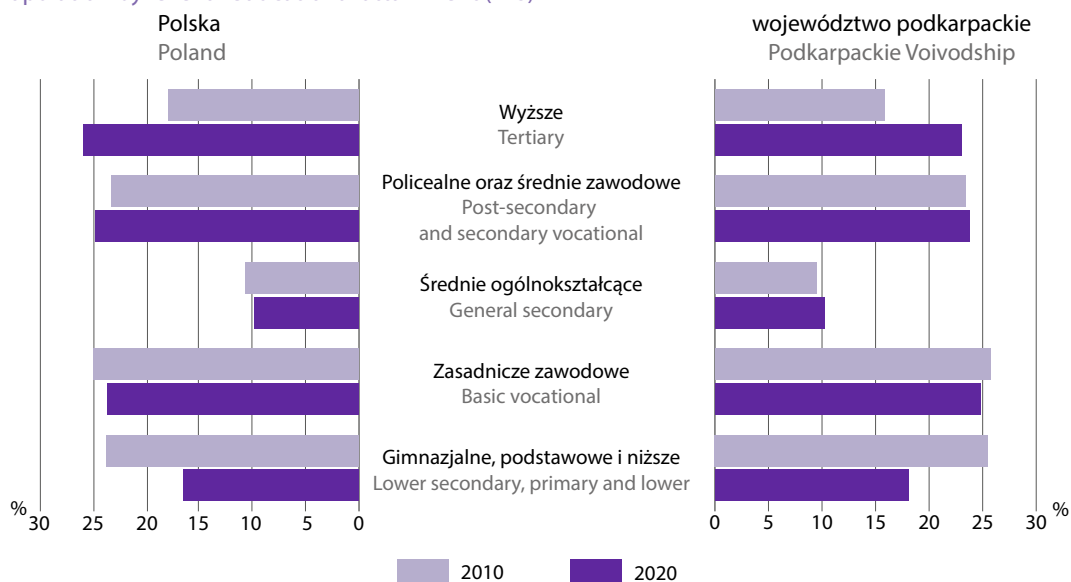

Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/21
 Map 22. Pre-primary education in the 2020/21 school year

Uwzględniając poziom wykształcenia według wyników reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (danych średniorocznych), w 2020 r. w województwie podkarpackim 24,8% osób w wieku 15 lat i więcej posiadało najczęściej wykształcenie zasadnicze zawodowe (spadek o 0,9 p.proc. w porównaniu z 2010 r.), natomiast najmniejszy odsetek – 10,2% wystąpił u osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (o 0,7 p.proc. więcej niż w 2010 r.). Także w kraju najmniejszy udział miały osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (9,8% wobec 10,6% w 2010 r.), najwyższy zaś osoby posiadające wykształcenie wyższe (25,7% wobec 17,8% w 2010 r.).

Wykres 22. Ludność według poziomu wykształcenia (BAEL)
 Chart 22. Population by level of educational attainment (LFS)

Rok szkolny 2020/21 był czwartym rokiem obowiązywania nowego ustroju szkolnego wprowadzonego ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe. Głównymi jej założeniami była likwidacja gimnazjów i powrót do 8-letniej szkoły podstawowej, a także modyfikacja szkolnictwa zawodowego przez zastąpienie zasadniczych szkół zawodowych szkołami branżowymi. Jednym z celów reformy było także wydłużenie cyklu kształcenia w liceach ogólnokształcących z trzech do czterech lat oraz w technikach z czterech do pięciu lat.

W roku szkolnym 2020/21 w województwie podkarpackim działały 1083 szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi), tj. o 1,7% mniej niż w poprzednim roku szkolnym i o 5,3% mniej niż w roku szkolnym 2010/11. W zdecydowanej większości były to szkoły publiczne (93,6%). Szkoły zlokalizowane na terenach wiejskich stanowiły 76,8% wszystkich szkół podstawowych.

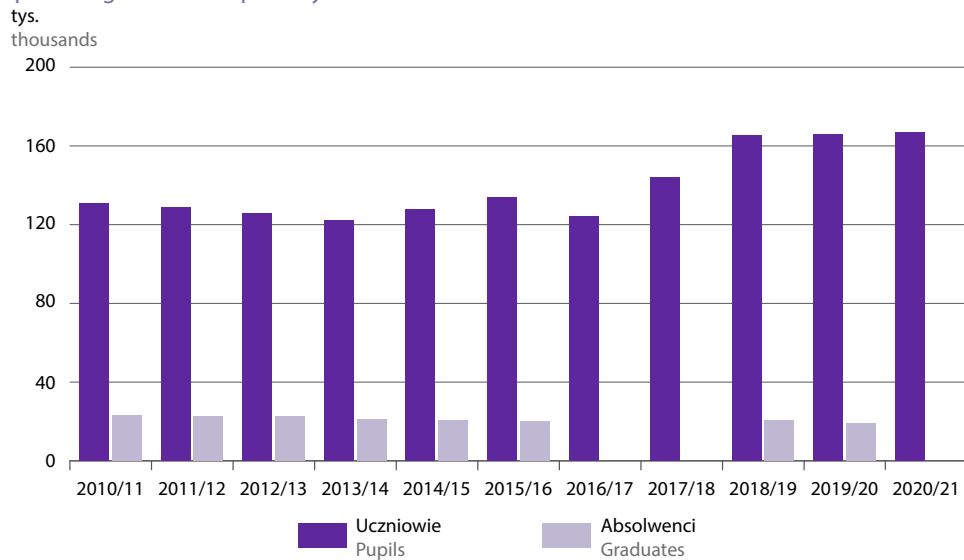
Do szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/21 uczęszczało 167,0 tys. uczniów (89,9 tys. na wsi i 77,1 tys. w miastach). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba uczniów szkół podstawowych zwiększyła się o 0,8% (w kraju zwiększyła się o 1,0%). W wyniku reformy edukacji i wydłużeniu nauki w szkole podstawowej o dwa lata, liczba uczniów w stosunku do roku szkolnego 2010/11 zwiększyła się w województwie podkarpackim, jak i w Polsce (odpowiednio: o 27,5% i o 41,1%).

Naukę w klasie pierwszej we wrześniu 2020 r. rozpoczęło 20,5 tys. uczniów, tj. o 1,7% mniej niż przed rokiem. Pierwszoklasiści stanowili 12,3% ogółu uczniów szkół podstawowych.

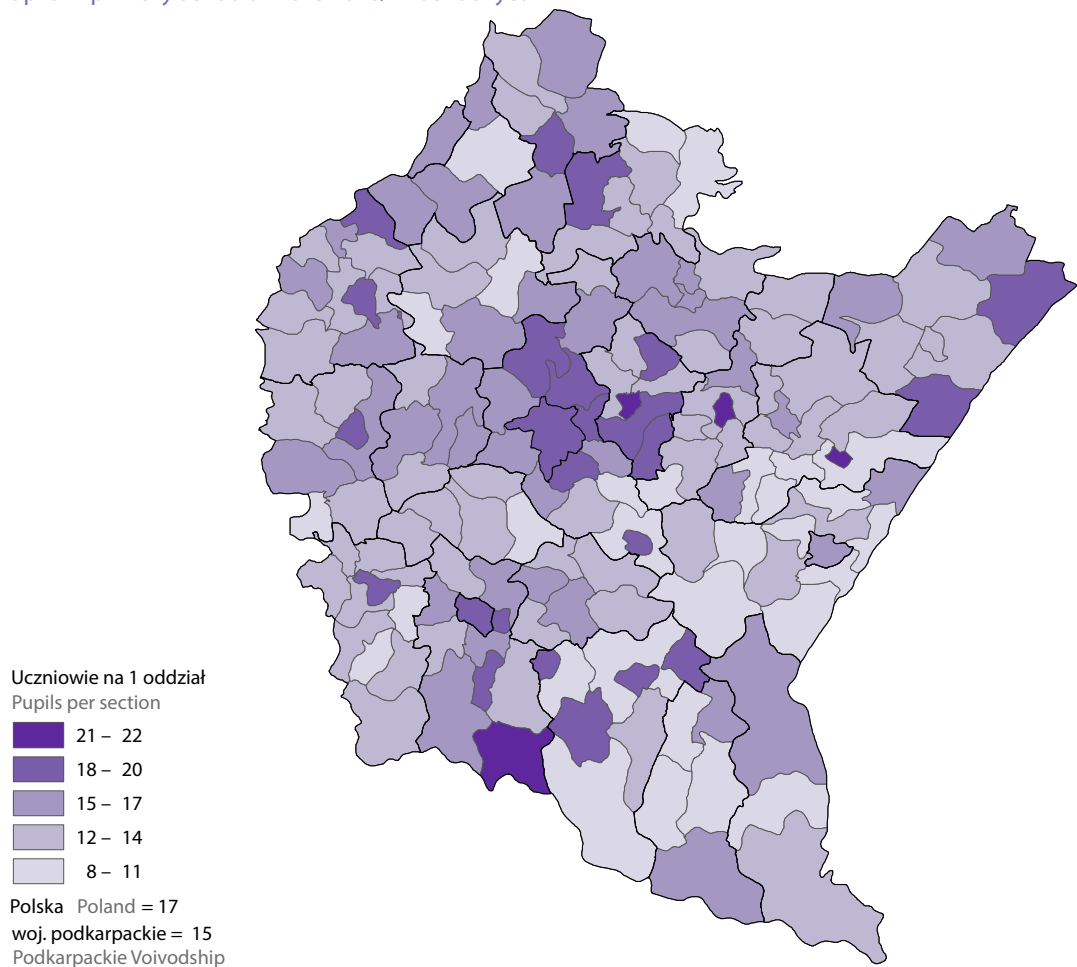
W roku szkolnym 2020/21 średnia wielkość oddziału szkolnego w szkole podstawowej wyniosła 15 uczniów (w Polsce 17 uczniów). Średnia liczba uczniów w oddziale w szkole wiejskiej wyniosła 13 osób, podczas gdy w mieście 18 (w kraju odpowiednio: 14 i 18 uczniów).

W czerwcu 2021 r. naukę w klasie ósmej zakończyło 19,0 tys. absolwentów.

Wykres 23. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych
 Chart 23. Pupils and graduates of primary schools

Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2020/21
 Map 23. Pupils in primary schools in the 2020/21 school year

Do **szkół ponadpodstawowych** zalicza się: licea ogólnokształcące, technika, ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe, specjalne szkoły przysposabiające do pracy, szkoły branżowe I i II stopnia oraz szkoły policealne, które ze względu na fakt, że stanowią wyższy szczebel kształcenia zostaną omówione oddzielnie.

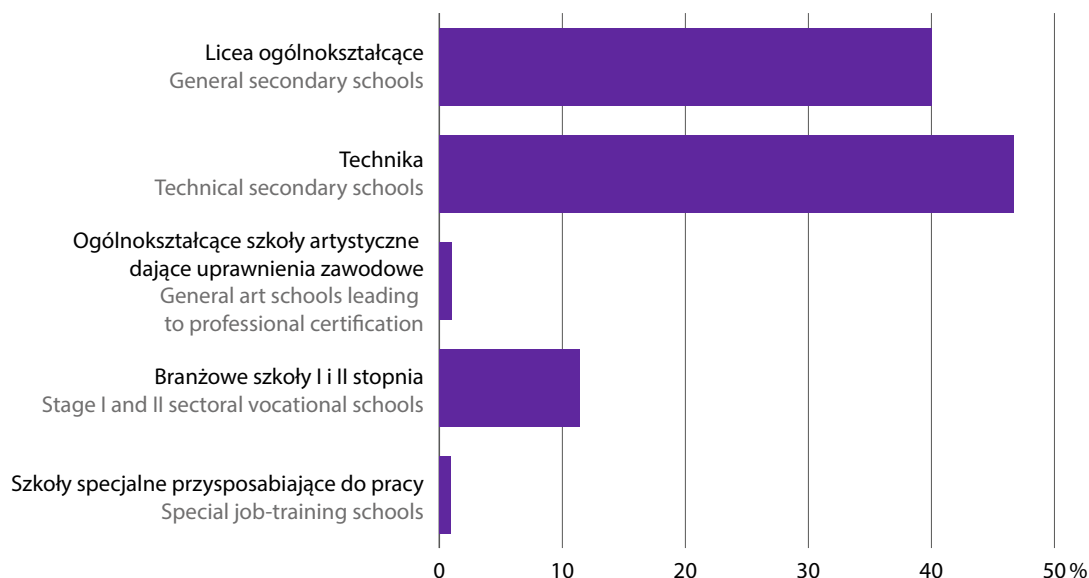
W roku szkolnym 2020/21 działały 354 szkoły ponadpodstawowe dla młodzieży: 26 szkół specjalnych przysposabiających do pracy, 87 szkół branżowych I stopnia, 124 licea ogólnokształcące, 108 techników i 9 ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe. W stosunku do poprzedniego roku szkolnego nastąpił wzrost łącznej liczby tych szkół o 1,4%. Uczęszczało do nich 90,6 tys. uczniów, tj. o 1,3% mniej niż w poprzednim roku szkolnym.

Największą popularnością cieszyły się te szkoły, które dawały możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki na uczelniach. W szkołach tych pobierało naukę 87,8% ogólnej liczby uczniów na tym poziomie kształcenia (w tym uczniowie branżowych szkół II stopnia).

W roku szkolnym 2020/21 wśród szkół ponadpodstawowych dla młodzieży największą liczbę uczniów skupiały technika, do których uczęszczało 42,3 tys. młodzieży (o 2,2% mniej niż w poprzednim roku szkolnym), następnie licea ogólnokształcące – 36,3 tys. osób (o 1,1% mniej), w których kobiety stanowiły odpowiednio 37,0% i 66,2% uczniów tego typu szkół.

Wykres 24. Uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2020/21

Chart 24. Students of post-primary schools by types of schools in the 2020/21 school year

W branżowych szkołach I stopnia kształciło się 10,3 tys. uczniów, a w szkołach specjalnych przysposabiających do pracy – 0,8 tys. (odpowiednio: o 0,8% i 2,0% więcej niż rok wcześniej). Udział kobiet wśród uczniów tych szkół wyniósł odpowiednio: 26,1% i 42,2%. Głównym celem tych szkół jest wykształcenie umiejętności przydatnych do pracy w określonym zawodzie.

W wyniku wdrożenia nowego systemu edukacji od roku szkolnego 2020/21 w województwie podkarpackim po raz pierwszy zaczęły funkcjonować dwie branżowe szkoły II stopnia (w szkołach tych zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia w zawodzie, w tym praktyczna nauka zawodu, są prowadzone w ramach kwalifikacyjnego kursu zawodowego). Do klasy pierwszej tych szkół uczęszczało 51 uczniów.

Odrębną grupę wśród szkół ponadpodstawowych stanowiły ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe. W roku szkolnym 2020/21 w województwie podkarpackim w 9 placówkach tego

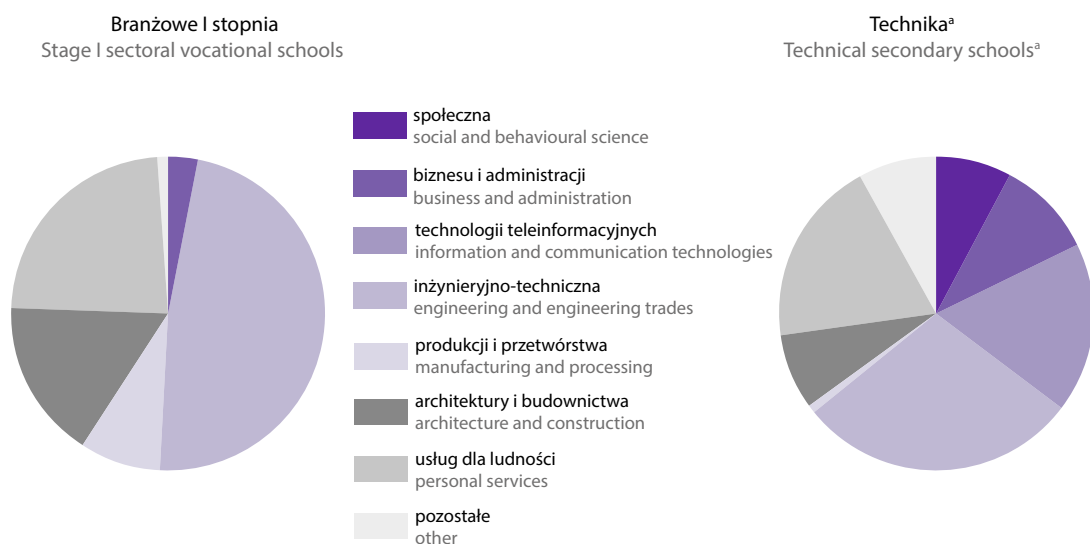
typu zawód zdobywało 926 uczniów (o 0,8% więcej niż przed rokiem), w tym kobiety stanowiły 76,2%. Liczba szkół w porównaniu z rokiem poprzednim nie uległa zmianie.

Zainteresowanie części młodzieży kształceniem zawodowym wynika w dużej mierze z sytuacji na rynku pracy, gdzie cenione są konkretne kwalifikacje zawodowe.

W czerwcu 2020 r. naukę we wszystkich typach szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży zakończyło 19,8 tys. uczniów, tj. o 2,1% mniej niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę stanowili absolwenci liceów ogólnokształcących (8,9 tys., tj. 44,8%). Naukę w technikach zakończyło 8,3 tys. uczniów, tj. o 4,1% więcej niż przed rokiem. Absolwenci techników najczęściej kończyli naukę w zakresie kierunków inżynieryjno-technicznych (29,3% ogółu absolwentów techników, poza szkołami specjalnymi), usług dla ludności (19,5%) oraz technologii teleinformatycznych (17,8%). W ramach szkół branżowych I stopnia najwięcej absolwentów (nie wliczając szkół specjalnych) kształciło się na kierunku z podgrupy inżynieryjno-technicznej (47,6%), następnie w usługach dla ludności (23,4%) oraz na kierunku architektury i budownictwa (16,3%).

Wykres 25. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2019/20

Chart 25. Graduates of vocational school for youth by narrow fields of education in the 2019/20 school year

^a łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.
a Including general art schools leading to professional certification.

W roku szkolnym 2020/21 obserwowano dalszy spadek liczby szkół policealnych. Na terenie województwa podkarpackiego funkcjonowało 68 szkół policealnych (w poprzednim roku szkolnym 78), do których uczęszczało 8,9 tys. uczniów (o 0,1% mniej niż przed rokiem). W porównaniu z innymi typami szkół, szkoły policealne wyróżniają się krótszym cyklem kształcenia – od roku do 2,5 lat i w większym stopniu niż inne szkoły podlegają mechanizmom rynkowym.

Liczba absolwentów szkół policealnych z roku szkolnego 2019/20 wyniosła 3,6 tys. osób i zwiększyła się o 13,5% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W maju 2021 r. do egzaminu maturalnego przystąpiło 16,7 tys. osób, z tego zdało egzamin 12,5 tys. osób (74,7%). W porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w relacji do 2010 r. zdawalność egzaminu maturalnego zmniejszyła się odpowiednio o 0,6 p.proc. i o 4,5 p.proc.

Tablica 12. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny
 Table 12. Persons who took or passed matriculation exam

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Kobiety Females				
przystąpiło took	13194	9826	8813	9004
zdało passed	10890	7394	6879	6945
Mężczyźni Males				
przystąpiło took	10459	8154	7523	7715
zdało passed	8263	6035	5412	5542

W województwie podkarpackim w roku szkolnym 2021/20 funkcjonowały 42 szkoły dla dorosłych (1 szkoła podstawowa i 41 liceów ogólnokształcących), tj. o 12 mniej niż przed rokiem. Uczniowie ponadpodstawowych szkół dla dorosłych pobierali naukę tylko w liceach ogólnokształcących (3,9 tys., tj. o 21,3% mniej w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym).

W 2020 r. szkoły dla dorosłych ukończyło 1727 uczniów (o 3,0% mniej niż przed rokiem), w tym 1664 absolwentów liceów ogólnokształcących.

W roku akademickim 2020/2021 na 14 uczelniach mających siedzibę w województwie podkarpackim studiowało 44,6 tys. studentów (łącznie z cudzoziemcami), w tym na pierwszym roku studiów 11,5 tys. Udział kobiet wyniósł 56,6%. W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim liczba studiujących zmniejszyła się o 1,6%. W stosunku do roku 2010/11 liczba uczących się na podkarpackich uczelniach była mniejsza o 35,3%.

Do publicznych uczelni uczęszczało 35,2 tys. osób, a do niepublicznych 9,4 tys. Na studiach stacjonarnych kształciło się 31,9 tys. osób – stanowiły one prawie trzy czwarte ogółu studentów. W uczelniach publicznych z tej formy kształcenia skorzystało 80,6%, a w niepublicznych 38,1% studentów.

W wyniku powstania nowej filii na terenie województwa podkarpackiego, odnotowano wzrost liczby studentów w zamiejscowych jednostkach organizacyjnych uczelni spoza województwa. W roku akademickim 2020/2021 w tych jednostkach kształciło się 1205 studentów (w poprzednim roku akademickim – 664 studentów).

W 2020 r. dyplomy ukończenia studiów wyższych otrzymało 13,1 tys. absolwentów. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba absolwentów zmalała o 4,3%.

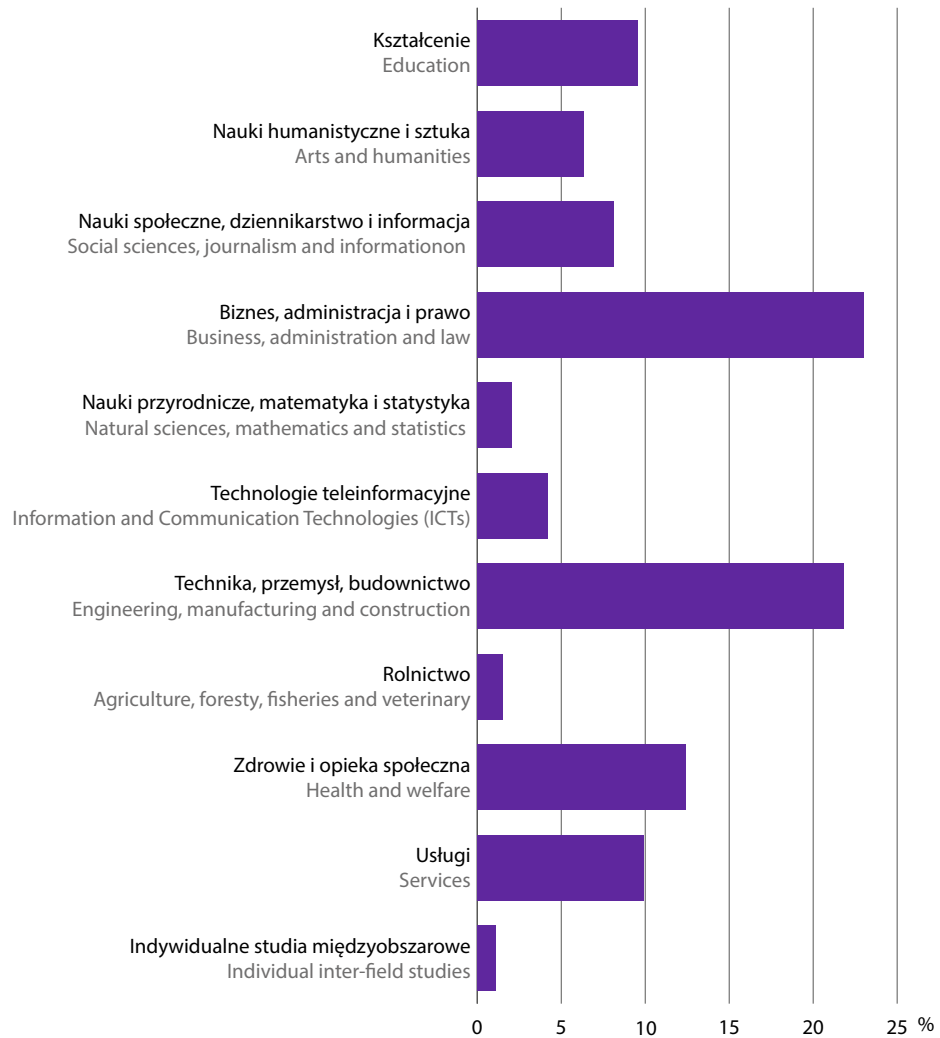
Głównym ośrodkiem akademickim w województwie podkarpackim był Rzeszów, na terenie którego, w roku akademickim 2020/2021 swoją siedzibę miało 5 uczelni skupiających 79,8% ogółu studentów.

Biorąc pod uwagę liczbę studentów, największą uczelnią w województwie podkarpackim był Uniwersytet Rzeszowski kształcący 36,4% ogółu studentów, następnie Politechnika Rzeszowska – 24,3%.

Najwięcej osób studiowało na kierunkach z grupy „biznes, administracja i prawo” (22,9%), następnie z grupy „technika, przemysł, budownictwo” (20,5%) oraz „zdrowie i opieka społeczna” (12,8%). Najmniej studentów było na kierunkach z grupy „rolnictwo” (1,7%), następnie z grupy „nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka” (2,0%) oraz „indywidualne studia międzyobszarowe” (2,1%).

Absolwenci najczęściej kończyli studia na kierunkach studiów w grupach: „technika, przemysł, budownictwo” (21,8%), następnie „biznes, administracja i prawo” (23,0%) oraz „zdrowie i opieka społeczna” (12,4%).

Wykres 26. Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2019/20
 Chart 26. Graduates by broad fields of education in the 2019/20 academic year

Zasoby pracy

Labour resources

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)¹ przeprowadzonego w 4 kwartale 2021 r. wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku zanotowano wzrost aktywności zawodowej, przy jednoczesnym zwiększeniu się zbiorowości pracujących, a zmniejszeniu się liczby osób bezrobotnych. Zanotowano również wzrost wskaźnika zatrudnienia oraz spadek liczby osób biernych zawodowo.

W województwie podkarpackim w ujęciu rocznym zanotowano spadek liczby pracujących. Zmniejszyła się również ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych oraz stopa bezrobocia rejestrowanego.

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15–89 lat opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)** prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby w wieku 15–89 lat będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych.

Tablica 13. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL
Table 13. Economic activity of the population aged 15–89 in quarter 4 by LFS

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	789*	815*	825*	854	17278
pracujący employed persons	689*	710*	781*	824	16780
bezrobotni ^a unemployed persons ^a	100	105	44	30	497
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	887*	826*	783*	744	12529
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	47,1*	49,6*	51,3*	53,4	58,0
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	41,1*	43,2*	48,5*	51,6	56,3
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	12,7*	12,9*	5,3*	3,5	2,9

a Osoby w wieku 15–74 lata.
a Persons aged 15–74.

Współczynnik aktywności zawodowej – obliczono udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15–89 lat (ogółem lub danej grupy).

W 4 kwartale 2021 r. współczynnik aktywności zawodowej dla województwa podkarpackiego wyniósł 53,4% (wobec 58,0% w kraju). Oznacza to, że na każde 100 osób, które ukończyły 15 lat, 53 osoby były aktywne zawodowo, czyli miały pracę lub jej poszukiwały. Wartość współczynnika aktywności zawodowej wskazuje,

¹ Dane różnią się od wcześniej publikowanych w związku z wdrożeniem od 2021 r. zmian, które dotyczyły przede wszystkim zakresu podmiotowego badania oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy. Więcej informacji dostępnych jest na stronie GUS: [Informacja na temat przeliczonych dla lat 2010-2020 wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności \(BAEL\)](#).

że ponad połowa ludności w wieku 15–89 lat pracowała bądź aktywnie poszukiwała pracy i była gotowa ją podjąć. Podkarpackie to województwo o najniższym współczynniku aktywności zawodowej w 4 kwartale 2021 r. spośród 16 województw (podobnie w 4 kwartale 2010 r. i 2020 r.).

Współczynnik ten zwiększył się zarówno w porównaniu z 4 kwartałem 2020 r., jak i z 4 kwartałem 2010 r. (odpowiednio o 2,1 p.proc. i o 6,3 p.proc.).

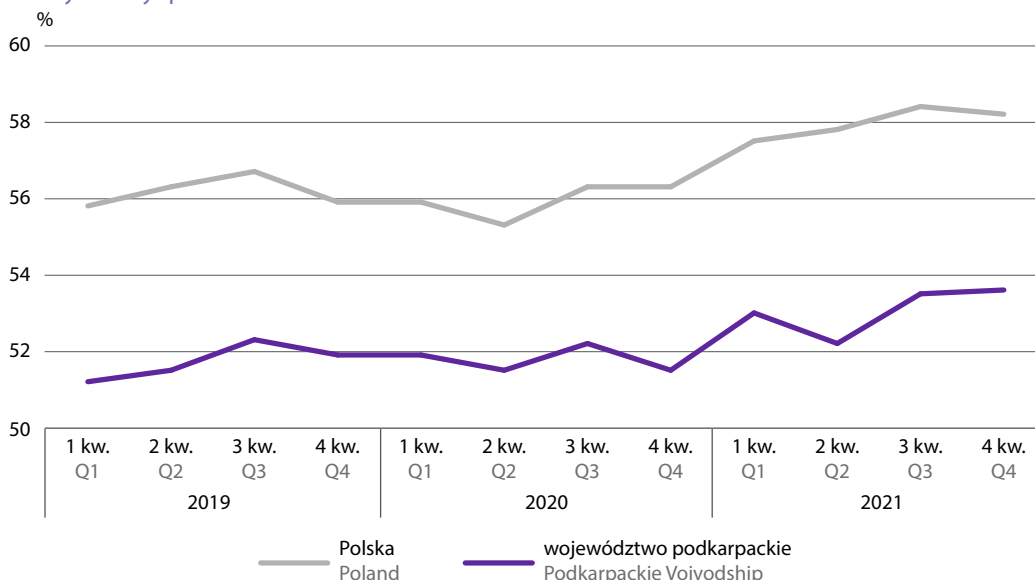
Uwzględniając podział według płci, wartość tego współczynnika była wyższa dla mężczyzn (64,0%) niż kobiet (43,5%). Natomiast ze względu na miejsce zamieszkania współczynnik aktywności zawodowej osiągnął nieco wyższą wartość dla osób zamieszkałych w mieście niż na wsi (54,4% wobec 52,8%).

Najbardziej aktywne zawodowo były osoby w grupie wieku 25–34 lata, dla których współczynnik wyniósł 83,5%. Najniższą zaś aktywnością zawodową cechowała się grupa osób w wieku 15–24 lata, dla której współczynnik kształtował się na poziomie 24,4%. W kraju najwyższy współczynnik odnotowano w grupie osób w wieku 35–44 lata (89,5%), a najniższy w grupie 55–89 lat (26,9%).

Uwzględniając poziom wykształcenia, największą aktywnością zawodową wykazywały się osoby z wykształceniem wyższym, na każde 100 osób z takim wykształceniem, 80 osób (w kraju 81 osób) było aktywnych zawodowo. Natomiast najniższym współczynnikiem aktywności zawodowej odznaczały się osoby z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym – na każde 100 osób z takim wykształceniem, 13 osób (w kraju 18 osób) było aktywnych zawodowo.

Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów

Chart 27. Activity rate by quarters

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15–89 lat (ogółem lub danej grupy).

W 4 kwartale 2021 r. wskaźnik zatrudnienia służący do pomiaru wykorzystania zasobów pracy wyniósł 51,6%. Oznacza to, że na każde 100 osób, które ukończyły 15 lat, przypadały 52 osoby pracujące. W odniesieniu do Polski omawiany wskaźnik był niższy o 4,7 p.proc. Województwo podkarpackie w 4 kwartale 2021 r. charakteryzowało się najniższą wartością tego wskaźnika w kraju (podobnie w 4 kwartale 2010 r. i 2020 r.).

W odniesieniu do 4 kwartału 2020 r. wskaźnik zatrudnienia zwiększył się o 3,1 p.proc. Jego wzrost odnotowano zarówno w populacji mężczyzn, jak i kobiet (odpowiednio o 3,9 p.proc. i o 2,1 p.proc.), a także wśród mieszkańców wsi i miast (odpowiednio o 4,7 p.proc. i o 0,6 p.proc.).

W porównaniu z 4 kwartałem 2010 r. wskaźnik zatrudnienia zwiększył się o 10,5 p.proc. Jego wzrost odnotowano w populacji mężczyzn (o 15,3 p.proc), a także kobiet (o 5,9 p.proc.) oraz wśród osób mieszkających zarówno na wsi (o 12,9 p.proc), jak i w miastach (o 7,1 p.proc.).

W województwie podkarpackim najwyższy wskaźnik zatrudnienia wystąpił w grupie osób w wieku 25–34 lata (80,8%), natomiast najniższy w grupie 15–24 lata (21,9%). W kraju najwyższy wskaźnik odnotowano w grupie osób w wieku 35–44 lata (87,5%), a najniższy w grupie 55–89 lat (26,4%).

Ze względu na poziom wykształcenia najwyższym wskaźnikiem zatrudnienia charakteryzowały się osoby z wykształceniem wyższym, zarówno w podkarpackim (78,5%), jak i w kraju (80,3%), najniższym zaś osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego (odpowiednio 12,0% w województwie i 16,8% w kraju).

Ludność bierna zawodowo, tzn. pozostająca poza siłą roboczą są to wszystkie osoby w wieku 15–89 lat, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie w aktywny sposób lub poszukiwały pracy aktywnie, ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały już pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie:
 - dłuższym niż trzy miesiące,
 - do trzech miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

W 4 kwartale 2021 r. osoby niepracujące i nieposzukujące pracy, czyli zbiorowość biernych zawodowo w województwie podkarpackim liczyła 744 tys. osób i stanowiła 5,9% ogółu biernych zawodowo w kraju. Wśród nieaktywnych zawodowo ze względu na płeć przeważały kobiety (62,4%), a pod względem miejsca zamieszkania większość stanowili mieszkańcy wsi (60,1%).

W odniesieniu do 4 kwartału 2020 r. liczba biernych zawodowo zmniejszyła się o 5,0%. Jej spadek odnotowano zarówno w populacji mężczyzn, jak i kobiet (odpowiednio o 8,8% i o 2,7%) oraz wśród mieszkańców wsi (o 8,6%). Natomiast wśród ludności miejskiej liczba biernych zawodowo wzrosła o 1,0%.

W porównaniu z 4 kwartałem 2010 r. liczba biernych zawodowo zmniejszyła się o 16,1%. Jej spadek odnotowano w populacji mężczyzn (o 26,9%) i kobiet (o 7,9%), a także wśród mieszkańców wsi (o 19,7%) i miast (o 10,0%).

Analizując populację biernych zawodowo według wieku, zarówno w województwie, jak i w kraju można zauważyć znaczną dominację dwóch grup. Pierwsza grupa to osoby w wieku 55–89 lat, które stanowiły 61,3% biernych zawodowo (w kraju 66,5%). Natomiast drugą pod względem liczebności grupą tworzącą zbiorowość nieaktywnych zawodowo stanowiły osoby w wieku 15–24 lata, które liczyły 20,4% populacji biernych zawodowo (w kraju 18,6%).

W województwie podkarpackim, jak również w kraju, w grupie biernych zawodowo przeważały osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (33,1% wobec 30,2% w kraju). Najmniejszy zaś odsetek w tej grupie w województwie stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (9,7%), natomiast w kraju z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (10,8%).

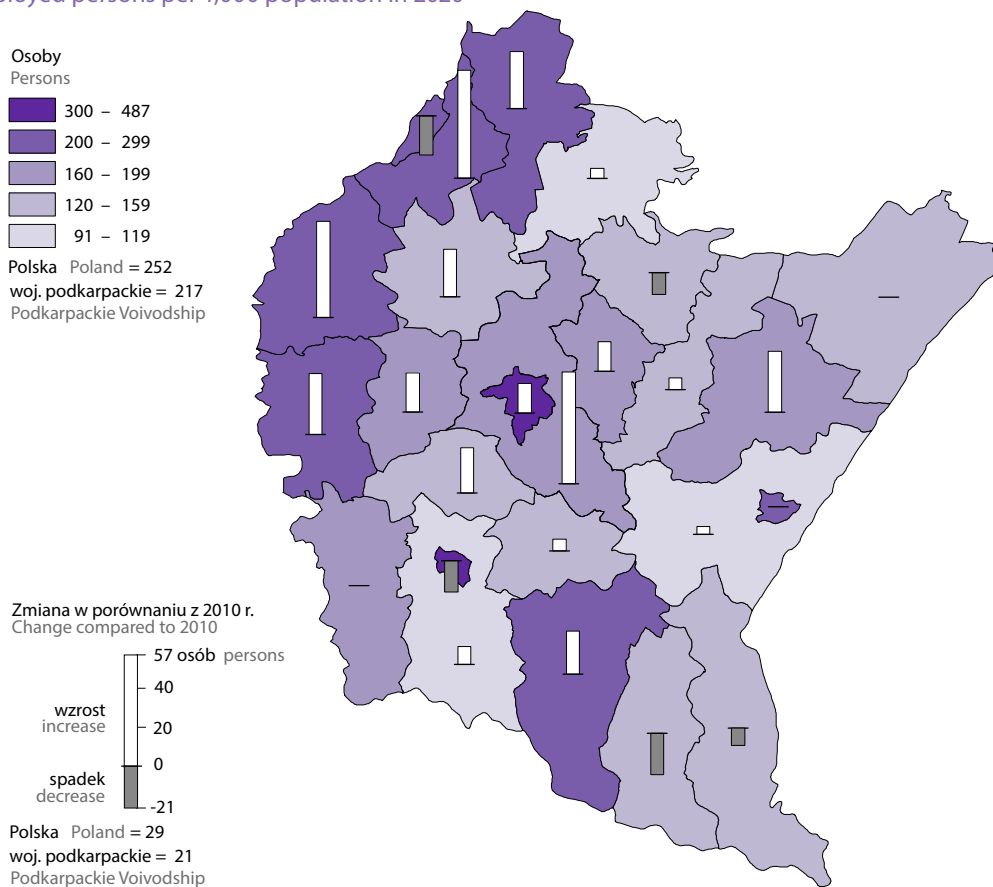
W 4 kwartale 2021 r. w województwie podkarpackim wśród najczęstszych przyczyn bierności zawodowej² spośród osób nieposzukujących pracy wymieniano emeryturę (45,2% wobec 51,4% w kraju), a także naukę i uzupełnianie kwalifikacji (22,3% wobec 21,6%). Stosunkowo rzadziej wskazywano na opiekę nad dziećmi lub innymi członkami rodziny wymagającymi opieki oraz na sytuację rodzinną (10,1% wobec 8,4%) czy na chorobę lub niesprawność (9,5% wobec 11,4% w Polsce).

² Zbiorowość biernych zawodowo według przyczyn bierności dotyczy osób w wieku 15–74 lata.

W końcu 2020 r. w województwie podkarpackim liczba pracujących wyniosła 460,1 tys. osób (według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się o 9,0 tys. osób (tj. o 1,9%), a w odniesieniu do 2010 r. była większa o 42,6 tys. osób (tj. o 10,2%). Sektor prywatny skupiał 66,1% pracujących, a publiczny 33,9%. W końcu 2020 r. najwięcej osób pracowało w przetwórstwie przemysłowym – 31,3% (w końcu 2019 r. – 31,5%), a następnie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 14,3% (14,1%), edukacji – 12,8% (12,6%) oraz w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej – 9,2% (rok wcześniej – 9,1%).

Liczba pracujących w stosunku do 2019 r., zmniejszyła się w osiemnastu powiatach, w tym najbardziej w bieszczadzkim (o 7,1%), a kolejno w powiatach tarnobrzeskim (o 4,6%) i sanockim (o 4,3%). Natomiast największy wzrost liczby pracujących zaobserwowano w powiecie rzeszowskim (o 2,0%), a później jarosławskim (o 1,3%).

Mapa 24. Pracujący na 1000 ludności w 2020 r.
Map 24. Employed persons per 1,000 population in 2020

W końcu 2020 r. liczba pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności, w porównaniu z 2010 r., w największym stopniu wzrosła w powiecie rzeszowskim (o 57 osób), a następnie w powiatach tarnobrzeskim (o 55 osób) i mieleckim (o 49 osób), natomiast najbardziej zmniejszyła się w powiecie leskim (o 21 osób), a później Tarnobrzegu (o 20 osób) i Krośnie (o 16 osób).

W końcu 2021 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa podkarpackiego wyniosła 77,3 tys. osób i była mniejsza od zanotowanej przed rokiem (o 11,5%) oraz niższa niż w 2010 r. (o 45,7%).

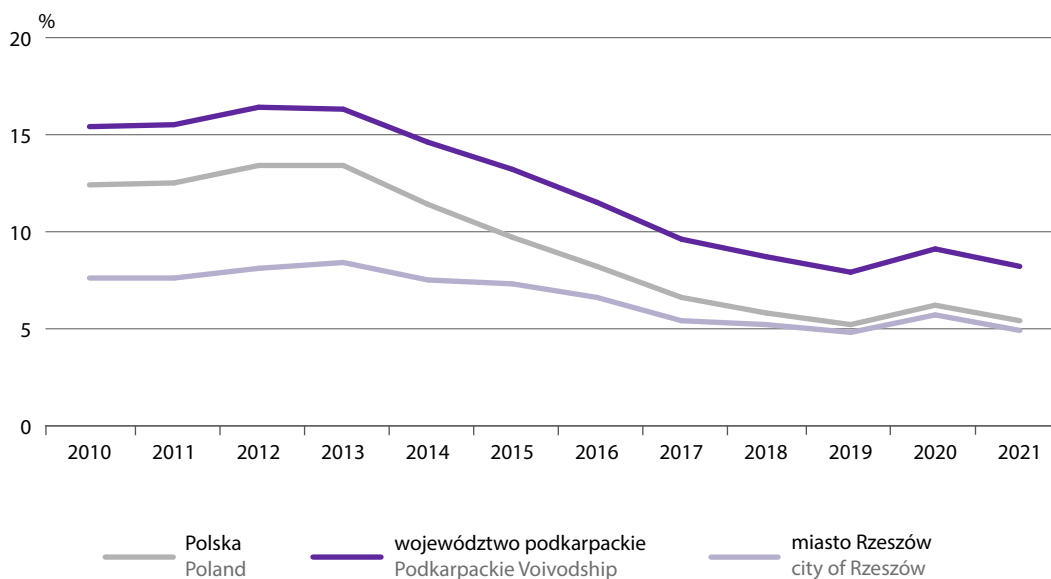
Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 8,2% i była niższa o 0,9 p.proc. w odniesieniu do poprzedniego roku i o 7,2 p.proc. mniejsza w odniesieniu do 2010 r.

Wykres 28. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 28. Registered unemployment rate

As of 31 December

W końcu 2021 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku od 25 do 34 lat oraz od 35 do 44 lat. Ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych w końcu 2021 r. wyniósł odpowiednio 28,3% i 25,1% (rok wcześniej 29,2% i 24,4%). Osoby w wieku od 18 do 24 lat stanowiły 12,8% (13,8%) bezrobotnych, od 45 do 54 lat – 18,7% (18,0%), a powyżej 54 lat – 15,1% (w końcu 2020 r. – 14,6%).

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe – 27,1% (w końcu 2020 r. – 27,0%) oraz średnie zawodowe i policealne – 26,7% (26,8%). Wykształcenie gimnazjalne i niższe posiadało – 18,7% (przed rokiem 18,5%), szkoły wyższe ukończyło 15,8% bezrobotnych (16,3%), a licea ogólnokształcące – 11,7% (rok wcześniej – 11,5%).

Udział osób długotrwale bezrobotnych (tzn. pozostających bez pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy) w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2021 r. wyniósł 60,5% i w odniesieniu do analogicznego okresu 2020 r. wzrósł o 5,1 p.proc.

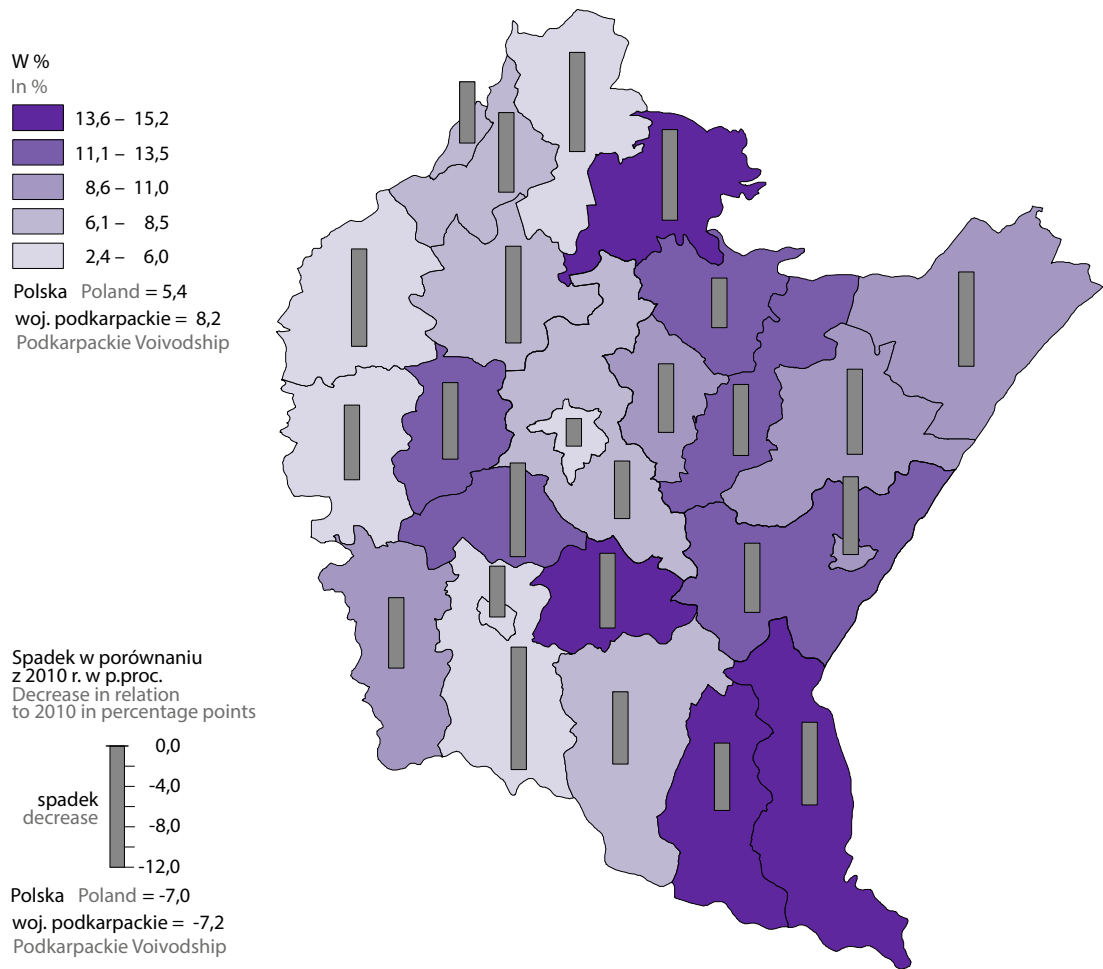
W końcu 2021 r. bezrobotni poszukujący pracy ponad rok stanowili 52,6% ogółu bezrobotnych, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych, w odniesieniu do analogicznego okresu 2020 r., zwiększył się o 6,2 p.proc.

Osoby pozostające bez pracy do 1 miesiąca stanowiły 7,8% bezrobotnych (rok wcześniej – 7,0%), od 1 do 3 miesięcy – 14,3% (14,2%), od 3 do 6 miesięcy – 12,1% (13,8%), natomiast od 6 do 12 miesięcy – 13,3% (w końcu 2020 r. – 18,5%).

W województwie podkarpackim wśród bezrobotnych przeważali mieszkańcy wsi, którzy stanowili 63,0% (przed rokiem – 62,1%) ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, natomiast osoby zamieszkujące w miastach stanowiły 37,0% (w końcu 2020 r. – 37,9%). Zwiększył się udział osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych z 4,1% w 2020 r. do 5,8% w 2021 r. W końcu 2021 r. na 1 ofertę pracy przypadało 37 bezrobotnych (wobec 69 osób przed rokiem).

Mapa 25. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.
 Stan w dniu 31 grudnia

Map 25. Registered unemployment rate in 2021
 As of 31 December

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitants' wealth

W województwie podkarpackim w 2021 r. zanotowano spadek w skali roku przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów, przy czym osób pobierających świadczenia z ZUS było nieco więcej, natomiast świadczeniobiorców KRUS mniej niż w 2020 r. W ujęciu rocznym zwiększyła się przeciętna miesięczna emerytura i renta zarówno z ZUS, jak i z KRUS.

W 2020 r. poprawiła się sytuacja materialna gospodarstw domowych na Podkarpaciu. Wzrósł przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę.

W województwie podkarpackim w 2020 r. przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w ramach rządowego programu Rodzina 500+ wyniosła 352,3 tys.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2021 r. wyniosło 4881,23 zł i było niższe od średniej krajowej o 17,1%, tj. o 1009 zł.

Badanie struktury wynagrodzeń według zawodów – realizowane co dwa lata – ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto, prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

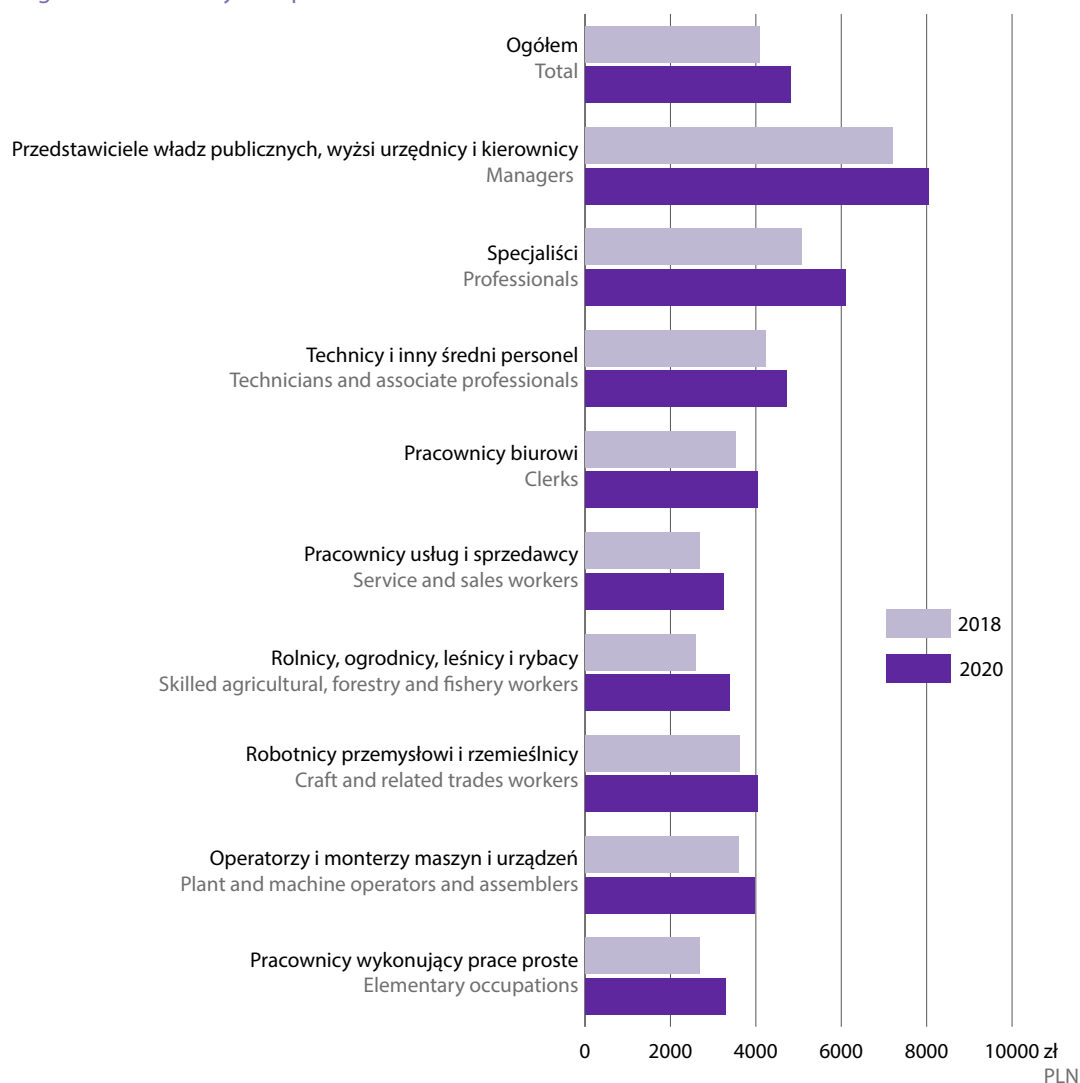
Jak wynika z badania struktury wynagrodzeń według grup zawodów w październiku 2020 r. przeciętne wynagrodzenie brutto na Podkarpaciu wyniosło 4805,03 zł i było o 17,6% wyższe niż w 2018 r. Przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie podkarpackim stanowiło 83,6% przeciętnego wynagrodzenia w kraju, które w 2020 r. wyniosło 5748,24 zł.

W porównaniu z październikiem 2018 r. we wszystkich wielkich grupach zawodowych nastąpił wzrost wynagrodzeń od 10,8% w grupie operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń do 30,6% w grupie rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy.

W październiku 2020 r. wynagrodzenie do wysokości 2874,12 zł, tj. co najwyżej 50,0% przeciętnego wynagrodzenia brutto w kraju, na Podkarpaciu otrzymało 8,5% zatrudnionych. Wynagrodzenia do wysokości 5748,24 zł, czyli co najwyżej 100,0% przeciętnego wynagrodzenia brutto w kraju, na Podkarpaciu otrzymało 65,2% zatrudnionych. W grupie pracowników, którzy otrzymali od 100,0% do 200,0% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kraju na Podkarpaciu znalazło się 21,6% zatrudnionych.

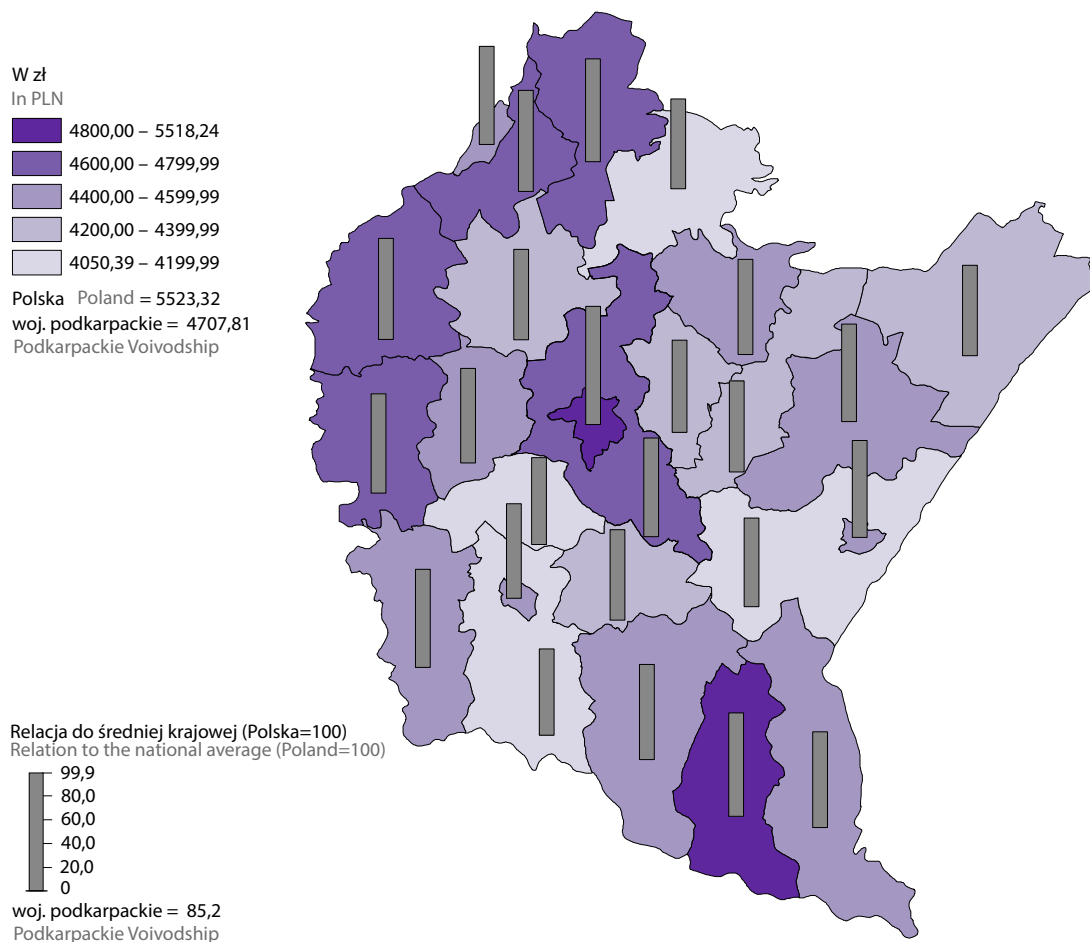
W badanym miesiącu (październiku) środkowe miesięczne wynagrodzenie brutto (mediana) na Podkarpaciu dla osób zatrudnionych w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosło 4110,79 zł i było najniższe w kraju. Przeciętne godzinowe wynagrodzenie brutto wyniosło 28,52 zł.

Wykres 29. Wynagrodzenia według zawodów
 Chart 29. Wages and salaries by occupations

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących, a także zatrudnionych za granicą) w województwie podkarpackim w 2020 r. wyniosło 4707,81 zł i było o 319,65 zł (tj. o 7,3%) wyższe niż w 2019 r. W porównaniu z 2010 r. przeciętne wynagrodzenie brutto wzrosło o 1830,38 zł (czyli o 63,6%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w województwie podkarpackim stanowiło 85,2% przeciętnego wynagrodzenia w kraju, które w 2020 r. wyniosło 5523,32 zł. W rankingu województw pod względem wysokości wynagrodzenia Podkarpacie plasowało się na ostatnim miejscu. W sektorze publicznym przeciętne wynagrodzenie brutto ukształtowało się na poziomie 5417,02 zł (przed rokiem 4981,05 zł), a w prywatnym – 4304,22 zł (wobec 4062,13 zł).

Mapa 26. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2020 r.
 Map 26. Average monthly gross wages and salaries^a in 2020

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

Spośród powiatów województwa podkarpackiego najwyższe wynagrodzenie odnotowano w powiecie leskim 4832,85 zł (wzrost o 8,6% w skali roku), a najniższe w powiecie krośnieńskim 4050,39 zł (wzrost o 6,8% względem 2019 r.). We wszystkich podkarpackich powiatach przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło w porównaniu z poprzednim rokiem, przy czym najwyższy wzrost notowano w powiecie łańcuckim (o 11,1%), następnie w jasielskim (o 10,8%) i nizańskim (o 10,6%). W miastach na prawach powiatu najwyższe wynagrodzenie wystąpiło w Rzeszowie 5518,24 zł (wzrost o 7,8% względem 2019 r.), a najniższe w Krośnie – 4424,93 zł (wzrost o 4,9%).

W 2021 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podkarpackim ukształtowało się na poziomie 4881,23 zł i było o 9,6% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 4,5% w 2020 r.). W latach 2010–2021 był to najwyższy notowany wzrost wynagrodzeń. W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 5889,84 zł i wzrosło w skali roku o 8,8% (przed rokiem o 4,7%). Pod względem wysokości płac województwo podkarpackie uplasowało się na 14. miejscu w kraju z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem brutto o 1966 zł niższym niż w województwie mazowieckim, które zajmuje 1. miejsce w tym rankingu. Natomiast biorąc pod uwagę dynamikę wzrostu płac w stosunku do poprzedniego roku, podkarpackie zajęło 8. miejsce spośród wszystkich województw.

Tablica 14. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw
 Table 14. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	2777,74	3399,62	4453,77	4881,23
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w re- lacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in rela- tion to the national average (Poland=100)	80,9	82,5	82,3	82,9

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Dane dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

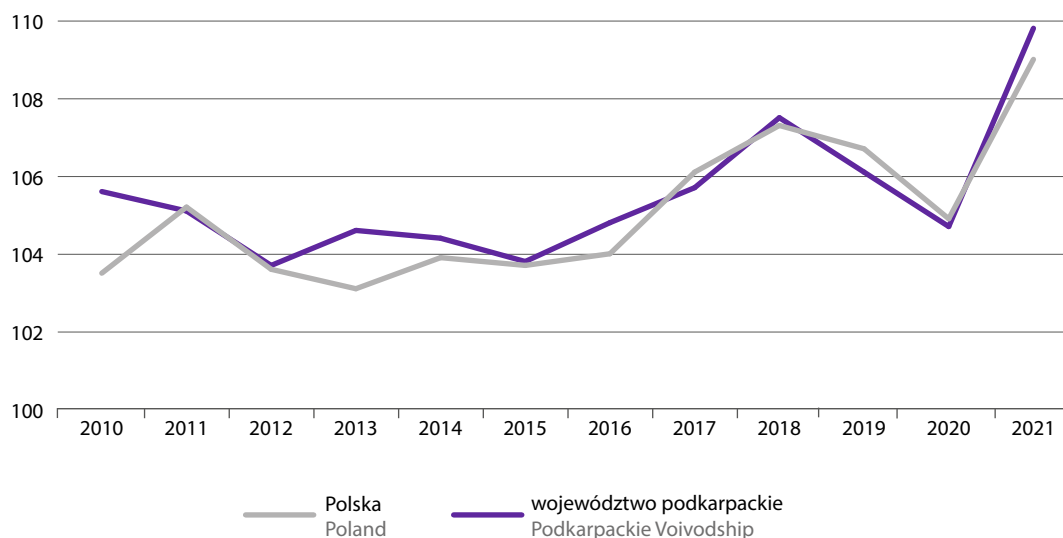
Dane prezentowane są na podstawie sprawozdania DG-1 „Meldunek o działalności gospodarczej”.

W porównaniu z 2020 r. wzrost płac wystąpił we wszystkich badanych sekcjach, w tym wzrost powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w:

- zakwaterowaniu i gastronomii (o 19,7%),
- działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 12,8%),
- przetwórstwie przemysłowym (o 10,4%),
- handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 10,0%).

Wykres 30. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Rok poprzedni=100

Chart 30. Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector
Previous year=100

W 2021 r. na Podkarpaciu przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 464,3 tys. osób i była o 0,6% niższa niż w ubiegłym roku, natomiast w stosunku do 2010 r. była o 1,7% niższa. W 2021 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 404,3 tys. osób, tj. o 0,2% więcej niż przed rokiem i o 6,2% więcej niż w 2010 r. Odmienne kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Emerytury i renty rolnicze w 2021 r. pobierało 60,0 tys. osób (o 5,4% mniej niż przed rokiem i o 34,3% mniej w stosunku do 2010 r.). W województwie podkarpackim w 2021 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 2269,05 zł i była wyższa o 7,0% niż przed rokiem (w kraju wzrosła o 6,9%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1411,39 zł i zwiększyło się o 3,9% w ciągu roku (w kraju wzrost o 3,8%).

Tablica 15. Świadczenia społeczne
Table 15. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	472,2	451,7	466,9	464,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1351,01	1720,93	2120,64	2269,05
w tym emerytura of which retirement pay	1472,22	1843,37	2217,10	2374,37
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	925,13	1150,49	1358,20	1411,39
w tym emerytura of which retirement pay	958,17	1180,38	1370,88	1424,39

W 2020 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na jedną osobę w gospodarstwie domowym na Podkarpaciu wynosił 1588,57 zł (w kraju 1919,21 zł). W 2020 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny wzrósł o 117,08 zł w stosunku do 2019 r., natomiast o 681,29 zł wzrósł w porównaniu z 2010 r. Niestety, pomimo poprawiającej się sytuacji, nadal jest to kwota plasująca Podkarpacie na ostatnim od lat miejscu w Polsce.

Tablica 16. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny

Table 16. Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2020 Polska Poland
	w zł in PLN				
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in household	907,28	1081,64	1471,49	1588,57	1919,21
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	866,05	1033,66	1433,00	1556,77	1874,24

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

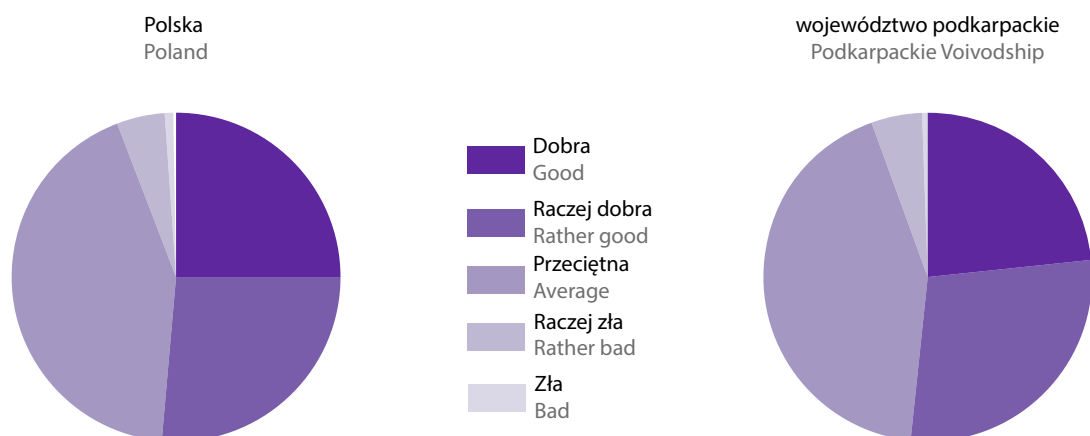
W 2020 r. województwo podkarpackie należało do województw o najwyższym stopniu zagrożenia ubóstwem. Większe zagrożenie ubóstwem, niż w województwie podkarpackim, wystąpiło w województwie lubelskim, podlaskim i warmińsko-mazurskim. W 2020 r. wskaźnik zasięgu ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w województwie podkarpackim wyniósł 19,3% (w kraju 14,8%), tj. o 0,1% p.proc. (w kraju 0,6 p.proc.) mniej niż w 2019 r. W odniesieniu do 2010 r. wskaźnik ten zmniejszył się zarówno na Podkarpaciu, jak i w Polsce, odpowiednio o 4,8 p.proc. i 2,8 p.proc.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem bez uwzględnienia w dochodach ogółu transferów społecznych – odsetek osób, których roczny dochód ekwiwalentny do dyspozycji bez uwzględnienia w nim ogółu transferów społecznych (łącznie ze świadczeniami związanymi z wiekiem oraz rentami rodzinnymi) jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji.

Współczynnik Giniego – miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub, jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

Współczynnik Giniego dla przeciętnego ekwiwalentnego rocznego dochodu do dyspozycji w województwie podkarpackim wyniósł według badania z 2020 r. 25,4 (w kraju 27,2) i był nieco niższy niż w roku 2019, gdy wyniósł on 26,2 (w kraju 28,5).

Wykres 31. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2020 r.
 Chart 31. Subjective evaluation of the material situation of households in 2020

Mimo najniższego w kraju dochodu rozporządzalnego, subiektywna ocena sytuacji materialnej w gospodarstwach domowych na Podkarpaciu w 2020 r. była dość wysoka. Sytuację materialną jako „dobrą” oceniło 23,6% osób (wzrost o 3,9 p.proc. w porównaniu z 2019 r.), a 28,2% osób (wzrost o 1,6 p.proc.) określiło ją jako „raczej dobrą”. Zmalała natomiast liczba osób określających swoją sytuację materialną jako „raczej złą” (w 2020 r. taką sytuację określało 4,8% osób, tj. o 2,0 p.proc. mniej niż w 2019 r.) oraz liczba osób określających swoją sytuację materialną jako „złą” o 0,2 p.proc. Największą część (42,9%) gospodarstw domowych na Podkarpaciu w 2020 r. uważała swoją sytuację materialną za przeciętną – spadek o 3,5 p.proc.

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

Wielodzietne rodziny (z trójką lub więcej dzieci) dodatkowe wsparcie mogły uzyskać w ramach Karty Dużej Rodziny. Z tego programu w 2020 r. skorzystało ponad 79,1 tys. podkarpackich rodzin. W 2020 r. odnotowano spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Systematycznie maleje liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Zwiększyła się w stosunku do ubiegłego roku kwota, która na taką pomoc w województwie podkarpackim została wydatkowana. W województwie podkarpackim w 2021 r. wzrosła liczba żłobków, natomiast liczba klubów dziecięcych pozostała bez zmian. Zwiększyła się tym samym liczba miejsc i dzieci w tych placówkach.

W 2020 r. kontynuowano realizowanie zapoczątkowanego w kwietniu 2016 r. rządowego programu „Rodzina 500 plus”, będącego długofalowym wsparciem kierowanym przede wszystkim do rodzin naturalnych, ale również do rodzinnej pieczy zastępczej i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Opis nie uwzględnia dodatku wychowawczego, wypłacanego na dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka. W ramach programu „Rodzina 500 plus” w województwie podkarpackim finansowe wsparcie uzyskiwało miesięcznie przeciętnie prawie 352,3 tys. dzieci. Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych wyniosły w 2020 r. prawie 2 mld 195 mln zł.

Tablica 17. Świadczenie wychowawcze
Table 17. Child-raising benefit

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2019	2020
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	1067585,5	1746108,0	2194593,7
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze Monthly average number of children for whom families received a child-raising benefit	238172	<u>219935</u> ^b 332355	352255

a W okresie 04–12. b Dane dotyczą okresu: w liczniku – od 1 stycznia do 30 czerwca, w mianowniku – od 1 lipca do 31 grudnia.
a In the period of 04–12. b In the numerator – from 1 January to 30 June, in the denominator – from 1 July to 31 December.

Karta Dużej Rodziny – to projekt Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, który rozpoczął się w czerwcu 2014 r. Głównym celem programu jest zapewnienie posiadaczom karty bardziej korzystnego, od ogólnie obowiązującego, dostępu do towarów i usług oraz innych form aktywności. Zniżki mogą być oferowane przez instytucje publiczne lub partnerów handlowych. Kartę mogą otrzymać, niezależnie od otrzymywanego dochodu, rodziny z co najmniej trójką dzieci: poniżej 18 lat, poniżej 25 roku życia w przypadku, gdy dzieci uczą się w szkole lub w szkole wyższej lub bez względu na wiek w przypadku, gdy dzieci posiadają orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

W 2020 r. w województwie podkarpackim Kartę Dużej Rodziny posiadało 79,1 tys. rodzin, co stanowiło 7,6% w skali kraju. W porównaniu z 2019 r. ich liczba wzrosła o 15,4%. Na Podkarpaciu najwięcej rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny odnotowano w powiecie rzeszowskim (8,0% ogółu w województwie), następnie w powiecie jarosławskim (7,4%), a najmniej w powiatach bieszczadzkiem (0,8%), następnie leńskim (1,3%).

W 2020 roku na Podkarpaciu z pomocy społecznej skorzystało prawie 72,0 tys. osób, tj. o 6,9 tys. mniej niż w 2019 r. (w stosunku do 2010 r. o 70,3 tys. osób mniej). Ogólna kwota wydatkowana na pomoc społeczną w 2020 r. wyniosła 212,6 mln zł i była o 4,8 mln większa niż rok wcześniej. Pomoc pieniężna stanowiła kwotę 148,9 mln zł, tj. o 17,7 mln zł więcej niż przed rokiem.

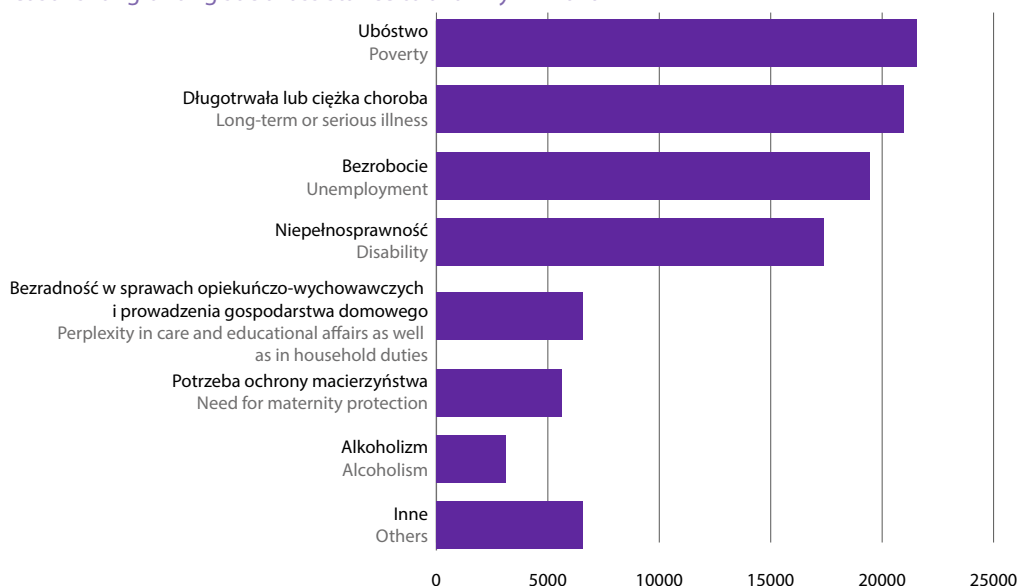
Wskaźnik osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności ukształtował się na poziomie 339 (w 2019 r. – 371, natomiast w 2010 r. – 669).

Tablica 18. Świadczenia pomocy społecznej
Table 18. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczba osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of persons)	142288	120942	78864	71968
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	195409,7	218474,1	207808,8	212572,5
pomoc pieniężna financial assistance	137335,1	153634,5	131181,2	148868,7
pomoc niepieniężna non-financial assistance	58074,6	64 839,6	76627,6	63703,8
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	669	569	371	339

W jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielania pomocy środowiskowej. W 2020 r., tak jak w roku poprzednim, najczęściej pomocy udzielano z powodu ubóstwa – było ono przyczyną przyznania świadczenia dla 21,5 tys. rodzin.

Wykres 32. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinie^a w 2020 r.
Chart 32. Reasons for granting social assistance to a family^a in 2020

a Na podstawie decyzji.
 a Based on the decisions.

Na wykresie w kategorii "inne" uwzględniono m.in.: klęskę żywiołową lub ekologiczną, sytuację kryzysową, bezdomność, przemoc w rodzinie, zdarzenia losowe, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, narkomanię, sieroctwo.

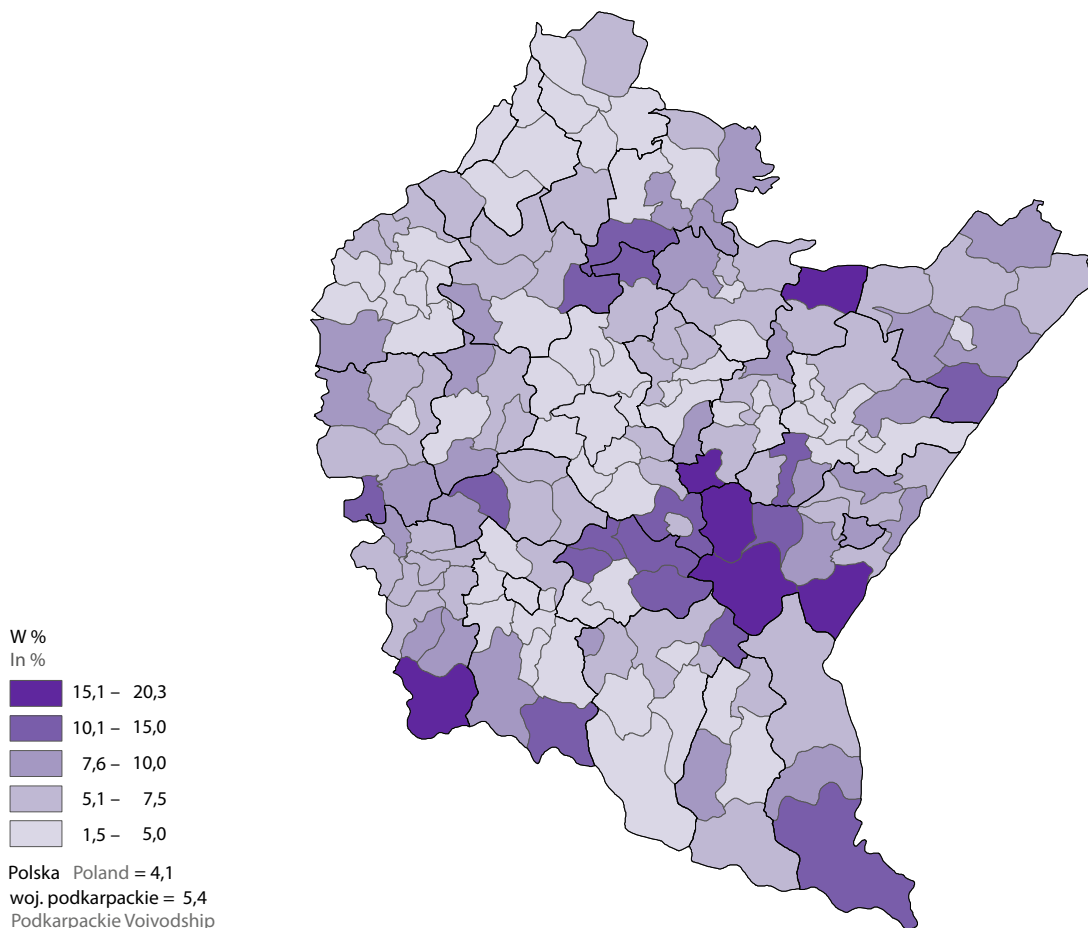
Rok 2020 był kolejnym, w którym odnotowano znaczny spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej i liczby ich gospodarstw domowych w województwie podkarpackim. Skala korzystania z pomocy społecznej w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. zmniejszyła się o 16,3 tys. osób (o 12,4%), a liczba gospodarstw domowych o 4,7 tys. (o 9,1%). W przeliczeniu na 10 tys. ludności liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w 2020 r. wyniosła 542 i zmniejszyła się o 77 osób w stosunku do 2019 r. i o 649 osób w odniesieniu do 2010 r.

Tablica 19. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej
Table 19. Beneficiaries of social assistance at domicile

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	75850	69252	51608	46900
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	253249	207715	131598	115279
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	1191	976	619	542

Zasięg korzystania z pomocy społecznej, czyli udział beneficjentów w ogólnej liczbie ludności zmniejszył się o 0,8 p.proc. i w 2020 r. wyniósł 5,4%. W odniesieniu do 2010 r. zmniejszył się o 6,5 p.proc.

Mapa 27. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2020 r.
 Map 27. Scope of use of social assistance at domicile in 2020

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, zawierającego informacje o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zmianami).

Sytuacja w zakresie opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3 uległa poprawie. W 2021 r. w województwie podkarpackim funkcjonowały 234 placówki (209 żłobków oraz 25 klubów dziecięcych) opieki nad dziećmi do lat 3, tj. o 18 więcej (8,3%) niż w 2020 r. W kraju takich placówek działało 5012, tj. o 438 więcej (o 9,6%) niż w 2020 r. W stosunku do 2011 r. liczba placówek opieki nad dziećmi do lat 3 w województwie podkarpackim, zwiększyła się siedmiokrotnie. Placówki opieki nad dziećmi do lat 3 dysponowały łącznie 9290 miejscami, tj. o 733 (8,6%) więcej niż w 2020 r. i o 7239 więcej niż w 2011 r. W opisywanych placówkach 31 grudnia 2021 r. przebywało 8361 dzieci, a w ciągu całego roku 13027 dzieci, tj. o 1448 (o 12,5%) więcej niż w 2020 r. i o 9359 więcej niż w 2011 r.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka; żłobek zapewnia opiekę do 10 godzin dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (tekst jednolity Dz. U. z 6 marca 2018 r. poz. 603). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka; klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godzin dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Tablica 20. Żłobki^a i kluby dziecięce

Stan w dniu 31 grudnia

Table 20. Nurseries^a and children's clubs

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2011	2015	2020	2021
Żłobki Nurseries	19	77	191	209
w tym publiczne of which public	19	35	84	96
Oddziały żłobkowe Nursery sections	10	1	-	-
Kluby dziecięce Children's clubs	1	11	25	25
w tym publiczne of which public	-	-	2	2
Miejsca w tys: Places in thousands:	2,0	3,6	8,6	9,3
w żłobkach in nurseries	2,0	3,4	8,0	8,7
w klubach dziecięcych in children's clubs	-	0,1	0,5	0,6
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.: Children staying (during the year) in thousands:	3,6	5,2	11,6	13,0
w żłobkach in nurseries	3,6	4,9	10,8	12,3
w klubach dziecięcych in children's clubs	-	0,2	0,7	0,8

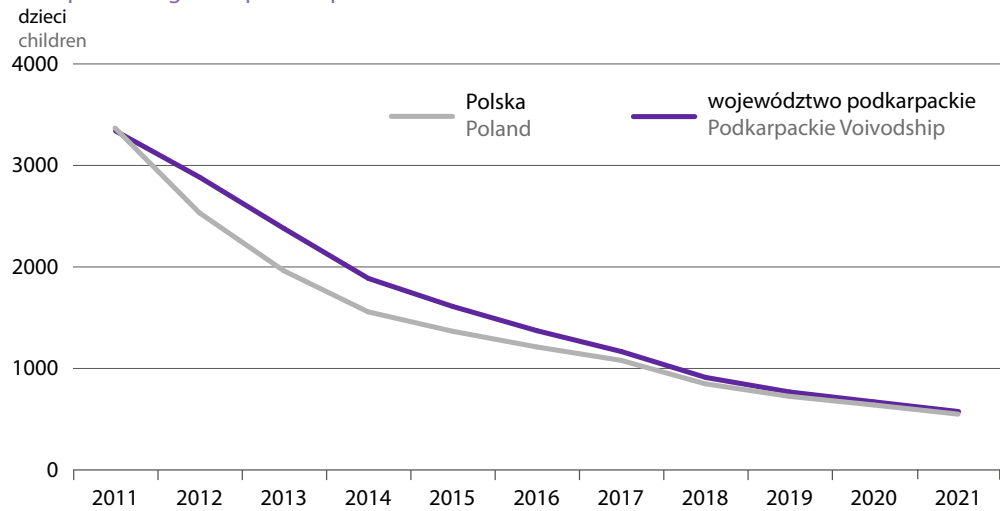
a łącznie z oddziałami żłobkowymi i z żłobkami przyzakładowymi.
a Including nursery wards and workplace nurseries.

Wśród placówek opieki nad dziećmi do lat 3, dominującą pozycję stanowiły żłobki, aż 89,3%, które dysponowały łącznie 8726 miejscami, tj. o 713 (o 8,9%) więcej niż w 2020 r. W żłobkach 31 grudnia 2021 r. przebywało 7887 dzieci, a w ciągu całego roku 12253 dzieci, tj. o 1422 (o 13,1%) więcej niż w 2020 r.

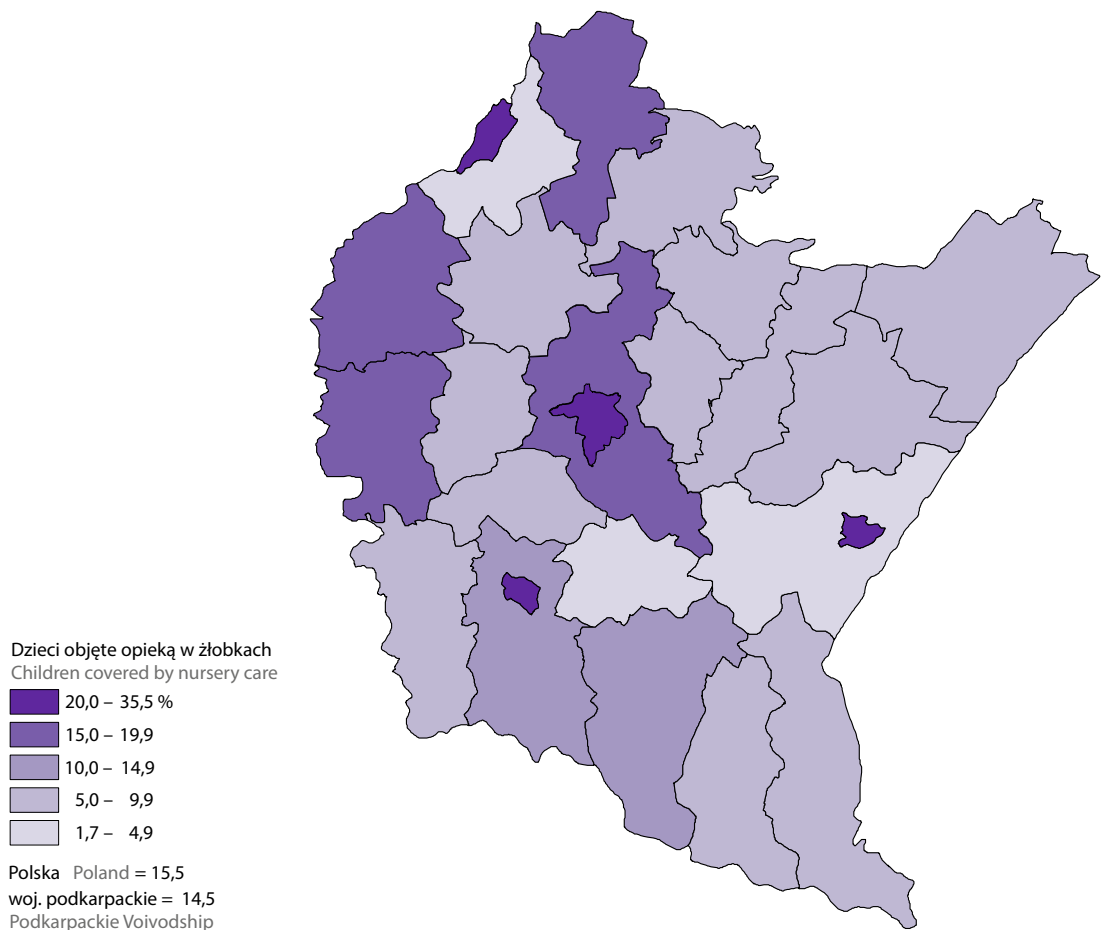
W 2021 r. w województwie podkarpackim wskaźnik dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych wyniósł 620. Dla porównania w 2020 r. wyniósł 715, natomiast w 2011 r. ukształtował się na poziomie 3384. W kraju wskaźnik ten w 2021 r. wyniósł 550 (w 2020 r. – 640, a w 2011 r. – 3368).

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w województwie podkarpackim w 2021 r. wyniósł 14,5% (w kraju 15,5%). W odniesieniu do 2020 r. zwiększył się o 2,9 p.proc., natomiast porównując go do 2011 r. zmniejszył się o 11,5 p.proc.

Wykres 33. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych
 Chart 33. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs

Mapa 28. Żłobki i kluby dziecięce w 2021 r.
 Map 28. Nurseries and children's clubs in 2021

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

W porównaniu z 2010 r. zanotowano wzrost zasobów mieszkaniowych o 11,0%. Przeciętna liczba osób przypadających na 1 mieszkanie w województwie podkarpackim zmniejszyła się z 3,43 w 2010 r. do 3,09 w 2020 r. Systematycznie rosły w analizowanym okresie wskaźniki wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne.

Rozwija się sieć wodociągowa i kanalizacyjna, z której korzysta coraz więcej mieszkańców województwa podkarpackiego. W 2020 r. z sieci wodociągowej korzystało 81,1% ogółu ludności, co w porównaniu z 2010 r. oznaczało wzrost o 5,7 p.proc., a z sieci kanalizacyjnej korzystało 71,8% ogółu ludności. W odniesieniu do 2010 r. nastąpił wzrost o 14,9 p.proc.

Zasoby mieszkaniowe w województwie podkarpackim w 2020 r. liczyły 687,4 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 56669,4 tys. m², w których znajdowało się 2825,3 tys. izb. W porównaniu z 2010 r. zanotowano wzrost zasobów mieszkaniowych o 11,0%. Wynik ten był nieznacznie niższy od przeciętnego w kraju – o 0,5 p.proc. W porównaniu z 2010 r. powierzchnia użytkowa wzrosła o 7346,9 tys. m², a liczba izb – o 316,8 tys. Udział województwa podkarpackiego w zasobach mieszkaniowych Polski był niezmienny na przestrzeni lat 2010–2020 i wyniósł 4,6%.

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe

Stan w dniu 31 grudnia

Table 21. Dwelling stocks

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Mieszkania Dwellings	619539	648473	678680	687410
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1,000 population	291,1	304,8	319,1	324,1
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	4,05	4,09	4,11	4,11
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	79,6	81,1	82,2	82,4
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	3,43	3,28	3,13	3,09

Średnia wielkość mieszkania w 2020 r. wynosiła 82,4 m² i wzrosła w porównaniu z 2010 r. o 2,8 m². W kraju wzrost ten wyniósł 2,2 m² (z 72,3 m² w 2010 r. do 74,5 m² w 2020 r.). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę na przestrzeni lat 2010–2020 zwiększyła się o 3,5 m² z 23,2 m² w 2010 r. do 26,7 m² w 2020 r. (w Polsce wzrosła o 3,9 m² z 25,3 m² w 2010 r. do 29,2 m² w 2020 r.). Przeciętna liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie na Podkarpaciu w 2020 r. wyniosła 4,11 (w 2010 r. 4,05), natomiast w kraju wynosiła ona odpowiednio 3,82 i 3,81.

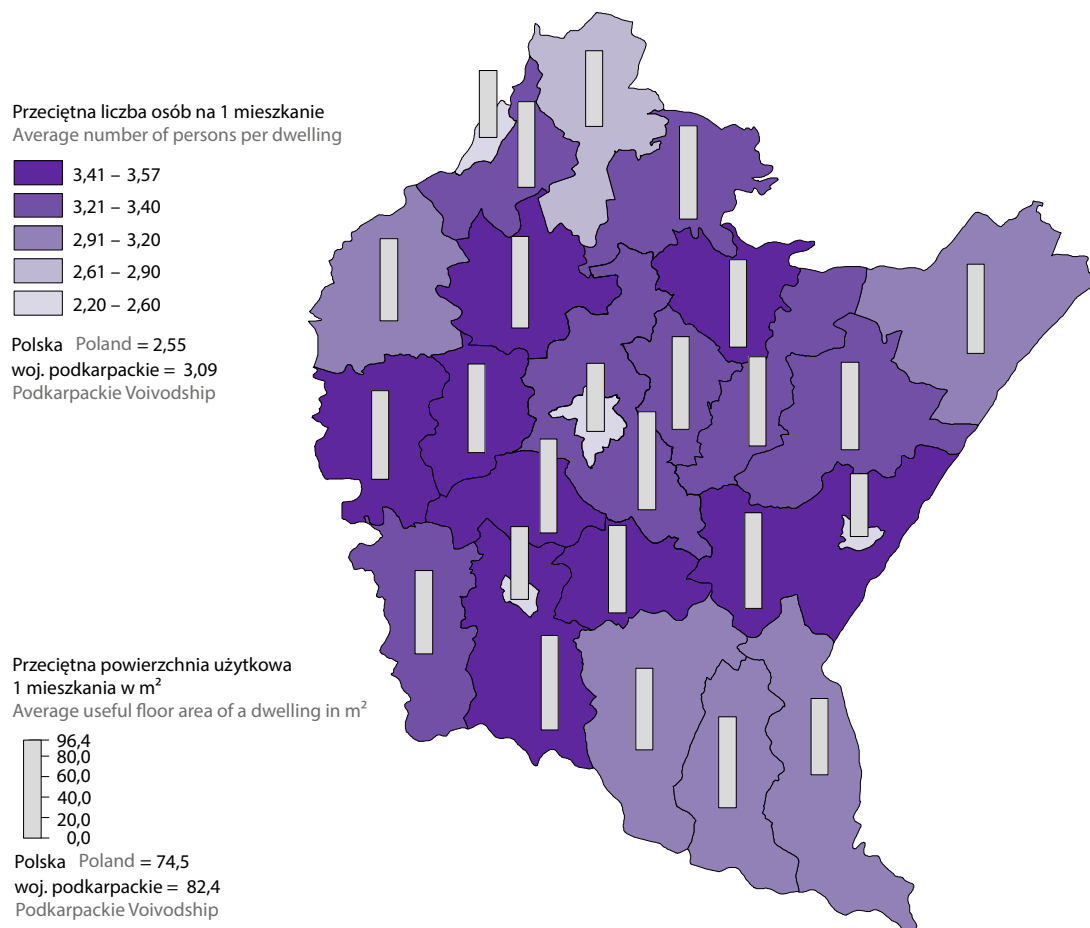
Przeciętna liczba osób przypadających na 1 mieszkanie na Podkarpaciu zmniejszyła się z 3,43 w 2010 r. do 3,09 w 2020 r. (w kraju odpowiednio z 2,86 do 2,55).

Mapa 29. Warunki mieszkaniowe ludności w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 29. Housing conditions of population in 2020

As of 31 December

Wśród powiatów województwa podkarpackiego największą przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania odnotowano w powiecie rzeszowskim – 94,6 m², następnie w przemyskim – 94,1 m² oraz w krośnieńskim – 93,0 m². Najmniejsze mieszkania występowały w Przemyślu, następnie w Tarnobrzegu i Rzeszowie (odpowiednio 61,6 m², 65,9 m² i 66,6 m²). Natomiast największą przeciętną liczbę osób na 1 mieszkanie w 2020 r. odnotowano w powiecie kolbuszowskim – 3,57, następnie w ropczycko-sędziszowskim – 3,51 i w przemyskim – 3,50. Najmniej osób na 1 mieszkanie przypadało w Rzeszowie – 2,20, następnie w Przemyślu – 2,36 i Krośnie – 2,52.

Na przestrzeni lat 2010–2020 liczba mieszkań przypadających na 1000 ludności w województwie podkarpackim systematycznie rosła. W 2010 r. wynosiła 291,1, natomiast w 2020 r. już 324,1. Pomimo wzrostu, wskaźnik ten był niższy niż w Polsce (349,6 w 2010 r. i 392,4 w 2020 r.).

Systematycznie rosły także wskaźniki wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne. Udział mieszkań wyposażonych w wodociąg w 2020 r. wyniósł 94,9% (w 2010 r. – 94,2%), ustęp spłukiwany – 92,0% (w 2010 r. – 91,0%), łazienkę – 90,0% (w 2010 r. – 88,7%), centralne ogrzewanie – 78,8% (w 2010 r. – 76,2%) oraz w gaz z sieci – 75,1% (w 2010 r. – 74,5%).

W województwie podkarpackim długość sieci wodociągowej w 2020 r. wyniosła 15,9 tys. km, a liczba przyłączy 354,4 tys. sztuk. W stosunku do 2010 r. i 2019 r. długość sieci zwiększyła się odpowiednio o 2,7 tys. km i 0,2 tys. km, tj. o 20,8% i o 1,5%, a liczba przyłączy odpowiednio o 60,1 tys. sztuk i 7,9 tys. sztuk. W kraju długość sieci w 2020 r. wyniosła 313,4 tys. km i w odniesieniu do 2010 r. i do 2019 r. wzrosła odpowiednio o 40,5 tys. km (o 14,8%) i 2,5 tys. km (o 0,8%).

Na obszarach wiejskich sieć wodociągowa była ponad 3 razy dłuższa niż w miastach zarówno w 2020, jak i 2019 roku. W 2020 r. jej długość na terenach wiejskich wyniosła 12,3 tys. km i w relacji do 2019 r. zwiększyła się o 140 km, natomiast na terenach miejskich wyniosła 3,6 tys. km i w odniesieniu do 2019 r. była większa o 99 km.

Zagęszczenie sieci wodociągowej w województwie w 2020 r. wyniosło 89,2 km na 100 km² i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyło się o 1,3 km na 100 km². W odniesieniu do kraju, gdzie zagęszczenie sieci wzrosło o 0,8 km na 100 km² (z 99,4 km na 100 km² w 2019 r. do 100,2 km na 100 km² w 2020 r.) wzrost ten był porównywalny.

W przypadku terenów wiejskich wskaźnik gęstości sieci wodociągowej w 2020 r. wyniósł 74,2 km na 100 km² i w porównaniu z 2019 r. był wyższy o 0,8 km na 100 km². Tereny miejskie odznaczały się dużo większym zagęszczeniem sieci, ze wskaźnikami zagęszczenia w latach 2020 i 2019 odpowiednio 289,5 km i 283,1 km na 100 km² (wzrost o 6,4 km na 100 km²).

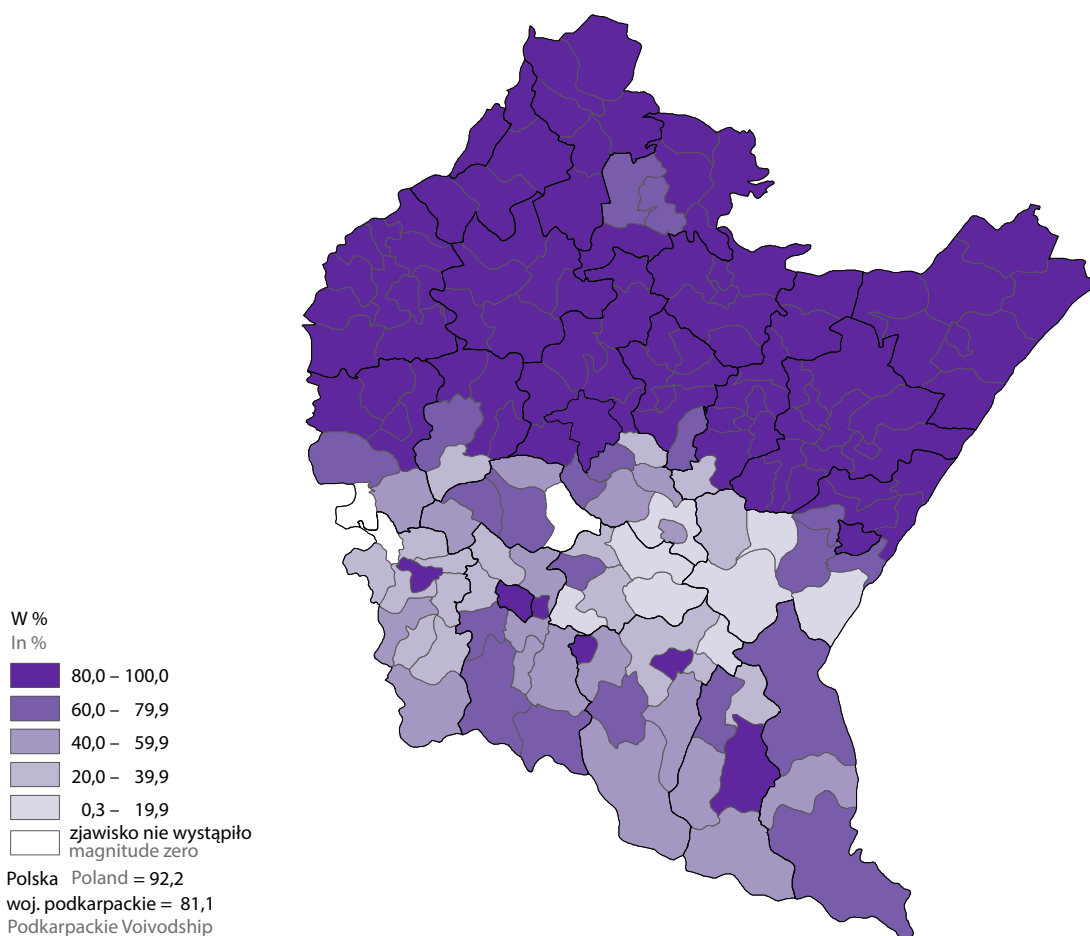
Tablica 22. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia
Table 22. Water supply system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć rozdzielcza w km Distribution network in km	13181,2	14765,1	15679,9	15919,1
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in pcs	294351	328760	346636	354445
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	46,9	49,3	50,9	52,0

W 2020 r. z sieci wodociągowej korzystało 81,1% ogółu ludności, co w porównaniu z 2010 r. oznaczało wzrost o 5,7 p.proc., a w odniesieniu do 2019 r. spadek o 0,1 p.proc. W kraju dostęp do wodociągu miało 92,2% ogółu ludności (wzrost o 4,8 p.proc. w porównaniu z 2010 r. i utrzymanie poziomu sprzed roku).

W miastach wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej w % ogółu ludności wyniósł w 2020 r. 94,7% i była to wartość o 2,9 p.proc. wyższa od tej zanotowanej w 2010 r. i o 0,1 p.proc. wyższa od wartości za 2019 r. Na obszarach wiejskich w 2020 r. 71,6% ogółu ludności korzystało z sieci wodociągowej (wzrost o 7,7 p.proc. w porównaniu z 2010 r. i spadek o 0,2 p.proc. w porównaniu z 2019 r.).

Mapa 30. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2020 r.
Map 30. Population connected to the water supply system in 2020

W 2020 r. w ponad połowie gmin województwa podkarpackiego ludność korzystająca z sieci wodociągowej stanowiła ponad 80% ogółu ludności, przy czym w trzech gminach – Lubaczów, Przecław i Nowa Dęba – wskaźnik ten sięgnął 100%. W dziewięciu gminach liczba korzystających z sieci wodociągowej nie przekraczała 10% wszystkich mieszkańców, a w trzech gminach (Jodłowa, Brzyska i Niebylec) nie korzystano z sieci.

W 2020 r. sieć kanalizacyjna w województwie podkarpackim osiągnęła długość 18,4 tys. km, a liczba przyłączy 315,5 tys. sztuk. W stosunku do 2010 r. i 2019 r. jej długość zwiększyła się odpowiednio o 5,9 tys. km i 0,6 tys. km, tj. o 47,9% i o 3,5%, natomiast liczba przyłączy o 106,1 tys. sztuk i o 11,7 tys. sztuk. W Polsce długość sieci w 2020 r. wyniosła 169,6 tys. km (wzrost o 57,8% w porównaniu z 2010 r. i o 2,7% w porównaniu z 2019 r.).

Na terenach wiejskich zlokalizowanych było 76,6% długości sieci kanalizacyjnej, która w 2020 r. wyniosła 14,1 tys. km oraz 64,3% przyłączy do budynków mieszkalnych. W porównaniu z 2010 r. długość sieci wzrosła o 4,7 tys. km (o 51,0%) natomiast w odniesieniu do 2019 r. o 0,5 tys. km (o 3,3%). W przypadku liczby przyłączy na terenach wiejskich, ich liczba w stosunku do 2010 r. wzrosła o 69,2 tys. sztuk (o 51,8%). W miastach długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o 1,3 tys. km w porównaniu z 2010 r. (o 42,1%) i o 0,2 tys. km w porównaniu z 2019 r. (o 4,5%).

Wskaźnik gęstości sieci kanalizacyjnej w 2020 r. w województwie wyniósł 102,9 km na 100 km² i w porównaniu z 2019 r. zwiększył się o 3,6 km na 100 km². W Polsce zagęszczenie sieci było na poziomie 54,2 km na 100 km² (wzrost o 1,4 km na 100 km² w porównaniu z rokiem poprzednim).

Tereny wiejskie odznaczały się zagęszczeniem sieci kanalizacyjnej na poziomie 84,6 km na 100 km², co oznaczało wzrost o 2,7 km na 100 km² w stosunku do 2019 r. Na terenach miejskich natomiast wskaźnik zagęszczenia sieci w 2020 r. wyniósł 346,4 km na 100 km² i był wyższy od wskaźnika dla 2019 r. o 12,9 km na 100 km² – wskaźnik dla 2019 r. wyniósł 333,5 km na 100 km².

Tablica 23. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia
Table 23. Sewage system
As of 31 December

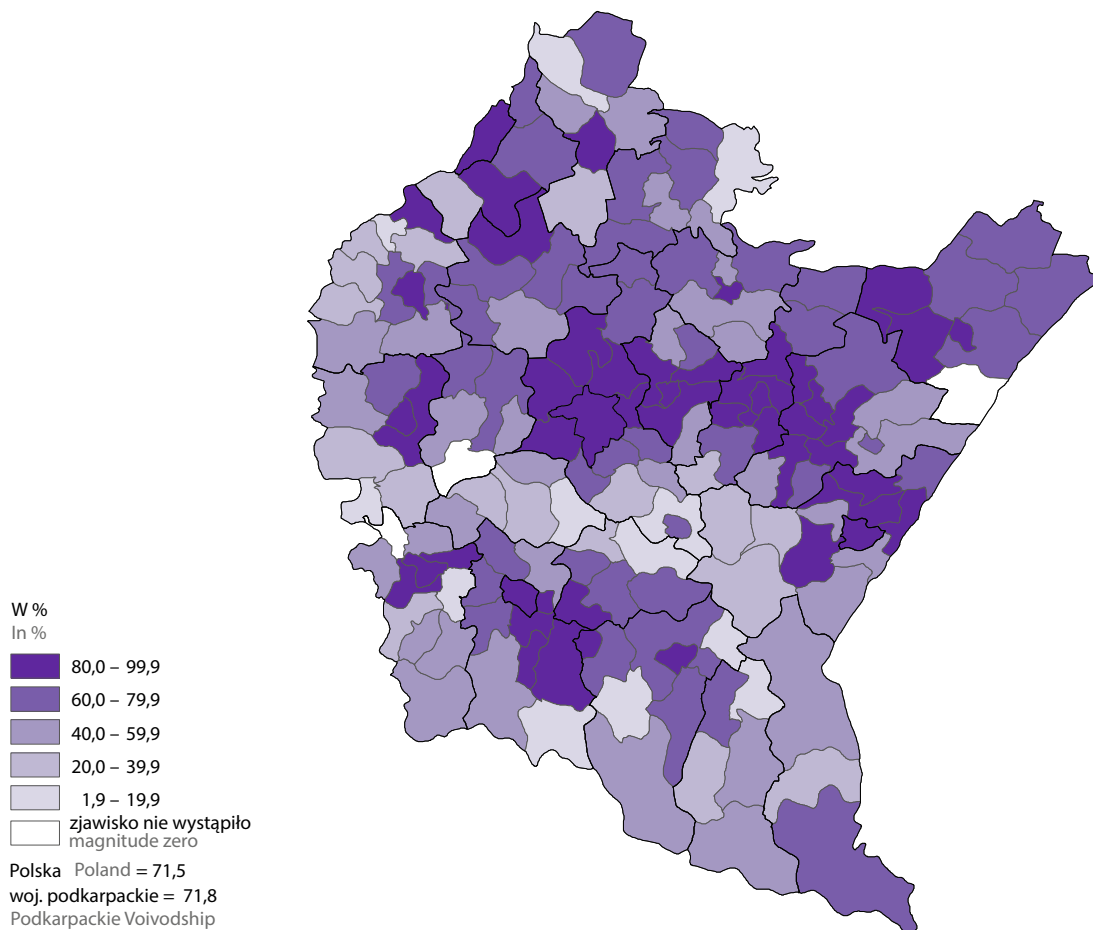
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	12414,9	16238,4	17720,6	18356,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in pcs	209470	272644	303864	315549
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	53,6	57,3	57,5	58,1
w tym oczyszczone of which treated	53,6	57,3	57,5	58,1

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

W 2020 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 71,8% ogółu ludności. W odniesieniu do 2010 r. nastąpił wzrost o 14,9 p.proc., a w porównaniu z 2019 r. wzrost o 0,7 p.proc. W Polsce dostęp do kanalizacji miało 71,5% ogółu ludności (wzrost o 9,5 p.proc. w porównaniu z 2010 r. i o 0,7 p.proc. w porównaniu z 2019 r.).

W miastach wskaźnik ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności wyniósł w 2020 r. 90,7% i był to wzrost o 5,8 p.proc. w relacji do 2010 r. i o 0,3 p.proc. do 2019 r. Na obszarach wiejskich w 2020 r. 58,5% ogółu ludności korzystało z sieci kanalizacyjnej (wzrost o 21,3 p.proc. w porównaniu z 2010 r. i o 1,0 p.proc. w porównaniu z 2019 r.).

Mapa 31. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.
 Map 31. Population connected to the sewage system in 2020

Najwięcej ludności w 2020 r. korzystało z sieci kanalizacyjnej w gminie Sanok (99,9%), następnie Krościenko Wyżne (98,6%) i Oleszyce (98,5%), a najmniej w gminie Jaśliska (4,5%), następnie Dynów (4,1%) i Gawłuszowice (1,9%). W trzech gminach (Brzyska, Wielkie Oczy i Wielopole Skrzyńskie) nie korzystano z sieci kanalizacyjnej.

W województwie podkarpackim długość sieci gazowej w 2020 r. wyniosła 20,8 tys. km, natomiast liczba przyłączy 378,0 tys. sztuk. Zarówno w stosunku do 2010 r., jak i do 2019 r. odnotowano wzrost długości sieci – odpowiednio o 2,2 tys. km i 0,4 tys. km, tj. o 12,1% i o 1,9%, a liczba przyłączy o 37,5 tys. sztuk i o 8,2 tys. sztuk. W kraju długość sieci w 2020 r. wyniosła 162,1 tys. km i w odniesieniu do 2010 r. wzrosła o 29,0 tys. km (o 21,8%), a w stosunku do 2019 r. o 4,2 tys. km (o 2,6%).

W 2020 r. długość sieci gazowej na terenach wiejskich to 15,8 tys. km i w relacji do 2019 r. był to wzrost o 0,2 tys. km, natomiast na obszarach miejskich długość sieci w 2020 r. wyniosła 4,9 tys. km i w odniesieniu do 2019 r. była większa o 0,2 tys. km.

Gęstość sieci gazowej w województwie w 2020 r. wyniosła 105,6 km na 100 km² i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 1,9 km na 100 km². W kraju zagęszczenie sieci wyniosło 44,9 km na 100 km² (wzrost o 1,2 km na 100 km² w porównaniu z rokiem poprzednim).

Na obszarach wiejskich wskaźnik zagęszczenia sieci gazowej w 2020 r. wyniósł 86,1 km na 100 km² i w porównaniu z 2019 r. był wyższy o 1,2 km na 100 km². Gęstość sieci na terenach miejskich była dużo wyższa i w 2020 r. wyniosła 366,4 km na 100 km² (wzrost o 9,2 km na 100 km² w stosunku do 2019 r.).

Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych

Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households As of 31 December

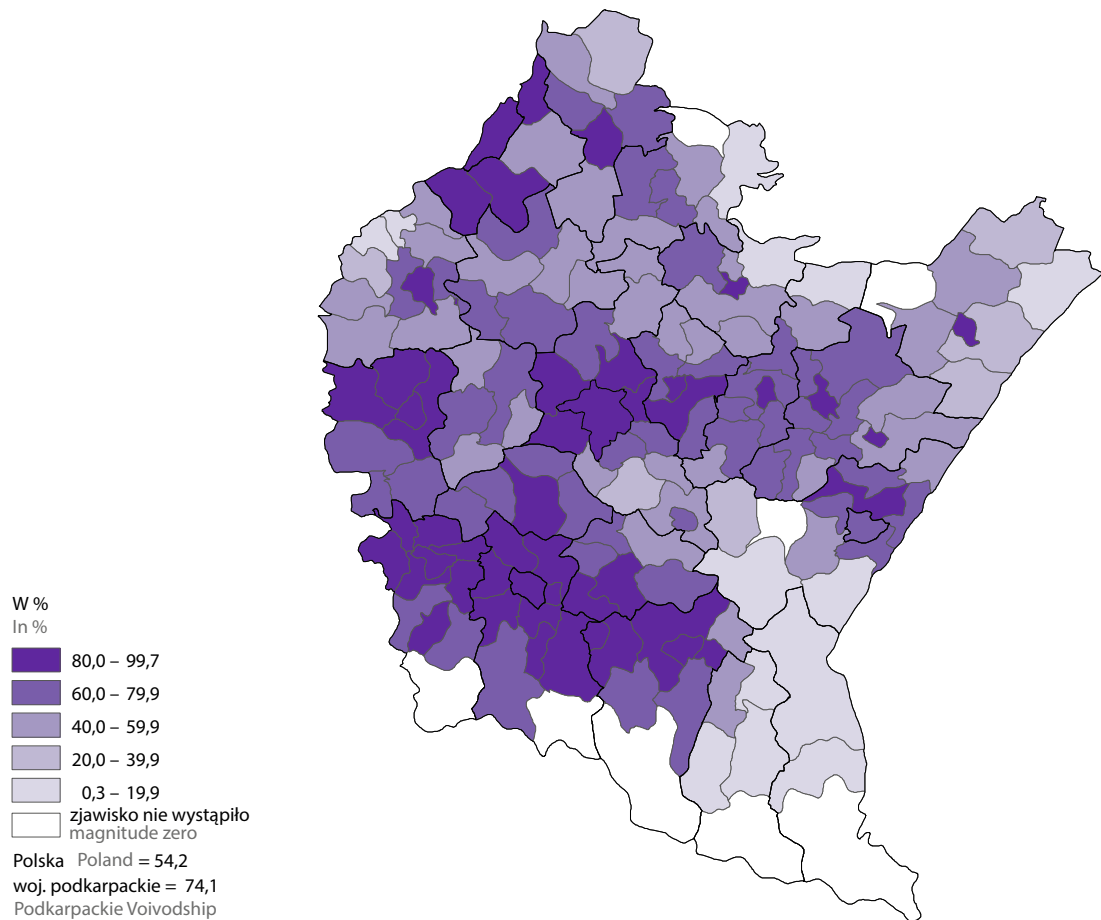
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	18524,7	19153,5	20375,9	20765,1
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	340406	356239	369682	377912
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	455,1	469,8	508,0	525,6
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh ^b in GWh ^b	249,8	2465,4	2907,7	3114,2
na 1 mieszkańca w kWh ^c per capita in kWh ^c	117,4	1158,9	1366,7	1464,9

a łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b, c W roku 2010 w jednostkach naturalnych: b – hm³, c – m³.
a Including gas customers using collective gas-meters. b, c In 2010 in natural units: b – hm³, c – m³.

W 2020 r. z sieci gazowej korzystało 74,1% ogółu ludności i w porównaniu z 2010 r. nastąpił wzrost o 2,2 p.proc., natomiast w odniesieniu do 2019 r. o 1,4 p.proc. Zużycie gazu z sieci w 2020 r. wyniosło 3114,2 GWh i w odniesieniu do 2019 r. wzrosło o 7,1%. W kraju sieć gazowa w 2020 r. wykorzystywana była przez 54,2% ogółu ludności (wzrost o 1,7 p.proc. w porównaniu z 2010 r. i o 1,3 p.proc. w porównaniu z 2019 r.), natomiast zużycie gazu wyniosło 50293 GWh i było wyższe od tego sprzed roku o 5,1%.

W przypadku zużycia gazu na 1 mieszkańca, jego poziom w województwie wyniósł 1464,9 kWh (w miastach 1951,8 kWh, a na obszarach wiejskich 1120,3 kWh) i był wyższy w porównaniu z 2019 r. o 7,2% (w miastach o 5,4%, a na obszarach wiejskich o 9,4%).

Mapa 32. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2020 r.
 Map 32. Population connected to the gas supply system in 2020

W 2020 r. w blisko 3/4 gmin województwa podkarpackiego ludność korzystająca z gazu z sieci stanowiła ponad 50% ogółu ludności zamieszkałej w tych gminach. Najwięcej ludności korzystało z gazu w gminie Jasło (99,7%), następnie w gminie Rymanów (97,9%) i Jedlicze (97,7%), najmniej zaś w gminie Gawłuszowice (1,7%), a następnie w gminie Ustrzyki Dolne (1,0%) i Adamówka (0,3%). W ośmiu gminach nie korzystano z sieci.

Ochrona zdrowia

Health care

W końcu 2020 r. w województwie podkarpackim wśród kadry pracującej bezpośrednio z pacjentem na 10 tys. ludności przypadało 22 lekarzy oraz 61 pielęgniarek (dla kraju odpowiednio: 24 i 50). W 41 szpitalach ogólnych w ciągu roku na 10 tys. ludności z opieki medycznej skorzystało 1505 osób (dla kraju relacja ta wyniosła 1495 osób).

Świadczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wykonywało: 1254 przychodnie³ (w kraju 21,5 tys.) oraz 426 praktyk lekarskich (w kraju 4,0 tys.). Udzielono w nich w ciągu roku łącznie ponad 14,2 mln porad (w kraju 287,3 mln). Przeciętna liczba porad w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 6,7 (w kraju 7,5).

Zespoły ratownictwa medycznego podczas 144,8 tys. wyjazdów/wylotów (w kraju 3,1 mln) na miejsce zdarzenia udzieliły pomocy 145,4 tys. osób (w kraju 3,1 mln). Na 1000 osób zamieszkujących województwo świadczeń zdrowotnych z zakresu ratownictwa medycznego na miejscu zdarzenia udzielono 69 osobom (dla Polski wskaźnik wyniósł 80).

Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej

Stan w dniu 31 grudnia

Table 25. Health care facilities

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2012	2015	2019	2020
Przychodnie Out-patient departments	1068	1137	1251	1254
Praktyki lekarzy i lekarzy dentyków ^a Medical and dental practices ^a	578	539	474	426
Porady udzielone ^{bcd} w tys: Consultations provided ^{bcd} in thousands:	15311,9	16340,9	16796,0	14244,0
lekarskie medical	13570,0	14537,3	14900,1	12781,8
stomatologiczne dental	1741,9	1803,6	1896,0	1462,3
Szpitale ogólne General hospitals	39	41	41	41
łóżka w szpitalach ogólnych beds in general hospitals	10100	10249	9349	9045
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	47,4	48,2	44,0	42,6
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	66,7	65,1	69,8	55,0
przeciętny pobyt chorego w dniach average patient stay in days	5,7	5,2	5,0	4,8

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów.

c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

a Data concern practices that signed a contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year. d Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

3 Łącznie z przychodniami Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

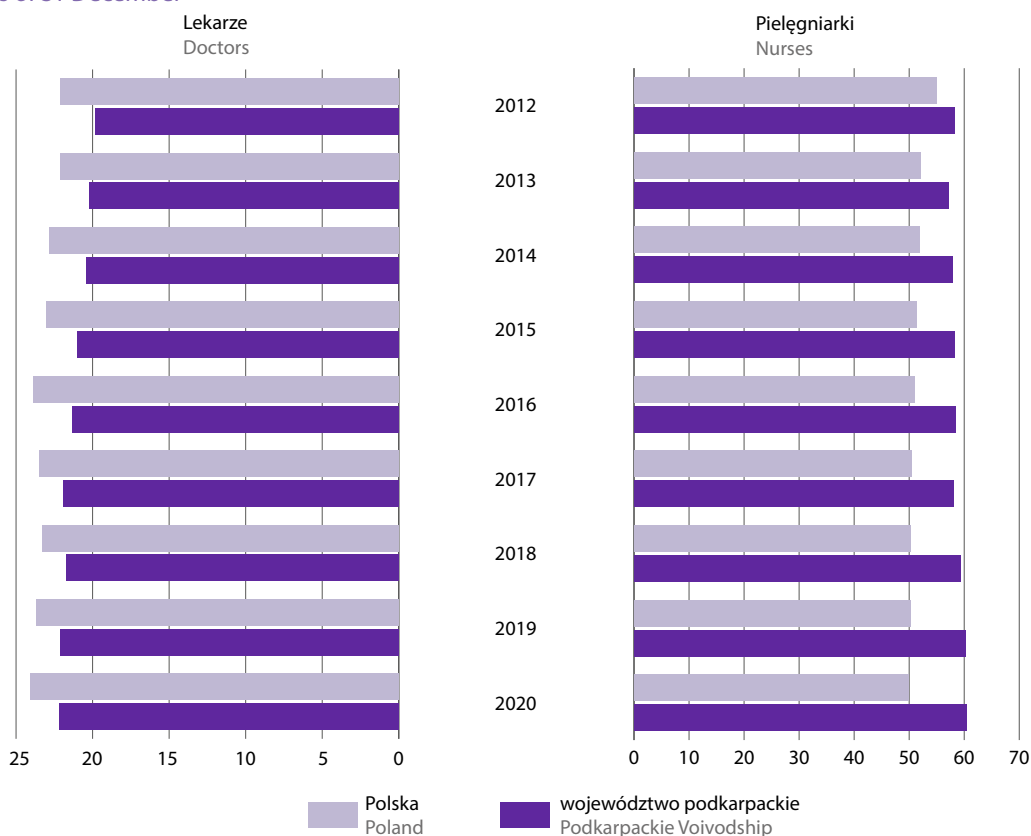
Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

W województwie podkarpackim na koniec 2020 r. bezpośrednio z pacjentem pracowało (w głównym miejscu pracy) m.in. 4,7 tys. lekarzy (w tym 3,3 tys. lekarzy specjalistów), 1,1 tys. lekarzy dentyków, 12,8 tys. pielęgniarek oraz 1,6 tys. położnych. Ponadto grupę pracowników medycznych stanowiło również 1,3 tys. farmaceutów, 2,8 tys. fizjoterapeutów oraz 0,8 tys. diagnostów laboratoryjnych.

W porównaniu z 2019 r. zmniejszyła się liczba lekarzy dentyków o 2,5%, lekarzy specjalistów o 2,0% oraz farmaceutów o 0,5%. Wzrosła natomiast liczba położnych (o 6,4%), diagnostów laboratoryjnych (o 6,2%), fizjoterapeutów (o 3,3%), lekarzy ogółem (o 0,5%), pielęgniarek (o 0,1%). W porównaniu z 2012 r. w większości zawodów medycznych odnotowano wzrost liczby pracujących; największy wśród fizjoterapeutów (o 55,8%). Zmniejszyła się tylko liczba położnych (o 1,0%).

Analizując dane krajowe dotyczące personelu medycznego pracującego bezpośrednio z pacjentem wynika, że w 2020 r. pracowało 92,3 tys. lekarzy (o 1,5% więcej niż w ub. roku), lekarzy dentyków – 14,3 tys. (6,2 % więcej), pielęgniarek – 191,1 tys. (1,1 % mniej), położnych – 23,2 tys. (1,4 % więcej), fizjoterapeutów – 31,5 tys. (7,2% więcej), diagnostów laboratoryjnych – 12,6 tys., (3,1 % więcej), farmaceutów – 28,4 tys. (0,7 % więcej). W 2020 r. w porównaniu z 2012 r. w Polsce podobnie jak w województwie podkarpackim największy wzrost nastąpił wśród fizjoterapeutów (o 38,9%). Zmniejszyła się natomiast liczba położnych i pielęgniarek odpowiednio o 4,8% i 9,7%.

Wykres 34. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności^a
 Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 34. Doctors and nurses per 10 thousand population^a
 As of 31 December

a Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

a Data concern those working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary work-place is university, units of state or local government administration and National Health Fund.

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2020 r. w województwie podkarpackim przypadało 22 lekarzy (w kraju 24 lekarzy). W porównaniu z poprzednim rokiem wskaźnik ten zwiększył się nieznacznie zarówno w województwie, jak i w kraju (odpowiednio o 0,1 i 0,4 p.proc.). W odniesieniu do 2012 r. również odnotowano wzrost wskaźnika dla Podkarpacia o 2,4 p.proc., a dla Polski o 2,0 p.proc.

Liczba pielęgniarek na 10 tys. ludności znacznie korzystniej kształtowała się w województwie podkarpackim niż w Polsce. W 2020 r. na 10 tys. ludności przypadało 61 pielęgniarek (50 pielęgniarek w kraju). Wskaźnik ten wzrósł w porównaniu z poprzednim rokiem o 0,2 p.proc. i o 2,3 p.proc. w porównaniu z 2012 r. W Polsce wskaźnik ten w 2020 r. był niższy zarówno w odniesieniu do 2019 r., jak i 2012 r. odpowiednio o 0,4 p.proc. i 5,0 p.proc.

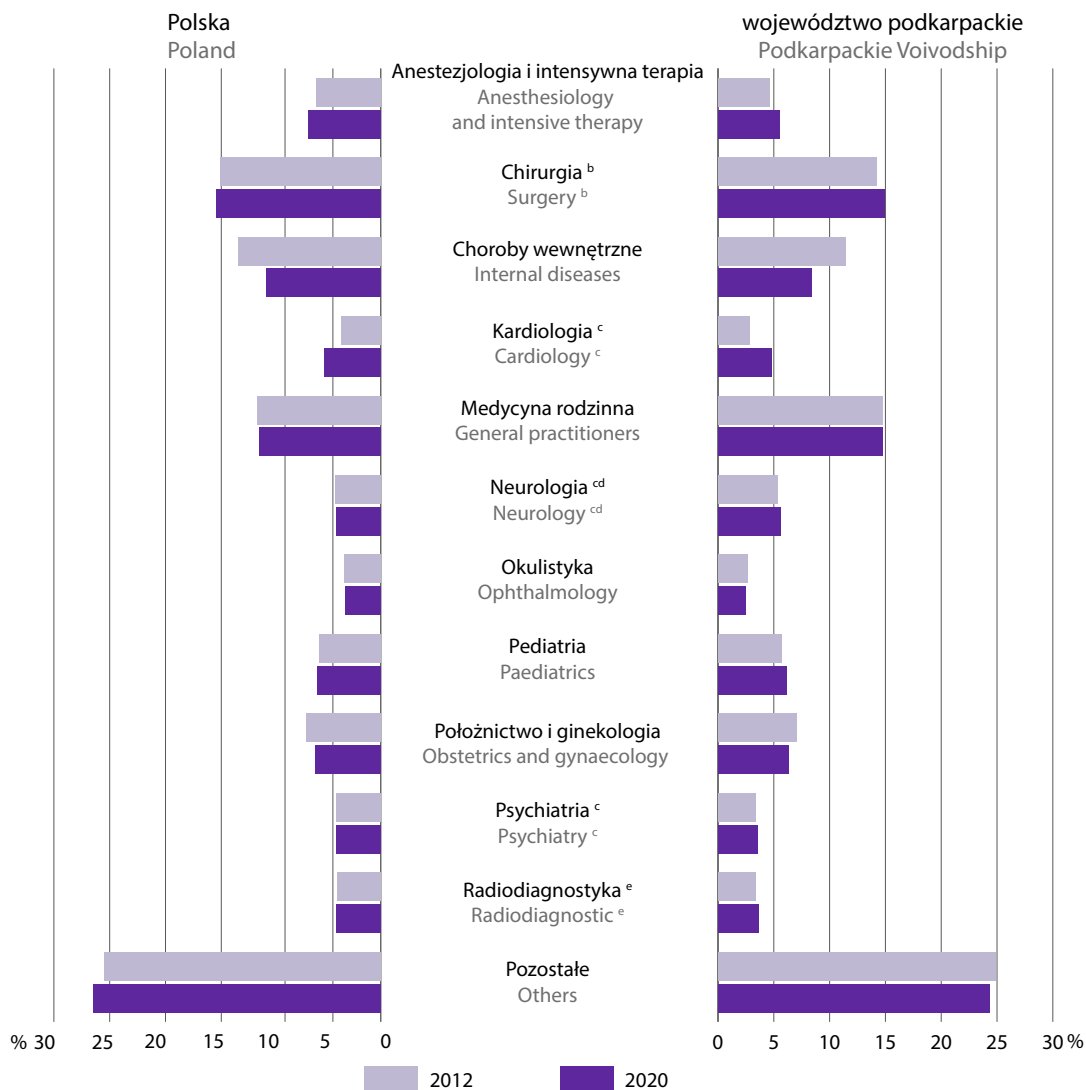
Spośród ogółu lekarzy i lekarzy dentyistów pracujących bezpośrednio z pacjentem, na koniec 2020 r. lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia oraz posiadający tytuł specjalisty w danej dziedzinie medycyny) stanowili w województwie 69,6%, a lekarze dentyści specjaliści – 12,5%. Odsetek lekarzy specjalistów oraz specjalistów dentyistów w skali roku zmniejszył się odpowiednio o 1,8 p.proc. i o 0,1 p.proc. Spadki odnotowano także względem 2012 r. Zarówno udział lekarzy specjalistów, jak i lekarzy dentyistów specjalistów zmniejszył się – odpowiednio o 3,1 p.proc. i 0,9 p.proc.

W kraju udział lekarzy specjalistów w ogólnej liczbie lekarzy wyniósł 67,7% i zwiększył się w stosunku do 2019 r. o 0,6 p.proc., natomiast zmniejszył się w odniesieniu do 2012 r. o 1,0 p.proc. Lekarze dentyści specjaliści sta-

nowili 23,0% w ogólnej liczbie lekarzy dentyistów. Ich udział zwiększył się zarówno w stosunku do 2019 r., jak i 2012 r. (odpowiednio o 0,8 p.proc. i o 2,7 p.proc.).

W latach 2012–2020 zarówno województwie podkarpackim, jak i w kraju najczęściej przez lekarzy posiadaną specjalizacją była specjalizacja z zakresu chirurgii, medycyny rodzinnej oraz chorób wewnętrznych.

Wykres 35. Lekarze specjaliści^a
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 35. Medical specialists^a
As of 31 December

a Dotyczy lekarzy ze specjalizacją II stopnia oraz posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny. b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, kardiologii i chirurgii naczyniowej. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. d-e Także: d – neuropatologii, e – radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

a Data on doctor specialists concern doctors with grade II specialization and with specialists title in proper medicine domain. b General, paediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of the locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. c Including children's specialists. d-e Also: d – neuropathology, e – radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and children's radiology.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

W końcu 2020 r. w województwie podkarpackim działało 1680 podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (w kraju 25,5 tys.) realizujących świadczenia finansowane ze środków publicznych w przychodniach i praktykach lekarskich.

W analizowanym roku w województwie funkcjonowały 1254 przychodnie⁴ (w kraju 21,5 tys.) oraz 426 praktyk lekarskich (w kraju 4,0 tys.). W porównaniu z 2019 r. na Podkarpaciu wzrosła liczba przychodni o 0,2%, natomiast zmniejszyła się liczba praktyk lekarskich o 10,1%. W relacji do 2012 r. liczba przychodni zwiększyła się o 17,4%, natomiast praktyk lekarskich zmniejszyła się o 26,3%. W kraju w 2020 r. odnotowano zmniejszenie się liczby przychodni i liczby praktyk lekarskich. W porównaniu z 2019 r. liczba przychodni zmniejszyła się o 1,6% (w relacji do 2012 r. był wzrost o 10,7%), a liczba praktyk lekarskich o 8,8% (w relacji do 2012 r. spadek o 35,6%).

W końcu 2020 r. liczba ludności przypadająca na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wyniosła ogółem 1263 osoby (w kraju 1498 osób). Wskaźnik ten w województwie ukształtował się na poziomie wyższym niż przed rokiem, ale niższym w porównaniu z 2012 r. (odpowiednio o 29 i 31 osób). W kraju na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r. przypadało 37 osób więcej niż w 2019 r. i o 1 osobę mniej w porównaniu z 2012 r.

Ogółem w ciągu 2020 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono łącznie 14,2 mln porad (w kraju 287,3 mln), tj. mniej zarówno w odniesieniu do 2019 r. oraz 2012 r. – odpowiednio o 15,2% i 7,0% (w kraju odnotowano spadek odpowiednio o 13,3% i 4,6%). Zdecydowaną większość (podobnie jak w 2019 r. i 2012 r.) stanowiły porady lekarskie. Sytuacja taka miała miejsce zarówno w województwie, jak i w kraju.

W 2020 r. przeciętna liczba porad ambulatoryjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 6,7 (w kraju 7,5) i zmniejszyła się w analizowanym okresie zarówno na Podkarpaciu, jak i w Polsce.

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej świadczona jest również opieka specjalistyczna. W jej zakres wchodzi porady lekarskie oraz stomatologiczne. W 2020 r. udzielono 1462,3 tys. porad stomatologicznych (w kraju 26,5 mln), tj. ponad 3-krotnie mniej niż porad specjalistycznych lekarskich. Liczba udzielonych porad specjalistycznych oraz stomatologicznych w 2020 r. w porównaniu z ubiegłym rokiem zmniejszyła się w województwie odpowiednio o 18,3% i 22,9%. Podobne tendencje odnotowano w kraju, gdzie liczba porad specjalistycznych zmniejszyła się o 14,6%, a porad stomatologicznych o 22,9%.

W odniesieniu do 2012 r. zarówno w województwie, jak i w kraju zmniejszyła się liczba udzielonych specjalistycznych porad lekarskich (odpowiednio o 11,9% i 6,8%) jak i liczba udzielonych porad stomatologicznych (odpowiednio o 16,1% i 20,3%).

W zakresie specjalistycznej lekarskiej opieki zdrowotnej w całym analizowanym okresie w województwie podkarpackim oraz w kraju świadczenia medyczne najczęściej udzielano w poradniach chirurgicznych, natomiast najrzadziej w poradniach geriatrycznych.

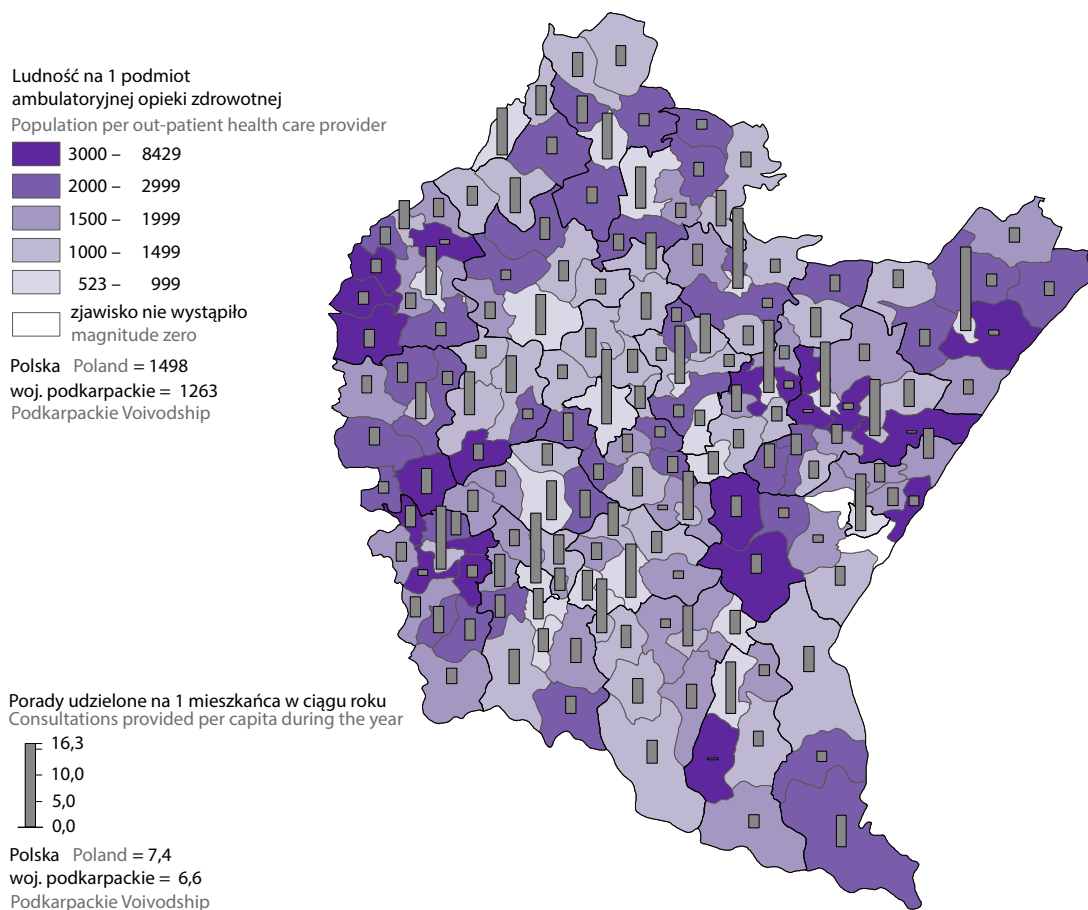
W ramach specjalistycznej stomatologicznej opieki zdrowotnej najwięcej świadczeń w latach 2012–2020 udzielono w poradniach stomatologicznych. Ich udział w ogólnej liczbie udzielonych porad stomatologicznych w województwie oraz w kraju kształtował się na poziomie ponad 83%.

Według wyników badań w omawianych latach zarówno w województwie podkarpackim, jak i w kraju ponad połowę porad w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono kobietom. W 2020 r. lekarze w sumie udzielili kobietom 7976,9 tys. porad, co stanowiło 56,0% wszystkich porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (w kraju 57,3%).

Biorąc pod uwagę udzielone porady lekarskie według grup wieku świadczeniobiorców, w całym analizowanym okresie struktura kształtowała się podobnie zarówno w województwie, jak i w Polsce. Najwięcej porad udzielono osobom w wieku 19–64 lat – ponad 50%, osobom w wieku 65 lat i więcej ponad 30%, natomiast dzieciom i młodzieży do 18 lat udzielono ok. 16% porad. W 2020 r. w odniesieniu do lat 2019 oraz 2012 zwiększył się odsetek porad udzielonych w najstarszej grupie wieku (tj. powyżej 65 roku życia). Zmniejszeniu uległ natomiast odsetek udzielonych świadczeń medycznych w grupach wieku 0–18 lat oraz 19–64 lata.

⁴ Łącznie z przychodniami Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Mapa 33. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2020 r.
Map 33. Out-patient health care in 2020

Analizując rozmieszczenia geograficzne placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie można stwierdzić, że najkorzystniejsza sytuacja, czyli najmniej osób na jeden podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, była w gminach Leżajsk i Przeworsk. Wskaźnik ten wyniósł tam odpowiednio 523 i 539 osób. Natomiast najgorzej mieli mieszkańcy gminy wiejskiej Pawłosiów, gdzie na 1 przychodnię i praktykę lekarską przypadało 8429 osób. Wskaźnik udzielonych porad ogółem, przypadających na jednego mieszkańca w poszczególnych gminach, był najwyższy w Lubaczowie i wyniósł 16,3, natomiast najniższy w gminie Baligród i wyniósł 0,3.

Całodobowej opieki w trybie stacjonarnym udzielają mieszkańcom m.in. szpitale ogólne oraz placówki długoterminowej opieki zdrowotnej. W końcu 2020 r. w województwie podkarpackim działało 41 stacjonarnych szpitali ogólnych (w kraju 898), które dysponowały łącznie ponad 9,0 tys. łóżek (w kraju 167,6 tys.). W relacji do stanu sprzed roku w województwie liczba placówek nie zmieniła się, natomiast zmniejszyła się liczba łóżek. W porównaniu z 2012 r. liczba szpitali zwiększyła się przy jednoczesnym spadku liczby łóżek. W kraju w relacji do ubiegłego roku zarówno liczba placówek, jak i łóżek wzrosła, natomiast w porównaniu z 2012 r. zmniejszyła się.

W 2020 r. w szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych leczonych było 381,6 tys. osób (w kraju 6,3 mln). Pacjentów było mniej w porównaniu z 2019 r. oraz w relacji do 2012 r. odpowiednio o 19,8% i 11,7%. W Polsce liczba pacjentów w szpitalach w porównaniu z 2019 r. zmniejszyła się o 22,1%, a w relacji do 2012 r. zmalała o 24,5%. W rozpatrywanym okresie zarówno

w województwie, jak i w kraju chorzy najczęściej byli hospitalizowani na oddziałach chirurgicznych, ginekologiczno-położniczych oraz chorób wewnętrznych.

Na 10 tys. mieszkańców Podkarpacia w 2020 r. przypadało 42,6 łóżek w szpitalach ogólnych, tj. o 1,3 mniej niż w roku 2019 i o 4,8 mniej niż w 2012. W kraju wskaźnik ten w 2020 r. wyniósł 43,8 łóżek na 10 tys. mieszkańców (w 2019 r. – 43,5 łóżek, a w 2012 r. – 49,0 łóżek).

W 2020 r. w ramach długoterminowej opieki zdrowotnej 58 placówek w województwie (w kraju 767) obejmujących: 29 zakładów opiekuńczo-leczniczych (łącznie z placówkami typu psychiatrycznego), 15 zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych i 14 hospicjów zapewniało mieszkańcom całodobowe świadczenia pielęgnacyjne, opiekuńcze, rehabilitacyjne oraz opiekę w terminalnym stadium życia. Spośród wszystkich obiektów najwięcej było zakładów opiekuńczo-leczniczych, które w omawianym okresie stanowiły 50,0% (w kraju 57,6%). Placówki opieki długoterminowej na koniec 2020 r. dysponowały łącznie 2,6 tys. łóżek (w kraju 37,7 tys.), spośród których zdecydowaną większość oferowały zakłady opiekuńczo-lecznicze. W 2020 r. liczba łóżek w województwie podkarpackim w porównaniu z 2019 r. zmniejszyła się o 0,8%, i w relacji do 2012 r. była wyższa o 27,6%. W kraju zwiększyła się odpowiednio o 0,3% oraz o 28,7%.

W ciągu 2020 r. placówki działające w trybie stacjonarnym na terenie województwa podkarpackiego zapewniły opiekę 5,5 tys. osób (w kraju 84,9 tys.). Liczba leczonych w placówkach długoterminowej opieki zdrowotnej zmniejszyła się w skali roku zarówno w województwie, jak i w kraju odpowiednio o 6,9% i o 9,9%. W relacji do 2012 r. nastąpił wzrost liczby pacjentów w województwie o 9,5%, natomiast w Polsce o 10,6%. Najliczniejszą grupę, podobnie jak w 2019 r. i 2012 r. stanowili pensjonariusze zakładów opiekuńczo-leczniczych.

Według stanu z końca 2021 r. na terenie Podkarpacia w ramach Systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego funkcjonowało 111 jednostek ratownictwa medycznego (w kraju 1849), w skład których wchodziło: 96 zespołów ratownictwa medycznego (w kraju 1587), 14 szpitalnych oddziałów ratunkowych (w kraju 241) oraz jedno lotnicze pogotowie ratunkowe (w kraju 21). W odniesieniu do 2020 r. przybyła 1 jednostka ratownictwa medycznego, natomiast w kraju przybyło 8 jednostek. Liczba jednostek zarówno w województwie, jak i w kraju wzrosła również w porównaniu z 2010 r. odpowiednio o 15,6% i 8,4%.

Spośród 96 zespołów ratownictwa medycznego funkcjonowały 82 zespoły podstawowe (w kraju 1250) i 14 zespołów specjalistycznych (w kraju 337). W latach 2010–2021 liczba podstawowych zespołów ratownictwa medycznego zarówno w województwie, jak i w kraju systematycznie zwiększała się przy równoczesnym zmniejszaniu się liczby specjalistycznych zespołów ratownictwa medycznego

Liczba szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz lotniczego pogotowia ratunkowego w analizowanym okresie utrzymywała się na zbliżonym poziomie w województwie i w kraju.

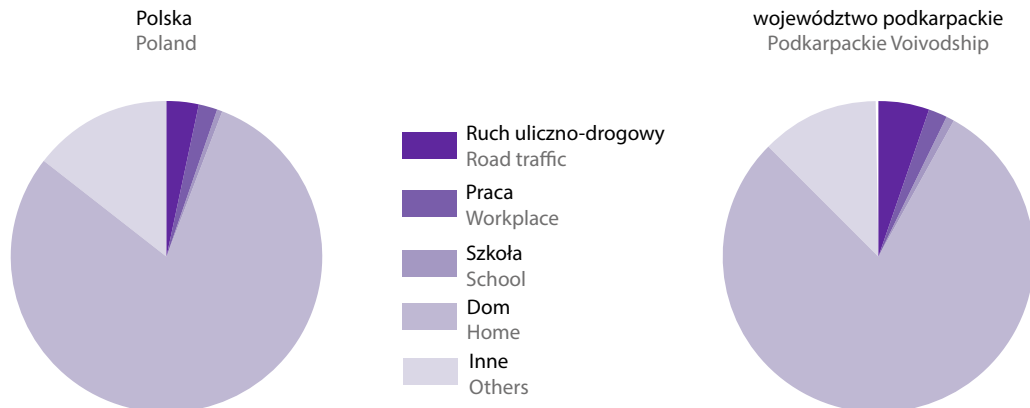
Wskaźnik dostępności świadczeń medycznych udzielanych przez zespoły ratownictwa medycznego (ZRM), wyrażony jako liczba zespołów (podstawowych i specjalistycznych) na 100 tys. ludności w 2021 r. wyniósł 4,5 (w kraju 4,2). Jego wartość w województwie i w kraju nieznacznie się zmieniała w analizowanym okresie.

Z systemem ratownictwa medycznego współpracowało także 10 izb przyjęć oraz 3 centra urazowe (w kraju odpowiednio 156 i 68).

W ciągu 2021 r. odnotowano prawie 144,8 tys. wyjazdów/wylotów na miejsce zdarzenia (w kraju 3,1 mln). Było to o 10,1% więcej niż w ubiegłym roku (w kraju więcej o 10,9%) i więcej niż w 2010 r. o 25,4% (w kraju więcej o 8,3%). Przeciętnie w przeliczeniu na 1000 ludności przypadało 68 wyjazdów ZRM wobec 80 wyjazdów w kraju.

Struktura wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego ze względu na miejsce zdarzenia nie zmieniła się od 2010 r. zarówno w województwie, jak i w kraju. W 2021 r. zdecydowaną większość, bo 79,0% ogólnej liczby zrealizowanych wyjazdów (w kraju 79,3%), stanowiły wyjazdy do domu pacjenta. Drugie co do liczebności miejsce zdarzenia (12,4% wyjazdów w województwie i 14,4% w kraju) to kategoria „inne”, która obejmuje m.in. ulicę (wyłączając ruch uliczno-drogowy), sklep, kościół. Wyjazdy do zdarzeń zaistniałych w ruchu uliczno-drogowym stanowiły 5,4% (w kraju 3,5 %), a do zdarzeń w pracy lub w szkole odpowiednio 2,0% i 0,8% (w kraju 2,0% i 0,5%).

Wykres 36. Wyjazdy jednostek systemu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia w 2021 r.
 Chart 36. Responses of emergency medical services by place of accident in 2021

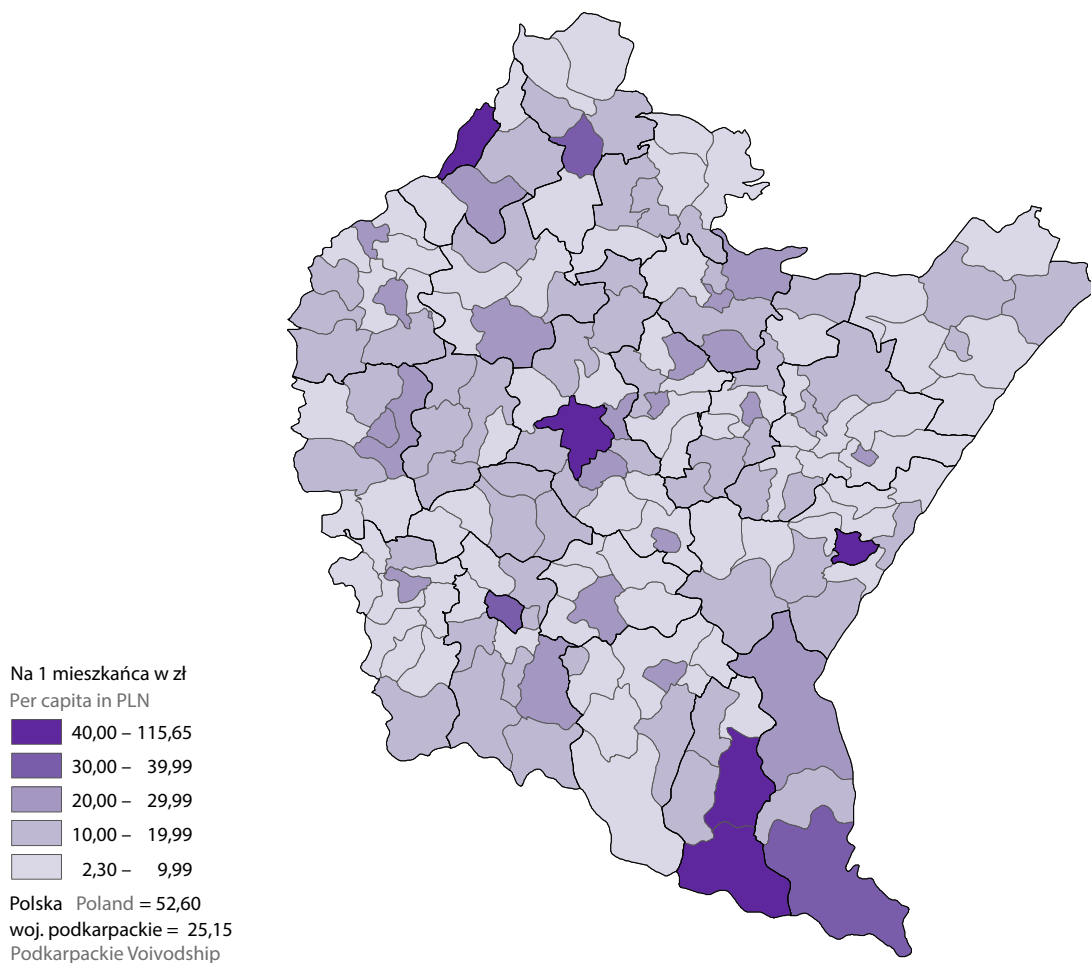

Zespoły ratownictwa medycznego w 2021 r. udzieliły pomocy 145,4 tys. osób (w kraju 3,1 mln). Liczba osób, którym udzielono pomocy w ramach Państwowego Ratownictwa Medycznego zwiększyła się w porównaniu do 2020 r. i 2010 r. W kraju sytuacja była analogiczna do tej w województwie. Zarówno w porównaniu z ubiegłym rokiem, jak i z 2010 r., liczba osób, którym udzielono świadczenia wzrosła.

Struktura według płci i wieku pacjentów, którym zespoły ratownictwa medycznego udzieliły świadczeń w województwie jest podobna do struktury krajowej i nie zmieniła się znacząco w porównaniu z rokiem poprzednim i z rokiem 2010.

W 2021 r. udział grupy dzieci i młodzieży do lat 18 w województwie wyniósł 3,9% (w kraju 4,9%), osób w wieku od 18 do 64 lat – 47,9% (w kraju 46,7%), natomiast odsetek osób w wieku 65 lat i więcej – 48,2% (w kraju 48,4%). Pomocy częściej udzielano mężczyznom niż kobietom – 53,4% (w kraju 50,8%). W przeliczeniu na 1000 ludności zespoły ratownictwa medycznego udzieliły pomocy 69 osobom (w kraju 80).

Mapa 34. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2020 r.
 Map 34. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2020

Wydatki publiczne na opiekę zdrowotną w 2020 r. w budżetach gmin osiągnęły wartość 26,3 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca największe wydatki odnotowano w gminach Cisna oraz Solina, gdzie wyniosły odpowiednio 102,52 zł i 61,65 zł. Natomiast najniższe wystąpiły w gminach Brzostek (2,30 zł) oraz Hyżne (2,52 zł).

W budżetach miast na prawach powiatu wydatki publiczne na opiekę zdrowotną w 2020 r. wyniosły 27,2 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca największe wydatki odnotowano w Przemyślu 115,65 zł, natomiast najniższe wystąpiły w Krośnie 33,25 zł.

Kultura Culture

W 2020 r. liczba bibliotek i punktów bibliotecznych była mniejsza niż rok wcześniej i mniejsza niż w 2010 r. Na terenie województwa w ciągu roku ubyło instytucje kultury – wyjątek stanowiły centra kultury i ośrodki kultury, których było odpowiednio o 3,3% i 0,8% więcej niż w 2019 r. Imprezy organizowane przez te instytucje zgromadziły w 2020 r. 4-krotnie mniejszą liczbę uczestników niż rok wcześniej, a samych imprez odbyło się o ponad połowę mniej.

Przeciętna wartość wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2020 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla gmin i miast na prawach powiatu zmniejszyła się o 8,3% w porównaniu z poprzednim rokiem. Spadek wystąpił w 98 gminach oraz 1 mieście na prawach powiatu.

W 2020 r. na terenie województwa podkarpackiego funkcjonowało 668 bibliotek publicznych (łącznie z filiami) i 27 punktów bibliotecznych, co w skali kraju stanowiło odpowiednio 8,6% i 3,1%. Użytkownicy bibliotek mieli do dyspozycji księgozbiór liczący 8,4 mln woluminów. W porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się liczba bibliotek o 22 obiekty (o 3,2%) oraz o 3 obiekty (o 0,4%) w stosunku do roku poprzedniego. W 2020 r. księgozbiór zmniejszył się o 415,2 tys. woluminów (o 4,7%) w porównaniu z 2010 r., i o 47,1 tys. (o 0,6%) woluminów w odniesieniu do roku poprzedniego.

W przeliczeniu na 1000 ludności województwa w 2020 r. przypadało 3958,6 woluminów i pomimo zmniejszenia w porównaniu z 2010 r. był to drugi wynik w Polsce (za województwem podlaskim – 4049,6).

W ciągu ostatniego roku nastąpił spadek liczby czytelników (o 13,9%), jednak nie aż taki duży jak w latach 2010 i 2015 (odpowiednio o 23,5% i 19,3%). W kraju w 2020 r. odnotowano spadek liczby czytelników we wszystkich województwach, największy w województwie lubuskim o 20,9%.

Pod względem nasycenia placówkami bibliotecznymi województwo podkarpackie w 2020 r. zajmowało 2. lokatę wśród województw. Na 1 placówkę biblioteczną przypadały 3052 osoby (w kraju 4424) i był to wzrost o 7,4% w stosunku do 2010 r. i o 2,0% w stosunku do roku poprzedniego. Przeciętny czytelnik biblioteki Podkarpacia w 2020 r. wypożyczył 17,6 książek w ciągu roku, co jest wynikiem lepszym niż średnia w kraju (15,8 książek w ciągu roku).

Tablica 26. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia
Table 26. Cultural institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	749	732	711	695
Instytucje kultury Culture institutions	310 ^a	352	366	355
centra, domy i ośrodki kultury centres of culture, cultural centres and establishments	206 ^a	239	253	252
kluby i świetlice clubs and community centres	104 ^a	113	113	103
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per library establishment	2841	2907	2992	3052

^a Dane za 2011 r.
^a Data for 2011.

W 2020 r. w województwie podkarpackim funkcjonowało 355 instytucji kultury (centrów, domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic), co stanowiło 8,8% takich instytucji kultury w kraju. Był to drugi wy-

nik w Polsce, za województwem małopolskim – 453. W 2020 r. w województwie podkarpackim działalność służącą upowszechnianiu i popularyzacji kultury prowadziło 31 centrów kultury, 92 domy kultury, 129 ośrodków kultury, 21 klubów oraz 82 świetlice. W porównaniu z 2019 r. zwiększyła się liczba centrów kultury – o 3,3% i ośrodków kultury – o 0,8%. Natomiast mniej było świetlic – o 10,9% i domów kultury – o 3,2%. Klubów pozostało tyle samo co rok wcześniej.

W województwie podkarpackim w 2020 r. instytucje kultury zorganizowały 5,7 tys. imprez (13,0 tys. w 2019 r.), w których wzięło udział 0,6 mln uczestników (2,4 mln w 2019 r.). Najczęściej organizowane były warsztaty (1264), koncerty (753) oraz konkursy (677), co stanowiło odpowiednio 22,1%, 13,2% i 11,8%. Największą popularnością pod względem średniej liczby osób uczestniczących w 1 imprezie cieszyły się festiwale i przeglądy artystyczne (274 osoby), koncerty (224) oraz imprezy interdyscyplinarne (172).

Wykres 37. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2020 r.

Chart 37. Events organised by culture institutions and event participants in 2020

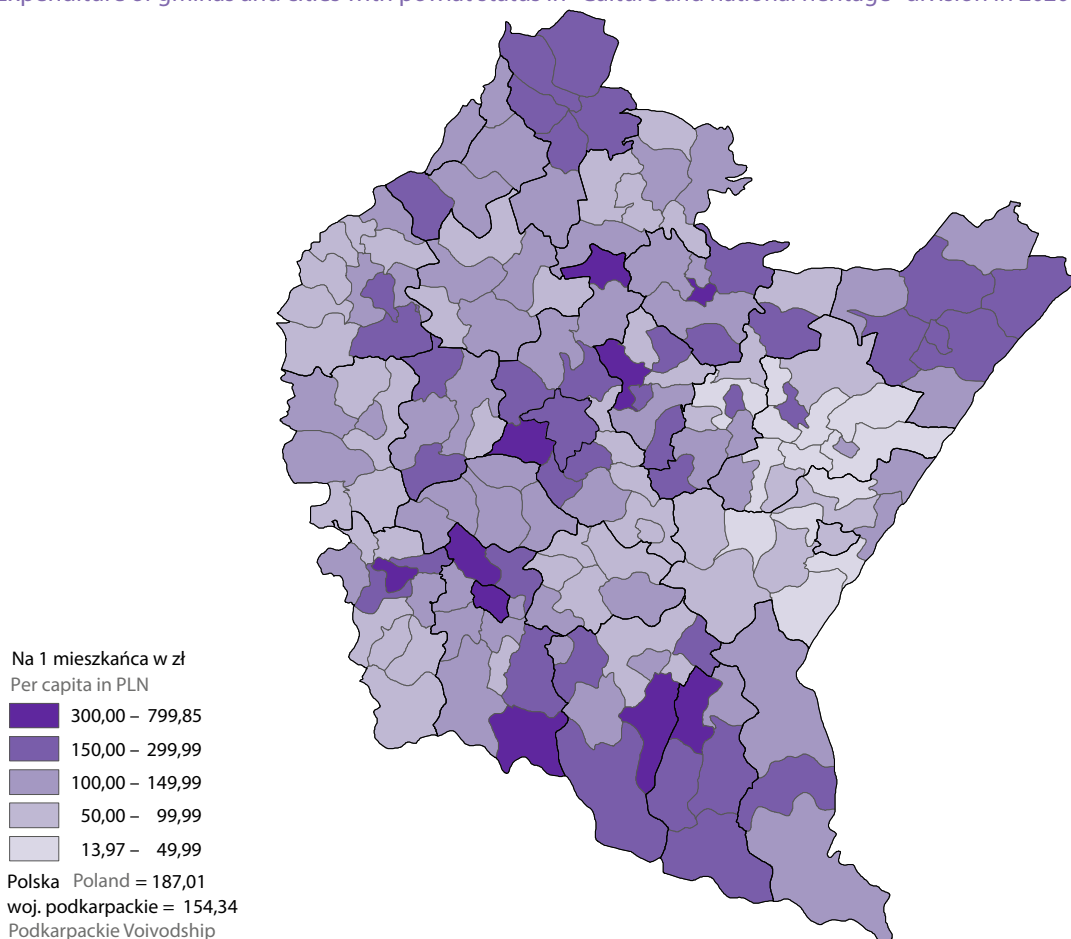

W województwie podkarpackim z budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2020 r. wydano na 1 mieszkańca 154 zł (o 8,3% mniej niż przed rokiem). Kwota ta była niższa o 17,5% od wydatków w skali kraju. Najwięcej wydano na 1 mieszkańca w gminie Kamień (800 zł), najmniej wydatków na kulturę przeznaczyło miasto Przemyśl (14 zł).

W odniesieniu do 2019 r. największy wzrost wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowała gmina Kamień (prawie 5-krotny). Natomiast największy spadek wystąpił w gminie Radymno (o 73,1%).

Mapa 35. Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2020 r.

Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2020

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

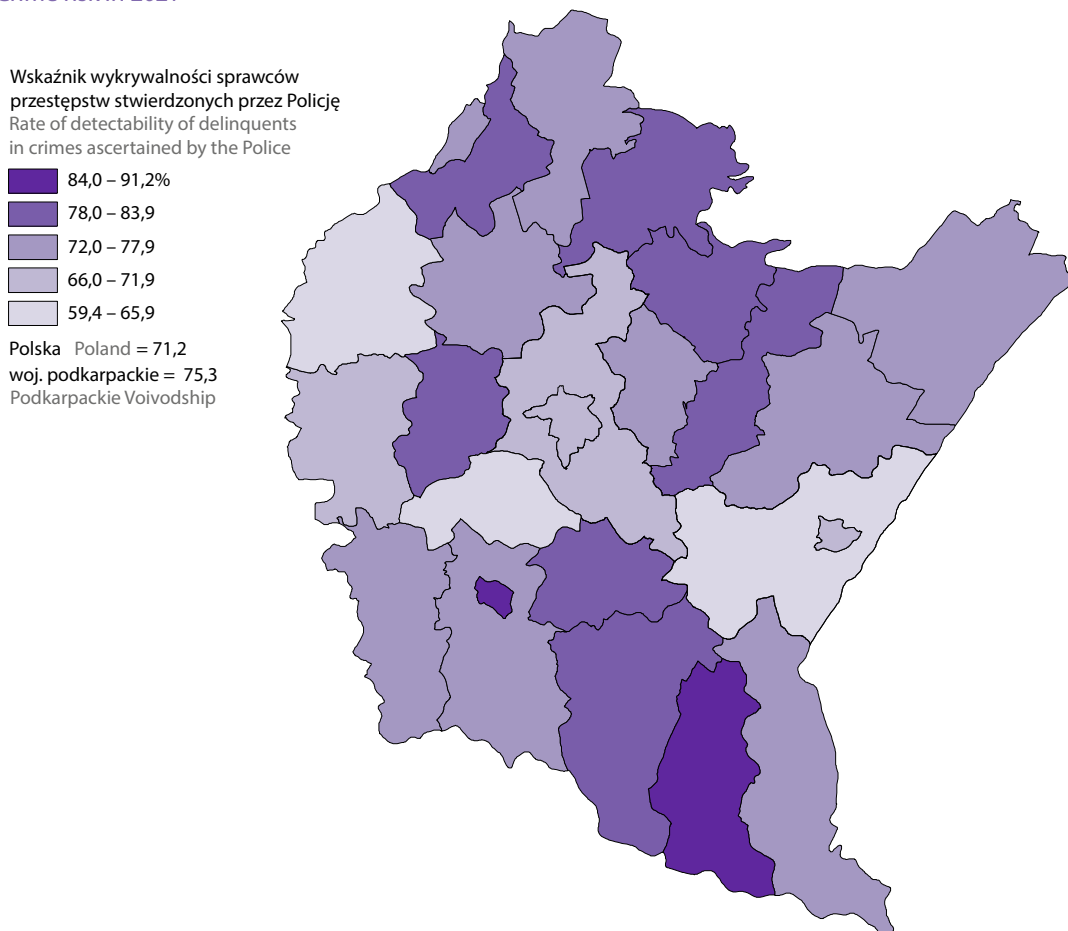
W 2021 r. w skali roku w zakresie bezpieczeństwa publicznego odnotowano mniej przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych oraz niższą wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw. Zwiększyła się ogólna liczba kolizji. Przy większej liczbie wypadków drogowych zmniejszyła się liczba zabitych, a zwiększyła się rannych.

W 2021 r. w województwie podkarpackim liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wyniosła 29,1 tys. i była o 9,7% mniejsza niż przed rokiem, a o 4,2% większa w porównaniu z 2014 r. W kraju odnotowano wzrost liczby przestępstw stwierdzonych w porównaniu z 2020 r. (o 7,2%), a spadek w stosunku do 2014 r. (o 5,4%). Przestępstwa stwierdzone przez policję na Podkarpaciu w 2021 r. stanowiły 3,5% ogółu przestępstw stwierdzonych w Polsce. Najwięcej przestępstw odnotowano w województwie śląskim (14,8% ogółu przestępstw w kraju), najmniej natomiast w województwie opolskim (2,1%). Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny województwa podkarpackiego, najwięcej przestępstw w 2021 r. odnotowano w Rzeszowie – 14,6% ogółu, najmniej w powiecie bieszczadzkim – 0,9% ogółu. Najwięcej, bo aż 14,9 tys. (51,2% ogółu przestępstw w województwie)

w 2021 r. stanowiły przestępstwa przeciwko mieniu (w 2014 r. 47,6%) i było ich o 19,3% mniej niż w roku poprzednim. W kraju przestępstwa te stanowiły 50,9% ogółu i było ich o 13,0% więcej niż w 2020 r. W 2021 r. w województwie podkarpackim na 1000 mieszkańców (wskaźnik natężenia przestępczości) przypadało 13,8 przestępstw stwierdzonych przez Policję wobec 15,2 w 2020 r. i 13,1 w 2014 r. (w Polsce odpowiednio: 21,5 w 2021 r., 20,0 w 2020 r. i 22,6 w 2014 r.). Największy wskaźnik natężenia przestępczości w 2021 r. występował w województwie dolnośląskim – 28,4, najniższy w województwie podkarpackim – 13,8.

Mapa 36. Zagrożenie przestępczością w 2021 r.

Map 36. Crime risk in 2021

Zróżnicowanie przestrzenne wskaźnika natężenia przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie podkarpackim według powiatów w 2021 r. zawiera się między 7,2 przestępstw na 1000 mieszkańców w powiecie strzyżowskim, a 56,4 w Krośnie. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie podkarpackim w 2021 r. ukształtował się na poziomie 75,3% i był niższy niż w roku poprzednim (80,4%), a wyższy niż przeciętnie w kraju 71,2%. Wskaźnik wykrywalności przestępstw o charakterze kryminalnym wynoszący 71,1% wzrósł w stosunku do 2020 r. (o 0,9 p.proc.) i w odniesieniu do 2014 r. wzrósł (o 13,2 p.proc.). Zmniejszył się wskaźnik wykrywalności przestępstw o charakterze gospodarczym z 80,8% w 2014 r. przez 86,7% w 2020 r. do 72,0% w 2021 r. Wskaźnik wykrywalności przestępstw drogowych zmniejszył się (o 0,2 p.proc.) w stosunku do 2020 r. i wyniósł w 2021 r. 98,7%, i w stosunku do 2014 r. spadł o 0,3 p.proc. Najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w 2021 r. odnotowano w województwie lubelskim (80,1%), a najniższy w województwie pomorskim (62,5%). Województwo podkarpackie uplasowało się na 5. miejscu w kraju. Z analizy danych powiatowych dotyczących wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw wynika, że w 2021 r. w województwie podkarpackim największą skutecznością charakteryzowało się Krosno (91,2%), najmniejszą skuteczność odnotowano w powiecie przemyskim (59,4%).

Według danych Komendy Głównej Policji w 2021 r. w województwie podkarpackim odnotowano 1222 wypadki, w których łącznie zginęło 95 osób, a 1444 osoby zostały ranne. W porównaniu z 2020 r. zwiększyła się liczba: wypadków o 4,7%, osób rannych o 16,5%, natomiast liczba ofiar śmiertelnych zmniejszyła się o 28,0%. W Polsce w 2021 r. doszło do 22816 wypadków (59,8 na 100 tys. ludności), czyli o 3,1% mniej niż w 2020 r. Największe natężenie wypadków drogowych w 2021 r. odnotowano w województwie łódzkim, tu na 100 tys. ludności doszło aż do 95 wypadków, najniższe natomiast w województwie podlaskim – 37 wypadków na 100 tys. ludności. Województwo podkarpackie z natężeniem 58 wypadków (przy założeniu, że najmniejsza wartość to 1. lokata) w 2021 r. uplasowało się na 9. miejscu, rok wcześniej zajmowało również 9. miejsce.

Tablica 27. Wypadki drogowe oraz ich skutki

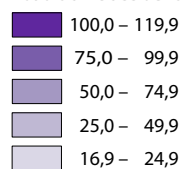
Table 27. Road accidents and their effects

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Wypadki Accidents	1961	1703	1167	1222
Ofiary śmiertelne Fatalities	202	136	132	95
Ranni Injured persons	2571	2120	1240	1444

Mapa 37. Bezpieczeństwo na drogach w 2021 r.

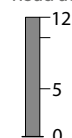
Map 37. Road safety in 2021

Wypadki drogowe na 100 tys. ludności
Road traffic accidents per 100 thousand population

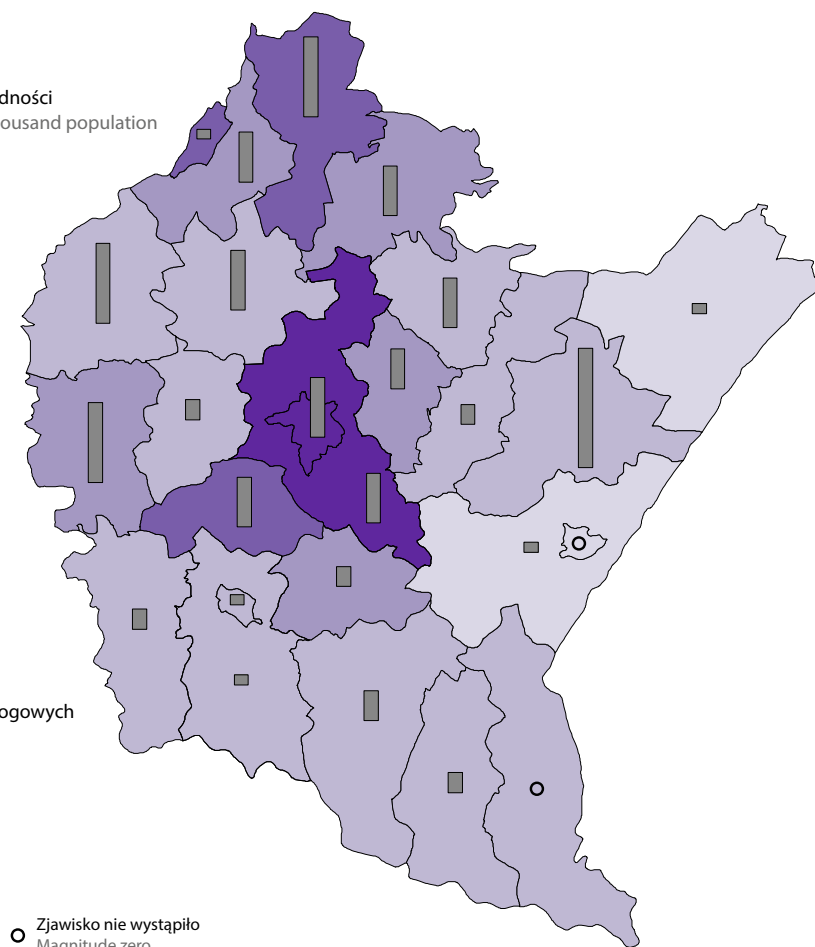

Polska Poland = 59,8
woj. podkarpackie = 57,8
Podkarpackie Voivodship

Ofiary śmiertelne wypadków drogowych
Road accident fatalities

Polska Poland = 2245
woj. podkarpackie = 95
Podkarpackie Voivodship

W 2021 r. w 18 spośród 25 powiatów odnotowano wskaźnik niższy niż w województwie, w tym najniższy występował w Przemyślu (17 wypadków drogowych na 100 tys. mieszkańców). Natomiast największe natężenie wypadków drogowych odnotowano w Rzeszowie (120). W 2021 r. w Polsce w wyniku wypadków drogowych 2245 osób poniosło śmierć (2491 osób przed rokiem, 3202 osoby w 2014 r.). Największe natężenie ofiar śmiertelnych wystąpiło w województwie opolskim (8 na 100 tys. ludności), najmniejsze w województwie śląskim (3 na 100 tys. ludności). Województwo podkarpackie ze wskaźnikiem 4,5 (przy założeniu, że najmniejsza wartość to 1. lokata) zajęło 3. lokatę (w 2020 r. 6. lokatę). Spośród powiatów województwa podkarpackiego najwięcej ofiar śmiertelnych w 2021 r. wystąpiło w powiecie jarosławskim (10 zgonów na 100 tys. ludności), natomiast w powiecie bieszczadzkiem i w Przemyślu nie odnotowano ofiar śmiertelnych wypadków.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

W województwie podkarpackim w 2021 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększył się zarówno odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu, jak i udział osób korzystających z Internetu. Zmniejszył się natomiast udział osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną oraz osób zamawiających przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego.

W 2021 r. w województwie podkarpackim 93,2% gospodarstw domowych posiadało dostęp do Internetu w domu. Dla kraju odsetek ten był niższy i wynosił 92,4%. W odniesieniu do roku 2020 w województwie podkarpackim udział gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu zwiększył się o 2,5 p.proc., natomiast w porównaniu z rokiem 2015 – o 17,1 p.proc. W kraju odnotowano wzrost odpowiednio o 2,0 p.proc. i 16,6 p.proc.

Udział osób korzystających z Internetu w 2021 r. na Podkarpaciu wyniósł 88,0% i w stosunku do roku 2020 zwiększył się o 4,4 p.proc. W porównaniu natomiast z rokiem 2015 odsetek osób korzystających z Internetu wzrósł o 17,2 p.proc. W kraju korzystało z niego 88,9% osób w gospodarstwach domowych. Z kolei odsetek osób, które w województwie podkarpackim w 2021 r. regularnie korzystały z Internetu wyniósł 79,0% i w porównaniu z rokiem 2020 był wyższy o 2,9 p.proc., natomiast w stosunku do 2015 r. o 17,4 p.proc. W Polsce udział osób regularnie korzystających z Internetu w 2021 r. wyniósł 83,6%.

Tablica 28. Gospodarstwa domowe^a posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby^b korzystające z Internetu

Table 28. Households^a with access to the Internet at home and Internet users^b

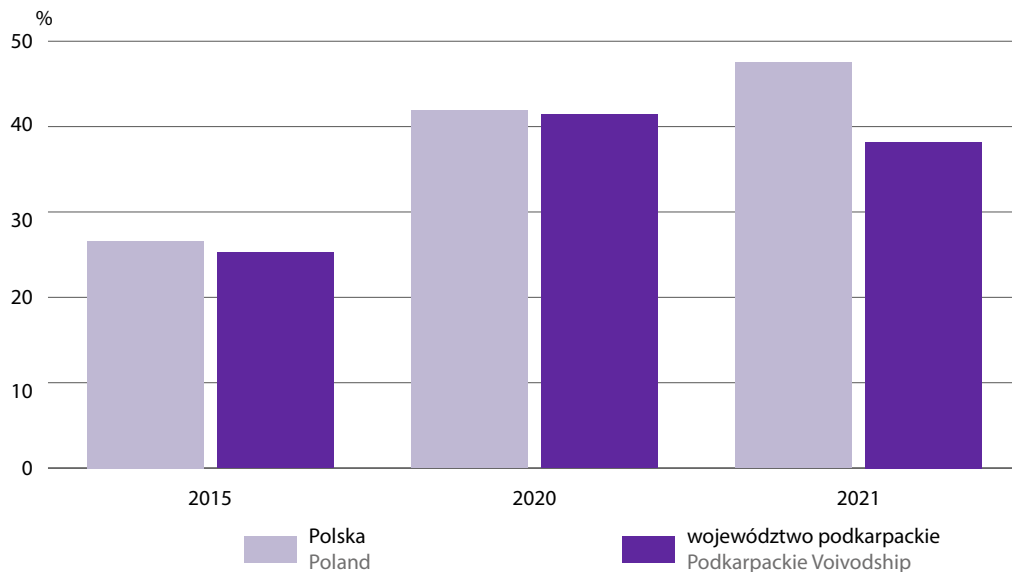
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021
Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households with Internet access	76,1	90,7	93,2
Odsetek osób korzystających z Internetu Percentage of persons using the Internet	70,8	83,6	88,0
Odsetek osób regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of ipersons using the Internet regularly (at least once a week)	61,6	76,1	79,0

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z co najmniej 1 osobą w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with at least one person aged 16–74. b Persons aged 16–74.

W 2021 r. w województwie podkarpackim 38,2% osób w wieku 16–74 lata korzystało z Internetu w kontaktach z administracją publiczną (w ciągu ostatnich 12 miesięcy), podczas gdy w kraju udział ten wynosił 47,5%. Na Podkarpaciu odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną zmniejszył się w porównaniu z rokiem 2020 o 3,2 p.proc., natomiast w odniesieniu do roku 2015 – wzrósł o 12,9 p.proc.

Wykres 38. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 38. Individuals^a using e-government services during the last 12 months

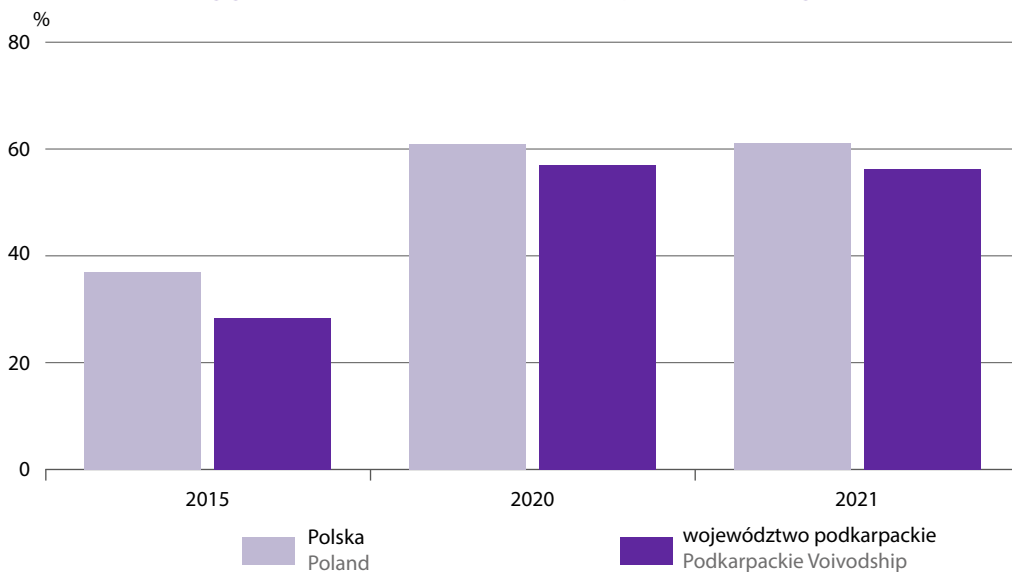

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

Udział osób zamawiających przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego (w ciągu ostatnich 12 miesięcy) w 2021 r. na Podkarpaciu wyniósł 56,3%, podczas gdy w kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 61,2%. W porównaniu z rokiem 2020 wskaźnik ten na Podkarpaciu zmniejszył się o 0,7 p.proc., natomiast w odniesieniu do roku 2015 zwiększył się o 28,0 p.proc. W województwie podkarpackim w 2021 r. najczęściej zamawianymi przez Internet towarami (w ciągu ostatnich 3 miesięcy) były odzież, obuwie i dodatki (25,9%), następnie kosmetyki, produkty do pielęgnacji zdrowia i urody (9,6%).

Wykres 39. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 39. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

Aktywność społeczna

Social activity

W województwie podkarpackim, w ujęciu rocznym, zanotowano wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON. W 2020 r., w porównaniu z 2010 r., zwiększyła się liczba aktywnych rejestrowych organizacji non-profit. Większość mieszkańców województwa zadeklarowała, że zdecydowanie ufa lub raczej ufa ludziom ogólnie rzecz biorąc oraz czuje się bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania.

W końcu 2020 r. (według wyników wstępnych) w województwie podkarpackim aktywną działalność prowadziło 6,1 tys. rejestrowych organizacji non-profit i w porównaniu z 2010 r. było ich więcej o 1,1 tys. (o 22,0%). Według stanu na koniec 2020 r. (wyniki wstępne) rejestrowe organizacje non-profit zrzeszały 0,3 mln członków, z czego 99,0% dotyczyło członkostw osób fizycznych. W porównaniu z 2010 r. nastąpił spadek liczby członków aktywnych organizacji rejestrowych o 0,1 mln.

W ramach swojej działalności statutowej omawiane organizacje najczęściej zajmowały się: sportem, turystyką, rekreacją, hobby (32,3%), ratownictwem (18,1%), kulturą i sztuką (11,6%), edukacją i wychowaniem, badaniami naukowymi (9,1%), pomocą społeczną i humanitarną (7,0%) oraz rozwojem lokalnym w wymiarze społecznym i ekonomicznym (5,9%).

W końcu 2018 r. w województwie podkarpackim 84% osób w wieku 16 lat i więcej zadeklarowało, że zdecydowanie ufa lub raczej ufa ludziom ogólnie rzecz biorąc. Dominujące nad nieufnością było zaufanie do sąsiadów i Policji (po 80%), a swoim władzom lokalnym ufało 65% mieszkańców województwa. Inaczej natomiast przedstawiało się zaufanie do osób nieznanym, ponieważ nieznanym ufało zaledwie 34% osób w wieku 16 lat i więcej.

Zdecydowana większość mieszkańców województwa podkarpackiego w 2018 r. czuła się bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania. Wskaźnik poczucia bezpieczeństwa, definiowany jako odsetek osób w wieku 16 lat i więcej deklarujących, że chodząc samotnie po zmroku w okolicy swojego miejsca zamieszkania czują się bardzo bezpiecznie lub raczej bezpiecznie wyniósł 91%. Zadowolenie z miejscowości zamieszkania deklarowało 84% mieszkańców województwa, a zadowolenie z życia ogólnie rzecz biorąc 81%.

Wskaźnik zaufania do ludzi (obliczany na podstawie Badania spójności społecznej) to odsetek osób w wieku 16 lat i więcej, które zadeklarowały, że zdecydowanie mają zaufanie lub raczej mają zaufanie do ludzi ogólnie rzecz biorąc.

W końcu 2021 r. w województwie podkarpackim liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON wyniosła 8217 i w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła o 221 (o 2,8%), a w odniesieniu do 2010 r. była większa o 2351 (o 40,1%).

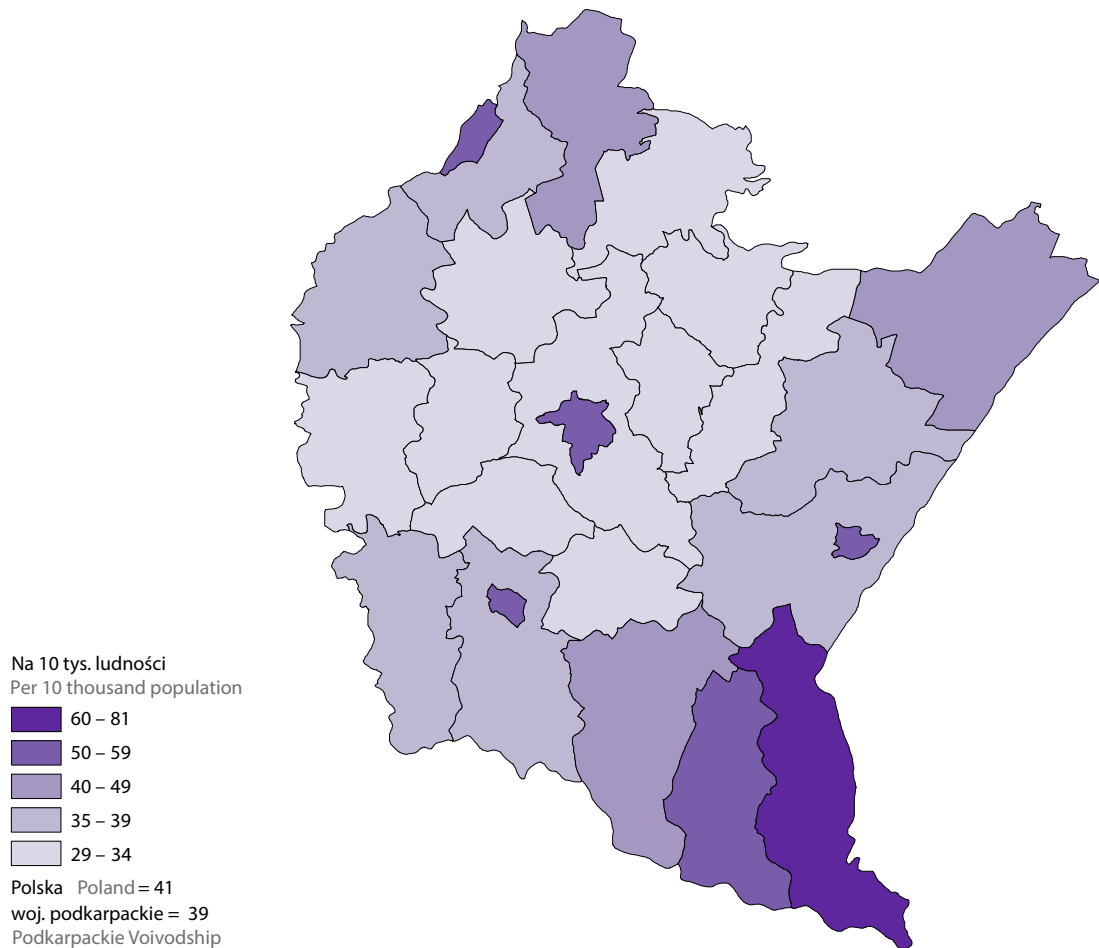
Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON

Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem Total	5866	7306	7996	8217
na 10 tysięcy ludności per 10 thousand population	28	34	38	39

Mapa 38. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2021 r.
 Stan w dniu 31 grudnia
 Map 38. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2021
 As of 31 December

W końcu 2021 r. najwięcej fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tysięcy ludności zarejestrowanych było w powiecie bieszczadzkim (81), a najmniej w strzyżowskim (29).

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

Produkt krajowy brutto w województwie podkarpackim w 2020 r. (według wstępnego szacunku) był niższy niż rok wcześniej.

Wartość dodana brutto w przeliczeniu na 1 pracującego w 2019 r. wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w odniesieniu do 2010 r.

W 2019 r. wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony na poziomie podregionów dla województwa podkarpackiego wzrósł o 4,6 p.proc. w odniesieniu do 2010 r.

Największy udział w 2019 r. w tworzeniu wartości dodanej brutto województwa podkarpackiego miał podregion rzeszowski.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Na podstawie wstępnego szacunku wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w 2020 r. w województwie podkarpackim wyniosła 89154 mln zł (w cenach bieżących). W porównaniu z 2019 r. PKB był niższy o 0,8% (w Polsce wyższy o 1,5%). Udział regionu podkarpackiego w tworzeniu produktu krajowego brutto wyniósł 3,8% i zmniejszył się 0,1 p.proc. zarówno w odniesieniu do 2019 r., jak i do 2010 r.

Przeciętny poziom produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. dla Podkarpacia wyniósł 41,9 tys. zł (69,1% średniej krajowej), według danych zrewidowanych w 2019 r. – 42,2 tys. zł (70,7% średniej krajowej), w 2010 r. – 26,2 tys. zł (69,8% średniej krajowej). Najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca w 2020 r. odnotowano w województwie mazowieckim – 98,2 tys. zł (161,9% średniej krajowej). Województwo podkarpackie należało do grupy 13 województw, w których PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca nie przekraczał przeciętnej wartości w kraju.

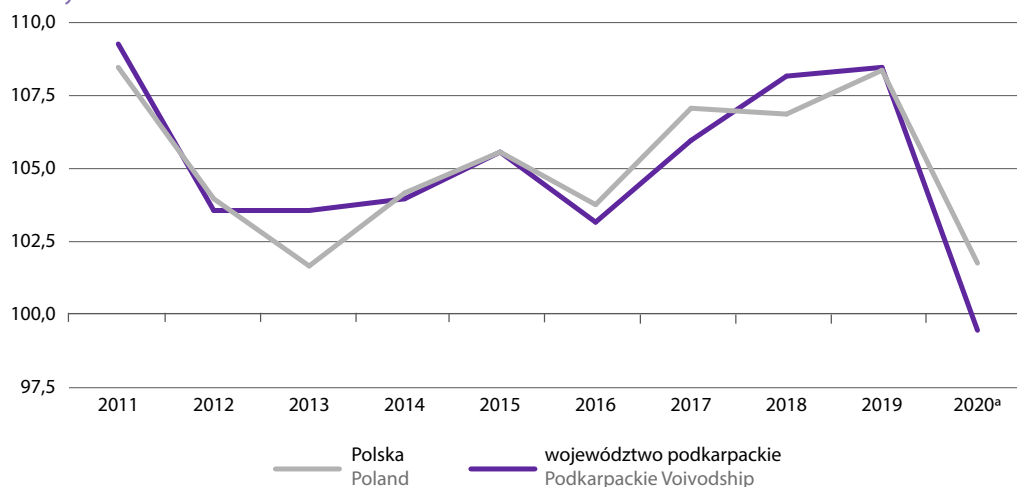
Według wstępnego szacunku w 2020 r. poziom PKB na 1 mieszkańca województwa podkarpackiego wyrażony we wspólnej umownej walucie – standardzie siły nabywczej (PPS), znalazł się w grupie regionów o niskim PKB na 1 mieszkańca w Unii Europejskiej (UE27 - bez Wielkiej Brytanii), osiągając 52% średniej UE. Dla porównania w 2015 r. wskaźnik ten wyniósł 49% średniej UE.

Wykres 40. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

rok poprzedni=100

Chart 40. Indices of gross domestic product (current prices)

previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

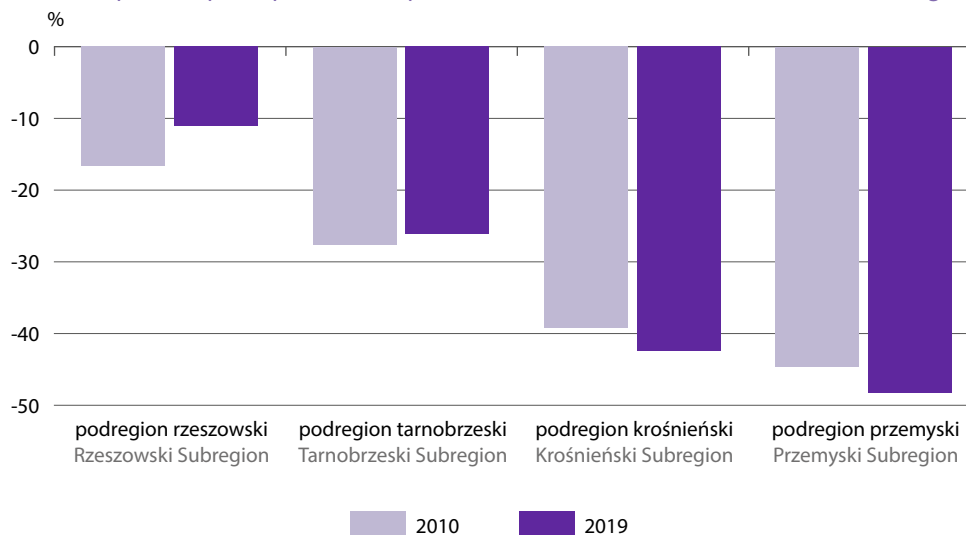
W 2019 r. udziały poszczególnych podregionów w generowaniu PKB województwa były zróżnicowane od 13,4% w podregionie przemyskim do 38,0% w podregionie rzeszowskim (w 2010 r. w tych samych podregionach od 14,9% do 34,7%). W porównaniu z 2010 r. tylko jeden podregion zwiększył swój udział w tworzeniu PKB województwa – najbardziej rzeszowski (o 3,2 p.proc.). Natomiast udziały trzech pozostałych podregionów zmniejszyły się – najbardziej krośnieńskiego (o 1,6 p.proc.).

Udział podregionów województwa podkarpackiego w tworzeniu krajowej wartości PKB wyniósł od 0,5% w podregionie przemyskim do 1,5% w podregionie rzeszowskim (w 2010 r. w tych samych podregionach od 0,6% do 1,3%).

W województwie podkarpackim wartość PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca jest wyraźnie zróżnicowana. W 2019 r. najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca odnotowano w podregionie rzeszowskim – 53,1 tys. zł (88,9% średniej krajowej i 125,7% średniej wojewódzkiej). Drugą lokatę w województwie pod względem wysokości PKB na 1 mieszkańca zajmował podregion tarnobrzeski – 73,9% średniej krajowej i 104,5% średniej wojewódzkiej. Najniższy poziom PKB na 1 mieszkańca utrzymywał się w dwóch pozostałych podregionach: przemyskim (51,8% średniej krajowej i 73,3% średniej wojewódzkiej) i krośnieńskim (57,6% średniej krajowej i 81,4% średniej wojewódzkiej). W odniesieniu do 2010 r. lokaty poszczególnych podregionów nie zmieniły się.

Wykres 41. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

Chart 41. Gross domestic product per capita (current prices) relative deviations from the national average value

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony na poziomie podregionów dla Polski, w latach 2016–2019 wzrastał z roku na rok, osiągając w 2019 r. 35,9% (w 2018 r. – 35,4%). Zaobserwowano duże zróżnicowanie wskaźników dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczonych na poziomie podregionów dla poszczególnych województw. W 2019 r. wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony na poziomie podregionów dla województwa podkarpackiego wyniósł 18,2% (w 2010 r. – 13,6%).

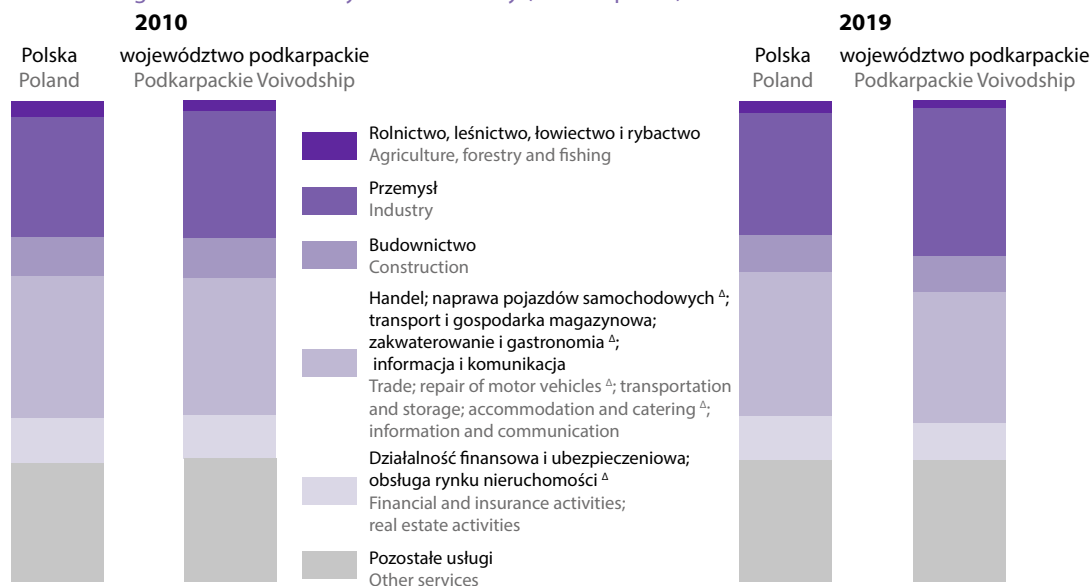
W 2019 r. w województwie podkarpackim wartość dodana brutto (WDB) wyniosła 78976 mln zł i była (w cenach bieżących) wyższa o 61,0% w porównaniu z 2010 r. Największy udział w generowaniu wartości dodanej brutto województwa osiągnęły jednostki prowadzące działalność w przemyśle (30,8%), a najmniejszy udział – jednostki działające w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (1,6%).

Wzrost udziału w 2019 r. w tworzeniu WDB w relacji do 2018 r. wystąpił w podmiotach prowadzących działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości (o 0,5 p.proc.). Natomiast spadki odnotowano w przemyśle (o 0,3 p.proc), budownictwie oraz w rolnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 0,1 p.proc.).

W odniesieniu do 2010 r. odnotowano wzrost udziału tylko w jednostkach prowadzących działalność w przemyśle (o 4,5 p.proc.). Natomiast spadek udziału wystąpił w pozostałych jednostkach prowadzących działalność. Największy wystąpił w działalności finansowej i ubezpieczeniowej; obsłudze rynku nieruchomości (o 1,2 p.proc.), natomiast najmniejszy w jednostkach prowadzących pozostałe usługi (o 0,5 p.proc.).

W 2019 r. największy udział w tworzeniu wartości dodanej brutto regionu podkarpackiego miał podregion rzeszowski – 38,0%, następnie tarnobrzесki – 30,2% (w 2010 r. odpowiednio: 34,7% i 30,4%).

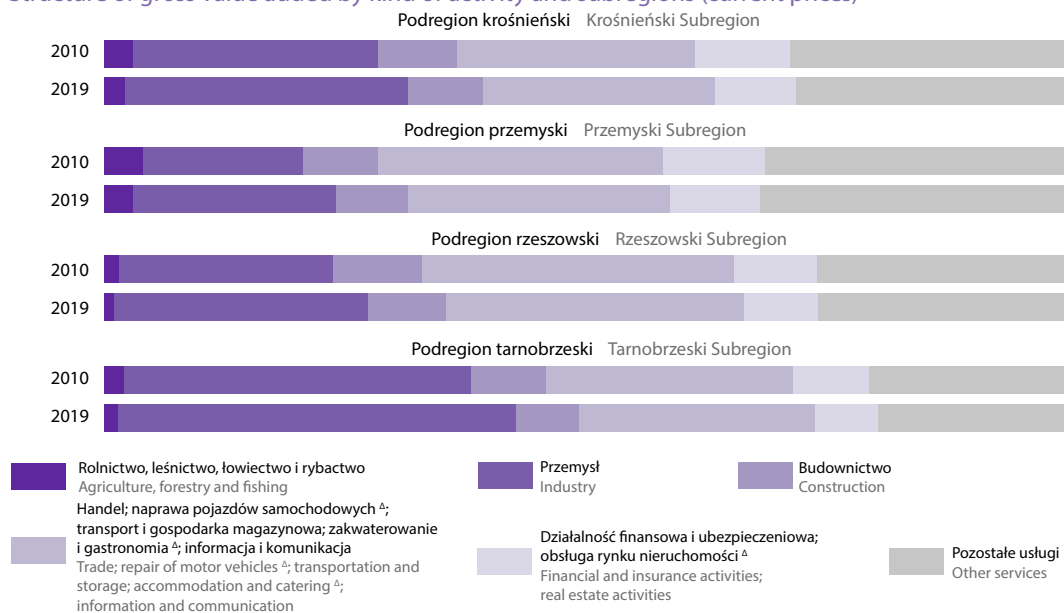
Wykres 42. Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
 Chart 42. Structure of gross value added by kind of activity (current prices)

Wydajność pracy mierzona wartością dodaną brutto na 1 pracującego w województwie podkarpackim w 2019 r. wyniosła 98991 zł (75% średniej krajowej) i była wyższa o 46,5% niż w 2010 r.

Najwyższy poziom wartości dodanej brutto na 1 pracującego w 2019 r. odnotowano w podregionie rzeszowskim – 110992 zł; 84,1% średniej krajowej (w 2010 r. – 81,1% średniej krajowej) i był on o 12,1% wyższy od przeciętnej w województwie podkarpackim. Drugą lokatę w województwie pod względem wysokości WDB na 1 pracującego zajmował podregion tarnobrzeski – 105195 zł (79,7% średniej krajowej, w 2010 r. – 77,5% średniej krajowej). Najniższy poziom WDB na 1 pracującego odnotowano w podregionie przemyskim – 61,3% średniej krajowej, a następnie w krośnieńskim – 64,8% średniej krajowej (w 2010 r. odpowiednio: 63,9% i 64,9% średniej krajowej).

Wykres 43. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
 Chart 43. Structure of gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Koniunktura gospodarcza

6.2. Business tendency

W kwietniu 2022 r. wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w większości prezentowanych obszarów gospodarki kształtowały się na zbliżonym poziomie w stosunku do kwietnia ubiegłego roku, z wyjątkiem przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie transportu i gospodarki magazynowej oraz zakwaterowania i gastronomii, które sygnalizowały znaczne pogorszenie w tym okresie.

Dwa lata wcześniej, z powodu niekorzystnych zmian spowodowanych epidemią COVID-19, w większości prezentowanych obszarów gospodarki koniunktura oceniana była najgorzej od początku prowadzenia badania. Od tego czasu odnotowano poprawę ogólnego klimatu koniunktury we wszystkich obszarach gospodarki. Najczęściej zgłaszanymi przez przedsiębiorców barierami w prowadzeniu bieżącej działalności były niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej, a następnie wysokie koszty zatrudnienia.

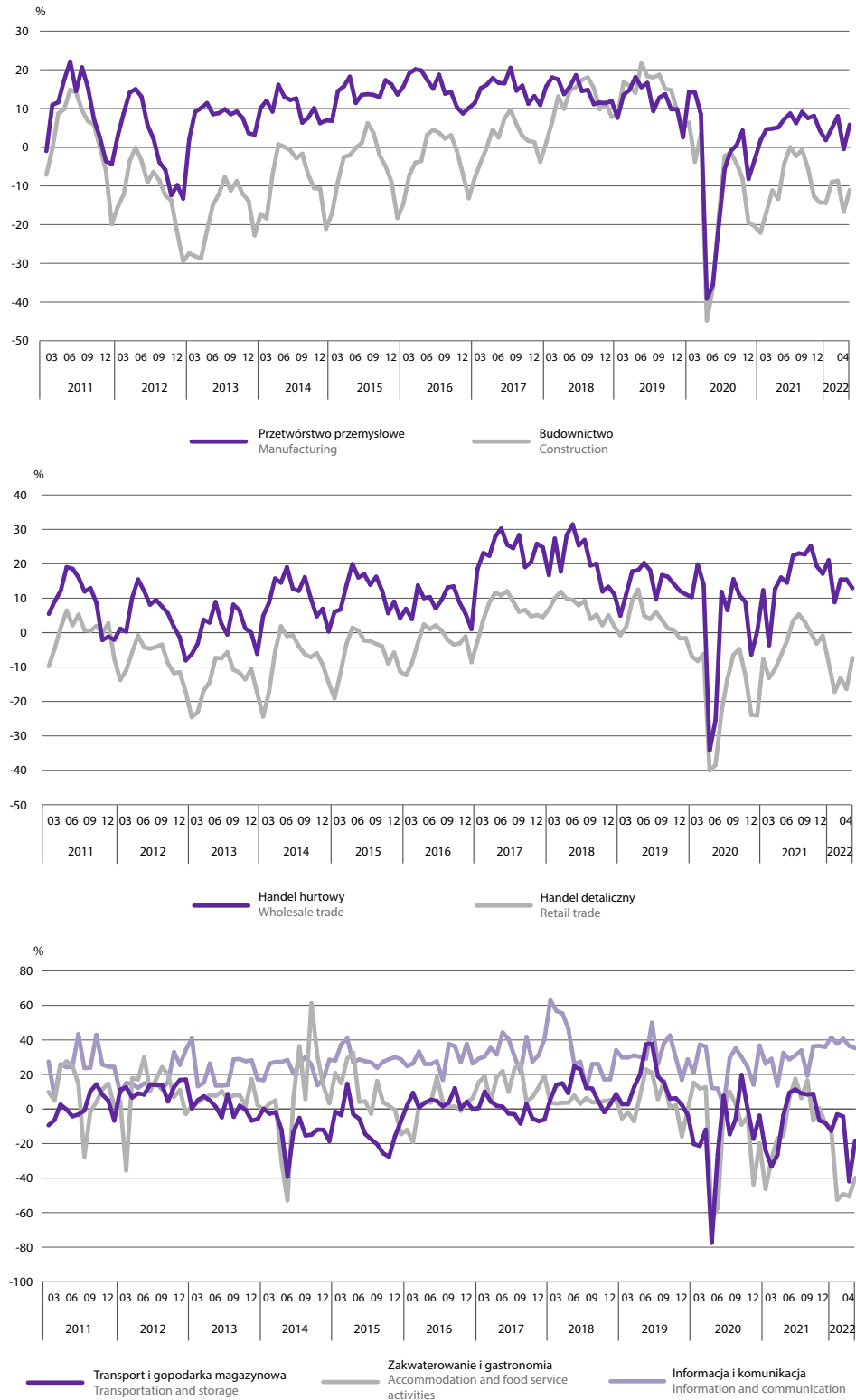
Koniunktura gospodarcza to całokształt wskaźników życia gospodarczego charakteryzujących stan gospodarki danego kraju lub rynku, pozwalających ocenić tendencje rozwojowe; koniunktura podlega wskaźnikom zależnym głównie od cyklu koniunkturalnego, a także innych czynników: regularnych (np. sezonowe wahania popytu i podaży) i nieregularnych (np. urodzaj lub nieurodzaj w rolnictwie, wzrost lub spadek popytu na dany towar na rynku krajowym lub zagranicznym, klęski żywiołowe).

Na wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w kwietniu 2022 r. znaczący wpływ miał m.in. wybuch wojny w Ukrainie oraz niekorzystne zmiany spowodowane epidemią koronawirusa COVID-19.

Tablica 30. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności
Table 30. General business climate indicator by kind of activity

Wyszczególnienie Specification	01 2011	01 2016	01 2020	01 2021	04 2022	04 2022 Polska Poland
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	-2,7	14,0	12,6	0,0	4,1	-11,5
Budownictwo Construction	-8,8	-16,3	4,6	-23,8	-12,8	-15,4
Handel hurtowy Wholesale trade	3,5	5,0	8,4	10,4	11,0	0,9
Handel detaliczny Retail trade	-11,7	-14,3	-8,8	-9,6	-9,3	-7,5
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	-13,3	-1,9	-24,1	-27,7	-22,1	-5,8
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and food service activities	6,0	-16,0	11,4	-50,1	-43,7	-4,0
Informacja i komunikacja Information and communication	23,6	21,0	17,2	22,4	31,4	14,1

Wykres 44. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności
 Chart 44. General business climate indicator by kind of activity

W województwie podkarpackim w kwietniu 2022 r. wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w przetwórstwie przemysłowym kształtował się na poziomie 4,1, podczas gdy w analogicznym okresie roku poprzedniego był on na poziomie 3,4.

Z kolei wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w budownictwie na Podkarpaciu w kwietniu 2022 r. kształtował się na poziomie minus 12,8, w kwietniu roku poprzedniego był on na poziomie minus 15,1.

Dla handlu hurtowego w kwietniu 2022 r. w województwie podkarpackim wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury kształtował się na poziomie 11,0, podczas gdy w kwietniu roku poprzedniego wskaźnik ten wynosił 14,1.

Z kolei dla handlu detalicznego w województwie podkarpackim wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w kwietniu 2022 r. kształtował się na poziomie ujemnym – minus 9,3, podobnie jak w analogicznym okresie roku poprzedniego, kiedy był on na poziomie minus 8,5.

Na Podkarpaciu w kwietniu 2022 r. wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury zarówno w transporcie i gospodarce magazynowej, jak i w zakwaterowaniu i gastronomii również przyjmowały wartości ujemne i kształtowały się one odpowiednio na poziomie minus 22,1 oraz minus 43,7. W analogicznym miesiącu roku poprzedniego oba wskaźniki także przyjmowały wartości ujemne (odpowiednio – minus 7,3 i minus 19,3).

W kwietniu 2022 r., wśród prezentowanych rodzajów działalności, najwyższą wartość przyjął wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w informacji i komunikacji, kształtując się na poziomie 31,4. W kwietniu roku poprzedniego wskaźnik ten wynosił 28,7.

W kwietniu 2022 r. w przetwórstwie przemysłowym na Podkarpaciu największy odsetek przedsiębiorców jako najbardziej znaczące bariery w prowadzeniu działalności wskazywał niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej – 59,3%. W kwietniu 2021 r. natomiast najczęściej wskazywanymi barierami były niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne (48,7%).

Odsetek przedsiębiorców nieodczuwających żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności w kwietniu 2022 r. kształtował się na poziomie 9,5% (w analogicznym okresie poprzedniego roku wynosił 7,2%).

Odsetek przedsiębiorców nieodczuwających żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności w budownictwie w kwietniu 2022 r. w województwie podkarpackim kształtował się na poziomie 3,7% (przed rokiem 1,7%).

Największe trudności napotymane przez przedsiębiorstwa zgłaszające bariery związane były z kosztami materiałów – 82,5% wskazań (w kwietniu ubiegłego roku – 55,1%), a następnie niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej – 75,7% (przed rokiem – 61,3%).

W handlu hurtowym odsetek przedsiębiorców nieodczuwających żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności w kwietniu 2022 r. kształtował się na poziomie 5,3%. W kwietniu roku poprzedniego natomiast wskaźnik ten wynosił 7,9%.

Największymi trudnościami napotykanymi przez przedsiębiorstwa były bariery związane z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej (76,8%). Przed rokiem bariery te zgłaszało 54,7% przedsiębiorstw.

W kwietniu 2022 r. na Podkarpaciu odsetek przedsiębiorców nieodczuwających żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności w handlu detalicznym kształtował się na poziomie 5,1%, podczas gdy przed rokiem było to 7,1%.

Spśród przedsiębiorstw zgłaszających występowanie barier najwięcej wskazywało na wysokość kosztów zatrudnienia – 66,4%, podobnie jak w kwietniu poprzedniego roku – 63,6%.

W kwietniu 2022 r. największe trudności napotymane przez przedsiębiorstwa zgłaszające bariery w prowadzeniu bieżącej działalności w transporcie i gospodarce magazynowej to niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej – 84,7%. Przed rokiem największymi barierami były niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (72,6%), a następnie wysokie koszty zatrudnienia (67,3%).

Podczas gdy w kwietniu 2022 r. 3,0% przedsiębiorstw nie odczuwało żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności, w kwietniu 2021 r. wskaźnik ten wynosił 1,1%.

Podobna sytuacja wystąpiła w zakwaterowaniu i gastronomii, gdzie odsetek przedsiębiorców nieodczuwających żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności w kwietniu 2022 r. kształtował się na poziomie 3,0%, natomiast w kwietniu 2021 r. wynosił on 2,2%. Największymi trudnościami w kwietniu 2022 r. napotykanymi przez przedsiębiorstwa zgłaszające bariery była niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (78,7%). W kwietniu roku poprzedniego odsetki te wynosiły 61,9%.

W informacji i komunikacji odsetek przedsiębiorców nieodczuwających żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności w kwietniu 2022 r. kształtował się na poziomie 8,4% (przed rokiem – 5,8%).

Największe trudności, na jakie napotykały przedsiębiorstwa zgłaszające bariery w prowadzeniu bieżącej działalności to niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej – 97,8% (w kwietniu ubiegłego roku – 89,8%), a następnie niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne – 97,3% (przed rokiem 88,3%).

6.3. Przedsiębiorczość

6.3. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

W końcu 2021 r. do rejestru REGON wpisanych było 196,5 tys. podmiotów gospodarki narodowej z terenu województwa podkarpackiego. Jest to o 8,2 tys., czyli o 4,3% więcej niż przed rokiem.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

W końcu 2021 r. do rejestru REGON wpisanych było 196,5 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tzn. osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z siedzibą na terenie województwa podkarpackiego oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zamieszkałych na tym terenie. W porównaniu z 2010 r. odnotowano wzrost o 28,8%. Podmioty z województwa podkarpackiego stanowiły 4,1% ogółu podmiotów zarejestrowanych w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej REGON. Zdecydowana większość podmiotów – 188,6 tys., tj. 96,0% – należała do sektora prywatnego, natomiast podmioty sektora publicznego, których było 5,3 tys., stanowiły 2,7%. W porównaniu z 2010 r. podmiotów sektora prywatnego było o 28,7% więcej, a publicznego o 13,1% mniej.

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej prowadziło działalność w zakresie sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 42,4 tys. (21,6% ogółu), następnie budownictwo – 31,4 tys. (16,0%), przetwórstwo przemysłowe – 18,4 tys. (9,4%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 17,8 tys. (9,1%).

Wśród podmiotów sektora publicznego najwięcej prowadziło działalność związaną z edukacją – 46,2% w 2021 r., następnie z obsługą rynku nieruchomości – 16,2%, administracją publiczną i obroną narodową; obowiązkowymi zabezpieczeniami społecznymi – 11,8% oraz opieką zdrowotną i pomocą społeczną – 9,5%.

Wśród podmiotów sektora prywatnego zdecydowaną większość – 78,1% – stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, których było 147,3 tys. W porównaniu z rokiem 2010 odnotowano wzrost o 24,2%. W 2010 r. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą było 118,6 tys. i stanowiły 81,0% podmiotów sektora prywatnego.

Osoby fizyczne prowadziły działalność gospodarczą głównie w zakresie sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 23,0%, następnie budownictwo – 19,2%, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 10,1% oraz przetwórstwo przemysłowe – 10,0%. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą 99,2% stanowiły mikroprzedsiębiorstwa, tzn. podmioty o liczbie pracujących do 9 osób.

Tablica 31. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON

Table 31. Entities of the national economy in the REGON register

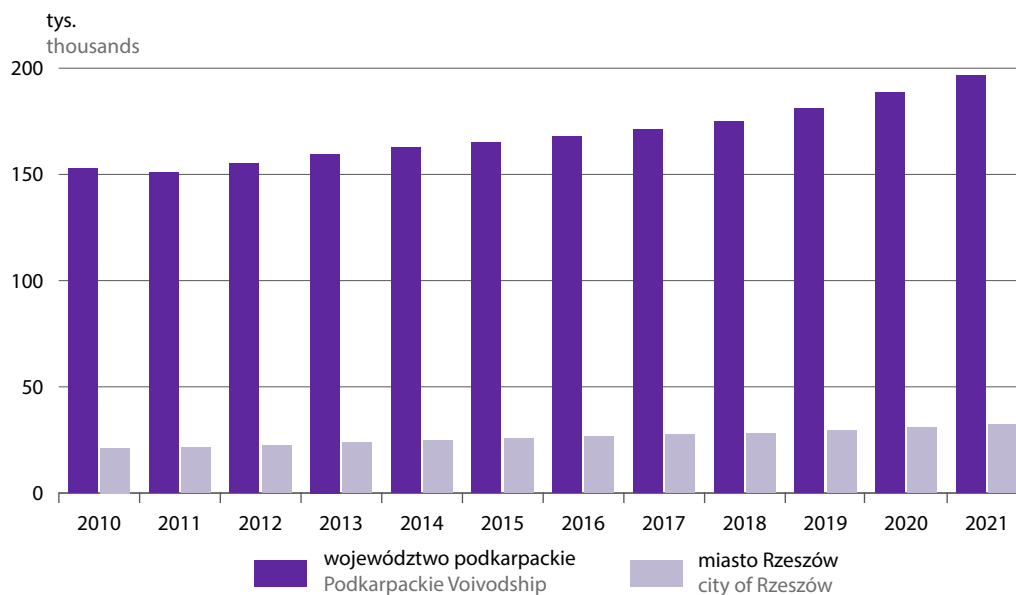
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
Ogółem Total	152618	165155	188360	196532	4,1
sektor publiczny public sector	6086	5994	5292	5290	4,7
sektor prywatny private sector	146532	158141	180857	188623	4,1
Z liczby ogółem: of total number:					
Spółki Partnerships and companies	17082	22789	27158	28351	3,2
Fundacje Foundations	256	460	761	851	2,7
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organizations	5610	6846	7235	7366	6,0
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	118618	122549	140707	147271	4,3

Wykres 45. Podmioty gospodarki narodowej

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 45. Entities of the national economy

As of 31 December

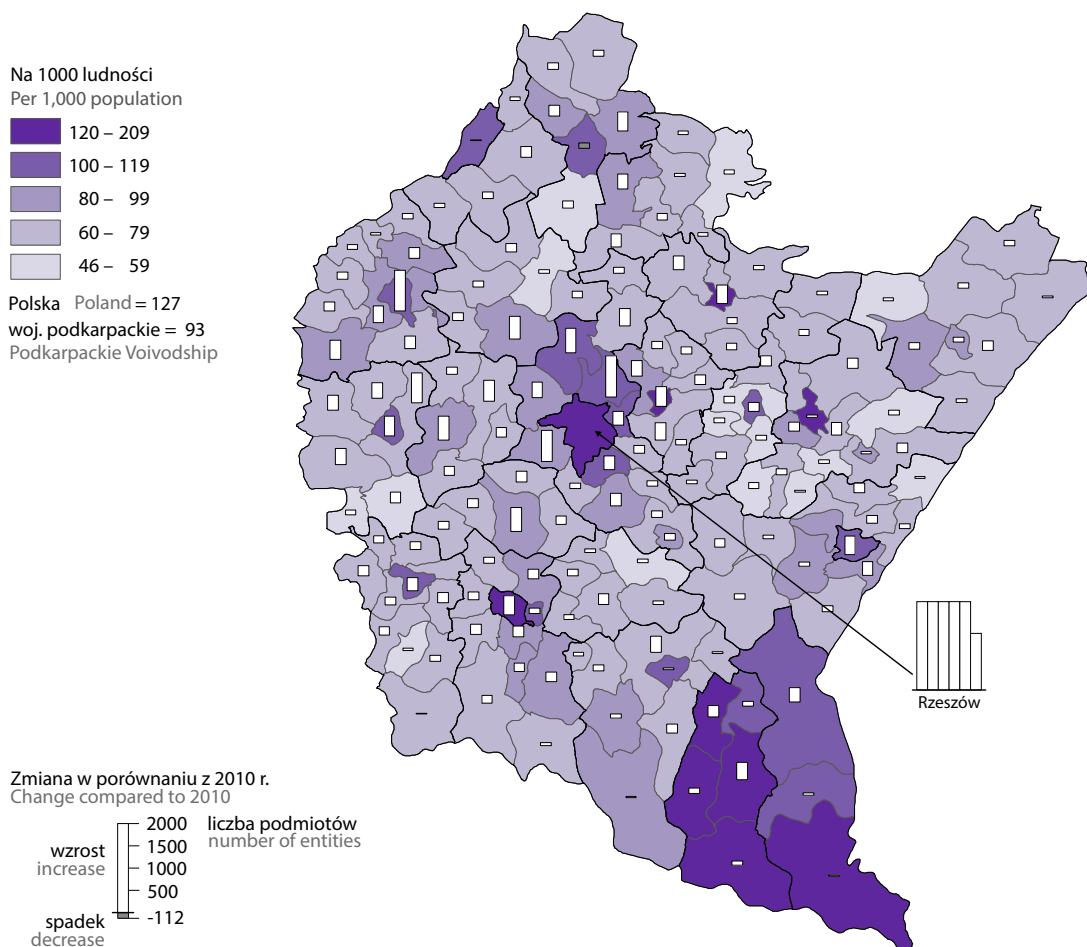
W 2021 r. w województwie podkarpackim na 1000 ludności przypadały 93 podmioty gospodarki narodowej (przed rokiem 89), podczas gdy w kraju 127 (przed rokiem 122). Najwięcej podmiotów, w przeliczeniu na 1000 ludności zarejestrowanych było w Rzeszowie – 163 (przed rokiem 156), następnie w Krośnie – 128 (125), Przemyślu – 115 (112) i Tarnobrzegu – 113 (109) oraz w powiecie leskim – 137 (131) i bieszczadzkim – 120 (113), a najmniej w powiecie brzozowskim – 68 (66), następnie w przemyskim – 70 (67) i przeworskim – 71 (67).

Mapa 39. Podmioty gospodarki narodowej w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 39. Entities of the national economy in 2021

As of 31 December

W 2021 r. zarejestrowano 16,5 tys. nowych podmiotów gospodarki narodowej, w tym 14,1 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 1,7 tys. spółek handlowych. Najwięcej nowych podmiotów zarejestrowano w sekcjach: budownictwo – 4,1 tys. (24,9% ogółu nowo zarejestrowanych) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 2,7 tys. (16,1%), a także działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 1,5 tys. (9,0%). W porównaniu z 2020 r. nowych podmiotów zarejestrowano o 2307 (o 16,3%) więcej.

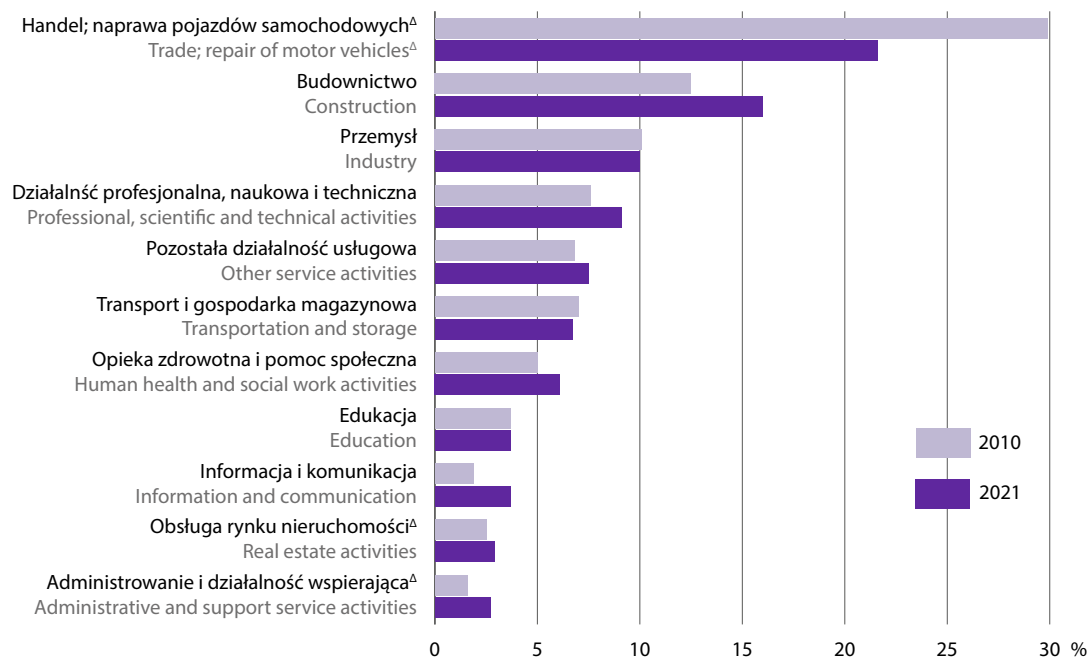
W omawianym roku z rejestru REGON wyrejestrowano 7,9 tys. podmiotów, w tym 7,0 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 467 spółek handlowych. Najwięcej podmiotów wykreślono w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 1,9 tys. (24,3% ogółu wyrejestrowanych), następnie w budownictwie – 1,7 tys. (21,3%) oraz w przetwórstwie przemysłowym – 706 (8,9%). W porównaniu z rokiem 2020 wyrejestrowano o 1381 (o 21,2%) więcej podmiotów.

Wykres 46. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 46. Entities of the national economy by selected PKD sections

As of 31 December

W końcu 2021 r. było 17,5 tys. spółek handlowych (ponad 2 razy więcej niż w 2010 r.) i stanowiły one 8,9% ogólnej liczby podmiotów w województwie, podczas gdy w 2010 r. – 4,9%. Zdecydowaną większość spółek handlowych stanowiły spółki handlowe kapitałowe – 14,8 tys. (84,6% ogółu spółek handlowych) i były to głównie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – 14,5 tys. Spośród spółek handlowych osobowych, których było 2,7 tys. (15,4%), najchętniej wybieraną formą prawną były spółki jawne – 1,5 tys. (8,4% ogółu spółek handlowych) oraz komandytowe – 1,0 tys. (6,0%).

W końcu grudnia 2021 r. liczba zarejestrowanych spółek cywilnych wyniosła 10,7 tys., podobnie jak przed rokiem. Największy ich wzrost odnotowano w powiatach: kolbuszowskim (o 4,1%), dębickim (o 2,1%), lubaczowskim (o 1,9%). Natomiast największy spadek odnotowano w mieście Przemyśle (o 1,7%) oraz powiatach niżańskim (o 1,4%) i leskim (o 1,1%). W porównaniu z rokiem 2010 spółek cywilnych było o 1231 (o 13,0%) więcej, natomiast ich udział w ogólnej liczbie podmiotów w województwie podkarpackim zmniejszył się z 6,2% do 5,5%.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. zarejestrowanych było 7366 stowarzyszeń i organizacji społecznych, co oznacza wzrost o 1,8% w stosunku do roku poprzedniego. Największy wzrost zanotowano w powiatach: lubaczowskim (o 4,4%), przeworskim i jasielskim (po 2,9%), sanockim (o 2,8%). Natomiast spadek odnotowano tylko w powiecie kolbuszowskim (o 0,6%). W porównaniu z rokiem 2010 było ich o 31,3% więcej.

Wzrost odnotowano również w liczbie zarejestrowanych fundacji (w skali roku o 11,8%) i w końcu grudnia 2021 r. wyniosła ona 851. Największy wzrost miał miejsce w powiecie niżańskim (o 41,7%), następnie w krośnieńskim (o 38,9%) i przeworskim (o 37,5%). Natomiast spadek liczby fundacji nie wystąpił w żadnym powiecie. Liczba fundacji wzrosła z 256 w 2010 r. do 851 w 2021 r., czyli o 332,4%.

W województwie podkarpackim zarejestrowanych było 545 spółdzielni, tj. o 1,3% mniej w porównaniu do poprzedniego roku. Spadek dotyczył powiatów: stalowowolskiego (o 18,7%), krośnieńskiego i łańcuckiego (po 10,5%). Wzrost odnotowano w powiatach: leżajskim (o 20,0%), tarnobrzeskim (o 12,5%), dębickim (o 3,8%). Liczba spółdzielni zmalała z 731 w 2010 r. do 545 w 2021 r., czyli o 25,4%.

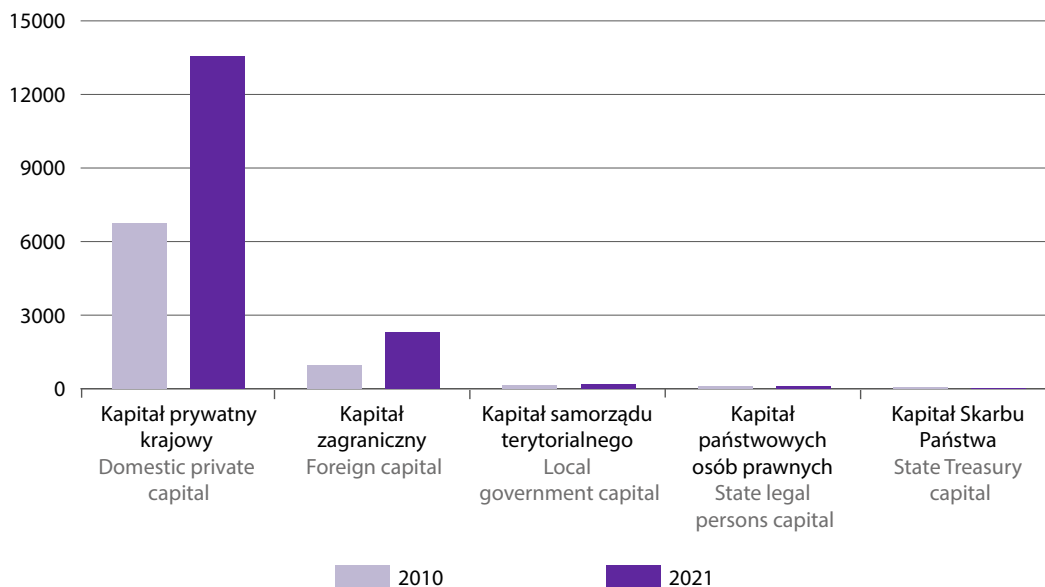
W grupie spółek handlowych, według rodzaju kapitału, spółek państwowych osób prawnych było 92 (w porównaniu z 2020 r. wzrost o 8,2%), spółek z kapitałem prywatnym krajowym 13555 (wzrost o 6,4%), spółek z kapitałem zagranicznym 2292 (wzrost o 2,9%), a spółek z udziałem samorządu terytorialnego było 168 (wzrost o 1,8%). Natomiast spadek nastąpił w spółkach Skarbu Państwa, których było 31 (spadek o 3,1%).

Wykres 47. Spółki handlowe według rodzaju kapitału

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 47. Commercial companies by type of capital

As of 31 December

Sumy danych wg rodzajów kapitału nie równają się ich ogólnej liczbie, ponieważ spółki o mieszanym kapitale występują w dwóch lub więcej pozycjach, zależnie od rodzajów kapitału zaangażowanego w spółce. W podziale według rodzaju kapitału – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

Sums of data by type of capital do not equal their total number, since companies of mixed capital appear in two or more entries, depending on the types of the capital invested in the company. In the division by type of capital excluding entities for which the information about form of ownership does not exist in the REGON register.

Biorąc pod uwagę liczbę spółek handlowych, to największy wzrost w porównaniu z 2010 r. zanotowano w spółkach z udziałem zagranicznym (o 128,7%), następnie z udziałem prywatnym krajowym (o 100,7%) oraz z udziałem samorządu terytorialnego (o 23,5%). Spadek w stosunku do roku 2010 zanotowano w przypadku spółek z udziałem Skarbu Państwa (o 49,2%) oraz z kapitałem państwowych osób prawnych (o 20,7%).

W przypadku liczby spółek z kapitałem prywatnym krajowym we wszystkich powiatach wystąpił wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim, największy: w strzyżowskim (o 26,1%), następnie w bieszczadzkiem i leskim (po 14,5%), niżańskim (o 10,7%), w miastach na prawach powiatu: Przemyślu (o 8,9%), Tarnobrzegu i Krośnie (po 5,8%) oraz w Rzeszowie (o 4,8%).

Wśród spółek z kapitałem zagranicznym największy wzrost wystąpił w powiecie strzyżowskim (o 25,0%), następnie niżańskim (o 20,0%) i przeworskim (o 13,9%), natomiast największy spadek zaobserwowano w powiecie kolbuszowskim (o 20,0%), kolejno w jasielskim (o 19,0%) i brzozowskim (o 10,0%).

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

Research and development as well as innovation activity

W 2020 r. nakłady na działalność badawczą i rozwojową w województwie podkarpackim w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły o 7,6%. Wartość nakładów wewnętrznych na B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się natomiast o 7,6%.

W województwie podkarpackim w 2020 r. udział przedsiębiorstw zarówno przemysłowych, jak i usługowych, które wprowadziły innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych uległ zwiększeniu w porównaniu z rokiem poprzednim.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

W 2020 r. nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową w województwie podkarpackim wyniosły 1154,9 mln zł, co stanowiło 3,6% nakładów na B+R w kraju. Na Podkarpaciu w odniesieniu do roku poprzedniego wartość nakładów wzrosła o 7,6%. Na przestrzeni lat 2010–2020 kwota nakładów wewnętrznych na działalność B+R ulegała wahaniom, natomiast w stosunku do roku 2010 jej wartość zwiększyła się ponad 2-krotnie.

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)

Table 32. Intramural expenditure^a on research and development by source of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	508,3	908,9	1073,2	1154,9
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	128,3	207,2	324,1	347,9
Przedsiębiorstw Business enterprise	244,1	579,5	656,5	698,0
Szkolnictwa wyższego Higher education	.	4,3	.	.
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	.	0,8	.	.
Zagranica Rest of the world	132,2	117,0	88,5	92,4

a Bez amortyzacji środków trwałych.

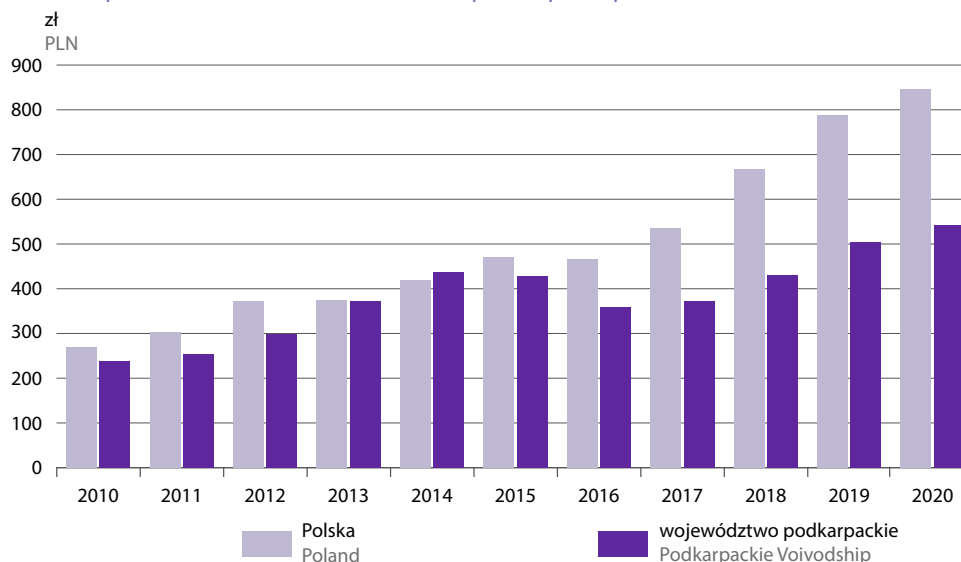
a Excluding depreciation of fixed assets.

Wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie podkarpackim w 2020 r. wyniosła 543 zł, podczas gdy w kraju wskaźnik ten osią-

gnął wartość 845 zł. W porównaniu z 2019 r. w województwie wartość nakładów wewnętrznych na B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca zwiększyła się o 7,6%, natomiast w porównaniu z rokiem 2010 – wzrosła ponad 2-krotnie.

Wykres 48. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca

Chart 48. Intramural expenditure^a on research and development per capita

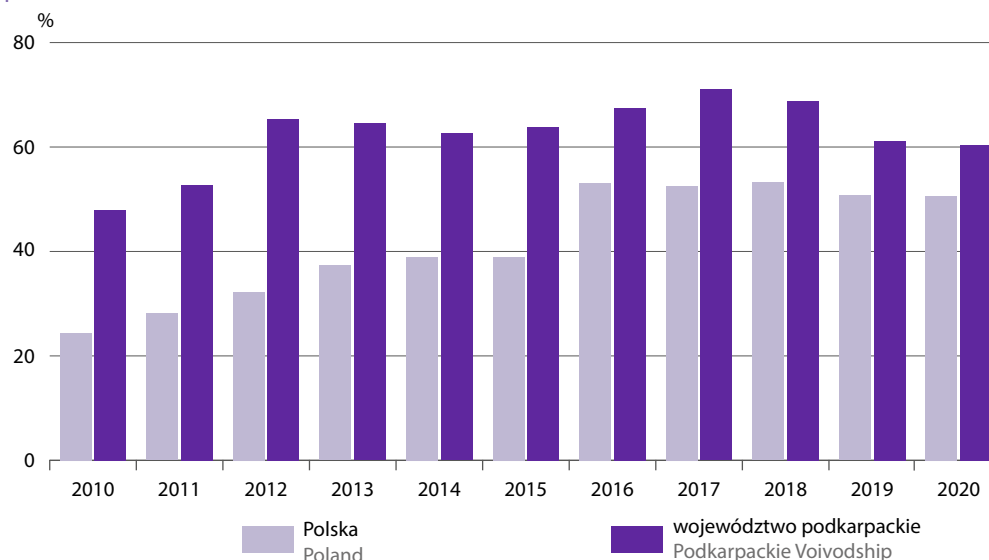

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

W 2020 r. w województwie podkarpackim udział nakładów wewnętrznych na B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R ogółem wyniósł 60,4%, podczas gdy w kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 50,6%. W porównaniu z 2010 r. na Podkarpaciu udział ten wzrósł o 12,4 p.proc., natomiast w stosunku do 2019 r. obniżył się o 0,8 p.proc.

Wykres 49. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

Chart 49. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

W 2020 r. w województwie podkarpackim środki wewnętrzne były przeważającym źródłem finansowania działalności B+R. Ich wartość wyniosła 676,3 mln zł i stanowiła 58,6% nakładów wewnętrznych na działalność B+R. Wartość nakładów finansowanych ze środków zewnętrznych wyniosła natomiast 478,6 mln zł. W porównaniu z rokiem 2019 zwiększeniu uległa zarówno wartość nakładów finansowanych ze środków wewnętrznych, jak i zewnętrznych.

Tablica 33. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)
Table 33. Intramural expenditures^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020	2020 Polska Poland
	w mln zł in PLN millions			
Ogółem Total	916,6	1073,2	1154,9	3,6
nakłady finansowane ze środków: expenditures financed by:				
Wewnętrznych Internal funds	626,4	647,4	676,3	4,1
Zewnętrznych External funds	290,2	425,8	478,6	3,0
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	223,5	323,1	.	.

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

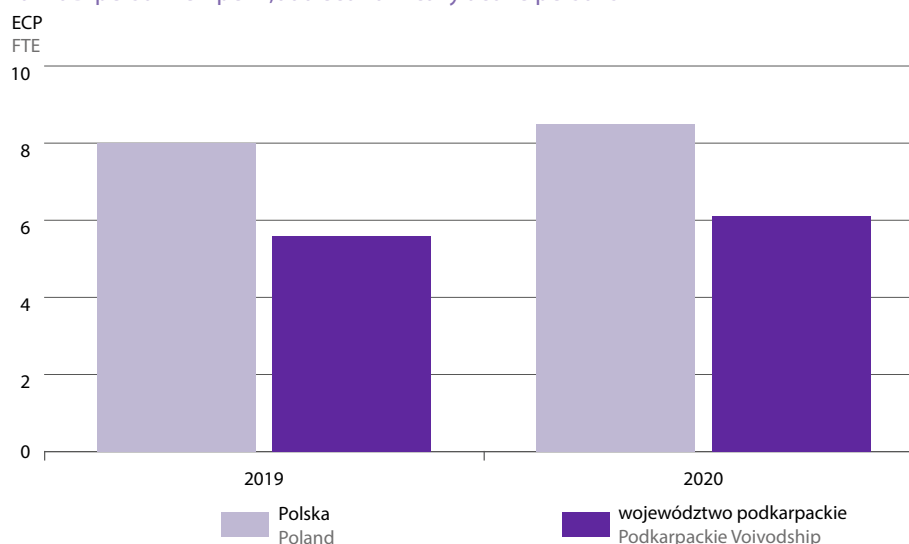
Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (ECP) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden EPC oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

W 2020 r. liczba personelu wewnętrznego zaangażowanego w działalność B+R w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) wyniosła 5375,3 i w stosunku do 2019 r. wzrosła o 10,0%. W 2020 r. personel wewnętrzny w ekwiwalentach pełnego czasu pracy w działalności B+R w województwie podkarpackim stanowił 3,7% personelu wewnętrznego zaangażowanego w działalność B+R w kraju.

Personel wewnętrzny B+R (mierzony w EPC) na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2020 r. na Podkarpaciu wyniósł 6,1. Dla kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 8,5. W porównaniu z rokiem 2019 wartość tego wskaźnika w województwie podkarpackim wzrosła o 8,9%, podczas gdy w Polsce o 6,3%.

Wykres 50. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b
 Chart 50. Internal R&D personnel^a per 1,000 economically active persons^b

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) — przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) — annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W 2020 r. w województwie podkarpackim było 3730,3 pracowników naukowo-badawczych (mierzonych w ekwiwalentach pełnego czasu pracy) i stanowili oni 3,6% badaczy w kraju. W porównaniu z rokiem 2019 liczba badaczy w województwie wzrosła o 8,3%, podczas gdy w kraju wzrost ten wyniósł 4,4%.

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W latach 2018–2020 w województwie podkarpackim 35,4% przedsiębiorstw przemysłowych wprowadziło innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych. W porównaniu z okresem 2017–2019 udział ten w przedsiębiorstwach przemysłowych zwiększył się o 11,6 p.proc. W kraju udział przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych w latach 2018–2020 wyniósł 31,5%.

Udział przedsiębiorstw usługowych, które wprowadziły w latach 2018–2020 innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych wyniósł na Podkarpaciu 20,5%. W Polsce wskaźnik ten w badanym okresie wyniósł 30,8%. W porównaniu z okresem 2017–2019 na Podkarpaciu udział przedsiębiorstw usługowych, które wprowadziły w latach 2018–2020 innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych zwiększył się o 9,0 p.proc.

Na Podkarpaciu najwyższy udział przedsiębiorstw innowacyjnych w grupie przedsiębiorstw przemysłowych w 2020 r. odnotowano w dziale: produkcja wyrobów tekstylnych (77,8%), następnie w produkcji pozostałego sprzętu transportowego (66,7%) oraz w produkcji podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych (60,0%). Z kolei w grupie przedsiębiorstw z sektora usług najwyższy udział przedsiębiorstw innowacyjnych odnotowano w dziale: działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne (85,7%), następnie w działalności związanej z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana (76,2%) i w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (62,3%).

W 2020 r. nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych w województwie podkarpackim wyniosły 1615,2 mln zł, natomiast w grupie przedsiębiorstw z sektora usług – 619,8 mln zł. W porównaniu z rokiem 2019 wartość nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych wzrosła o 15,0%, z kolei w przedsiębiorstwach usług wartość ta zmniejszyła się o 18,9%.

Tablica 34. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji
Table 34. Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2008–2010	2013–2015	2017–2019	2018–2020	2018–2020 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises which introduced product or business process ^a innovations	20,7	17,3	23,8	35,4	31,4
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	14,7	11,5	20,0	22,6	18,4
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	15,6	13,4	18,6	27,8	26,3
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises which introduced product or business process ^a innovations	13,8	11,2	11,5	20,5	30,8
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	7,9	4,8	8,5	8,6	12,1
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	10,9	10,2	9,2	20,4	27,6

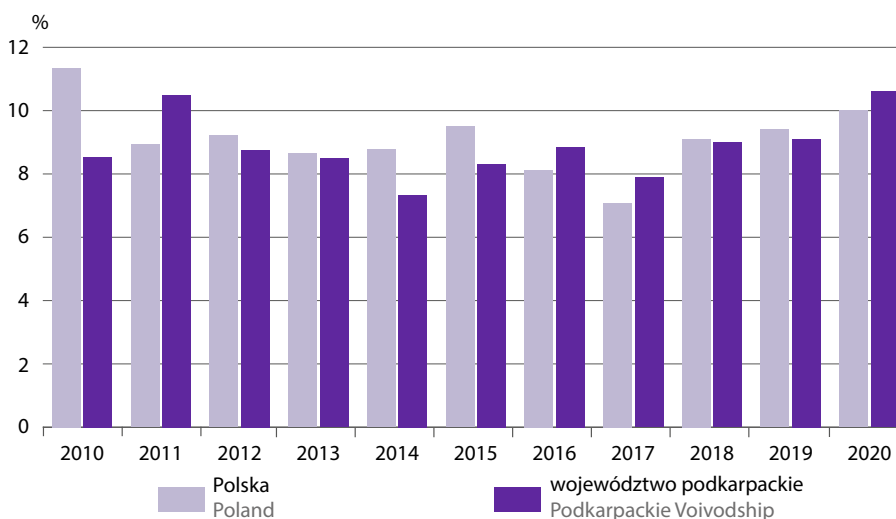
a W latach 2008–2010, 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.

a In the years 2008–2010, 2013–2015 the data relate to process innovations.

W województwie podkarpackim w 2020 r. udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2018–2020 w przychodach ze sprzedaży ogółem wyniósł 10,6%, podczas gdy w kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 10,0%. W porównaniu z rokiem 2010 wartość tego udziału na Podkarpaciu zwiększyła się o 2,1 p.proc., podczas gdy w kraju w analogicznym okresie odnotowano spadek o 1,3 p.proc.

Wykres 51. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

Chart 51. Share of revenues of industrial enterprises from sale of new or improved products in total revenues from sales

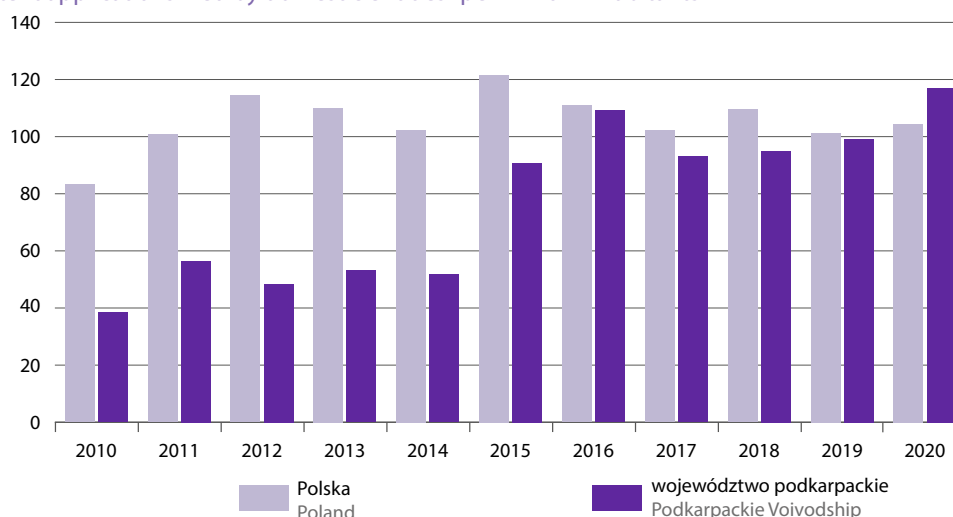

W Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 r. dokonano 249 zgłoszeń wynalazków przez podmioty krajowe z terenu województwa podkarpackiego. W porównaniu z rokiem 2010 liczba zgłoszonych wynalazków wzrosła w województwie ponad 3-krotnie. W Polsce dokonano 4008 zgłoszeń wynalazków przez podmioty krajowe. W 2020 r. przyznano w Urzędzie Patentowym RP 111 patentów na wynalazki zgłoszone przez podmioty krajowe z województwa podkarpackiego, tj. prawie 3,5-krotnie więcej niż w 2010 r. W kraju w roku 2020 udzielono 2260 patentów.

W 2020 r. w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej zgłoszone zostały przez podmioty krajowe z województwa podkarpackiego 34 wzory użytkowe, tj. o 4 więcej niż w 2019 r. Udzielonych natomiast zostało 26 praw ochronnych, tj. o 8 mniej niż w 2019 r. W kraju w 2020 r. odnotowano 793 zgłoszenia wzorów użytkowych dokonane przez podmioty krajowe, a także udzielono 533 prawa ochronne.

Wykres 52. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców

Chart 52. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

W 2020 r. w województwie podkarpackim wskaźnik przedstawiający liczbę wynalazków zgłoszonych w Urzędzie Patentowym RP w przeliczeniu na milion mieszkańców wyniósł 117,1. W Polsce wskaźnik ten był niższy i wyniósł 104,5.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Use of information and communication technologies in enterprises

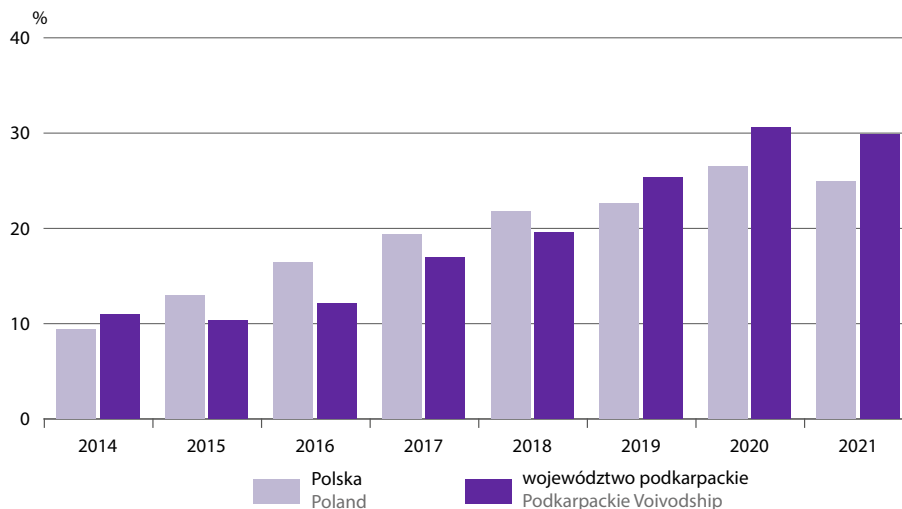
W 2021 r. w województwie podkarpackim wzrósł udział przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu szerokopasmowego, a także odsetek przedsiębiorstw, które otrzymywały zamówienia przez sieci komputerowe. Zwiększył się także udział przedsiębiorstw kupujących usługi w chmurze, jak również przedsiębiorstw wykorzystujących media społecznościowe oraz urządzenia lub systemy Internetu rzeczy. Zmniejszeniu uległ natomiast odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących w swojej działalności otwarte dane publiczne.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

W 2021 r. w województwie podkarpackim 98,8% (w kraju 98,5%) przedsiębiorstw posiadało szerokopasmowy dostęp do Internetu. W porównaniu z rokiem 2020 na Podkarpaciu udział takich przedsiębiorstw zwiększył się o 1,0 p.proc. 74,4% przedsiębiorstw w województwie wyposażało swoich pracowników w urządzenia przenośne pozwalające na mobilny dostęp do Internetu (w kraju wskaźnik ten wyniósł 78,6%).

W województwie podkarpackim w 2021 r. 85,7% przedsiębiorstw korzystało ze stałych szerokopasmowych połączeń internetowych (o 1,2 p.proc. więcej niż w roku 2020). Przedsiębiorstwa najczęściej (29,9%) były wyposażone w stałe łącza o prędkości przynajmniej 30, ale mniej niż 100 Mbit/s – w Polsce 24,9%. Istotny (26,1%) był także udział przedsiębiorstw, którym operatorzy dostarczali prędkość przynajmniej 100, ale mniej niż 500 Mbit/s; w kraju 26,5%.

Wykres 53. Przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu^a
Chart 53. Enterprises connected to the Internet via broadband^a

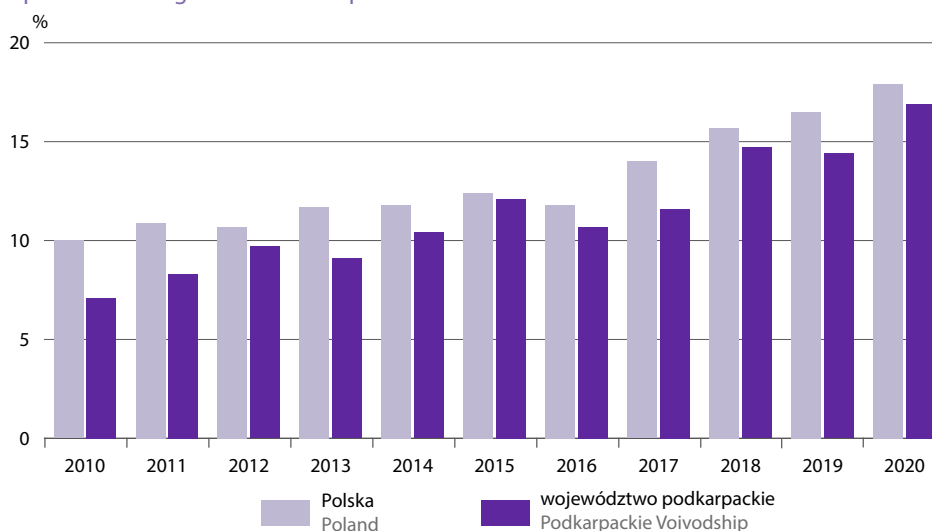

^a Dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s.
^a Internet access at 30–100 Mbit/s.

Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI. Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

W 2020 r. na Podkarpaciu 16,9% przedsiębiorstw otrzymywało zamówienia przez sieci komputerowe. Na przestrzeni lat 2010–2019 wskaźnik ten ulegał wahaniom, jednak w 2020 r. w porównaniu z rokiem 2019 jego wartość wzrosła o 2,5 p.proc. W kraju udział przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe w 2020 r. wyniósł 17,9% i w porównaniu z rokiem 2019 zwiększył się o 1,4 p.proc.

Wykres 54. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Chart 54. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne – dane wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

W województwie podkarpackim 16,6% przedsiębiorstw wykorzystywało w 2020 r. w swojej działalności otwarte dane publiczne, podczas gdy w kraju udział ten wynosił 17,3%. W porównaniu z rokiem 2019 wartość tego wskaźnika zmniejszyła się o 1,6 p.proc. na Podkarpaciu i o 0,2 p.proc. w Polsce.

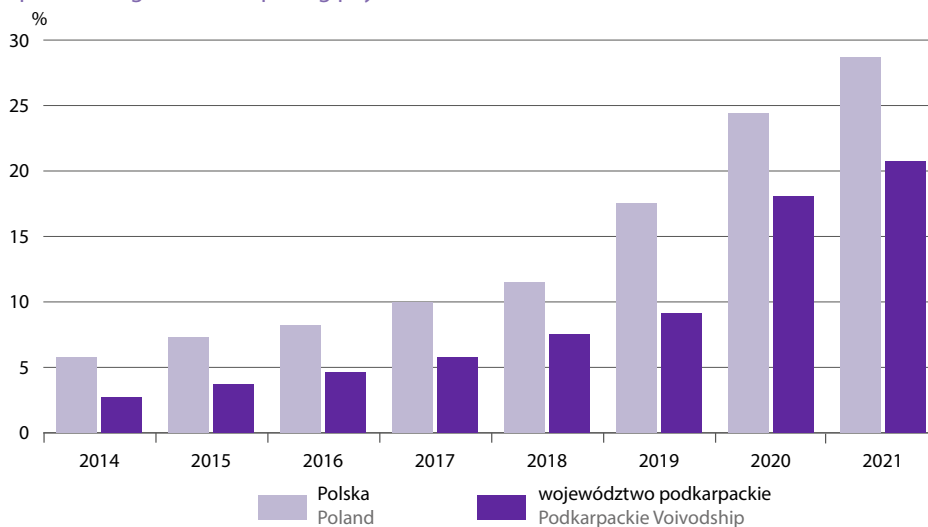
Pod pojęciem **chmury obliczeniowej** rozumie się korzystanie ze skalowalnych usług ICT za pomocą Internetu. Usługi mogą obejmować dostęp do oprogramowania, korzystanie z określonej mocy obliczeniowej, przechowywanie danych. Wymienione usługi:

- dostarczane są przy wykorzystaniu serwerów usługodawcy,
- mogą być skalowalne w górę lub w dół (skalować można na przykład liczbę użytkowników czy też ilość przechowywanych danych),
- mogą być zmieniane lub dostosowywane na własne żądanie, to znaczy bez konieczności ingerencji usługodawcy,
- podlegają płatności w formie stałego abonamentu lub opłaty elastycznej, skalkulowanej na podstawie ilości i rodzaju zakupionych usług.

W 2021 r. w województwie podkarpackim 20,7% przedsiębiorstw kupowało usługi w chmurze obliczeniowej, podczas gdy w kraju udział ten wynosił 28,7%. W porównaniu z rokiem 2020 wartość tego wskaźnika na Podkarpaciu wzrosła o 2,6 p.proc., natomiast w porównaniu z 2014 r. wzrost wyniósł 18,0 p.proc. W kraju wskaźnik ten zwiększył się odpowiednio o 4,3 i 22,9 p.proc.

Wykres 55. Przedsiębiorstwa korzystające z płatnych usług w chmurze obliczeniowej

Chart 55. Enterprises using cloud computing payed services

Określenie **Internet rzeczy (IoT)** odnosi się do urządzeń lub systemów, nazywanych potocznie „inteligentnymi”, połączonych ze sobą za pośrednictwem Internetu. Zbierają one dane i wymieniają je między sobą; mogą być kontrolowane lub monitorowane przez Internet.

Przykładami takich urządzeń (systemów) są:

- inteligentne liczniki, inteligentne oświetlenie, inteligentne termostaty stosowane w celu optymalizacji zużycia energii,
- w przedsiębiorstwie – etykiety RFID umieszczane wewnątrz produktu umożliwiające jego śledzenie, czujniki śledzące ruch i stan techniczny pojazdów.

W 2021 r. w województwie podkarpackim 18,3% przedsiębiorstw wykorzystywało urządzenia lub systemy Internetu rzeczy (o 5,9 p.proc. więcej niż przed rokiem). W kraju odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących urządzenia lub systemy Internetu rzeczy wyniósł 18,7% i w porównaniu z 2020 r. odnotował wzrost o 2,1 p.proc.

Wykorzystywanie mediów społecznościowych odnosi się do korzystania przez przedsiębiorstwo z aplikacji opartych o technologie internetowe lub platformy komunikacyjne do łączenia, tworzenia i wymiany treści online z klientami, dostawcami i partnerami lub wewnątrz przedsiębiorstwa.

W 2021 r. w województwie podkarpackim 39,5% przedsiębiorstw wykorzystywało w swojej działalności media społecznościowe (o 11,3 p.proc. więcej niż w roku 2019). W kraju odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących media społecznościowe wyniósł 45,6% i w porównaniu z 2019 r. odnotował wzrost o 9,0 p.proc.

- **ERP** (ang. Enterprise Resource Planning) – rodzaj oprogramowania wspomagającego wymianę informacji między różnymi działami przedsiębiorstwa (np. działem produkcji, księgowością, działem sprzedaży).
- **CRM** (ang. Customer Relationship Management) – rodzaj oprogramowania służącego do zarządzania informacjami o klientach. Oprogramowanie umożliwia m.in. przechowywanie danych kontaktowych klientów, tworzenie historii kontaktów z klientem, przygotowanie indywidualnych ofert sprzedażowych.

W województwie podkarpackim w 2021 r. 27,8% przedsiębiorstw wykorzystywało oprogramowanie wspomagające wymianę informacji między różnymi działami przedsiębiorstwa (ERP) – o 1,1 p.proc. mniej niż w 2019 r. W kraju odsetek ten wyniósł 31,9% i w porównaniu z 2019 r. odnotowano wzrost o 3,4 p.proc.

W województwie podkarpackim w 2021 r. 25,2% przedsiębiorstw wykorzystywało oprogramowanie CRM do zarządzania informacjami o klientach pozwalające na zbieranie i przechowywanie informacji o nich. W kraju udział ten wynosił 31,7%. W porównaniu z rokiem 2019 w województwie odnotowano spadek o 3,4 p.proc., natomiast w kraju wzrost o 0,8 p.proc.

Sytuacja pandemiczna, a także rozporządzenia i zalecenia z nią związane spowodowały, że 2020 r. stanowił duże wyzwanie pod względem organizacji pracy w przedsiębiorstwach. Wielu pracodawców zdecydowało się wprowadzić dla swoich pracowników pracę w formie zdalnej.

W 2020 r. w województwie podkarpackim w 15,4% przedsiębiorstw wzrósł odsetek pracowników posiadających zdalny dostęp do poczty elektronicznej przedsiębiorstwa. Z kolei w 17,2% przedsiębiorstw wzrósł odsetek pracowników posiadających zdalny dostęp do aplikacji lub systemów przedsiębiorstwa innych niż poczta elektroniczna. W kraju odsetki te wyniosły odpowiednio 18,1% i 20,5%.

W 19,4% przedsiębiorstw w województwie podkarpackim wzrosła liczba spotkań zdalnych prowadzonych za pośrednictwem komunikatorów internetowych (np. Skype, Zoom). W Polsce udział ten wyniósł 29,4%.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

W 2021 r. w województwie podkarpackim wyniki finansowe, osiągnięte przez 797 badanych przedsiębiorstw niefinansowych o liczbie pracujących powyżej 49 osób, były korzystniejsze niż uzyskane w poprzednim roku, z wyjątkiem wyniku na operacjach finansowych oraz na pozostałej działalności operacyjnej. Wyższy wzrost przychodów z całokształtu działalności, przy nieco niższym wzroście kosztów ich uzyskania wpłynął na poprawę wskaźnika poziomu kosztów. Wyższe były wskaźniki rentowności, natomiast niższe płynności finansowej.

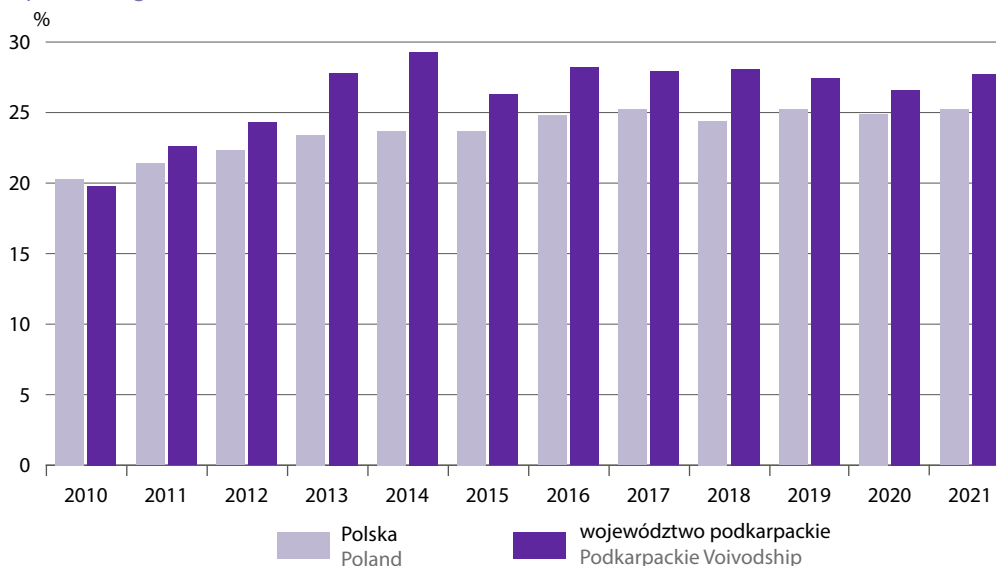
Przychody z całokształtu działalności w 2021 r. osiągnęły wartość 121821,4 mln zł i były o 20,8% wyższe niż w 2020 r. (wzrosły zarówno w porównaniu z 2010 r. – o 95,1%, jak i z 2015 r. – o 43,6%). Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zwiększyły się o 22,9% i osiągnęły wartość 119182,4 mln zł. Wzrost przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów notowano m.in. w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa (o 29,9%), przetwórstwo przemysłowe (o 28,6%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 24,6%) oraz budownictwo (o 11,6%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnętrzną dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych na eksport w 2021 r. wyniosły 33048,5 mln zł i były wyższe o 28,3% od osiągniętych w 2020 r. Udział tych przychodów w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu badanych podmiotów wzrósł z 26,6% do 27,7%. W strukturze przychodów ze sprzedaży na eksport, przychody ze sprzedaży produktów stanowiły 89,0%, a ze sprzedaży towarów i materiałów – 11,0%.

Wykres 56. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Chart 56. Share of revenue from sale of products, goods and materials for export in total revenue from sale of products, goods and materials

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności w 2021 r. wyniosły 115099,0 mln zł i były wyższe o 20,4% od poniesionych w 2020 r. (wzrosły zarówno w porównaniu z 2010 r. – o 93,2%, jak i z 2015 r. – o 41,5%).

W strukturze rodzajowej kosztów, gdzie koszty ogółem w 2021 r. wyniosły 64304,1 mln zł, zużycie materiałów i energii stanowiło 53,0%, usługi obce – 17,1%, wynagrodzenia – 16,2%, amortyzacja – 4,9%, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia – 3,7%, podatki i opłaty 3,3%, a pozostałe koszty – 1,8%.

Koszty sprzedanych produktów oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów zwiększyły się o 20,3% i osiągnęły wartość 112503,8 mln zł. Wzrosty odnotowano m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 28,7%), przetwórstwie przemysłowym (o 26,4%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 24,1%) oraz w budownictwie (o 12,8%).

Wyniki finansowe:

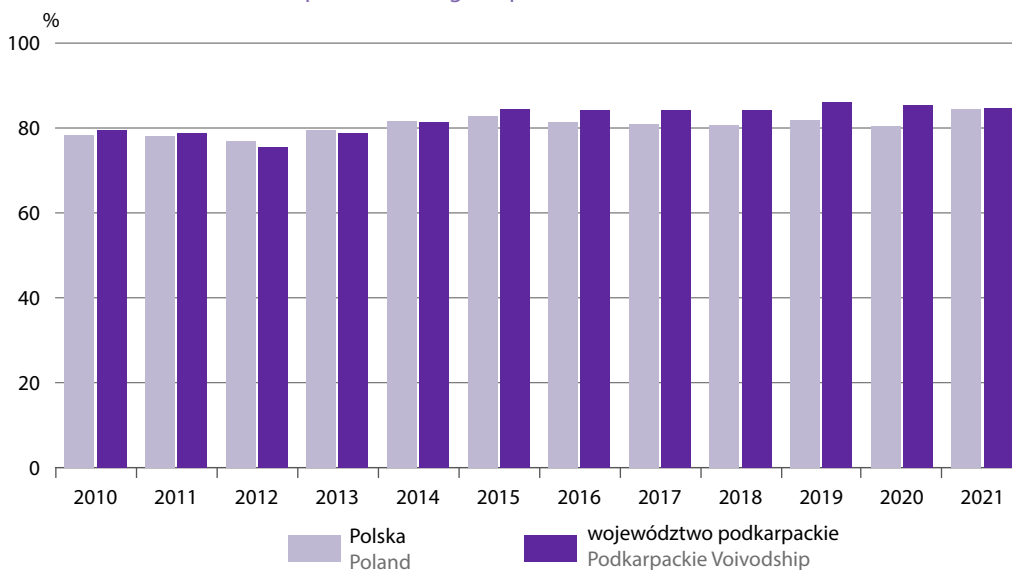
- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem – w przypadku nadwyżki kosztów ogółem nad przychodami ogółem wynik finansowy zapisuje się ze znakiem (-);
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

Większy wzrost przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2021 r. przy mniejszym wzroście kosztów tej działalności wpłynął na wzrost wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w skali roku do 6678,6 mln zł (o 95,5%). Wynik na pozostałej działalności operacyjnej znacznie się obniżył i osiągnął wartość 461,2 mln zł (w 2020 r. – 1083,7 mln zł). Niższe, w porównaniu z 2020 r. przychody finansowe (o 56,6%), przy wzroście kosztów finansowych (o 21,0%), spowodowały spadek wyniku na operacjach finansowych do minus 417,4 mln zł (w 2020 r. – 743,0 mln zł).

Wynik finansowy brutto w 2021 r. osiągnął wartość 6722,4 mln zł i był wyższy o 1480,3 mln zł (tj. o 28,2%) od uzyskanego w 2020 r. Obciążenia wyniku finansowego brutto podatkiem dochodowym wzrosły w skali roku o 41,3% do 931,6 mln zł. Zwiększyła się relacja podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych do zysku brutto z 11,2% do 12,2%. Po wysokim wzroście dynamiki w 2016 r. (o 84,7% w stosunku do roku poprzedniego), spadkach w kolejnych dwóch latach (odpowiednio o 27,2% w 2017 r. i o 23,2% w 2018 r.), w kolejnych latach wynik finansowy netto zanotował wzrosty (odpowiednio w 2019 r. o 40,6% i w 2020 r. o 1,0%). W 2021 r. wzrósł o 1208,1 mln zł (tj. o 26,4%) w stosunku do 2020 r. i ukształtował się na poziomie 5790,8 mln zł. Zysk netto zwiększył się o 28,1%, a strata o 40,3%. Wzrost wyniku finansowego netto w porównaniu z 2020 r. zanotowano m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (niemal 3-krotnie), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 53,5%), przetwórstwie przemysłowym (o 15,5%) oraz w budownictwie (o 6,7%).

Wykres 57. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 57. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

W badanych przedsiębiorstwach mających siedzibę na terenie województwa podkarpackiego odnotowano zarówno wzrosty, jak i spadki podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. Większy wzrost przychodów z całokształtu działalności, przy nieco niższym wzroście kosztów ich uzyskania wpłynął na poprawę wskaźnika poziomu kosztów w skali roku o 0,3 p.proc. do poziomu 94,5% (w kraju poprawił się o 2,3 p.proc. i wyniósł 93,3%). W porównaniu z 2020 r. wyższy był wskaźnik rentowności sprzedaży brutto (o 2,1 p.proc.) oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto (po 0,3 p.proc.), natomiast obniżyły się wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia (odpowiednio o 8,1 p.proc. i o 9,5 p.proc.). W kraju odnotowano wzrost podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. Wyższy niż przed rokiem był zarówno wskaźnik rentowności ze sprzedaży (o 1,0 p.proc.), jak i wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto (odpowiednio o 2,3 p.proc. i o 2,0 p.proc.), a także wskaźniki płynności I i II stopnia (o 0,2 p.proc. i o 4,2 p.proc.).

Tablica 35. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 35. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
	w % in %				
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	95,4	95,9	94,8	94,5	93,3
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	4,2	4,5	3,5	5,6	5,8
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	4,6	4,1	5,2	5,5	6,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	4,0	3,7	4,5	4,8	5,6
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	29,1	28,7	43,6	35,5	44,1
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	105,9	113,4	112,9	103,4	107,6

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw na koniec grudnia 2021 r. wyniosła 43459,9 mln zł i była o 15,2% wyższa niż przed rokiem. Wyższą wartość miały: zapasy – o 24,1%, należności krótkoterminowe – o 19,2% oraz krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe – o 6,4%, natomiast spadła w stosunku do 2020 r. wartość inwestycji krótkoterminowych – o 1,1%. W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zwiększył się udział zapasów (z 31,0% do 33,4%) oraz należności krótkoterminowych (z 40,6% do 42,0%), obniżył się natomiast udział inwestycji krótkoterminowych (z 25,6% do 22,0%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 2,8% do 2,6%). W strukturze zapasów w skali roku zwiększył się udział materiałów (z 29,0% do 32,4%) i produktów gotowych (z 14,5% do 15,5%), natomiast obniżył się udział towarów (z 32,0% do 28,5%) oraz półproduktów i produktów w toku (z 20,8% do 20,6%).

W porównaniu z 2020 r. odnotowano niewielkie zmiany w zakresie sprawności działania przedsiębiorstw. Cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług wydłużył się o 4 dni, a cykl rotacji zapasów o 1 dzień (odpowiednio do 41 dni i 44 dni). Natomiast cykl rotacji należności z tytułu dostaw i usług uległ skróceniu o 2 dni (do 48 dni).

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

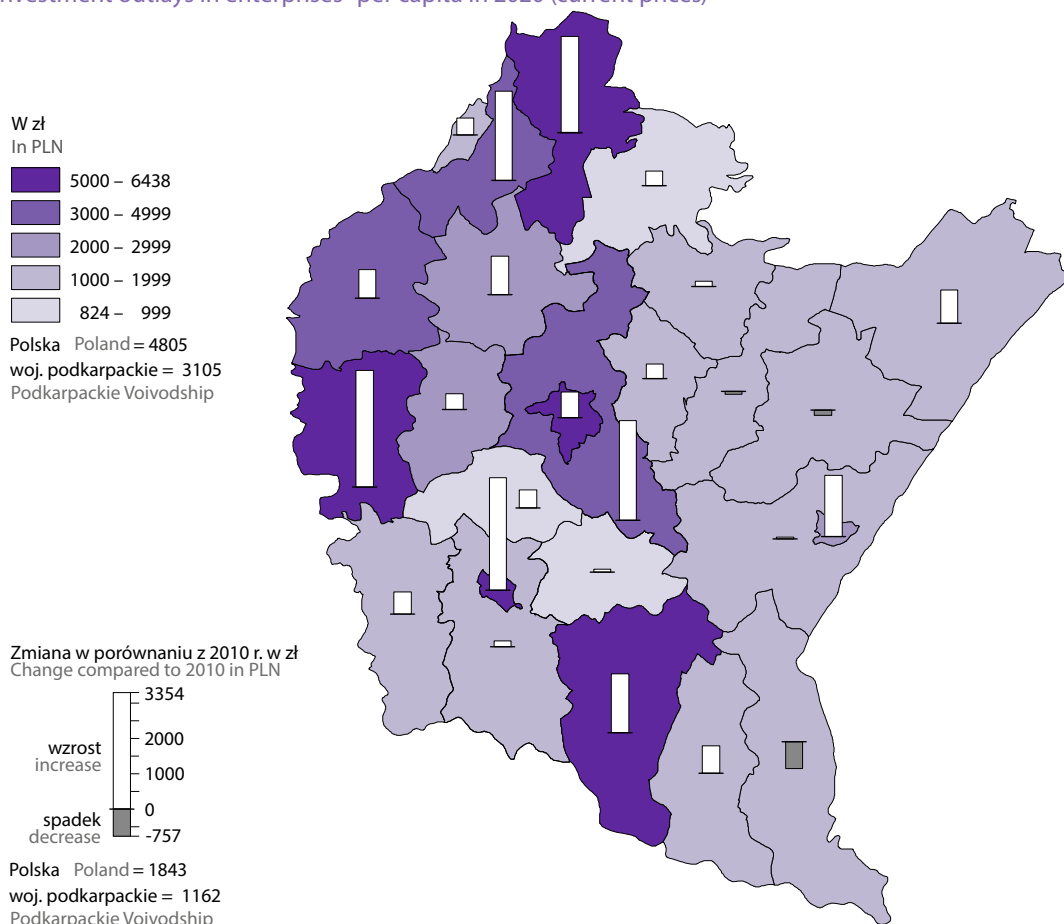
Investment outlays of enterprises

Wartość nakładów poniesionych na inwestycje zlokalizowane na terenie województwa podkarpackiego w 2020 r., przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób, była niższa w skali roku o 21,6%. Nakłady te stanowiły 3,6% nakładów inwestycyjnych poniesionych w kraju.

Nakłady inwestycyjne poniesione na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących przez przedsiębiorstwa niefinansowe o liczbie pracujących powyżej 49 osób w 2021 r. wyniosły 3159,8 mln zł i były niższe niż w 2020 r. o 10,5%. W skali roku zwiększyła się wartość kosztorysowa rozpoczętych w 2021 r. inwestycji (o 64,4%), przy wzroście liczby nowych inwestycji (o 31,0%).

Wartość nakładów inwestycyjnych w 2020 r., poniesionych przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób, na inwestycje zlokalizowane na terenie województwa podkarpackiego zmalała w stosunku do 2019 r. o 21,6% do poziomu 6601,4 mln zł (w porównaniu z 2010 r. wzrost o 59,7%, a z 2015 r. – o 13,2%). Spadki zanotowano w 12 sekcjach spośród 18 badanych. Z sekcji o największym udziale w nakładach ogółem, spadek zanotowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność m.in. w: handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 44,1%), przetwórstwie przemysłowym (o 27,6%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 19,5%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 15,7%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (o 7,1%).

Mapa 40. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)
 Map 40. Investment outlays in enterprises^a per capita in 2020 (current prices)

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
 a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

Nakłady inwestycyjne poniesione na terenie województwa podkarpackiego stanowiły 3,6% nakładów poniesionych w kraju (w 2010 r. – 3,6%, w 2015 r. – 3,5%, a w 2019 r. – 4,2%). Największe nakłady poniosły przedsiębiorstwa przemysłowe (64,0% ogółu nakładów, tj. o 2,1 p.proc. mniej w skali roku). Udział nakładów jednostek w sekcji transport i gospodarka magazynowa stanowił 13,7% ogółu nakładów (o 2,1 p.proc. więcej niż w 2019 r.), a handel; naprawa pojazdów samochodowych – 6,3% (o 2,5 p.proc. mniej niż przed rokiem).

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe o liczbie pracujących powyżej 49 osób mające siedzibę na terenie województwa podkarpackiego, osiągnęły w 2021 r. wartość 3159,8 mln zł i były (w cenach bieżących) o 10,5% niższe niż w poprzednim roku (w porównaniu z 2010 r. wzrosły o 64,9%, a z 2015 r. – o 5,9%). W kraju nakłady inwestycyjne zwiększyły się (w cenach bieżących) o 11,5% w skali roku.

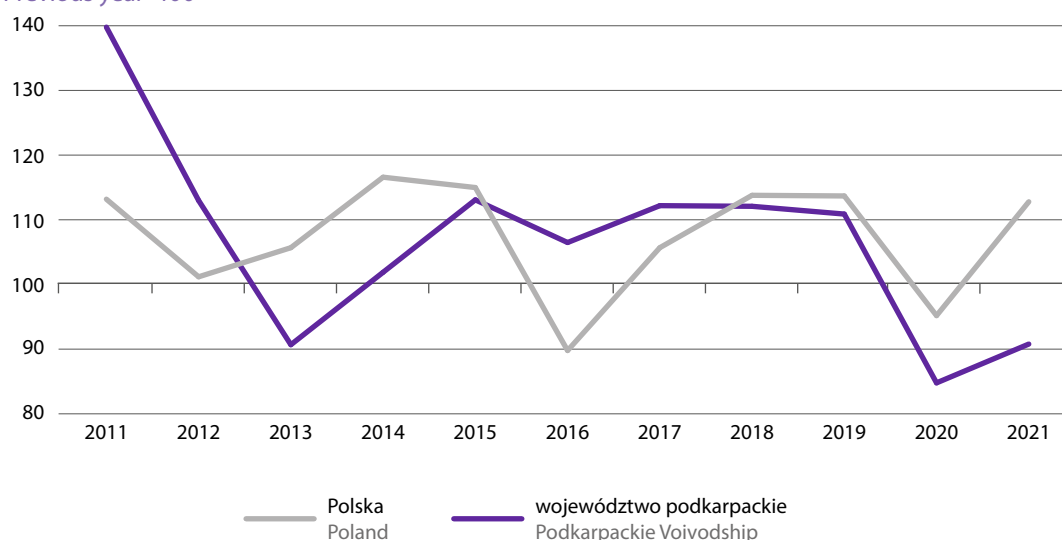
Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Wykres 58. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 58. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, zasadzenia wieloletnie, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Tablica 36. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Table 36. Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem Total				
w mln zł in million PLN	1916,7	2982,6	3528,8	3159,8
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	2,1	2,2	2,4	1,9
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
Budynki i budowle Buildings and structures	30,9	32,5	29,0	24,3
Zakupy Purchases	68,4	67,2	70,4	75,4
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	58,6	59,5	62,2	63,1
środków transportu transport equipment	9,8	7,7	8,2	12,3

Z ogólnej kwoty nakładów zrealizowanych przez podkarpackie przedsiębiorstwa, na budynki i budowle przeznaczono 769,1 mln zł (o 24,9% mniej niż w 2020 r.), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 1995,0 mln zł (o 9,1% mniej), a na środki transportu – 387,2 mln zł (o 33,0% więcej niż w 2020 r.). Wartość zakupów inwestycyjnych wyniosła 2382,2 mln zł i w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się o 4,2%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem wzrósł o 5,0 p.proc. w skali roku.

Niższe nakłady, w porównaniu z 2020 r., poniosły przedsiębiorstwa prowadzące działalność m.in. w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 16,3%), obsługa rynku nieruchomości (o 14,2%), przetwórstwo przemysłowe (o 12,6%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 8,2%). Wzrost nakładów w porównaniu z ubiegłym rokiem zanotowały m.in. przedsiębiorstwa działające w transporcie i gospodarce magazynowej (o 51,4%) oraz w budownictwie (o 24,9%).

W omawianym roku inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 69,4% ogółu poniesionych nakładów), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (8,8%), transportu i gospodarki magazynowej (6,1%) oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji (5,1%).

W 2021 r. rozpoczęto 1750 inwestycji (o 31,0% więcej niż w poprzednim roku) o łącznej wartości kosztorysowej 1075,8 mln zł i była ona o 64,4% wyższa niż w 2020 r. W kraju w 2021 r. rozpoczęto 302055 inwestycji (o 17,3% więcej niż przed rokiem) o wartości kosztorysowej 56138,5 mln zł (niższej o 10,5% w porównaniu z 2020 r.). W województwie podkarpackim na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 19,2% wartości kosztorysowej wszystkich rozpoczętych inwestycji (w 2020 r. – 20,2%). Wzrosła w skali roku wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych przez przedsiębiorstwa działające m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (prawie 3,5-krotnie), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (niemal 2,5-krotnie) i przetwórstwie przemysłowym (ponad 2-krotnie), a obniżyła się m.in. w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 16,8%).

6.4. Produkcja i usługi

6.4. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

W województwie podkarpackim w 2021 r. uzyskano niższą niż przed rokiem produkcję zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, ziemniaków oraz buraków cukrowych, natomiast produkcja rzepaku i rzepiku była wyższa. O niższym poziomie produkcji zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi i buraków cukrowych zadecydowała niższa powierzchnia uprawy. W przypadku ziemniaków na zmniejszenie produkcji miała wpływ mniejsza powierzchnia uprawy oraz niższe plonowanie. O zwiększeniu produkcji rzepaku i rzepiku zadecydowały wyższe wydajności z jednostki powierzchni.

W 2021 r. w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyło się pogłowie bydła, zmniejszyło się natomiast pogłowie owiec, trzody chlewnej i drobiu. Odnotowano wzrost skupu żyta i żywca drobiowego. Wzrosły ceny skupu pszenicy, żyta, żywca wołowego, drobiowego i mleka, a niższe były ceny skupu ziemniaków i żywca wieprzowego.

W 2020 r. w województwie podkarpackim odnotowano zwiększenie globalnej produkcji rolniczej w odniesieniu do 2019 r. (w cenach stałych), o czym zadecydowała wyższa wartość produkcji roślinnej, niższa była wartość produkcji zwierzęcej. Podobne kierunki zmian w skali roku notowano również w produkcji towarowej i produkcji końcowej.

W 2021 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi kształtowały się na poziomie 673,5 tys. ton, co stanowiło 2,5% zbiorów w kraju. Uzyskane zbiory były niższe (o 2,1%) niż przed rokiem, a wyższe (o 4,2%) niż w 2010 r. Zmniejszenie produkcji zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w odniesieniu do roku poprzedniego było wynikiem mniejszej powierzchni (o 2,1%). W 2021 r. uzyskano niższą niż przed rokiem produkcję pszenicy (o 8,5%), pszenżyta (o 1,9%) i jęczmienia (o 1,2%), natomiast więcej zebrano mieszanek zbożowych (o 37,2%), żyta (o 9,3%) i owsa (o 3,4%).

Zbiory rzepaku i rzepiku w 2021 r. przy zmniejszonym areale uprawy (o 1,6%), a wyższej wydajności z 1 ha (o 3,9%) były wyższe od notowanych przed rokiem (o 2,2%) i wyniosły 89,9 tys. ton. W porównaniu z 2010 r. zbiory rzepaku i rzepiku były 2,5-krotnie wyższe.

Rok 2021 był korzystny pod względem warunków agrometeorologicznych dla wzrostu korzeni w okresie wegetacji buraków cukrowych, plony tej uprawy były wyższe (o 8,1%) od uzyskanych w 2020 r. Zbiory buraków cukrowych wyniosły 197,3 tys. ton i były nieznacznie niższe w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,2%, a wyższe w relacji do 2010 r. o 13,2%.

Produkcja ziemniaków (bez powierzchni w ogrodach przydomowych) w województwie podkarpackim w 2021 r. wyniosła 381,9 tys. ton (co stanowiło 5,4% produkcji w kraju) i była o 3,5% niższa niż w 2020 r. i niższa o 40,9% w porównaniu z 2010 r. Średni plon ziemniaków z 1 ha był niższy od uzyskanego w roku ubiegłym o 3,3%. Plony ziemniaków uzyskane w województwie podkarpackim w odniesieniu do średnich w kraju były niższe o 6,7%.

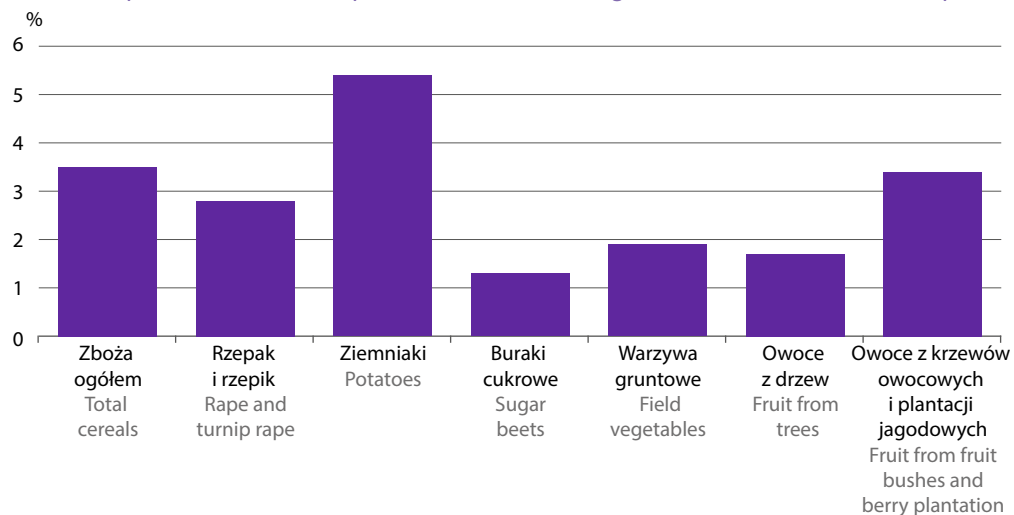
Tablica 37. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych
Table 37. Yields of selected agricultural crops

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				
Zboża ogółem Total cereals	32,6	34,6	47,7	50,2	46,5
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals with cereal with	31,9	32,3	37,3	37,3	42,6
w tym: of which:					
pszenica wheat	39,7	35,5	39,8	40,7	50,7
żyto rye	25,3	26,0	31,4	34,0	33,1
jęczmień barley	32,4	32,0	35,9	36,6	41,8
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	22,0	24,0	33,6	34,9	32,1
Ziemniaki ^a Potatoes ^a	217	225	290	280	300
Buraki cukrowe Sugar beets	385	529	562	607	610

a Bez ogrodów przydomowych.
a Excluding kitchen gardens.

Wykres 59. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnictwa w 2020 r.

Chart 59. The Voivodship's share in domestic production of selected agricultural and horticultural crops in 2020

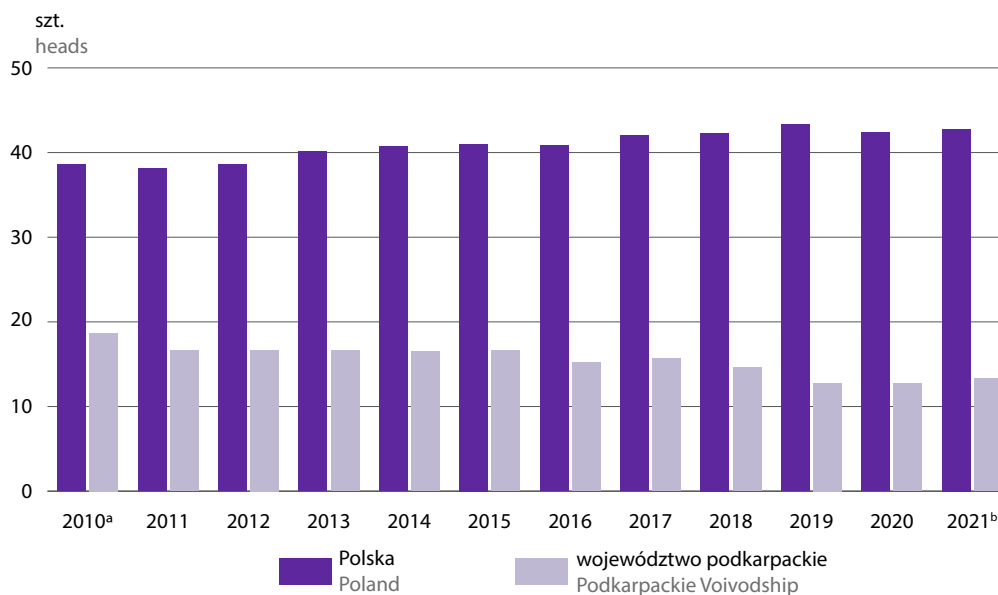
Pogłowie bydła w 2021 r. (stan w czerwcu) w województwie liczyło 76,4 tys. szt., co stanowiło 1,2% pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z 2020 r. liczebność stada zwiększyła się o 5,2% (w Polsce było większe o 0,9%), natomiast w odniesieniu do 2010 r. zmniejszyła się o 32,8% (w kraju odnotowano wzrost o 11,5%). W ogólnym pogłowie bydła 52,6% stanowiły krowy (dla Polski odsetek ten wyniósł 37,3%). Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2021 r. wyniosła 13,3 szt. (wobec 42,8 szt. w kraju).

Wykres 60. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 60. Cattle density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca. b Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.
a Data of the Agricultural Census as of 30 June. b The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2021.

Pogłowie trzody chlewnej w 2021 r. według stanu w czerwcu ukształtowało się na poziomie 113,7 tys. szt. (w tym 11,2 tys. szt., tj. 9,9% stanowiły lochy). W porównaniu z 2020 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 15,7% (w Polsce było mniejsze o 3,5%). W porównaniu z 2010 r. pogłowie trzody chlewnej zmniejszyło się o 61,6% (w kraju zmniejszyło się o 27,6%). Udział województwa podkarpackiego w ogólnokrajowym pogłowie trzody wyniósł 1,0%.

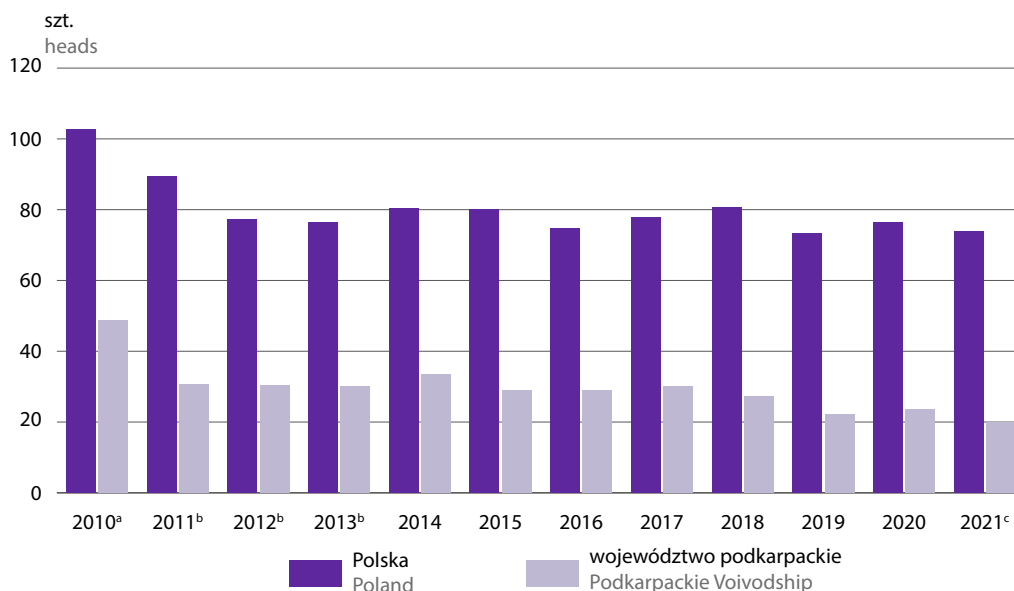
W czerwcu 2021 r. obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych wyniosła – 19,8 szt. (w 2020 r. – 23,6 szt., w 2010 r. – 48,6 szt.), wobec 73,8 szt. w kraju (w 2020 r. – 76,5 szt., a w 2010 r. – 102,6 szt.).

Wykres 61. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 61. Pig density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca. b Stan w końcu lipca. c Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.
 a Data of the Agricultural Census as of 30 June. b As of the end of July. c The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2021.

W 2021 r. stado owiec (według stanu w czerwcu) liczyło 15,0 tys. szt., co stanowiło 5,2% pogłowia krajowego. W porównaniu z 2020 r. pogłowie owiec zmniejszyło się o 8,8% (w Polsce odnotowano wzrost o 0,5%). Porównując stan stada owiec z 2010 r., odnotowano jego spadek w województwie o 20,7%, natomiast w kraju było wyższe o 10,7%.

Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych wyniosła 2,6 szt. (w 2020 r. – 2,9 szt.), natomiast w kraju 1,9 szt.

Pogłowie drobiu ogółem w czerwcu 2021 r. liczyło 4,5 mln szt., a jego udział stanowił 2,3% pogłowia w Polsce. W porównaniu z 2020 r. jego liczebność w województwie zmniejszyła się o 22,0% (w kraju spadło o 11,5%). W odniesieniu do stanu notowanego w 2010 r. pogłowie drobiu w województwie było mniejsze o 33,2%, a w kraju wzrosło o 9,1%. Drób kurzy w województwie podkarpackim stanowił 89,9% drobiu ogółem, a jego pogłowie w 2021 r. wyniosło 4,0 mln szt. Było ono mniejsze w porównaniu z rokiem poprzednim (o 23,3%) i mniejsze w odniesieniu do 2010 r. (o 32,6%).

Średnio w województwie obsada drobiu kurzego na 100 ha użytków rolnych wyniosła 698,1 szt. (w 2020 r. – 910,4 szt.). W kraju wyniosła odpowiednio 1099,2 szt. i 1242,0 szt.

W 2021 r. skupiono 166,7 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego). Skup był mniejszy w odniesieniu do roku poprzedniego (o 5,8%), a większy w porównaniu z 2010 r. (o 76,1%). W kraju skup był mniejszy od uzyskanego w roku poprzednim (o 16,2%), a większy w porównaniu z 2010 r. (o 8,3%). Skup zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) województwa podkarpackiego stanowił 1,9% skupu ogólnokrajowego. W 2021 r. w województwie skupiono 131,9 tys. ton pszenicy. Skup pszenicy był niższy w porównaniu z rokiem poprzednim (o 8,5%), a większy w odniesieniu do 2010 r. (o 69,5%) i stanowił 2,3% skupu w kraju. Żyta skupiono 7,1 tys. ton, tj. więcej niż rok temu (o 39,4%), a mniej w porównaniu z 2010 r. (o 19,8%).

W omawianym roku odnotowano spadek skupu ziemniaków w porównaniu z 2020 r. (o 3,0%), a wzrost w odniesieniu do 2010 r. (prawie 3-krotny) i w 2021 r. kształtował się na poziomie 36,6 tys. ton. Skup ziemniaków w województwie podkarpackim stanowił 1,8% skupu ogólnokrajowego. W kraju odnotowano wzrost skupu ziemniaków (o 7,4%) w porównaniu z poprzednim rokiem, jak i w odniesieniu do 2010 r. (o 82,0%).

W 2021 r. skupiono 51,5 tys. ton żywca rzeźnego w wadze żywej (co stanowiło 0,8% skupu ogólnokrajowego), tj. o 5,8% mniej niż przed rokiem i o 43,9% mniej niż w 2010 r. W kraju odnotowano wzrost skupu (o 2,6%) w odniesieniu do roku poprzedniego i wzrost w porównaniu z 2010 r. (o 47,2%).

W ciągu ostatniego roku skupiono 28,9 tys. ton żywca wieprzowego w wadze żywej, tj. mniej o 9,8% niż rok wcześniej i mniej niż w 2010 r. (o 25,2%). Skup żywca wołowego w 2021 r. ukształtował się na poziomie 5,3 tys. ton i był mniejszy w porównaniu z rokiem poprzednim (o 22,4%) i mniejszy w odniesieniu do 2010 r. (o 57,3%).

Więcej (o 8,9%) niż przed rokiem skupiono żywca drobiowego. W 2021 r. skupiono 15,3 tys. ton tego surowca. W porównaniu z 2010 r. skup żywca drobiowego był o 60,0% mniejszy.

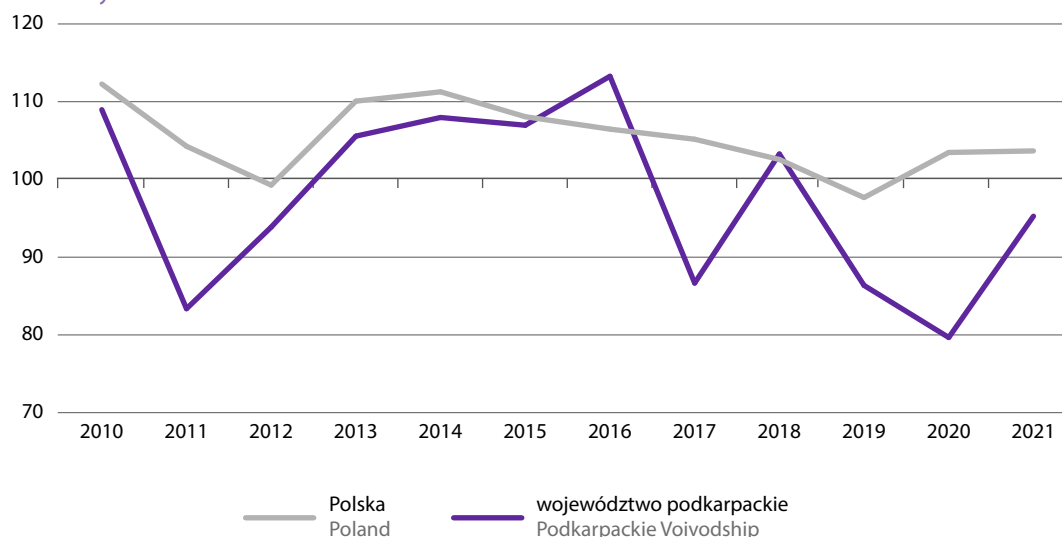
W województwie podkarpackim w 2021 r. skupiono 99,2 mln litrów mleka (co stanowiło 0,8% ogółu mleka skupionego w kraju). Skup mleka w województwie był mniejszy w porównaniu ze skupem z roku poprzedniego (o 4,6%) i mniejszy niż jedenaście lat wcześniej (o 2,0%). W kraju skupiono więcej mleka w porównaniu ze skupem sprzed roku, jak i z 2010 r. (odpowiednio o 0,4% i o 38,8%).

Wykres 62. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)

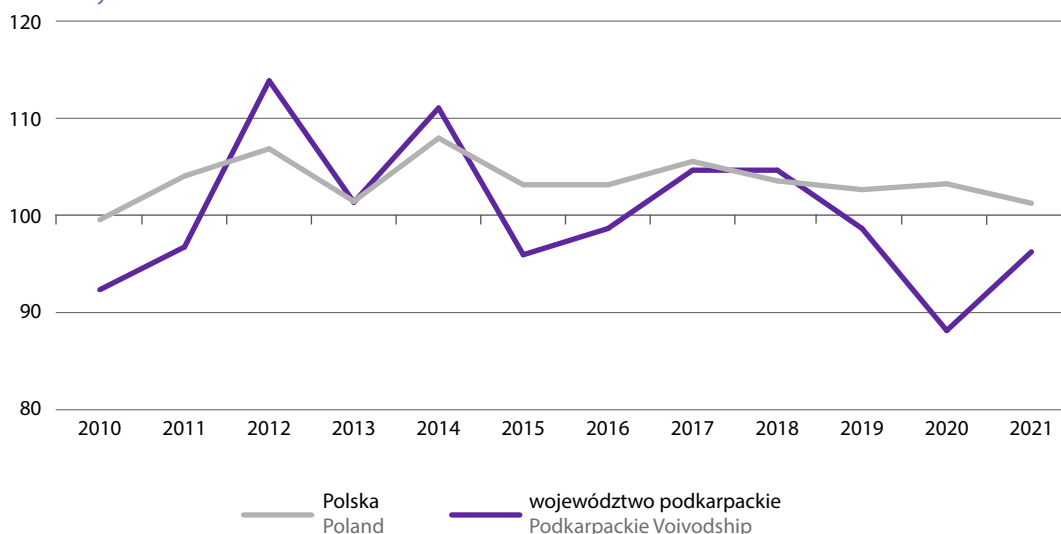
Rok poprzedni=100

Chart 62. Indices of total animals for slaughter procurement (in live weight)

Previous year=100

Wykres 63. Dynamika skupu mleka
 Rok poprzedni=100
 Chart 63. Indices of cows' milk procurement
 Previous year=100

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2021 r. wyniosła 94,61 zł za 1 dt (w kraju – 96,76 zł) i była o 38,3% wyższa niż przed rokiem i o 75,0% wyższa w porównaniu z 2010 r.

Cena skupu żyta w 2021 r. ukształtowała się na poziomie 76,08 zł za 1 dt (w kraju – 75,36 zł) i była wyższa (o 51,9%) w porównaniu z ceną uzyskaną w 2020 r. i ponad 2-krotnie wyższa niż w 2010 r.

W 2021 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 48,53 zł za 1 dt (w kraju – 60,61 zł), tj. o 6,3% mniej niż przed rokiem, a o 11,6% więcej niż w 2010 r.

Cena skupu żywca wołowego w 2021 r. wyniosła 7,62 zł za 1 kg (w kraju – 7,63 zł) i zwiększyła się w stosunku do ceny uzyskanej w roku poprzednim (o 13,6%) i była wyższa w odniesieniu do 2010 r. (o 67,5%).

W omawianym roku za 1 kg żywca wieprzowego w skupie płacono średnio 4,67 zł (w kraju 4,79 zł), tj. o 10,9% mniej niż w roku poprzednim, a o 21,0% więcej niż w 2010 r.

Cena skupu żywca drobiowego w województwie w 2021 r. osiągnęła poziom 4,32 zł za 1 kg (w kraju – 4,18 zł) i była o 20,3% wyższa w porównaniu z notowaną w roku poprzednim i o 32,5% wyższa niż w 2010 r.

W 2021 r. za 1 litr mleka płacono w skupie 1,52 zł (w kraju – 1,57 zł), tj. o 12,6% więcej niż przed rokiem i o 68,9% więcej w odniesieniu do 2010 r.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Globalna produkcja rolnicza w 2020 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększyła się o 4,6%, o czym zdecydowała wyższa niż rok wcześniej produkcja roślinna (o 13,0%), przy spadku produkcji zwierzęcej (o 10,6%). Udział województwa podkarpackiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji w 2020 r. wyniósł 2,2% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 2,9%, a zwierzęcej – 1,4%. W 2020 r. produkcja globalna w kraju była wyższa (o 7,7%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Odnotowano wzrost w produkcji roślinnej o 17,7%, a spadek w produkcji zwierzęcej o 1,8%.

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w 2020 r., w województwie podkarpackim 59,9% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na produkcję zwierzęcą przypadało 40,1%. Wartość produkcji końcowej w 2020 r. w porównaniu z rokiem poprzednim była o 0,5% wyższa, wskutek wzrostu produkcji roślinnej (o 9,9%). Wartość produkcji zwierzęcej była niższa (o 10,9%) niż przed rokiem.

W towarowej produkcji rolniczej w 2020 r. odnotowano zwiększenie wartości produkcji ogółem (o 2,8%) przy wzroście wartości produkcji roślinnej (o 19,4%) i spadku produkcji zwierzęcej (o 13,7%).

Udział województwa podkarpackiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej oraz towarowej wyniósł odpowiednio 1,9% i 1,7%.

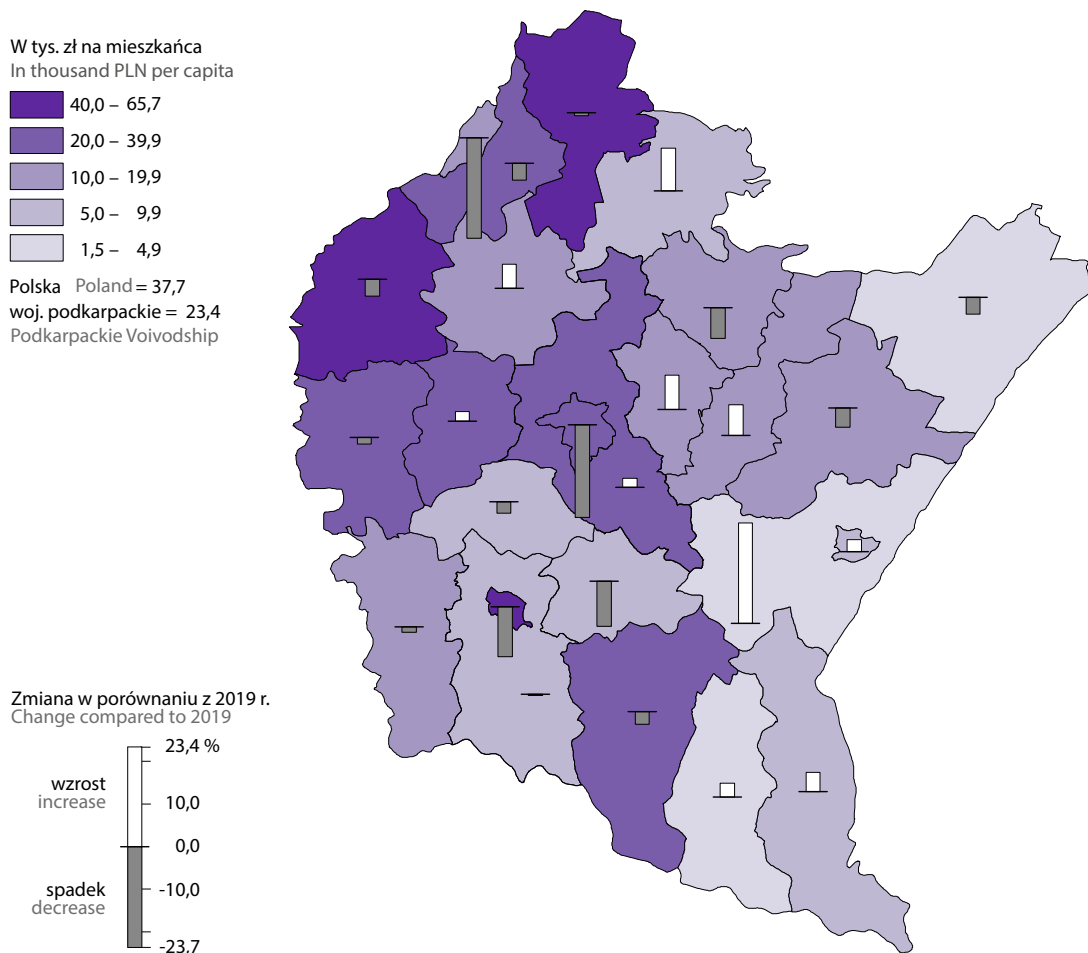
Przemysł Industy

Spośród dwudziestu pięciu powiatów województwa podkarpackiego najwyższy udział w produkcji przemysłowej w 2020 r. odnotowano w powiecie mieleckim, a najniższy w leskim.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2021 r. była wyższa niż przed rokiem, a pod względem dynamiki wzrostu województwo podkarpackie uplasowało się na 1. miejscu w kraju. Odnotowano także wzrost wydajności pracy, przy jednoczesnym zwiększeniu się przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

W 2020 r. produkcja przemysłowa 1698 badanych jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób w województwie podkarpackim wyniosła (w cenach bieżących) 49764,2 mln zł i stanowiła 3,4% przychodów krajowych. W odniesieniu do 2019 r. wartość produkcji była niższa o 6,6%, licząc w cenach stałych (wobec wzrostu o 9,8% przed rokiem). Najwyższy udział produkcji sprzedanej przemysłu spośród dwudziestu pięciu powiatów województwa podkarpackiego odnotowano w powiecie mieleckim (18,0%), natomiast najniższy w leskim (0,1%) – podobnie jak przed rokiem. W stosunku do poprzedniego roku spadek wartości produkcji przemysłowej odnotowano w piętnastu powiatach, których produkcja stanowiła 76,9% produkcji województwa. W porównaniu z 2019 r. najbardziej obniżyła się wartość produkcji przemysłowej w Rzeszowie (o 1320,3 mln zł), natomiast zwiększyła się w powiecie rzeszowskim (o 157,1 mln zł).

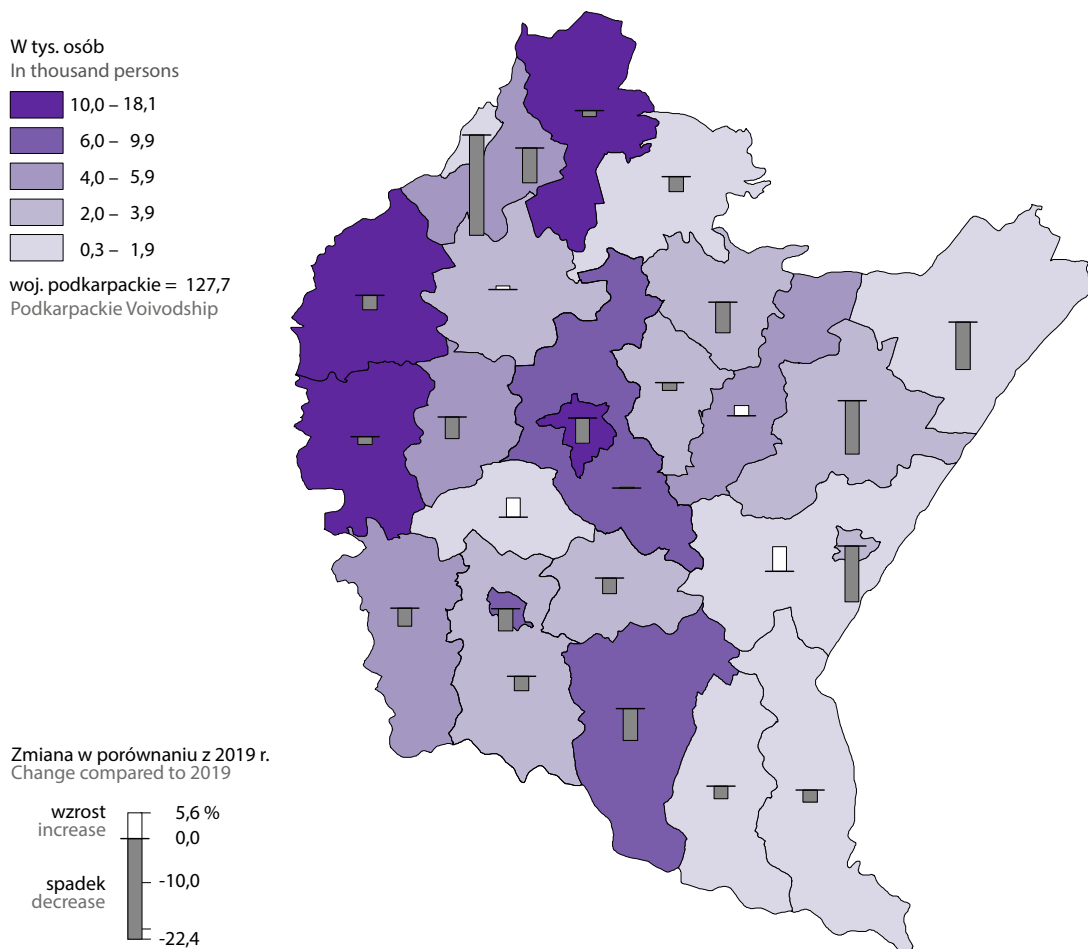
Mapa 41. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w 2020 r.
 Map 41. Sold production of industry (current prices) in 2020

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach bieżących) w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2020 r. wyniosła 23409 zł i w odniesieniu do 2019 r. obniżyła się o 4,4% (w kraju spadek o 2,3%), natomiast w stosunku do 2015 r. wzrosła o 36,3%. Województwo podkarpackie pod względem wysokości produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca zajmowało 14. miejsce w kraju. W stosunku do poprzedniego roku spadek tego wskaźnika odnotowano w piętnastu powiatach. W porównaniu z 2019 r. produkcja sprzedana przemysłu, licząc na 1 mieszkańca w największym stopniu obniżyła się w Tarnobrzegu (o 23,7%), natomiast zwiększyła się w powiecie przemyskim (o 23,4%).

W 2020 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle wyniosło 127,7 tys. osób i obniżyło się w relacji do poprzedniego roku (o 4,1%), a wzrosło w odniesieniu do 2015 r. (o 6,8%). Najwyższy udział w zatrudnieniu spośród powiatów województwa podkarpackiego odnotowano w powiecie mieleckim (14,2%), a najniższy w leskim (0,2%). W dwudziestu powiatach w relacji do 2019 r. odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia. W odniesieniu do poprzedniego roku najbardziej obniżyło się zatrudnienie w Tarnobrzegu (o 22,4%), natomiast zwiększyło się w powiecie przemyskim (o 5,6%).

Mapa 42. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2020 r.
Map 42. Average employment in industry in 2020

W 2020 r. produkcja sprzedana przemysłu przypadająca na jednego zatrudnionego (w cenach bieżących) wyniosła 389,8 tys. zł wobec 391,2 tys. zł w 2019 r. i wobec 305,9 tys. zł w 2015 r. Najwyższą wydajność pracy w 2020 r. odnotowano w powiecie rzeszowskim (551,8 tys. zł wobec 537,2 tys. zł w 2019 r.), najniższa zaś wystąpiła w powiecie leskim (167,3 tys. zł wobec 158,1 tys. zł przed rokiem).

W 2021 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie podkarpackim na podstawie danych pozyskiwanych z meldunków o działalności gospodarczej (formularz DG-1) osiągnęła wartość (w cenach bieżących) 64847,4 mln zł i była wyższa (w cenach stałych) o 17,7% od uzyskanej w ubiegłym roku (w 2020 r. odnotowano spadek o 6,5%). We wszystkich kwartalnych okresach narastających 2021 r. produkcja wzrosła w porównaniu z analogicznymi okresami 2020 r., w tym najbardziej w 2 kwartale (o 22,1%). W latach 2015–2019 odnotowano w województwie wzrosty produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych), natomiast w 2020 r. po raz pierwszy od 2015 r. odnotowano spadek produkcji, który wynikał m.in. z ogłoszonego w marcu stanu epidemii COVID-19. W 2021 r. odnotowano najwyższy od 2015 r. wzrost produkcji w odniesieniu do poprzedniego roku. W kraju produkcja sprzedana była o 14,8% wyższa niż przed rokiem (wobec spadku o 1,0% w 2020 r.). Produkcja sprzedana przemysłu województwa podkarpackiego stanowiła 3,5% przychodów krajowych. Pod względem wartości produkcji sprzedanej przemysłu województwo podkarpackie uplasowało się, podobnie jak w ubiegłym roku, na 9. miejscu w kraju, a pod względem dynamiki wzrostu produkcji sprzedanej na 1. pozycji (przed rokiem na 14.).

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Tablica 38. Przemysł
Table 38. Industry

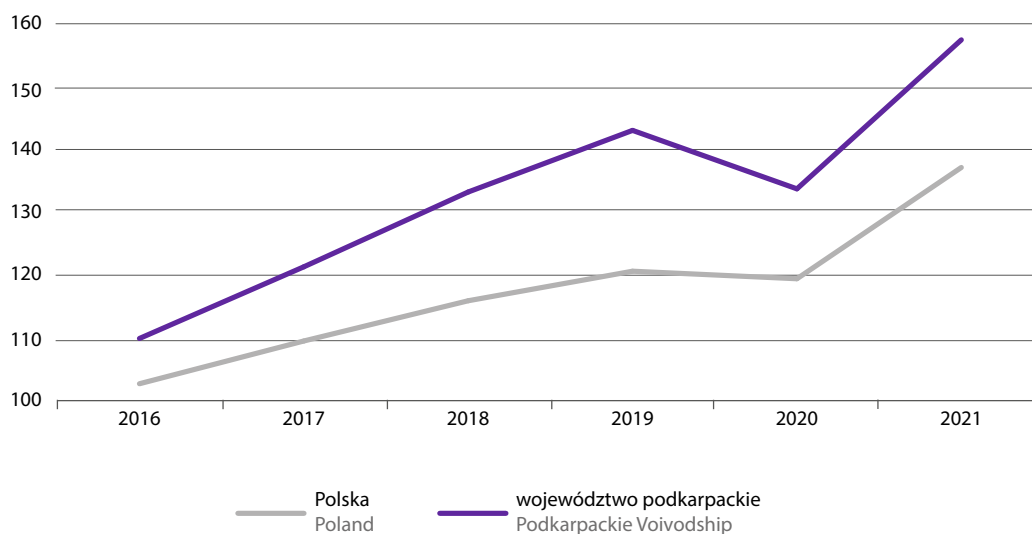
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) Sold production of industry (current prices)				
w mln zł in million PLN	29656,2	37458,3	51559,1	64847,4
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	3,1	3,1	3,4	3,5
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	91,7	95,4	95,5	94,8
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	118,2	119,5	129,4	131,5

Wykres 64. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)

2015=100

Chart 64. Indices of sold production of industry (constant prices)

2015=100

Decydujący wpływ na dynamikę produkcji sprzedanej przemysłu województwa miała sekcja przetwórstwo przemysłowe, której udział w produkcji całkowitej wyniósł 94,8% (w kraju 86,2%) i zmniejszył się w porównaniu z poprzednim rokiem o 0,7 p.proc. W przetwórstwie przemysłowym produkcja sprzedana przemysłu wyniosła 61449,6 mln zł i w stosunku do 2020 r. zwiększyła się (w cenach stałych) o 16,8%, również w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji odnotowano wzrost produkcji (o 14,6%).

W 2021 r. wzrost produkcji sprzedanej w skali roku wystąpił w 24 działach przemysłu (spośród 30 występujących w województwie). Uwzględniając działy o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu wzrosty odnotowano w produkcji:

- chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 69,3%),
- urządzeń elektrycznych (o 23,7%),
- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 21,0%),
- maszyn i urządzeń (o 20,9%),
- metali (o 19,1%),
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 12,1%),
- wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 11,9%),
- wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 11,3%),
- artykułów spożywczych (o 9,7%),
- mebli (o 9,6%),
- wyrobów z metali (o 9,4%),
- komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 1,2%).

Natomiast niższa niż przed rokiem była produkcja pozostałego sprzętu transportowego (o 6,0%).

Największy udział w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu miała produkcja:

- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (12,8% wobec 12,3% w 2020 r.),
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (11,1% wobec 12,4%),
- wyrobów z metali (10,3% wobec 11,3%),
- pozostałego sprzętu transportowego (8,6% wobec 10,7% przed rokiem).

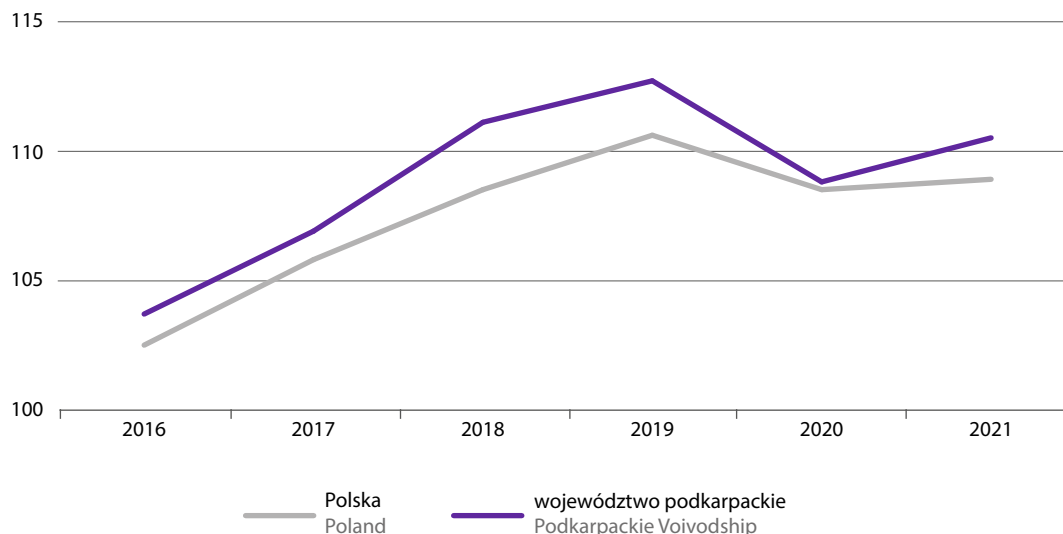
Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle. W 2021 r. przeciętne zatrudnienie wyniosło 131,5 tys. osób i wzrosło o 1,6% w odniesieniu do ubiegłego roku (w 2020 r. spadek o 3,5%), w tym w przetwórstwie przemysłowym odnotowano wzrost o 1,7%. Jednocześnie sekcja ta miała największy udział w zatrudnieniu ogółem w przemyśle (92,2% wobec 92,1% przed rokiem). W kraju przeciętne zatrudnienie w przemyśle było wyższe o 0,4% niż w poprzednim roku (w 2020 r. spadek o 1,9%).

Wykres 65. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

2015=100

Chart 65. Indices of average paid employment in industry

2015=100

W 2021 r. wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na jednego zatrudnionego (w cenach bieżących) wyniosła 493,1 tys. zł i była wyższa (w cenach stałych) w stosunku do poprzedniego roku o 15,9% (w kraju wzrosła o 14,3%), przy jednoczesnym wzroście wynagrodzeń o 10,1%. Wzrost wydajności pracy w ujęciu rocznym odnotowano także w przetwórstwie przemysłowym (o 14,8%).

Budownictwo

Construction

W województwie podkarpackim w 2021 r. zwiększyła się w skali roku zarówno produkcja sprzedana budownictwa, jak i produkcja budowlano-montażowa. Wydajność pracy w budownictwie była wyższa niż przed rokiem, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia.

W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania, mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz ilość rozpoczętych budów.

Produkcja sprzedana budownictwa w 2021 r. osiągnęła wartość 9752,7 mln zł i była (w cenach bieżących) o 14,2% wyższa niż w 2020 r., kiedy odnotowano spadek o 6,3% – spowodowany m.in. pandemią COVID-19, która wpłynęła negatywnie na produkcję budowlaną. W odniesieniu do 2010 r. produkcja wzrosła o 88,5%. W kraju w stosunku rocznym produkcja zwiększyła się o 13,7% (wobec wzrostu o 0,4% w 2020 r.). Udział produkcji sprzedanej budownictwa stanowił 3,2% produkcji krajowej (również 3,2% przed rokiem). Województwo podkarpackie pod względem wartości produkcji sprzedanej budownictwa uplasowało się na 9. miejscu w kraju (w 2020 r. również 9. pozycja).

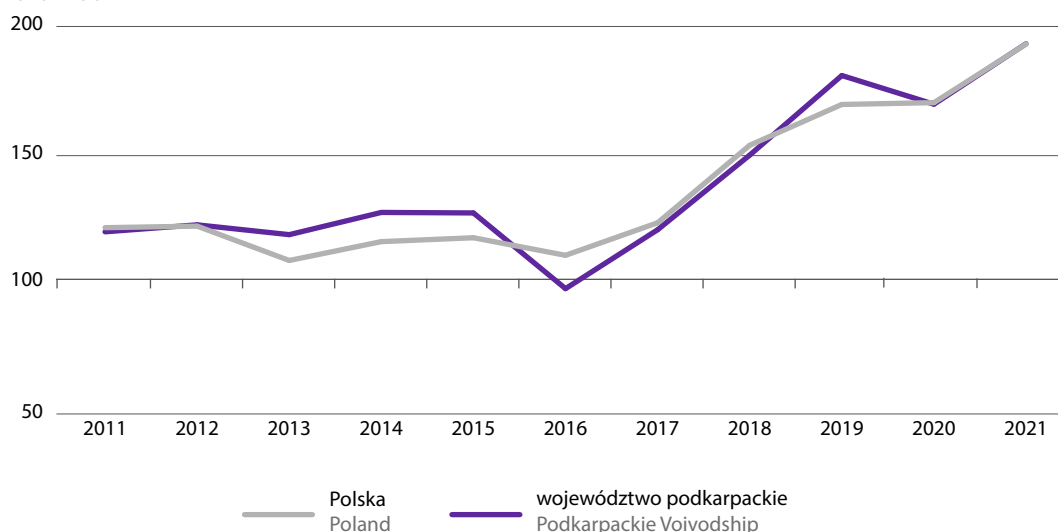
Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 39. Budownictwo
Table 39. Construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące): Sold production of construction (current prices):				
w mln zł in million PLN	5175,7	6361,8	8540,7	9752,7
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	3,2	3,5	3,2	3,2
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	64,3	52,9	54,0	52,5
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	19,8	17,7	18,8	19,8

Wykres 66. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)
2010=100

Chart 66. Indices of sold production of construction (current prices)
2010=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

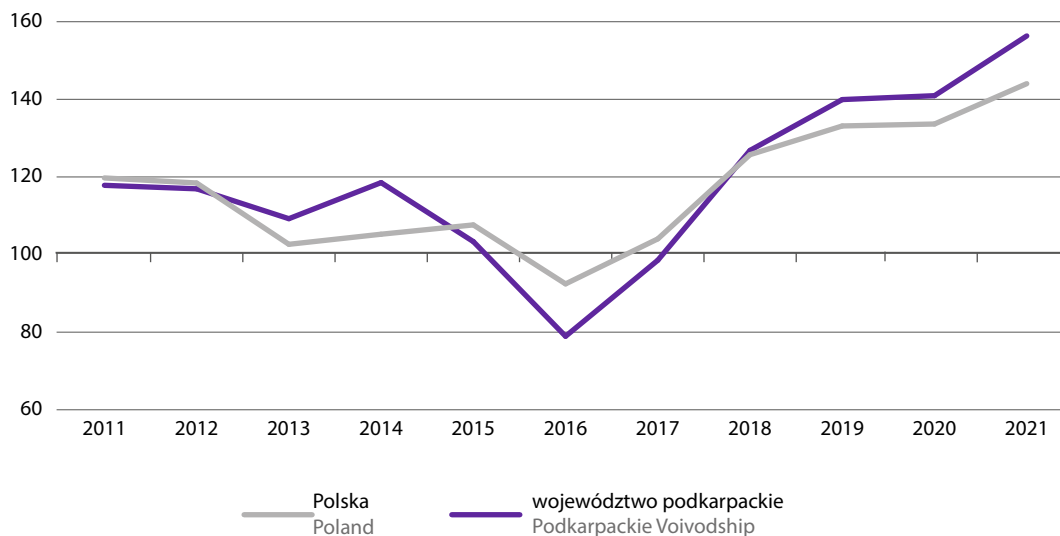
W porównaniu z poprzednim rokiem wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa zaliczane do sekcji budownictwo wyniosła 5121,5 mln zł i była (w cenach bieżących) o 11,1% wyższa (podczas gdy w 2020 r. wzrosła o 0,7%). W odniesieniu do 2010 r. produkcja wzrosła o 54,2%. W kraju odnotowano wzrost produkcji budowlano-montażowej o 7,9% (wobec wzrostu o 0,4% przed rokiem). W województwie podkarpackim produkcja budowlano-montażowa stanowiła 52,5% przychodów ogółem osiągniętych przez jednostki w sekcji budownictwo. Pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej województwo podkarpackie zajmowało 9. pozycję w kraju, (podobnie jak rok wcześniej), natomiast ze względu na wskaźnik dynamiki na 6. miejscu (przed rokiem również na 6.).

Wykres 67. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

2010=100

Chart 67. Indices of construction and assembly production (current prices)

2010=100

Wzrost produkcji budowlano-montażowej w stosunku do poprzedniego roku wystąpił zarówno w podmiotach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 34,7%), jak i w jednostkach, w których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków (o 6,6%). Natomiast spadek sprzedaży odnotowano w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 3,6%).

W strukturze produkcji budowlano-montażowej, w porównaniu z 2020 r., zwiększył się udział podmiotów zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 6,2 p.proc. do 35,3%), natomiast zmniejszył się w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 4,8 p.proc. do 31,9%) oraz w jednostkach, w których podstawowym rodzajem działalności jest wznoszenie budynków (o 1,4 p.proc. do 32,8%). W odniesieniu do 2010 r. wzrost (o 14,1 p.proc.) odnotowano w podmiotach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne, przy niższym udziale w sprzedaży zarówno w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 11,5 p.proc.), jak i w jednostkach, w których podstawowym rodzajem działalności jest wznoszenie budynków (o 2,6 p.proc.).

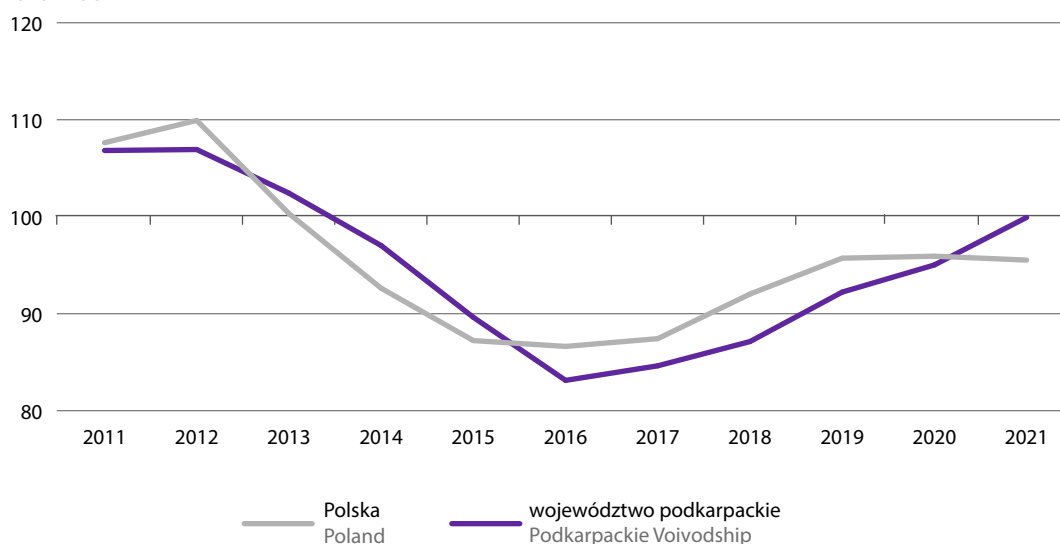
Wykres 68. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)
 Chart 68. Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)

Zwiększeniu się produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia, które w 2021 r. wyniosło 19,8 tys. osób i zwiększyło się o 5,2% w stosunku do 2020 r. (w kraju spadek o 0,4%).

Wykres 69. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie
 2010=100

Chart 69. Indices of average paid employment in construction
 2010=100

W 2021 r. wydajność pracy w budownictwie mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 493,0 tys. zł i była o 8,6% wyższa w odniesieniu do poprzedniego roku (wobec spadku o 9,0% w 2020 r.), przy wynagrodzeniu wyższym o 6,8%.

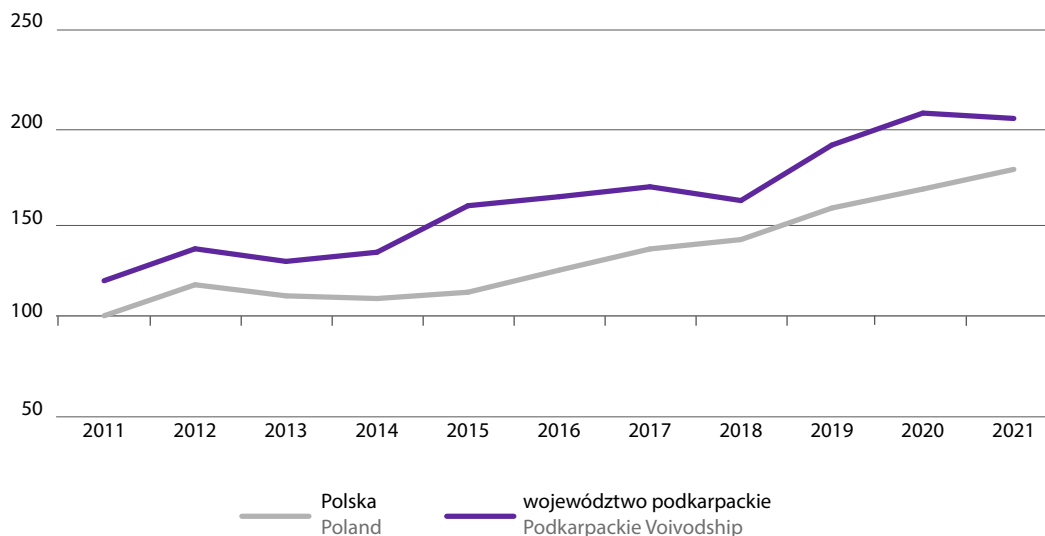
W 2021 r. w województwie podkarpackim oddano do użytkowania 9904 mieszkania, tj. o 1,4% mniej niż rok wcześniej, a ponad 2-krotnie więcej w porównaniu z liczbą mieszkań oddanych w 2010 r. W kraju oddano o 6,3% więcej mieszkań w porównaniu z 2020 r. i o 72,8% więcej w odniesieniu do 2010 r. Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania w województwie podkarpackim wyniosła w 2021 r. 1094,1 tys. m² i była o 6,0% większa niż przed rokiem (w kraju wzrosła o 11,3%).

Wykres 70. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania

2010=100

Chart 70. Indices of the number of dwellings completed

2010=100

Tablica 40. Budownictwo mieszkaniowe

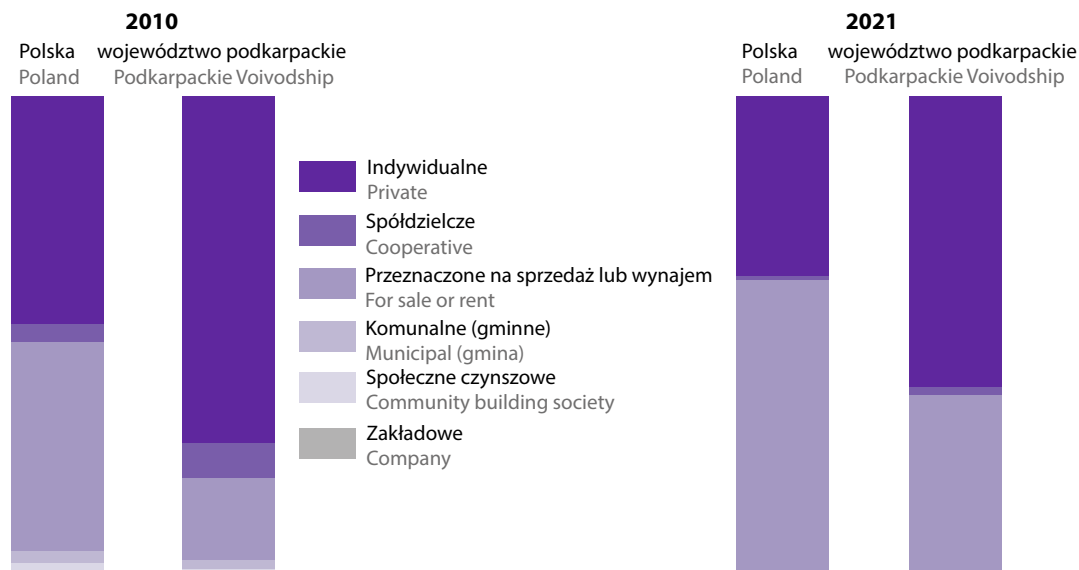
Table 40. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1,000 population	2,3	3,6	4,7	4,7	6,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	118,5	108,4	102,8	110,5	92,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project per 1,000 population	3,9	3,6	6,4	5,8	8,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1,000 population	3,6	3,4	5,4	4,9	7,3

W 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, w województwie podkarpackim największy udział w strukturze mieszkań oddanych do użytkowania miało budownictwo indywidualne – 60,7% (i jest to sytuacja odmienna niż w kraju, w którym dominującą formą jest budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub

wynajem). W porównaniu z 2020 r. na Podkarpaciu odnotowano w nim wzrost liczby oddanych mieszkań o 12,4% (w kraju odnotowano również wzrost o 19,1%). W budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, którego udział w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania stanowił w województwie 37,2% (w Polsce 60,5%), zanotowano w porównaniu z 2020 r. spadek o 12,2% (w kraju ich liczba zmniejszyła się o 0,5%).

Wykres 71. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa
Chart 71. Structure of dwellings completed by forms of construction

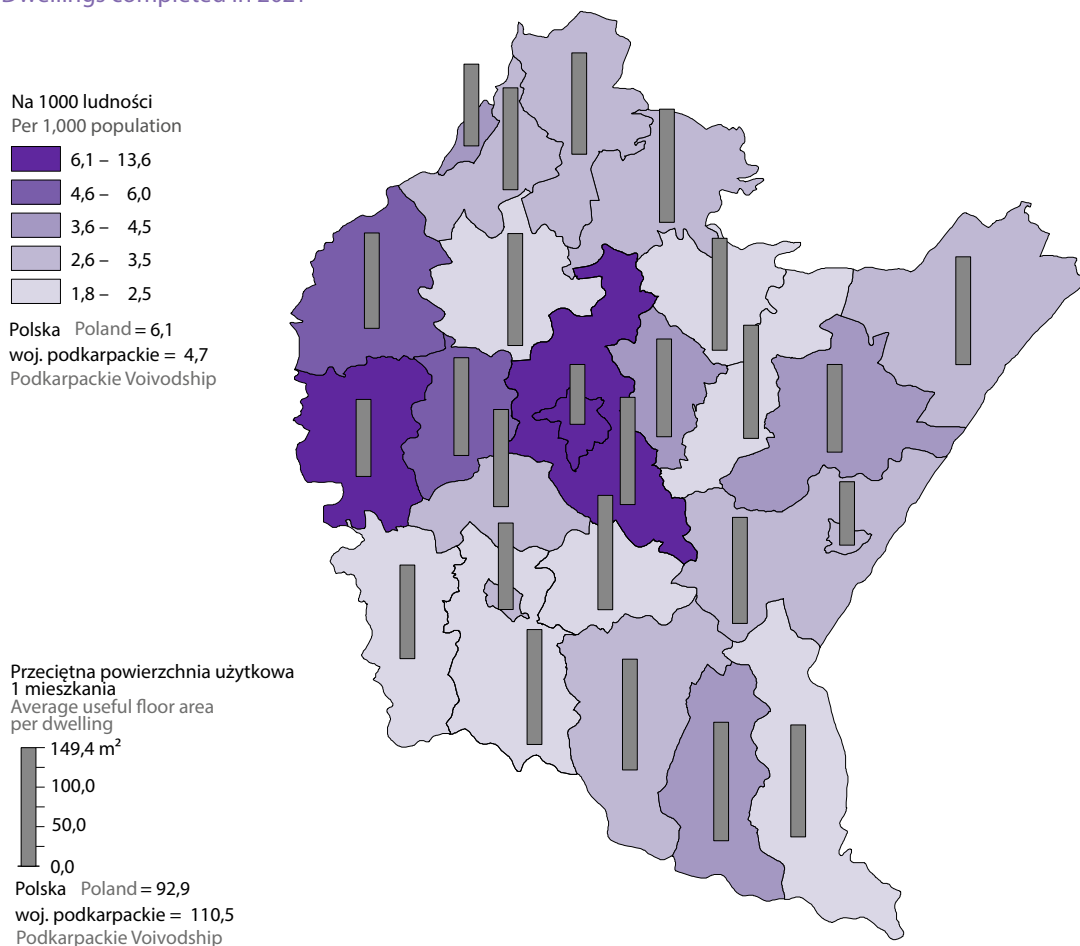
Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie podkarpackim w 2021 r. wyniosła 110,5 m² (w kraju – 92,9 m²) i wzrosła o 7,7 m² w porównaniu z przeciętną powierzchnią z roku poprzedniego (w kraju wzrosła o 4,2 m²). W porównaniu z 2010 r. przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w województwie podkarpackim zmniejszyła się o 8,0 m², a w Polsce o 13,2 m², natomiast w odniesieniu do 2015 r. w województwie wzrosła o 2,1 m², a w kraju zmniejszyła się o 6,9 m².

W województwie podkarpackim największą średnią powierzchnią użytkową w 2021 r. charakteryzowały się mieszkania oddane do użytkowania w budownictwie indywidualnym – 140,8 m², a najmniejszą mieszkania komunalne – 37,6 m².

W 2021 r. największe mieszkania wybudowano w powiecie leskim (149,4 m²), następnie w krośnieńskim (145,4 m²) i brzozowskim (143,9 m²), a najmniejsze w Rzeszowie (75,4 m²) i Przemyślu (80,3 m²).

Mapa 43. Mieszkania oddane do użytkowania w 2021 r.
Map 43. Dwellings completed in 2021

W 2021 r. w województwie podkarpackim wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 12260 mieszkań, tj. o 9,4% mniej niż przed rokiem i o 48,1% więcej niż w 2010 r. (w kraju wydano o 23,6% więcej pozwoleń niż przed rokiem i o 95,0% więcej w odniesieniu do 2010 r.). Najwięcej pozwoleń na budowę mieszkań w 2021 r. wydano inwestorom indywidualnym (62,6% ogółu), następnie budującym z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (37,4%).

Większą niż przed rokiem liczbę pozwoleń na budowę lokali mieszkalnych wydano w 16 powiatach województwa, przy czym najwyższy wzrost odnotowano w Krośnie (ponad 2-krotny), następnie w powiecie jasielskim (o 85,0%) i sanockim (o 82,9%), natomiast największy spadek zaobserwowano w Przemyślu (o 81,2%), następnie w Tarnobrzegu (o 39,9%).

W 2021 r. na terenie województwa podkarpackiego rozpoczęto budowę 10446 mieszkań, tj. o 9,6% mniej niż w 2020 r. (w skali kraju zanotowano wzrost o 23,9%). W porównaniu z 2010 r. liczba rozpoczętych budów mieszkań zwiększyła się w województwie podkarpackim o 37,2% (w kraju wzrosła o 75,5%). Największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto w 2021 r. w województwie podkarpackim, zanotowano w budownictwie indywidualnym – 6791 (65,0%) oraz w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 3588 (34,3%).

W przekroju powiatowym, w porównaniu z 2020 r., największy wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w powiecie bieszczadzkim (ponad 2-krotny), następnie w Tarnobrzegu (o 40,9%) oraz powiecie jasielskim (o 37,1%). Spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w 9 powiatach, z czego największy w Przemyślu (o 67,8%) oraz powiecie łańcuckim (o 36,0%).

Rynek wewnętrzny

Internal market

W 2021 r. w województwie podkarpackim sprzedaż detaliczna w sektorze przedsiębiorstw była wyższa niż przed rokiem. Wyższa była również w skali roku sprzedaż hurtowa zarówno w jednostkach handlowych, jak i w hurtowych.

Dane o **sprzedaży detalicznej** towarów (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

W przedsiębiorstwach powyżej 9 osób pracujących sprzedaż detaliczna zrealizowana przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2021 r. była (w cenach bieżących) o 13,1% wyższa niż w 2020 r., kiedy odnotowano spadek o 10,2%. Był on spowodowany m.in. czasowymi ograniczeniami w handlu w związku z epidemią COVID-19, co wpłynęło negatywnie na sprzedaż. W odniesieniu do 2010 r. sprzedaż wzrosła o 55,9%. W kraju sprzedaż detaliczna zwiększyła się o 12,9% w porównaniu z poprzednim rokiem (w 2020 r. spadek o 2,6%).

Tablica 41. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)
Table 41. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	102,6	114,1	89,8	113,1	112,9
w tym: of which:					
pojazdy samochodowe, motocykle, części motor vehicles, motorcycles, parts	103,3	92,1	76,4	134,1	113,0
żywność, napoje i wyroby tytoniowe food, beverages and tobacco products	106,4	103,4	98,4	105,6	104,7
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	108,6	111,7	95,2	97,3	110,3
meble, RTV, AGD furniture, radio, TV and household appliances	64,3	127,9	92,6	103,3	109,2
prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach newspapers, books, other sale in specialized stores	108,4	124,7	40,2	85,4	110,8
pozostałe others	106,5	92,6	83,8	112,1	112,4

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

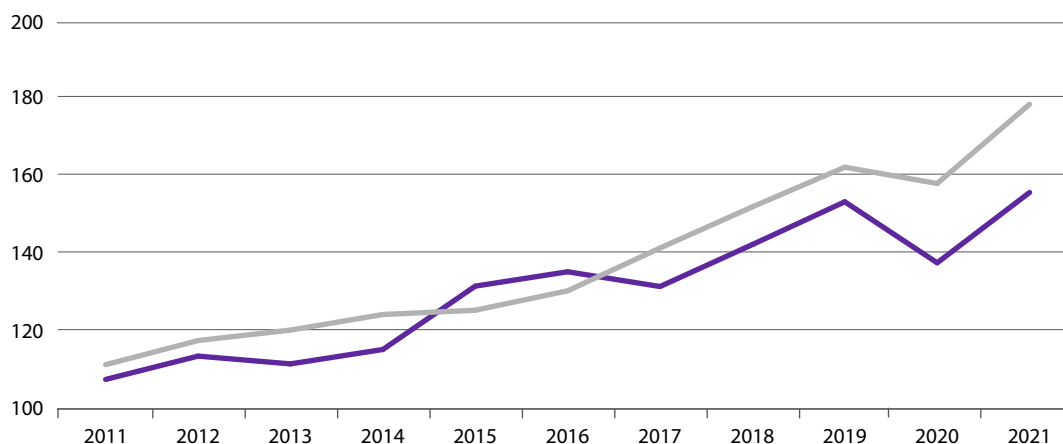
a Enterprises were grouped on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included in a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The retail sales index results, inter alia, from a change in both the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

Wykres 72. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

2010=100

Chart 72. Indices of retail sales of goods (current prices)

2010=100

W 2021 r. sprzedaż detaliczna w odniesieniu do poprzedniego roku była wyższa w grupach:

- pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 34,1%),
- pozostałe (o 12,1%),
- żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 5,6%),
- meble, RTV, AGD (o 3,3%).

Natomiast spadek sprzedaży wystąpił w podmiotach zajmujących się sprzedażą prasy, książek, pozostałą sprzedażą w wyspecjalizowanych sklepach (o 14,6%) oraz sprzedażą farmaceutyków, kosmetyków, sprzętu ortopedycznego (o 2,7%).

W strukturze sprzedaży detalicznej największy udział (ponad 10%) miały przedsiębiorstwa zajmujące się sprzedażą:

- żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (32,2% wobec 34,5% w 2020 r.),
- w grupie pozostałe (18,4% wobec 18,5%),
- pojazdów samochodowych, motocykli, części (12,1% wobec 10,2% przed rokiem).

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2021 r. była o 24,4% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 22,5% w kraju), w tym w przedsiębiorstwach hurtowych wzrosła o 29,7% (w Polsce wzrost o 21,8%).

W województwie podkarpackim spośród grup o istotnym udziale w sprzedaży ogółem przedsiębiorstw hurtowych wzrost w skali roku wystąpił m.in. w sprzedaży hurtowej: realizowanej na zlecenie (o 76,2%), półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 36,0%), narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyn, urządzeń i dodatkowego wyposażenia (o 30,5%) oraz żywności (o 10,0%). Łączny udział tych czterech grup w sprzedaży hurtowej województwa wyniósł 85,5%. Natomiast spadek w ujęciu rocznym odnotowano m.in. w sprzedaży hurtowej AGD, RTV, artykułów użytku domowego (o 35,3%) oraz w sprzedaży niewyspecjalizowanej (o 5,7%), a łączny udział tych dwóch grup w sprzedaży hurtowej województwa wyniósł 5,0%.

Transport

Transport

Ogólna długość dróg publicznych w 2020 r. wyniosła w województwie podkarpackim 21630,6 km, i porównaniu z 2010 r. ich długość wzrosła o 17,7%. Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej w końcu 2020 r. wyniosła na Podkarpaciu 5,2 km na 100 km².

W 2020 r. na Podkarpaciu znajdowało się 675,5 km ścieżek rowerowych, a ich gęstość wynosiła 3,79 km na 100 km².

Na terenie województwa podkarpackiego w 2020 r. funkcjonowały 832 krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej, obsługujące trasy o łącznej długości 34,6 tys. km.

Tabor w przedsiębiorstwach komunikacji miejskiej w 2020 r. stanowiło 514 autobusów, którymi przewieziono 31,9 mln pasażerów.

Sieć infrastruktury drogowej stanowi podstawę transportu pasażerskiego i towarowego w województwie podkarpackim. Tworzą ją drogi krajowe i wojewódzkie, uzupełnione drogami powiatowymi i gminnymi. Przez województwo przebiega także autostrada A4.

Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 470) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

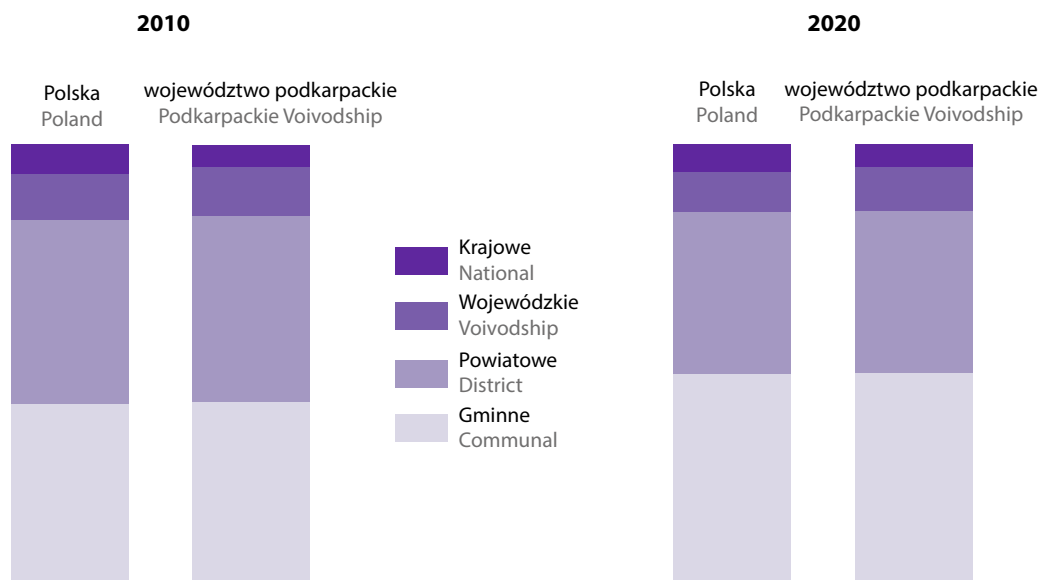
Drogi publiczne ze względu na rodzaj nawierzchni dzielą się na drogi o nawierzchni twardej oraz drogi o nawierzchni gruntowej.

Ogólna długość dróg publicznych w 2020 r. wyniosła w województwie podkarpackim 21630,6 km, z czego 77,2% stanowiły drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (w Polsce 67,8%). W porównaniu z 2010 r. ich długość wzrosła o 17,7% (w kraju przyrost wyniósł 5,9%).

Wykres 73. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 73. Structure of hard surface public roads
As of 31 December

Długość dróg krajowych o nawierzchni twardej na Podkarpaciu w 2020 r. wynosiła 927,3 km. W porównaniu z 2010 r. tego typu dróg przybyło 155,6 km., tj. 20,2%. W kraju wzrost ten wyniósł 4,7%. Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej w końcu 2020 r. wyniosła na Podkarpaciu 5,2 km na 100 km² (w kraju 6,2 km). W 2010 r. wartość tego wskaźnika wynosiła 4,3 km na 100 km² w województwie podkarpackim i 6,0 km na 100 km² w kraju.

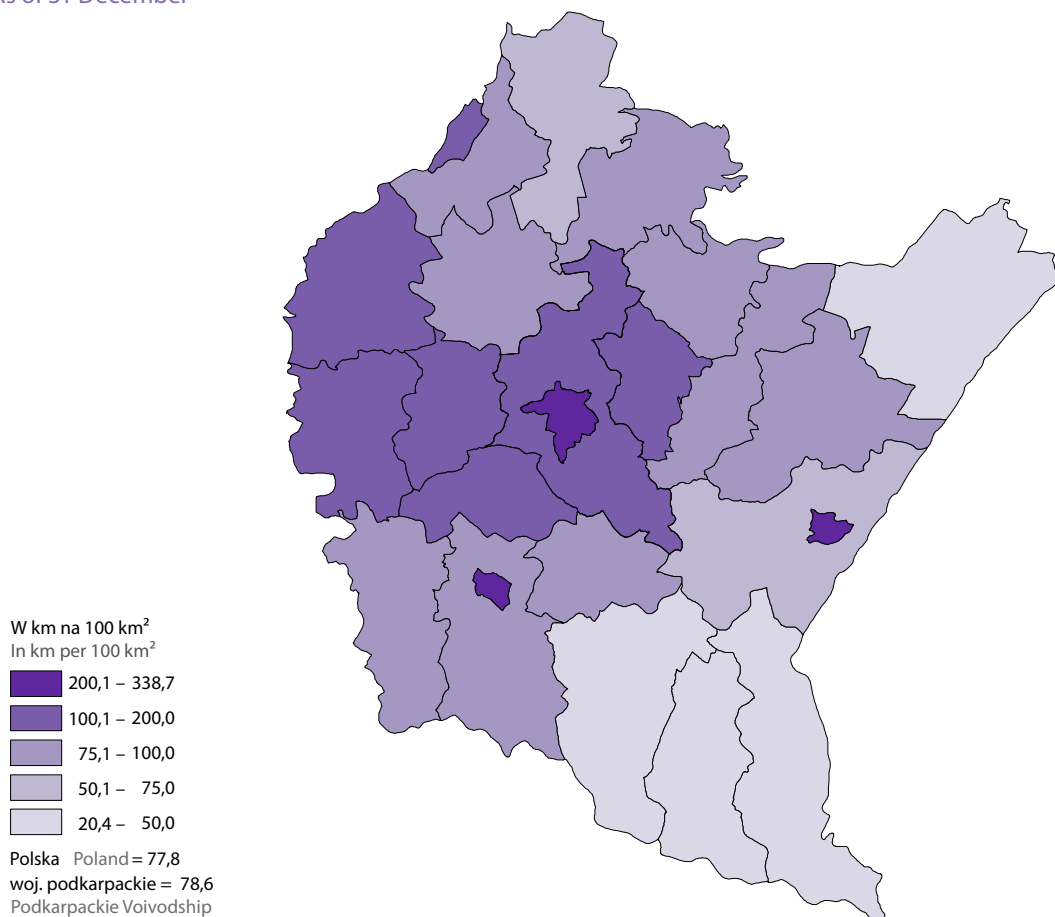
W 2020 r. przez Podkarpacie przebiegało 1741,8 km dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej, w porównaniu z 2010 r. ich długość wzrosła o 4,5% (w kraju o 2,6%). Na 100 km² powierzchni tego typu dróg było w województwie 9,8 km (w kraju – 9,3 km). W porównaniu z 2010 r. wskaźnik ten zarówno w województwie, jak i w kraju pozostał na zbliżonym poziomie (wynosił on w 2010 r. odpowiednio 9,3 i 9,1).

Mapa 44. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 44. Improved hard surface communal and district roads in 2020

As of 31 December

W sieci dróg lokalnych o nawierzchni twardej, na terenie województwa podkarpackiego, w 2020 r. znajdowało się 6508,9 km dróg powiatowych oraz 8427,2 km dróg gminnych. Łączna gęstość dróg powiatowych oraz gminnych w 2020 r. na Podkarpaciu wynosiła 83,7 km na 100 km² (w Polsce 84,7 km). Omawiany wskaźnik w 2010 r. wynosił odpowiednio 70,4 km i 72,5 km na 100 km².

Zdecydowanie najwyższą gęstością dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej, w województwie podkarpackim charakteryzowały się miasta na prawach powiatu, a także powiaty: dębicki, mielecki, rzeszowski oraz łańcucki. Najsłabsze zagęszczenie wystąpiło w powiatach bieszczadzki i leskim. Na przestrzeni lat 2010–2020 widoczny był systematyczny wzrost opisywanego wskaźnika. Jedynym powia-

tem w województwie podkarpackim, w którym zmniejszyła się długość dróg lokalnych o nawierzchni twardej był powiat bieszczadzki.

Uzupełnieniem dróg o nawierzchni twardej są drogi o nawierzchni gruntowej. W przypadku dróg gminnych w województwie podkarpackim w 2020 r. ich długość wynosiła 3816,8 km (w 2010 r. 3005,7 km), a wśród dróg powiatowych długość dróg o nawierzchni gruntowej wynosiła 205,4 km (w 2010 r. 350,9 km).

Tablica 42. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 42. Public roads by types of surface

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Ogółem w km Total in km	18370,3	20839,0	21340,3	21630,6
O nawierzchni twardej Hard surface	15008,2	16455,6	17304,4	17605,2
w tym ulepszonej of which improved	13966,6	15447,7	16431,4	16690,2
O nawierzchni gruntowej (gminne i powiatowe) Unsurfaced (communal and district)	3356,6	4379,4	4032,7	4022,2

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

W województwie podkarpackim pierwsze odcinki dróg najwyższego rzędu, tj. dróg ekspresowych i autostrad oddano do użytkowania w 2012 r., a ich łączna długość wynosiła 13 km. W kolejnych latach nastąpił bardzo intensywny rozwój tego typu dróg. W 2020 r. przez Podkarpacie przebiegało ich już 183 km. Długość autostrad wynosiła 152,5 km, a długość dróg ekspresowych przebiegających przez województwo 30 km. Oznacza to, że ich długość w przeliczeniu na 1000 km² powierzchni województwa wyniosła 10,23 km (w kraju – 13,63 km), natomiast w przeliczeniu na 100 tys. ludności – 8,6 km (w kraju – 11,1 km).

Tablica 43. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 43. Hard surface public roads

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Ogółem w km Total in km	15008,2	16455,6	17304,4	17605,2
na 100 km ² per 100 km ²	84,1	92,2	97,0	98,7
Ekspresowe w km Expressways in km	.	11,0	30,0	30,0
Autostrady w km Motorways in km	.	111,9	152,5	152,5

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

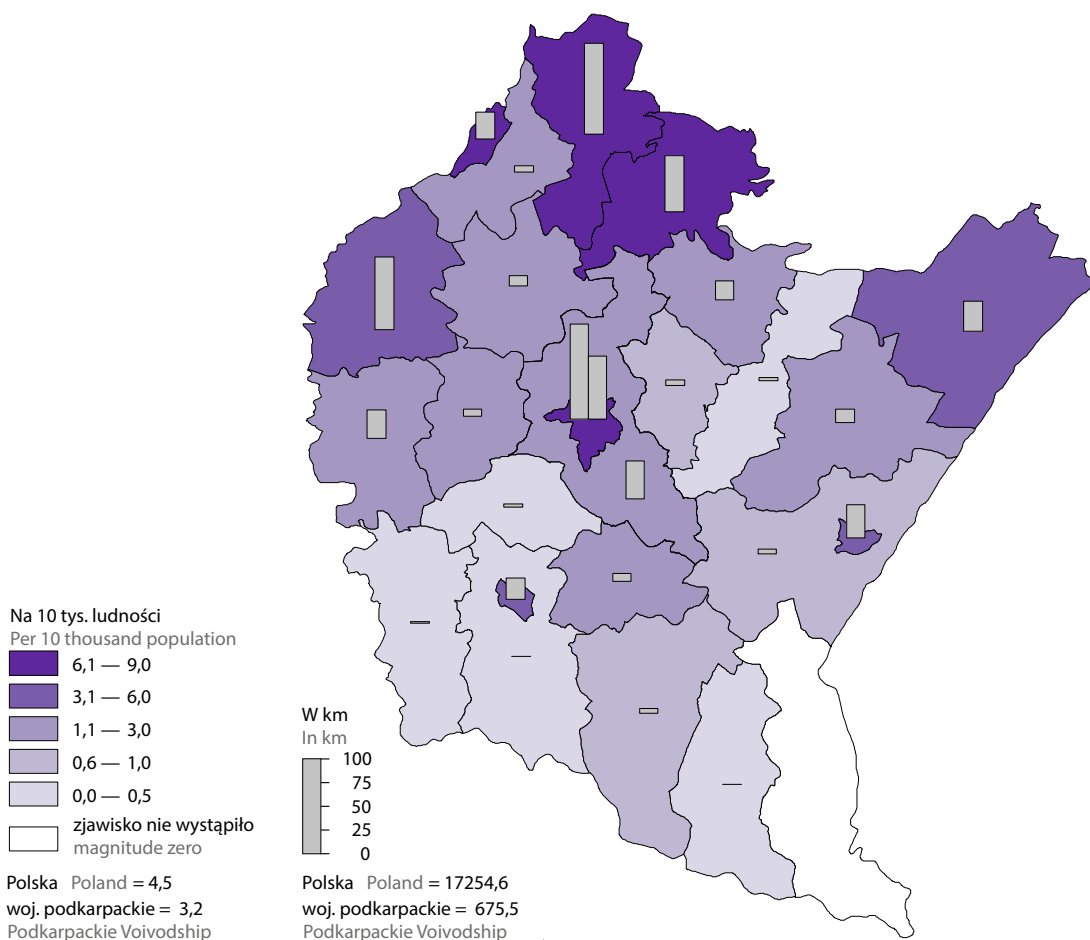
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

W 2020 r. w województwie podkarpackim eksploatowanych było 978 km linii kolejowych normalnotorowych, z których 398 km było zelektryfikowanych (w 2010 r. ich długość wynosiła odpowiednio 981 km i 355 km). Wskaźnik długości linii kolejowych normalnotorowych w 2020 r. wynosił 5,5 km na 100 km² i pozostawał na takim samym poziomie jak w 2010 r. (w kraju wynosił on odpowiednio 6,2 km i 6,4 km).

Na przestrzeni ostatnich lat na terenie województwa podkarpackiego systematycznie przybywa dróg dla rowerów. W 2020 r. znajdowało się już 675,5 km ścieżek rowerowych. W porównaniu z 2019 r. ich długość zwiększyła się o 30,9 km, tj. o 4,8%, natomiast w odniesieniu do 2015 r. ich długość wzrosła o 98,3 km, tj. o 17,0%.

Gęstość ścieżek rowerowych w 2020 r. na Podkarpaciu wynosiła 3,79 km na 100 km² (w Polsce 5,52 km). Omawiany wskaźnik w 2015 r. wynosił odpowiednio 3,23 km i 3,45 km na 100 km². Natomiast w przeliczeniu na 10 tys. ludności ich długość w 2020 r. wynosiła w województwie 3,2 km (w 2015 r. 2,7 km), a w Polsce było to odpowiednio 4,5 km i 2,8 km.

Mapa 45. Ścieżki rowerowe w 2020 r.
Map 45. Bicycle track in 2020

Największą długością ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności w województwie podkarpackim charakteryzował się powiat stalowowolski – 9,0 km, następnie nizański – 8,9 km i Rzeszów – 8,4 km. Najślabiej pod względem wielkości tego wskaźnika wypadły powiaty krośnieński, leski i jasielski (odpowiednio 0,0 km, 0,1 km i 0,2 km). Jedynym powiatem w województwie podkarpackim, w którym nie występowały ścieżki rowerowe był powiat bieszczadzki.

Natomiast biorąc pod uwagę długość dróg dla rowerów ogółem, zdecydowanie najlepiej pod tym względem wypada Rzeszów, w którym znajdowało się w 2020 r. 166 km ścieżek rowerowych. Następnie były to powiaty stalowowolski i mielecki (odpowiednio 95,3 km i 76,1 km). Najkrótszą długość dróg dla rowerów odnotowano w powiecie leskim – 0,2 km i krośnieńskim – 0,4 km.

Na terenie województwa podkarpackiego w 2020 r. funkcjonowały 832 krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej, obsługujące trasy o łącznej długości 34,6 tys. km. W porównaniu z 2015 r. ich liczba wzrosła o 14,9% (w kraju spadła o 29,9%), natomiast w odniesieniu do 2019 r. odnotowano spadek zarówno w województwie, jak i w kraju (odpowiednio o 13,2% i o 7,7%).

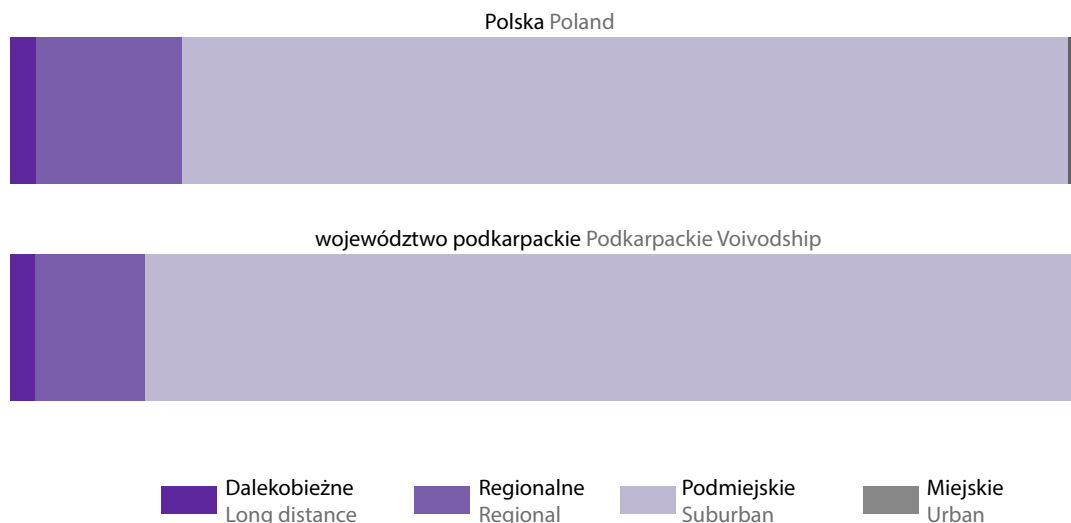
W 2020 r. transportem autobusowym przewieziono 15,6 mln pasażerów, tj. o 56,4% mniej niż w 2019 r. Wydłużyła się natomiast średnia odległość przewozu 1 pasażera z 46,4 km w 2019 r. do 49,5 km w 2020 r.

Wykres 74. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 74. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2020

As of 31 December

W 2020 r. długość linii komunikacji miejskiej w województwie podkarpackim wynosiła 3067 km, w tym na wsi 771 km. Była ona większa o 3,4% od długości w 2015 r. Natomiast w odniesieniu do 2019 r. zmniejszyła się o 2,3%. Na terenie województwa podkarpackiego w porównaniu z 2010 r. przybyło 274 km linii komunikacji miejskiej.

Tabor w przedsiębiorstwach komunikacji miejskiej w 2020 r. stanowiło 514 autobusów. Ilość taboru była o 6,2% większa niż w 2010 r., zaś w porównaniu z 2015 r. liczba autobusów wzrosła o 15,8%. W porównaniu z 2010 r. w bardzo dużym stopniu (ponad 3-krotnie) wzrosła liczba autobusów komunikacji miejskiej przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych, a ich udział w ogólnej liczbie autobusów wzrósł z 26,4% w 2010 r. do 86,4% w 2020 r.

Taborem komunikacji miejskiej w 2020 r. przewieziono 31,9 mln pasażerów, wobec 72,8 mln pasażerów przewiezionych w 2019 r. Na tak duży spadek, bo o ponad 56% w porównaniu z rokiem poprzednim, mogły mieć wpływ wprowadzone w marcu 2020 r. obostrzenia i lockdown w związku z ogłoszonym stanem epidemii COVID-19.

Tablica 44. Komunikacja miejska^a
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 44. Urban transport^a
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	2793	2965	3140	3067
Tabor komunikacji miejskiej Urban transport stock:	484	444	488	514
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	128	253	408	444
Liczba miejsc w autobusach w tys. Number of seats in buses in thousands	44,3	37,5	42,1	43,9
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych w tys. of which adapted to carry people with disabilities in thousands	12,3	23,3	37,0	39,2
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in million (during the year)	58,2	52,6	72,8	31,9
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	27,36	24,73	34,22	15,01

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
 a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

Bardzo istotne znaczenie w infrastrukturze komunikacyjnej województwa podkarpackiego odgrywa Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka. W 2020 r. z tego lotniska wykonano 12467 lotów (6248 startów i 6219 lądowań). Ruch samolotów w porównaniu z 2019 r. zmniejszył się o 52,5%, a w odniesieniu do 2010 r. zwiększył się o 13,6%.

Dane o **ruchu pasażerów w portach lotniczych** obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, w transzycie bezpośrednim, tj. pasażerów, dla których przy kontynuacji podróży samolotem numer lotu pozostał bez zmian.

Na przestrzeni lat 2010–2018 w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka systematycznie wzrastał ruch pasażerów z 454,2 tys. w 2010 r. do 771,3 tys. w 2018 r. W 2019 r. liczba pasażerów nieznacznie spadła (o 409 osób) i wynosiła 770,9 tys. pasażerów. Natomiast w 2020 r. odnotowano blisko 70% spadek ruchu pasażerskiego w porównaniu z rokiem poprzednim (ruch pasażerów wyniósł 234,3 tys. osób).

Liczba pasażerów przybyłych w 2020 r. wyniosła 115,8 tys. osób i była o 69,9% mniejsza niż w 2019 r. i o 48,3% mniejsza niż w 2010 r. Wśród pasażerów przybyłych zdecydowaną większość stanowią osoby przybyłe z portów zagranicznych. W 2020 r. było ich 75,8 tys. osób, wobec 40,0 tys. osób przybyłych z portów krajowych. W 2019 r. stanowili oni odpowiednio 278,5 tys. i 106,6 tys., a w 2010 r. odpowiednio 179,2 tys. i 44,7 tys.

Liczba pasażerów odprawionych utrzymuje się na bardzo zbliżonym poziomie w odniesieniu do liczby pasażerów przybyłych. W 2020 r. z portu lotniczego odprawiono 118,5 tys. osób, z tego 77,3 tys. do portów zagranicznych i 41,2 tys. do portów krajowych.

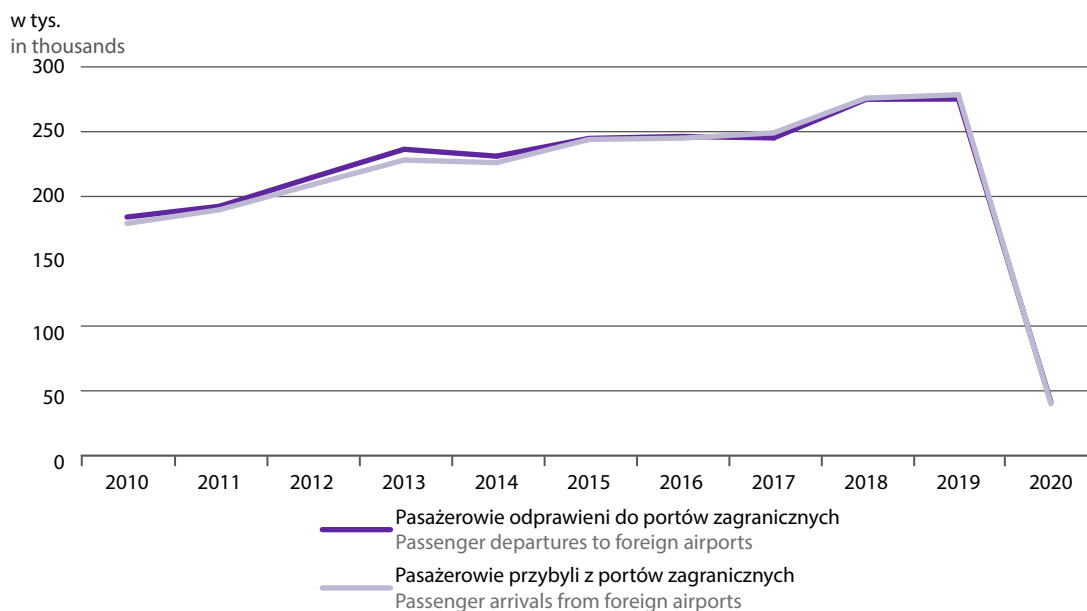
Tablica 45. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka
Table 45. Passenger traffic at Rzeszów-Jasionka Airport

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Pasażerowie przybyli z portów ^a : Passenger arrivals from airports ^a :	223917	321080	385038	115796
krajowych domestic	44674	77115	106567	39969
zagranicznych foreign	179243	243965	278471	75827
w tym w ruchu rozkładowym (regularnym) of which scheduled (regular) service	157907	230521	244003	73495
Pasażerowie odprawieni do portów ^a : Passenger departures to airports ^a :	230320	324134	385850	118498
krajowych domestic	46220	79354	110632	41155
zagranicznych foreign	184100	244780	275218	77343
w tym w ruchu rozkładowym (regularnym) of which scheduled (regular) service	164132	231315	242799	76413

a W lotach komunikacyjnych.
a In transport flights.

Systematycznie wzrastał także udział osób przewożonych przez samoloty polskie. W 2020 r. przewiozły one 85,5 tys. osób, czyli 36,5% ogólnej liczby pasażerów (przed rokiem ich udział stanowił 34,9%, a w 2010 r. 22,6%).

Wykres 75. Ruch międzynarodowy pasażerów w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka (przyjazdy i wyjazdy)
Chart 75. International passenger traffic at Rzeszów-Jasionka Airport (arrivals and departures)

Udział województwa podkarpackiego pod względem liczby przewiezionych pasażerów w 2020 r. wynosił 1,6% ruchu pasażerów w portach lotniczych w kraju. W porównaniu z 2019 r. utrzymał się on na takim samym poziomie, natomiast w odniesieniu do 2010 r. zmniejszył się o 0,6 p.proc.

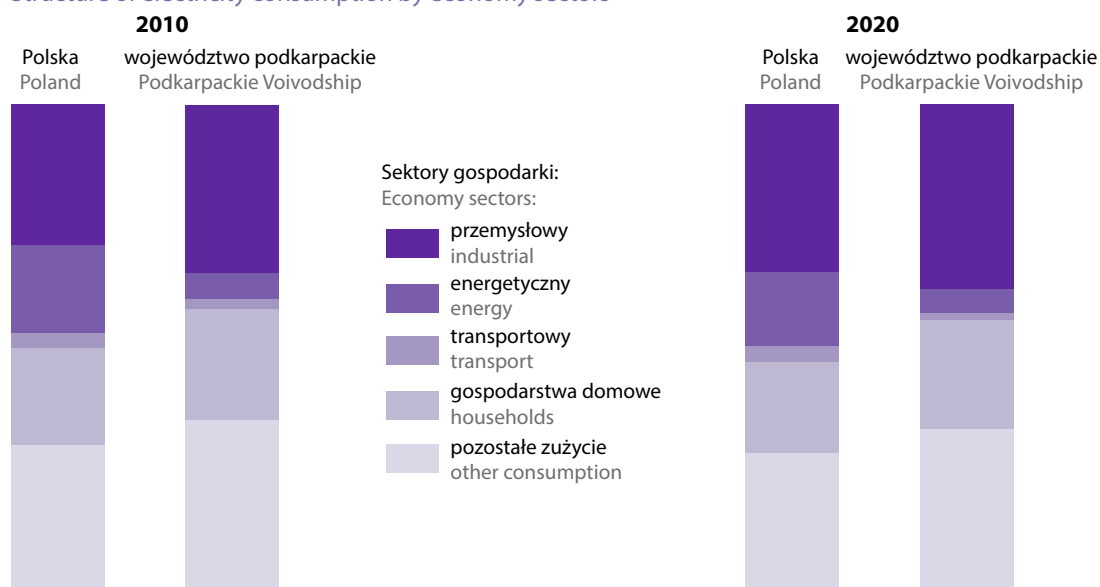
Energia Energy

W województwie podkarpackim w 2020 r. moc zainstalowana i osiągnięta w elektrowniach w stosunku do 2010 r. i 2019 r. zwiększyła się. Produkcja energii elektrycznej wzrosła w porównaniu z 2010 r., jak i w odniesieniu do 2019 r., natomiast udział odnawialnych nośników energii wykorzystywanych w jej produkcji wzrósł w porównaniu z 2010 r. i zmalał w odniesieniu do 2019 r.

Liczba odbiorców oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach były wyższe w porównaniu z 2010 r. i 2019 r. Wskaźnik zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca był wyższy niż w 2019 r.

W województwie podkarpackim moc zainstalowana w elektrowniach w 2020 r. wyniosła 1823,0 MW (w kraju 51,8 tys. MW). W stosunku do 2010 r. moc zwiększyła się o 87,3% (w Polsce o 43,6%), a w odniesieniu do 2019 r. o 55,1% (w kraju o 9,2%). W przypadku mocy osiągniętej w elektrowniach, jej poziom w województwie w 2020 r. wyniósł 1798,2 MW i wzrósł zarówno w porównaniu z 2010 r. i 2019 r. odpowiednio o 91,8% i 57,5%. W kraju poziom mocy osiągniętej w 2020 r. to 49,7 tys. MW (wzrost o 37,9% w relacji do 2010 r. i o 7,4% w odniesieniu do 2019 r.).

Wykres 76. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki
Chart 76. Structure of electricity consumption by economy sectors

W 2020 r. produkcja energii elektrycznej w województwie była na poziomie 3410,1 GWh i był to poziom o 28,1% wyższy od zanotowanego w 2010 r. oraz o 24,5% wyższy od tego z 2019 r. W kraju w 2020 r. wyprodukowano 158 tys. GWh energii elektrycznej i było to o 0,2% więcej niż w 2010 r. i o 3,6% mniej niż w 2019 r.

W przypadku odnawialnych nośników energii, ich udział w produkcji energii elektrycznej w województwie w 2020 r. wyniósł 23,0% i był to niemal dwukrotny wzrost wobec udziału z 2010 r. (11,9%) oraz spadek o 1,0 p.proc w porównaniu z 2019 r.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Tablica 46. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
 Table 46. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	678,7	689,5	730,7	739,2
miasta urban areas	325,3	332,2	353,2	359,8
wieś rural areas	353,4	357,3	377,5	379,5
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	1196,4	1210,3	1262,6	1277,0
miasta urban areas	532,1	523,0	533,8	544,2
wieś rural areas	664,3	687,4	728,8	732,8
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	1762,8	1755,4	1728,0	1727,3
miasta urban areas	1635,9	1574,1	1511,5	1512,4
wieś rural areas	1879,7	1924,0	1930,6	1931,0

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Source: data of Ministry of Climate and Environment.

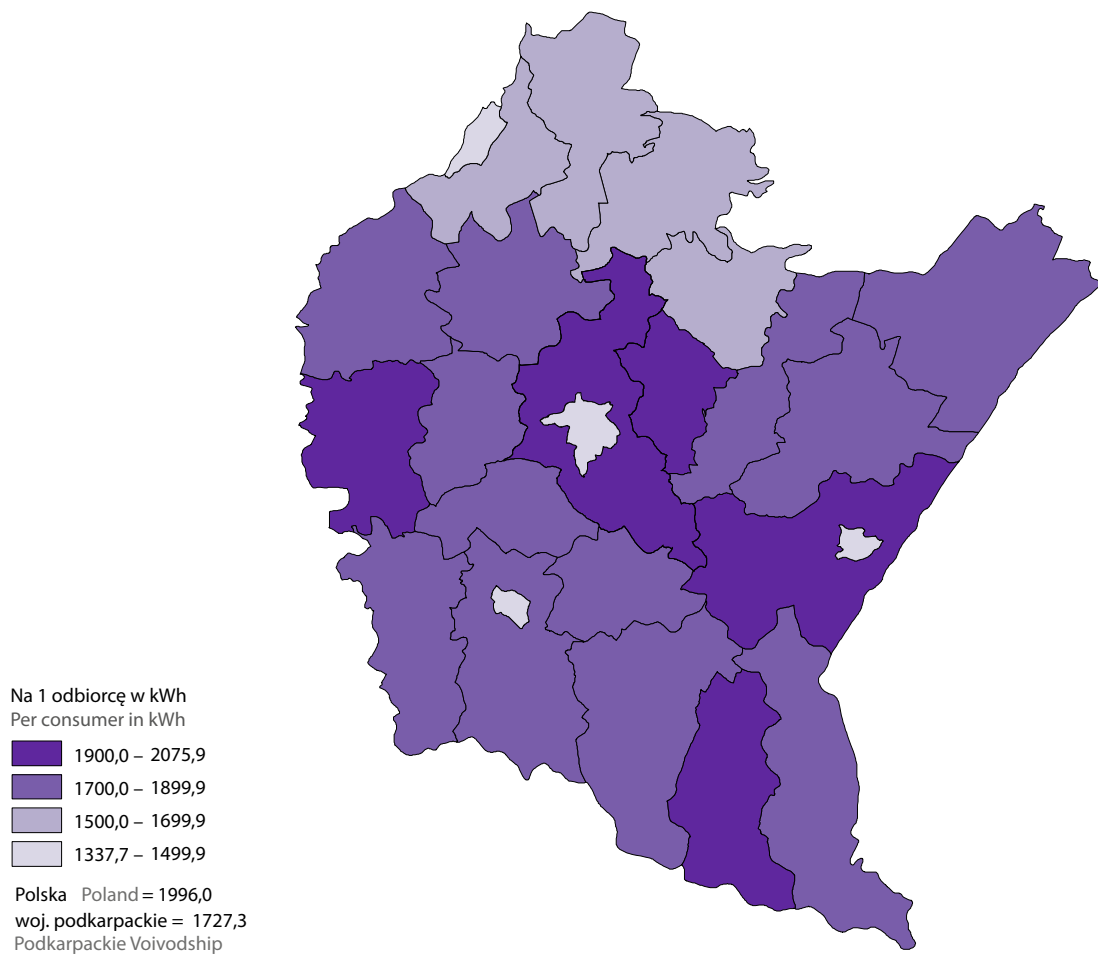
W 2020 r. 739,3 tys. odbiorców korzystało z energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, a jej zużycie wyniosło 1277,0 GWh. Liczba odbiorców w odniesieniu do 2010 r. zwiększyła się o 60,6 tys. (o 8,9%), a w stosunku do 2019 r. o 8,7 tys. (o 1,2%), natomiast zużycie energii w odniesieniu do 2010 r. wzrosło o 80,6 GWh (o 6,7%) oraz o 14,4 GWh (o 1,1%) w stosunku do 2019 r.

W kraju odbiorcy energii elektrycznej to 15799,2 tys., a jej zużycie to 31534,8 tys. GWh. W porównaniu z 2010 r. i 2019 r. zanotowano wzrost zarówno liczby odbiorców, jak i zużycia energii. W stosunku do 2010 r. liczba odbiorców zwiększyła się o 1620,7 tys. (o 11,4%), a zużycie o 1760,3 tys. GWh (o 5,9%). W odniesieniu do 2019 r. odbiorców było więcej o 211,2 tys. (o 1,4%), zaś zużycie było większe o 921,6 tys. GWh (o 3,0%).

W miastach liczba odbiorców w 2020 r. wyniosła 359,8 tys. i był to wzrost o 6,7 tys. (o 1,9%) w relacji do 2019 r., natomiast na terenach wiejskich odbiorców było 379,5 tys. i była to liczba większa od tej z 2019 r. o 1,8 tys. (o 0,5%).

Wskaźnik zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca w 2020 r. wyniósł 617,7 kWh i był wyższy od wskaźnika zanotowanego w 2019 r. o 11,71 kWh, w kraju natomiast w 2020 r. wyniósł 804,3 kWh i w stosunku do 2019 r. był wyższy o 26,34 kWh.

Mapa 46. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2020 r.
 Map 46. Consumption of electricity in households in 2020

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych przypadające na 1 odbiorcę było najwyższe w powiatach leskim, łańcuckim i dębickim, przy czym w pierwszym z nich, jako jedynym, zużycie przekroczyło 2000 kWh. Najniższe wskaźniki zużycia energii elektrycznej zanotowano w miastach na prawach powiatu: Tarnobrzegu, Krośnie i Rzeszowie.

Rozdział 7

Chapter 7

Finanse jednostek samorządu terytorialnego

Finances of local government units

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

W 2020 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego wyniosły 16,6 mld zł i w porównaniu z 2019 r. zwiększyły się o 11,0%. Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego były dochody własne oraz dotacje, które stanowiły odpowiednio 38,2% i 33,3% dochodów ogółem. Wielkość dochodów własnych wyniosła 6,3 mld zł, natomiast dotacji ogółem – 5,5 mld zł, z czego 80% stanowiły dotacje celowe. Pozostałą część dotacji stanowiły środki przekazywane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, które wyniosły 1,1 mld zł.

W 2020 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego wyniosły 16557,9 mln zł i w porównaniu z 2019 r. zwiększyły się o 11,0%. W odniesieniu do 2010 r. dochody zwiększyły się o ponad 80%. Największy udział jednostek samorządowych poszczególnych szczebli w realizacji dochodów w 2020 r. uzyskały gminy (60,6%), następnie miasta na prawach powiatu (17,2%), powiaty (14,5%) oraz województwo (7,7%).

Jednostki poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego różnią się między sobą wielkością dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Najwyższa wartość tego wskaźnika wystąpiła w budżetach miast na prawach powiatu (8125 zł), a najniższa w budżecie województwa (604 zł). W 2010 r. również najwyższą wartość odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu, a najniższą w budżecie województwa.

Przeciętna wartość tego wskaźnika dla gmin w 2020 r. kształtowała się na poziomie 5648 zł. Najwyższy dochód odnotowano w gminie Solina (12418 zł), a następnie Ostrów (9791 zł), najniższy zaś w gminie Rudnik nad Sanem (4340 zł) oraz gminie wiejskiej Jarosław (4675 zł). Wynika z tego, że dochody gminy o najwyższych dochodach na mieszkańca były prawie 3-krotnie wyższe niż w gminie o najniższych dochodach. Dochody budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 8125 zł – od 8920 zł w Krośnie do 7298 zł w Przemyślu. Dochody budżetów powiatów wyniosły średnio 1352 zł na 1 mieszkańca. Najwyższe dochody były w powiecie bieszczadzkim (2340 zł), następnie w leżajskim (1948 zł), a najniższe w powiecie krośnieńskim (878 zł), następnie w kolbuszowskim (945 zł). Dodatkowo na każdego mieszkańca z budżetu województwa przypadło przeciętnie 604 zł dochodów ogółem.

Tablica 47. Dochody jednostek samorządu terytorialnego
Table 47. Revenue of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	4286	4837	7010	7789	38,2
Gminy ^a Gminas ^a	2887	3140	5127	5648	37,7
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4320	5403	7404	8125	42,3
Powiaty Powiats	897	890	1155	1352	35,2
Województwo Voivodship	417	585	544	604	38,3

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są: udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), wpływy z podatków oraz opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez JST (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej), odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej) i inne.

Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r. były dochody własne oraz dotacje, które stanowiły odpowiednio 38,2% i 33,3% dochodów ogółem. Największy udział dochodów własnych odnotowano w budżetach miast na prawach powiatów (42,3%), natomiast dotacje w budżecie województwa (37,1%).

Wielkość dotacji ogółem w 2020 r. wyniosła 5520,4 mln zł, z czego 80% stanowiły dotacje celowe. Pozostałą część dotacji stanowiły środki przekazywane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (z paragrafów 200, 620 oraz od 2015 r. – 205, 625), które wyniosły 1131,1 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość ta wyniosła 532 zł, z czego najwyższą odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu – 652 zł, a najniższą w budżecie powiatów 65 zł.⁵

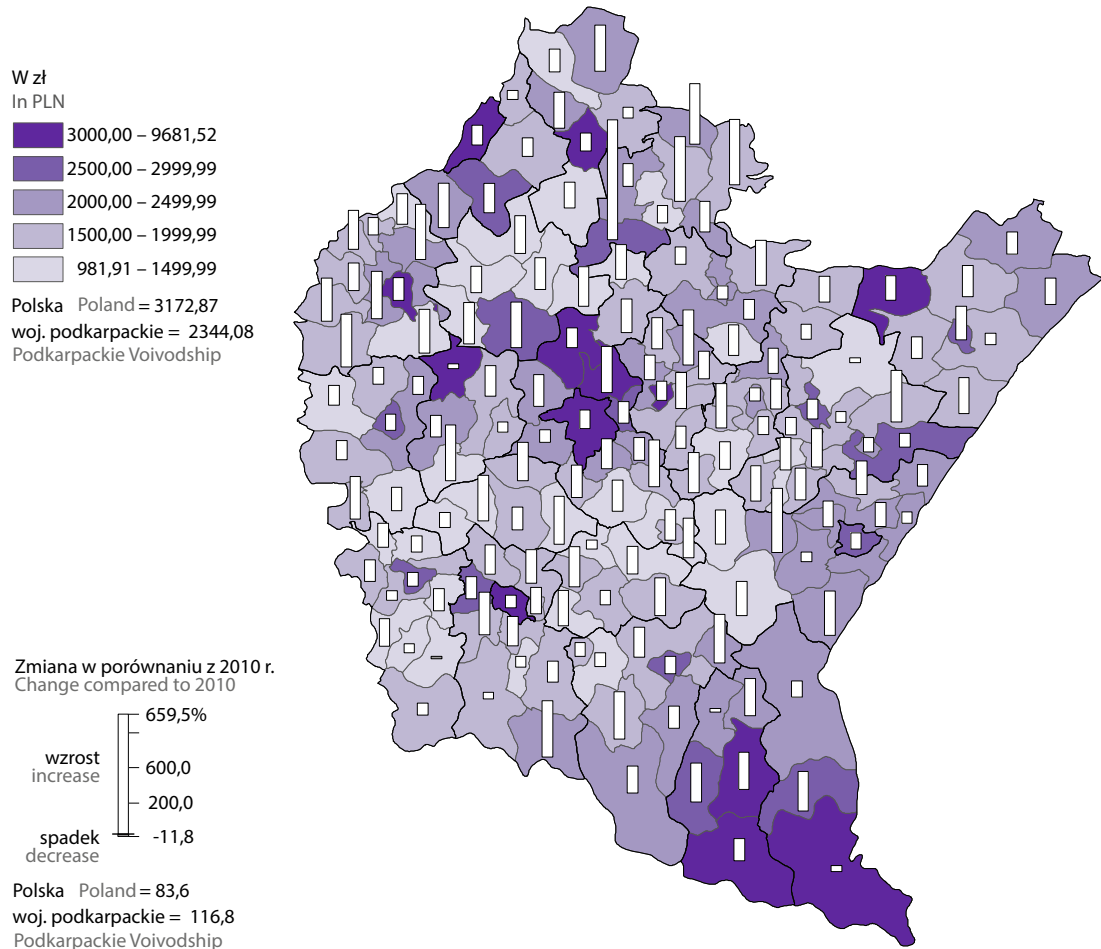
Rozpatrując dotacje należy zwrócić uwagę na ich charakter inwestycyjny. Dotacje inwestycyjne są jednym z czynników dynamizujących rozwój regionu. W 2020 r. wartość dotacji przeznaczonych na inwestycje wyniosła 999,7 mln zł i porównaniu do 2010 r. wzrosła ponad 13%. Udział dotacji inwestycyjnych w finansowaniu wydatków inwestycyjnych wyniósł 36,5% i różnił się w poszczególnych jednostkach szczebli samorządu terytorialnego. Najwyższy udział odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu (49,9%), a najniższy w budżetach gmin (29,9%).

⁵ Więcej informacji o zagadnieniach związanych z dotacjami na realizację projektów europejskich w podrozdziale 7.4.

W dochodach własnych jednostek samorządu terytorialnego najważniejszą pozycję stanowił podatek dochodowy od osób fizycznych, a w przypadku budżetu województwa – także od osób prawnych. Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych wyniosły 2053,0 mln zł, stanowiąc 32,5% dochodów własnych. Spośród podatków majątkowych, znaczny udział w dochodach gmin i miast na prawach powiatu miały dochody z tytułu podatku od nieruchomości, które stanowiły 19,8% dochodów własnych gmin i 18,8% dochodów własnych miast na prawach powiatu.

Mapa 47. Dochody własne gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.

Map 47. Own revenue of gminas per capita in 2020

Przeciętna wartość dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla gmin w 2020 r. kształtowała się na poziomie 2129 zł. Najwyższy wskaźnik odnotowano w gminie Solina (9682 zł), a najniższy w gminie Nozdrzec (982 zł). Wynika z tego, że dochody gminy o najwyższych dochodach na mieszkańca były blisko 10-krotnie wyższe niż w gminie o najniższych dochodach. W relacji do roku 2010, największy wzrost wskaźnika (prawie ośmiokrotny) odnotowano w gminie Jeżowe, a najwyższy spadek wystąpił w gminie Nowy Żmigród (o 11,8%).

W miastach na prawach powiatu najwyższe dochody własne na 1 mieszkańca wystąpiły w Rzeszowie (3719 zł). Najniższe natomiast w Przemyślu (2640 zł). W porównaniu z 2010 r. największy wzrost wskaźnika (ponad 2-krotny) wystąpił w Tarnobrzegu.

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w województwie podkarpackim w 2020 r. wyniosły łącznie 15,8 mld zł i były większe o 6,8% w porównaniu z 2019 r. Największy udział w wydatkach miały wydatki bieżące, w szczególności wynagrodzenia oraz zakup materiałów i usług. Na inwestycje przeznaczono 2,7 mld zł, i stanowiły one prawie całość wydatków majątkowych.

Wydatki wyniosły 15811,0 mln zł i zwiększyły się o 6,8% w porównaniu z 2019 r. W odniesieniu do roku 2010 wydatki zwiększyły się o 60,3%. Głównym obciążeniem dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego są wydatki bieżące – w 2020 r. wyniosły 13031,2 mln zł, stanowiąc 82,4% wydatków ogółem. W porównaniu z 2019 r. wydatki bieżące zwiększyły się o 9,7%.

W wydatkach bieżących największy udział miały wynagrodzenia oraz zakup materiałów i usług, które stanowiły odpowiednio 34,6% i 17,3%. Na inwestycje przeznaczono 17,3% ogółu wydatków, które stanowiły niemal całość wydatków majątkowych.

Porównując strukturę wydatków według rodzajów dla poszczególnych szczebli jednostek samorządu terytorialnego można zauważyć, że najwyższy udział wydatków bieżących odnotowano w budżetach gmin (84,7%), najniższy zaś w budżecie województwa (55,9%). Na wynagrodzenia stosunkowo najwięcej wydano z budżetów powiatów (53,8% wydatków bieżących), a najmniej z budżetu województwa (24,4% wydatków bieżących). Dotacje stanowiły najwyższy udział w wydatkach bieżących budżetu województwa (43,9%), a najniższy w budżetach gmin (6,7%). Zakup materiałów i usług stanowił 20,1% wydatków bieżących w budżetach miast na prawach powiatu i 17,8% w budżetach powiatów.

Na inwestycje najwięcej wydano z budżetu województwa (42,7%), a najmniej z budżetów gmin (15,1%).

Tablica 48. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego
Table 48. Expenditure of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków in- westycyjnych w % ogółem wydatków share of investment expenditure in % of total expenditure
Ogółem Total	4638	4866	6959	7437	17,3
Gminy ^a Gminas ^a	3213	3039	5158	5413	15,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4608	5914	7451	8126	15,3
Powiaty Powiats	939	882	1110	1211	15,9
Województwo Voivodship	466	624	497	566	42,7

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W 2020 r. wydatki gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 5413 zł, z czego najwyższe wydatki odnotowano w gminie Solina (10354 zł), a najniższe w gminie Rudnik nad Sanem (3971 zł). W przeliczeniu na 1 mieszkańca gmina o najwyższych wydatkach przeznaczyła ponad 2,5-krotnie wyższą kwotę niż gmina, w której wydatki były najniższe.

Z kolei wydatki inwestycyjne gmin na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 818 zł. Na inwestycje ze swego budżetu najczęściej wydała gmina Solina (4790), a najmniej gmina Krempna (93 zł).

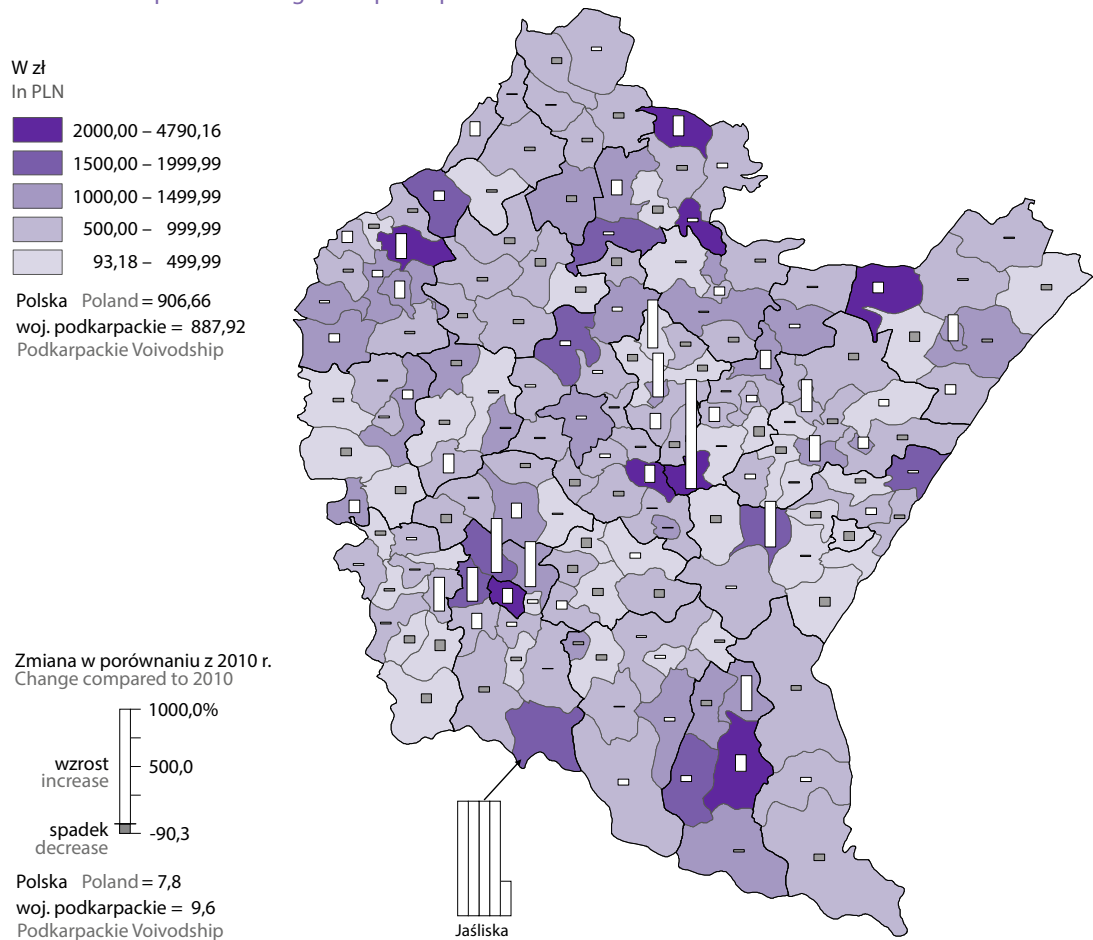
Przeciętne wydatki budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 8126 zł, z czego wydatki inwestycyjne wyniosły 1243 zł. Najwyższe wydatki na mieszkańca ogółem odnotowano w Krośnie (9887 zł, inwestycyjne 2582 zł). Najniższe wydatki wystąpiły w Przemyśle (6903 zł, inwestycyjne 217 zł).

Wydatki ogółem budżetów powiatów na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 1211 zł, w tym wydatki inwestycyjne wyniosły 192 zł. Najwyższe wydatki ogółem odnotowano w powiecie bieszczadzkim (2203 zł), a najniższe w powiecie przemyskim (798 zł). Wydatki inwestycyjne z budżetów powiatów – najwyższe odnotowano w powiecie bieszczadzkim (574 zł na 1 mieszkańca), a najniższe w powiecie stalowowolskim (57 zł).

Ponadto na każdego mieszkańca z budżetu województwa wydatkowano przeciętnie 566 zł, z czego 241 zł przeznaczono na inwestycje.

Mapa 48. Wydatki inwestycyjne gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.

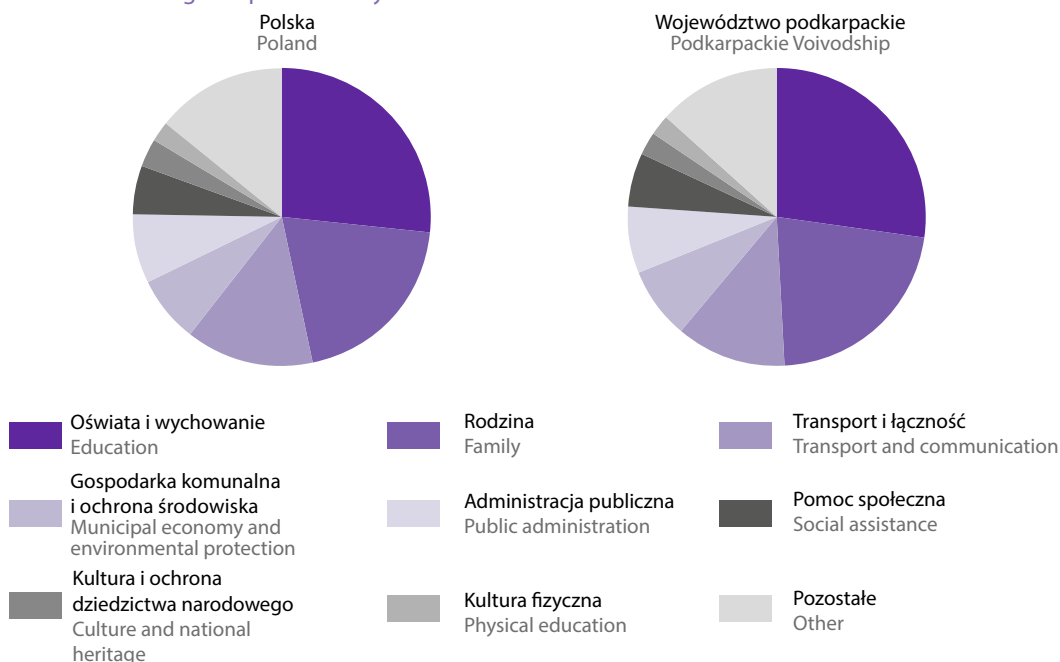
Map 48. Investment expenditure of gminas per capita in 2020

W porównaniu z 2010 r. najwyższy wzrost wydatków inwestycyjnych na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Jaślicka, a następnie w gminach: Jawornik Polski oraz Wojaszówka. Najwyższy spadek natomiast wystąpił w gminie Nowy Żmigród. W miastach na prawach powiatu najwyższy wzrost wskaźnika wystąpił w Krośnie, następnie w Tarnobrzegu oraz Rzeszowie. Spadek wskaźnika odnotowano jedynie w Przemyślu.

Wykres 77. Struktura wydatków budżetowych według działów w 2020 r.

Chart 77. Structure of budget expenditure by division in 2020

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2020 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego zamknęły się zbiorczo nadwyżką. Zdecydował o tym przede wszystkim wysoki dodatni wynik budżetów gmin oraz nadwyżka finansowa w budżetach powiatów i budżetu województwa.

Zagregowany wynik budżetowy omawianych samorządów w 2020 r. był dodatni i wyniósł 746,9 mln zł. W porównaniu z rokiem 2019 wynik poprawił się znacząco, o ponad 0,6 mld zł. W odniesieniu do 2010 r. wynik poprawił się jeszcze bardziej, bo o 1,5 mld zł. Najwyższy deficyt budżetowy wystąpił w budżetach gmin (417,1 mln zł), a najniższy w budżetach miast na prawach powiatów (-0,1 mln zł). Wynikiem dodatnim zamknął się budżet województwa oraz budżety powiatów.

Nadwyżka budżetowa w 2020 r. wystąpiła w 129 gminach (83% wszystkich gmin). Dodatnią relację wyniku do dochodów przekraczającą 10% osiągnęło 25 gmin. Deficyt budżetowy wystąpił w 27 gminach (17% ogólnej liczby gmin), przy czym w żadnej z tych gmin relacja deficytu do dochodów nie przekroczyła 10%. Dla porównania w 2010 r. nadwyżkę wypracowano w 12 gminach (7,7% ogólnej liczby gmin), zaś deficyt wystąpił w 144 gminach (w 92,3% ogólnej liczby gmin); w 71 gminach relacja wyniku do dochodów przekroczyła 10%.

W budżetach miast na prawach powiatu, nadwyżka budżetowa w 2020 r. wystąpiła w trzech miastach, Rzeszowie, Przemyślu i Tarnobrzegu, deficyt budżetowy wystąpił jedynie w Krośnie (-10,8% w relacji do dochodów). W 2010 r. natomiast we wszystkich miastach na prawach powiatu odnotowano deficyt budżetowy. W budżetach powiatów nadwyżkę odnotowano w 20 jednostkach (95%), a deficyt budżetowy w 1 (5%). W dziesięciu powiatach relacja nadwyżki do dochodów przekroczyła 10%. W 2010 r. wyższe wydatki od dochodów wystąpiły w 15 powiatach (71,4%), z czego w 3 relacja wyniku do dochodów przekroczyła 10%. Na plusie było 6 powiatów (28,6%), a w powiecie przemyskim relacja nadwyżki do dochodów przekroczyła 10%.

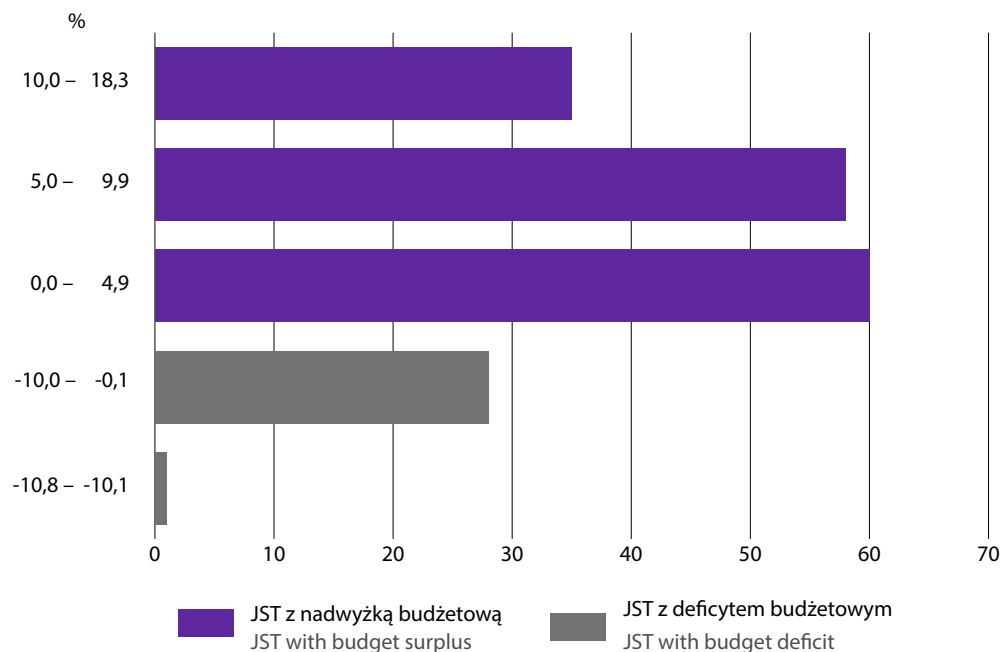
Tablica 49. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 49. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	-747,7	-62,5	108,9	746,9
Gminy ^a Gminas ^a	-502,6	180,7	-55,1	417,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-100,1	-175,8	-16,4	-0,1
Powiaty Powiats	-52,3	15,5	78,9	249,8
Województwo Voivodship	-92,7	-82,9	101,5	80,2

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wykres 78. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2020 r.

Chart 78. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2020

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European Fund

Do końca 2021 r. całkowita wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podkarpackiego wyniosła ponad 29,3 mld zł, z czego większość stanowiło dofinansowane ze środków UE. Najwyższy udział w tej wartości miały Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego oraz Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

Projekty europejskie realizowane przez jednostki podsektora instytucji samorządowych obejmują część wykorzystywanych w Polsce środków publicznych pochodzących z bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Innymi beneficjentami funduszy europejskich są jednostki podsektora instytucji rządowych, a także sektora MŚP, fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, do środków europejskich zaliczamy zarówno fundusze pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, jak i środki pozaunijne, których źródłem są: Norweski Mechanizm Finansowy, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Sposób wykorzystania głównej części funduszy napływających do Polski z budżetu UE został określony w Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020. W okresie wcześniejszym podstawą były Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007–2013, a środki przewidziane na ten okres programowania były wykorzystywane w niewielkiej skali także po 2015 r. Większa część rozdzielonych w Umowie Partnerstwa funduszy strukturalnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz Funduszu Spójności przypada na krajowe programy operacyjne (56,3%), niemające przypisania do konkretnych regionów, natomiast mniejsza ich część została programowo rozdzielona na określone obszary kraju. Dotyczy to 16 regionalnych programów operacyjnych (RPO; 40,7%) oraz PO Polska Wschodnia (2,6%). W okresach programowania 2007–2013 oraz 2014–2020 dodatkowe niewielkie środki były kierowane do obszarów przygranicznych w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna. Poza polityką spójności i Umową Partnerstwa 2014–2020 znajdują się środki przyznane Polsce przez UE w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego. Dysponentami tych funduszy są ministrowie właściwi dla rolnictwa i gospodarki morskiej.

Całkowita wartość realizowanych przez samorządy projektów europejskich obejmuje publiczne środki europejskie uzyskiwane w formie dotacji oraz wkład własny pochodzący z dochodów własnych samorządów lub z kredytów i pożyczek. Dotacje celowe pozyskane z UE w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 są wykazywane przez samorządy w §205 klasyfikacji budżetowej (zadania bieżące) oraz §625 (zadania inwestycyjne). Pozostałe otrzymane dotacje europejskie zalicza się do analogicznych §200 i §620.

Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podkarpackiego do końca 2021 r. wyniosła ponad 29,3 mld zł. Dofinansowanie ze środków UE stanowiło ponad 62% wartości całkowitej dofinansowania w województwie. Najwięcej środków przeznaczono na Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego – 13,0 mld zł (6144 zł na 1 mieszkańca), Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – 6,9 mld zł (3281 zł) oraz Program Operacyjny Inteligentny Rozwój – 4,9 mld zł (2321 zł na 1 mieszkańca). Ogólna wartość projektów realizowanych w województwie podkarpackim stanowiła 5,3% wartości całkowitej w Polsce, z czego największy udział miał Program Polska Wschodnia (23,3%).

Tablica 50. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca 2021 r.^a

Table 50. The total value of projects and the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of 2021^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowane ze środków UE Of which co-financing from the EU resources	W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	29310,9	18229,6	5,3 ^c	13886,9
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	6925,3	3669,5	3,2	3281,1
Inteligentny Rozwój Smart Growth	4898,1	2542,8	6,3	2320,6
Polska Cyfrowa Digital Poland	430,6	273,7	2,9	204,0
Polska Wschodnia Eastern Poland	2999,5	1866,3	23,3	1421,1
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	1089,4	960,1	4,3	516,1
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	12968,0	8917,2	6,9	6144,0

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. c Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

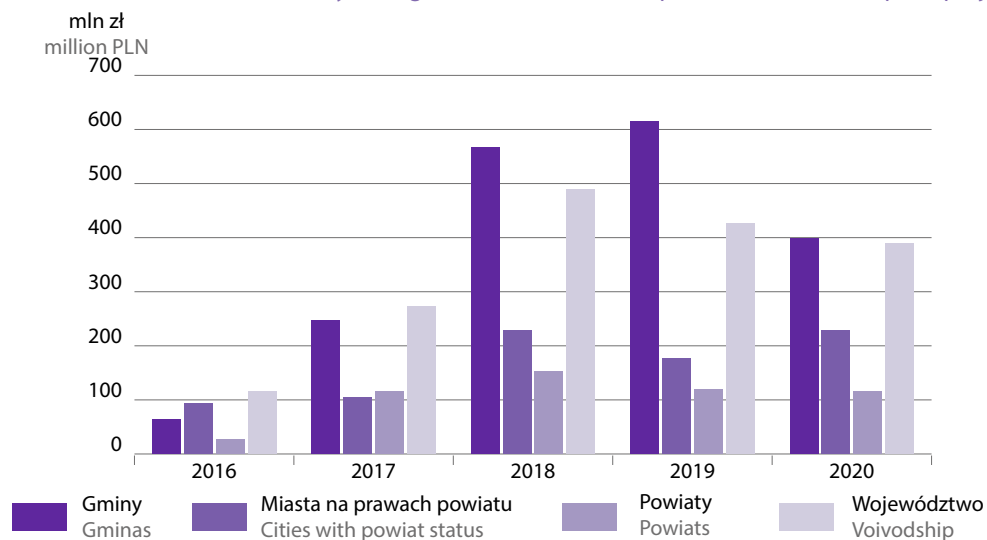
Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For the purpose of calculating data, the number of population as of 31 December 2021 was adopted. c For Poland included financing value of Operational Programme Eastern Poland.

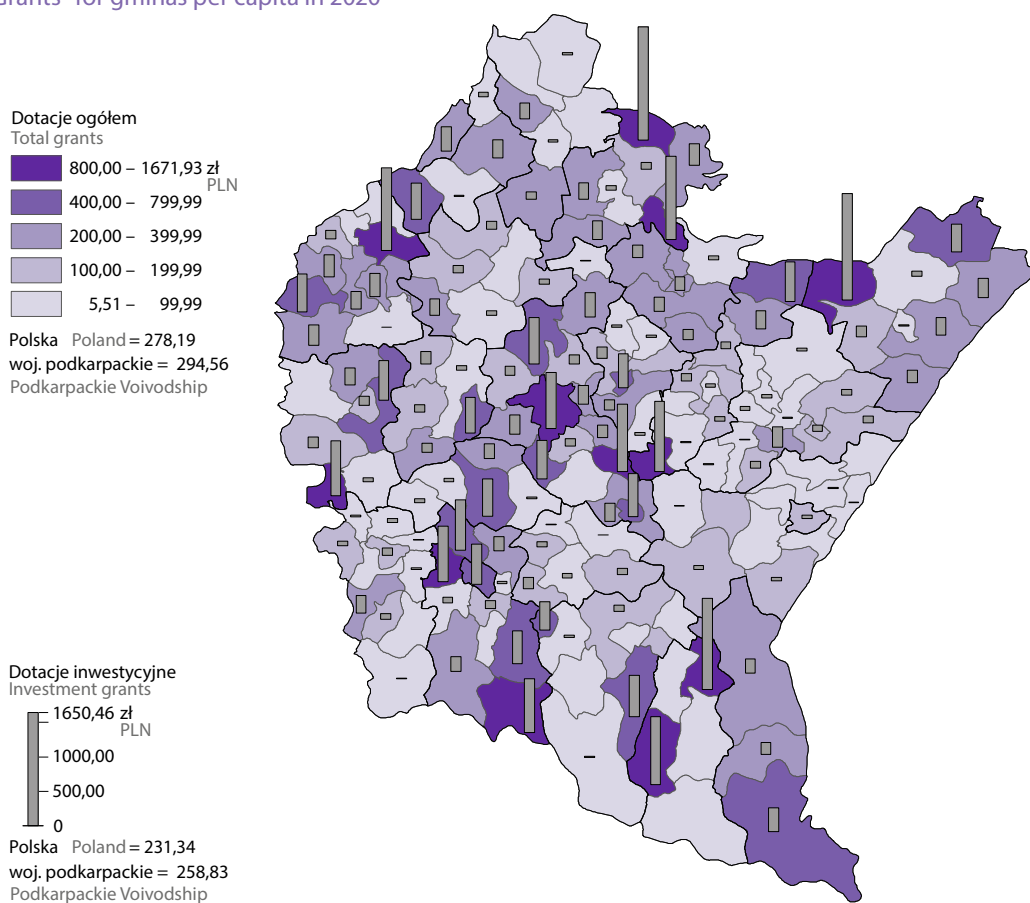
Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

Wielkość dotacji przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (z paragrafów 200, 620 oraz od 2015 r. – 205, 625) stanowiła w 2020 r. blisko 20% dotacji ogółem. Analiza wykorzystania środków europejskich wskazuje na jej cykliczny charakter – szczyt przypadł na lata 2018–2019 (wcześniejszy na lata 2011–2012).

Wykres 79. Wartość całkowita dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów europejskich
Chart 79. Total value of subsidies received by local governments for the implementation of European projects

Mapa 49. Dotacje^a dla gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.
Map 49. Grants^a for gminas per capita in 2020

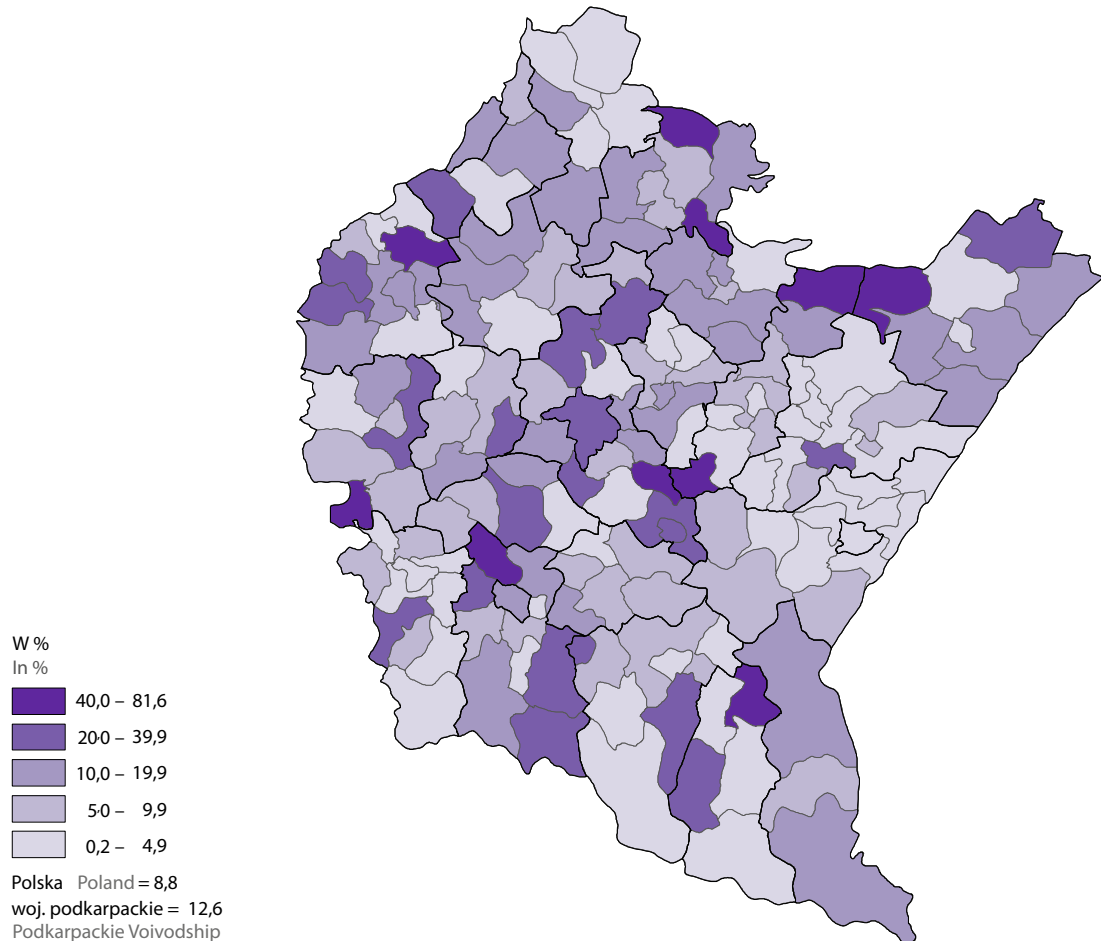

^a Dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.
^a Grants from paragraphs 200 and 620 as well as 205 and 625 by the classification of budget revenue and expenditure.

W 2020 r. średnia wartość dotacji przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich na 1 mieszkańca wyniosła w budżetach gmin 224 zł, a w budżetach miast na prawach powiatu 652 zł. Do gmin o najwyższym wskaźniku należała gmina Jarocin (1672 zł), a do miast na prawach powiatu – Rzeszów (878 zł).

Przeciętna wartość dotacji inwestycyjnych ze środków europejskich na 1 mieszkańca w budżetach gmin w 2020 r. wyniosła 193 zł, a w budżetach miast na prawach powiatu 592 zł. Najwyższy wskaźnik dla gmin odnotowano w Jarocinie (1650 zł), natomiast dla miast na prawach powiatu w Rzeszowie (856 zł).

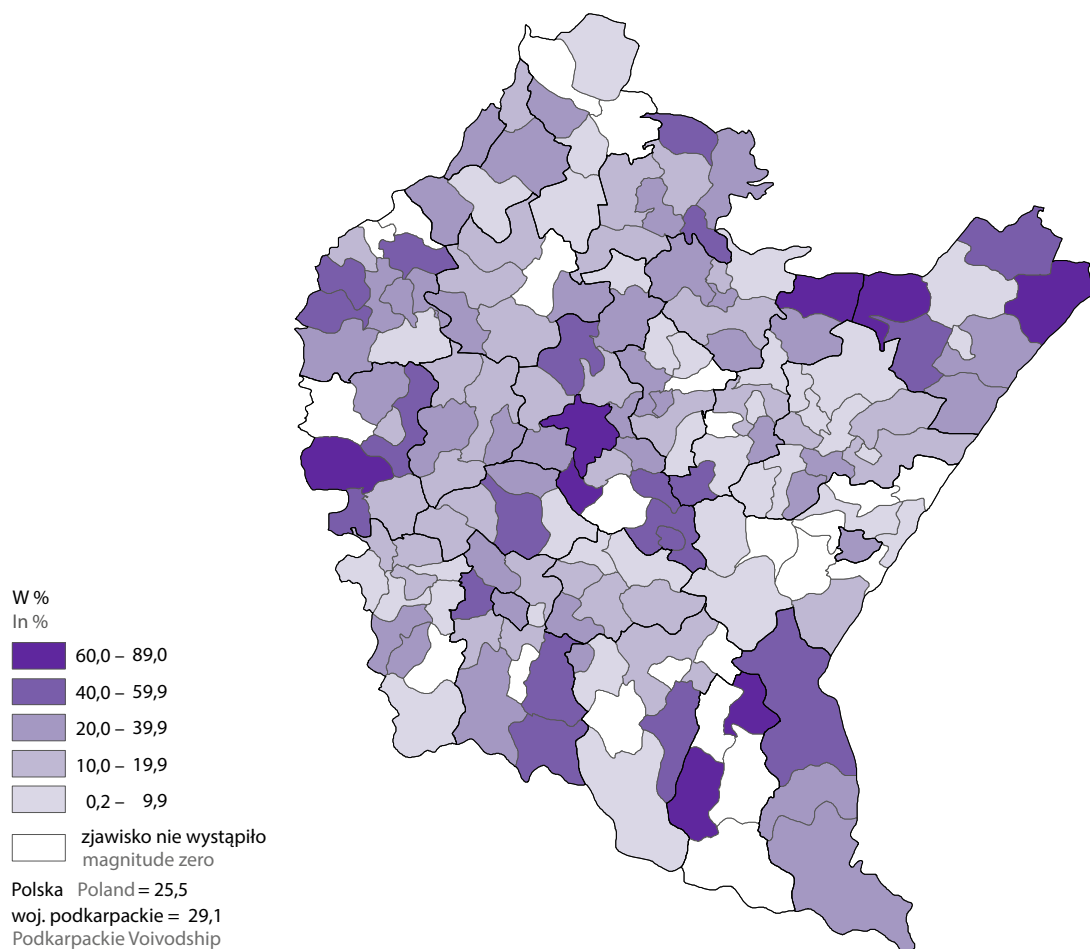
Mapa 50. Relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych w gminach w 2020 r.
Map 50. Ratio of the value of subsidies for European projects to own revenue of gminas in 2020

Średni poziom relacji wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych w gminach wyniósł 11% w 2020 r. Natomiast w niektórych samorządach dotacje europejskie były zbliżone wartością do dochodów własnych, osiągając poziom 82–67% dochodów własnych (82% w gminie Jarocin, 73% w gminie Olszanica, 67% w gminie Jawornik Polski). W miastach na prawach powiatu relacja ta wyniosła 19%, przy czym najwyższy jej poziom wystąpił w Rzeszowie (24%).

Mapa 51. Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w gminach w 2020 r.

Map 51. Share of the European investment grants in total investment expenditure of gminas in 2020

W 2020 r. wszystkie gminy i miasta na prawach powiatu realizowały inwestycje z udziałem środków europejskich. W niemal połowie z tych gmin udział dotacji europejskich w wydatkach inwestycyjnych wyniósł ponad 22%, w tym w 23 gminach przekroczył 50%. W gminie Lubenia udział ten wyniósł 83%, a w gminie Adamówka 79%. W jednym przypadku udział dotacji europejskich przekroczył 100% z powodu przesunięć czasowych realizacji wydatków i otrzymania transzy płatności.

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie podkarpackim

Selected data on Podkarpackie Voivodship

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	621020,0	521397,9	470911,3	579800,3	356533,7	495716,9	218839,8	378128,3	589428,9	647207,8	609757,8	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	157927,1	128407,3	155406,2	174713,6	193722,1	133219,0	74769,5	98769,3	111485,2	219033,3	198343,6	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,025	0,026	0,027	0,027	0,027	0,027	0,028	0,029	0,029	0,030	0,030	.	Municipal wastewater discharged per capita in dam ³
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	10,7	11,7	12,1	15,1	18,6	23,5	24,4	24,4	27,4	29,5	37,2	.	Municipal waste collected separately in total municipal waste collected in %
Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,7	1,4	1,3	0,8	0,7	0,1	0,5	1,2	0,9	0,3	-2,1	-4,1	Natural increase per 1,000 population
Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,3	9,9	9,9	9,6	9,4	9,2	9,5	10,3	10,1	9,7	9,2	8,5	Live births per 1,000 population
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	-0,9	-1,0	-0,9	-1,5	-1,1	-1,3	-0,8	-0,8	-1,3	-1,4	-0,9	-0,9	Net migration for permanent residence per 1,000 population
Wskaźnik starości demograficznej w %	13,1	13,3	13,6	14,0	14,5	14,9	15,4	15,9	16,4	16,9	17,4	17,7	Old age index in %
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^a na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/2021	617	656	674	717	687	-	794	845	877	888	888	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^a per 1000 children aged 3–6 in 2020/2021 school year
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^b w %	41,4*	43,3*	.	.	.	48,7*	49,3*	50,3	Employment rate by LFS ^b in %
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^b w %	48,0*	49,6*	.	.	.	51,5*	51,6*	52,9	Activity rate by LFS ^b in %
Stopa bezrobocia według BAEL ^b w %	13,8*	12,7*	.	.	.	5,4*	4,6*	4,8	Unemployment rate by LFS ^b in %

a W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. b Przeciętne w roku.

a In nurseries schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; including children in units performing health care activities throughout the school year. b Annual average.

Wybrane dane o województwie podkarpackim (cd.)

Selected data on Podkarpackie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	148	152	131	115	102	84	51	50	49	75	69	37	Registered unemployed persons per job offer
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia ^a brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	2777,74	2914,02	3016,17	3148,16	3281,07	3399,62	3555,89	3750,01	4025,33	4262,94	4453,77	4881,23	Average monthly gross wages and salaries ^a in the enterprise sector in PLN
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	472,2	466,5	463,0	458,4	452,8	451,7	452,0	451,3	462,8	465,7	466,9	464,3	Annual average number of retirees and pensioners in thousands
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1351,01	1423,74	1514,64	1600,77	1660,43	1720,93	1755,86	1811,81	1899,49	1997,28	2120,64	2269,05	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	907,3	937,9	959,1	997,7	1053,0	1081,6	1134,1	1254,3	1347,3	1471,5	1588,57	.	Average monthly available income per capita in households in PLN
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	11,9	10,8	11	11,3	10,5	9,8	8,9	7,8	7,0	6,2	5,4	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %
Dzieci przebywające w żłobkach ^b i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	.	.	33	40	48	57	66	76	97	112	116	145	Children staying in nurseries ^b and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności	291,1	293,4	295,9	298,5	301,3	304,8	308,2	311,5	314,8	319,1	324,1	.	Dwelling stocks per 1,000 population
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w m ³	22,0	22,2	22,4	22,3	22,3	23,2	23,4	22,9	23,3	23,9	24,5	.	Consumption of water from water supply system in households (during the year) per capita in m ³
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	6,0	6,0	6,2	6,6	6,7	6,7	6,8	6,9	6,8	6,9	6,0	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	1429	1304	1294	1290	1273	1269	1249	1224	1237	1233	1263	.	Population per out-patient health care unit
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w %	95,4	95,3	95,8	93,6	95,1	95,9	93,4	95,2	96,2	95,3	94,8	94,5	Cost level indicator in non-financial enterprises ^c in %

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Łącznie z oddziałami żłobkowymi i z żłobkami przykładowymi. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including nursery wards and workplace nurseries. c Data concern economic entities employing more than 49 persons.

Wybrane dane o województwie podkarpackim (cd.)

Selected data on Podkarpackie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	4,0	4,1	3,6	5,8	4,4	3,7	6,2	4,3	3,2	4,2	4,5	4,8	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a w mln zł (ceny bieżące)	1916,7	2655,3	2967,0	2653,4	2668,1	2982,6	3138,0	3479,5	3853,8	4225,2	3528,8	3159,8	Investment outlays of non-financial enterprises ^a in million PLN (current prices)
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	98,5	138,5	111,7	89,4	100,6	111,8	105,2	110,9	110,8	109,6	83,5	89,5	Investment outlays of non-financial enterprises ^a (previous year=100; current prices)
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową ^a na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	238,9	254,8	298,0	372,9	437,4	427,2	358,7	371,5	430,6	504,5	543,0	.	Intramural expenditure on research and development ^a per capita in PLN (current prices)
Sprzedaż detaliczna towarów ^b (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	102,6	107,8	105,6	98,2	103,3	114,1	102,8	97,2	108,2	107,7	89,8	113,1	Retail sale of goods ^b (previous year=100; current prices)
Drugi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej	70,4	71,2	73,9	74,9	76,7	77,8	79,0	79,4	80,9	82,1	83,7	.	Hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	11,9	11,1	12,9	16,1	23,4	19,8	24,3	25,7	23,1	24,0	23,0	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %													Share of own revenue in total revenue of local government units in %
Ogółem	31,2	33,6	34,4	34,0	35,7	37,4	36,8	34,8	35,0	36,0	38,2	.	Total
Gminy ^c	33,1	35,6	36,5	37,8	39,6	40,7	35,4	33,9	34,4	35,2	37,7	.	Gminas ^c
Miasta na prawach powiatu	40,4	42,7	44,2	44,7	45,9	46,9	47,0	46,1	45,0	44,4	42,3	.	Cities with powiat status
Powiaty	23,1	22,8	23,2	22,0	24,8	27,1	29,0	28,4	28,7	33,7	35,2	.	Powiaty
Województwo	19,5	25,9	22,7	17,3	18,3	21,6	39,2	29,2	29,8	27,9	38,3	.	Voivodship

a Bez amortyzacji środków trwałych. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu.

a Excluding depreciation of fixed assets. b Data concern economic entities employing more than 9 persons. c Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wybrane dane o województwie podkarpackim (dok.)

Selected data on Podkarpackie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
Dotacje inwestycyjne ogółem ^a dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł Ogółem	882,6	1090,4	837,4	1204,8	1292,7	1180,8	410,6	790,8	1485,2	1266,7	999,7	.	Total investment grants ^a for local government units in million PLN Total
Gminy ^b	399	377,3	320,9	327,4	362,4	282,8	147,1	312,4	680,3	669,9	434,4	.	Gminas ^b
Miasta na prawach powiatu	120	218,9	187,6	239,2	243,5	198,8	96,8	93	225,6	169,7	217,1	.	Cities with powiat status
Powiaty	188,2	255,9	119,8	195,4	161,5	142,5	94,8	172,6	213,7	110,8	105,4	.	Powiaty
Województwo	188,2	255,9	119,8	195,4	161,5	142,5	94,8	172,6	213,7	110,8	242,7	.	Voivodship
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w % Ogółem	25,8	25,6	19,6	21,5	23,8	22,9	11,4	17,8	24,0	19,5	17,3	.	Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in % Total
Gminy ^b	24,7	21,3	15,8	16,6	17,7	14,0	10,5	15,6	22,3	18,4	15,1	.	Gminas ^b
Miasta na prawach powiatu	20,8	30,2	23,1	21,9	26,4	26,8	10,3	15,3	19,8	15,3	15,3	.	Cities with powiat status
Powiaty	24,1	25,6	16,4	17,4	17,6	16,8	13,7	21,4	23,3	18,2	15,9	.	Powiaty
Województwo	43,6	40,8	39,7	49,5	54,2	60,2	18,0	35,1	47,2	41,2	42,7	.	Voivodship
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł Ogółem	-747,7	-477,6	-138,7	43,1	-26,2	-62,5	471,9	-140,8	-397,0	108,9	746,9	.	Result of budgets of local government units in million PLN Total
Gminy ^b	-502,6	-240,7	28,6	13,5	22,9	180,7	179,0	-111,6	-371,6	-55,1	417,1	.	Gminas ^b
Miasta na prawach powiatu	-100,1	-168,8	-101,7	-20,0	-102,4	-175,8	92,1	-54,7	-69,6	-16,4	-0,1	.	Cities with powiat status
Powiaty	-52,3	-35,3	-46,1	19,6	8,0	15,5	76,3	-0,5	-10,1	78,9	249,8	.	Powiaty
Województwo	-92,7	-32,7	-19,4	30,0	45,3	-82,9	124,5	26,0	54,2	101,5	80,2	.	Voivodship

a Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych. b Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu.
a Sum of all types of investment grants. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o Rzeszowie

Selected data on Rzeszów

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (tony/rok):													Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (tonnes/year):
gazowych	492303	446667	447507	368276	355541	412140	434497	429957	426729	471875	553865	.	gaseous pollutants
pyłowych	206	153	101	202	221	117	105	121	143	142	123	.	particulate pollutants
Opady wytworzone ^a (w tys. t)	92,8	92,2	90,2	97,8	89,7	179,0	74,2	74,0	105,8	80,3	68,5	.	Waste generated ^a (in thousand tonnes)
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca (w kg)	341,3	372,1	336,1	326,9	297,8	255,8	260,6	270,6	299,2	314,0	216,9	.	Mixed municipal waste collected per capita (in kg)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,9	3,1	3,7	3,1	3,3	2,2	3,7	4,2	4,2	3,3	1,3	-0,7	Natural increase per 1,000 population
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	50,1	50,9	52,6	54,6	56,0	57,9	60,1	62,2	64,3	66,4	68,2	69,1	Non-working age population per 1,000 persons of working age (as of 31 December)
Udział dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych (w %)	12,1	14,4	16,4	17,6	18,7	22,3	23,0	25,4	27,7	29,9	28,7	35,5	Share of children up to the age of 3 attending nurseries and children's club (in %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 grudnia)	7,6	7,6	8,1	8,4	7,5	7,3	6,6	5,4	5,2	4,8	5,8*	4,9	Registered unemployment rate (as of 31 December)
Udział długotrwale bezrobotnych (w %)	48,3	52,8	54,0	56,8	59,8	61,8	65,2	66,0	63,1	61,8	58,9	66,6	Share of long-term unemployed persons (in %)
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	26	26	39	28	19	38	14	17	18	37	28	13	Registered unemployed persons per job offer

a W ciągu roku. Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

a. During the year. Excluding municipal waste.

Wybrane dane o Rzeszowie (dok.)

Selected data on Rzeszów (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych	2,73	2,68	2,65	2,62	2,59	2,52	2,45	2,39	2,35	2,29	2,20	.	Population per dwelling in dwelling stocks
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^a na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/2021	884	861	884	917	877	-	954	1008	1037	1034	1033	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^a per 1000 children aged 3–6 in 2020/2021 school year
Liczba osób na 1 przychodnię	1347	1111	1071	1046	1023	1027	1002	953	939	976	902	.	Population per out-patient department
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca	11,2	12,4	13,7	14,6	14,5	14,6	14,1	14,5	14,1	14,0	12,3	.	Medical consultations provided in out-patient health care per capita
Miejsca w żłobkach ^b i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	204	237	240	274	297	310	342	383	Places in nurseries ^b and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	119	120	123	129	134	138	141	146	146	150	156	163	Entities of the national economy per 1,000 population (as of 31 December)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	85	85	86	87	87	87	86	88	90	92	97	101	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population (as of 31 December)
Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	12	13	15	17	19	20	23	25	24	26	28	34	Commercial companies per 1,000 population (as of 31 December)
Wskaźnik rentowności obrotu netto ^c (w %)	4,7	5,3	4,2	7,7	4,1	3,2	9,7	3,4	0,5	3,8	5,2	6,2	Net turnover profitability indicator ^c (in %)
Nakłady inwestycyjne ^d na 1 mieszkańca (ceny bieżące, tys. zł)	5077	6522	5515	4601	6669	5850	5067	5935	6828	6398	5817	.	Investment outlays per capita ^d (current prices, in thousand PLN)
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	5,2	8,7	8,7	7,4	9,0	12,9	15,8	13,7	12,1	16,9	19,5	13,6	Dwellings completed per 1,000 population
Dochody własne gmin na 1 mieszkańca (w zł)	1841	2062	2345	2449	2651	2804	2906	3053	3376	3698	3719	.	Own revenue of gminas per capita (in PLN)
Wydatki majątkowe gmin na 1 mieszkańca (w zł)	1049	958	1222	1336	1563	1977	610	1216	1715	1463	1310	.	Property expenditure of gminas per capita (in PLN)

a W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. b łącznie z oddziałami żłobkowymi i z żłobkami przyzakładowymi. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (według lokalizacji inwestycji).

a In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; including children in units performing health care activities throughout the school year. b Including nursery wards and workplace nurseries. c Data concern economic entities employing more than 49 persons. d Data concern economic entities employing more than 9 persons (by site location of investment).

Rozdział 10

Chapter 10

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Krosno	Przemysł	Rzeszów	Tarnobrzeg	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. w tonach/rok:					Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2020 in tonnes/year:
gazowych	104523	97016	553865	54792	gases
pyłowych	55	27	123	11	particulates
Odpady wytworzone ^a w 2020 r. w tys. t	10,4	109,7	68,5	11,4	Waste generated ^a in 2020 in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2020 r. w kg	259,9	293,8	216,9	171,5	Mixed municipal waste collected per capita in 2020 in kg
Ludność ^b w 2021 r.	45463	58721	198609	45827	Population ^b in 2021
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r.	-6,1	-9,9	-0,7	-7,5	Natural increase per 1,000 population in 2021
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.	-4,5	-5,5	6,5	-4,8	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2021
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym ^b w 2021 r.	75,4	72,5	69,0	69,1	Non-working age population per 1,000 persons of working age ^b in 2021
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^c na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/2021	1118	1000	1033	1037	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^c per 1000 children aged 3–6 in 2020/2021 school year
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w 2021 r. w %	2,4	10,8	4,9	8,2	Registered unemployment rate ^b in 2021 in %
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ^b w 2021 r. w %	47,6	68,2	66,6	54,2	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons ^b in 2021 in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^b w 2021 r.	23	182	13	43	Registered unemployed persons per job offer ^b in 2021
Liczba osób na 1 przychodnię ^b w 2020 r.	1044	1150	902	1449	Population per 1 out-patients departments ^b in 2020
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2020 r.	11,9	10,3	12,3	8,6	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2020
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. w %	4,2	7,7	2,4	2,8	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2020 in %
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach ^d i klubach dziecięcych w 2020 r. w %	31,0	25,7	35,5	30,7	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries ^d and children's club in 2020 in %
Miejsca w żłobkach ^d i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^b w 2020 r.	323	320	383	349	Places in nurseries ^d and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 ^b in 2020
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych ^b w 2020 r.	2,52	2,36	2,20	2,59	Population per dwelling in dwelling stocks ^b in 2020
Podmioty gospodarki narodowej ^b na 1000 ludności w 2021 r.	129	116	163	114	Entities of the national economy ^b per 1,000 population in 2021
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą ^b na 1000 ludności w 2021 r.	91	68	101	85	Natural persons conducting economic activity ^b per 1,000 population in 2021
Spółki handlowe ^b na 1000 ludności w 2021 r.	14	20	34	7	Commercial companies ^b per 1,000 population in 2021
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^e na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	6438	2834	5817	1508	Investment outlays in enterprises (current prices) ^e per capita in 2020 in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2021 r.	3,2	3,0	13,6	3,8	Dwellings completed per 1,000 population in 2021
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	3534	2640	3719	3161	Own revenue of the city budget per capita in 2020 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	2582	217	1310	964	Property expenditure of the city budget per capita in 2020 in PLN

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia. c W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. d łącznie z oddziałami żłobkowymi i żłobkami przykładowymi. e Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a Excluding municipal waste. b As of 31 December. c In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; including children in units performing health care activities throughout the school year. d Including nursery wards and workplace nurseries. e Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.